

Aşı Kararsızlığına HAYIR

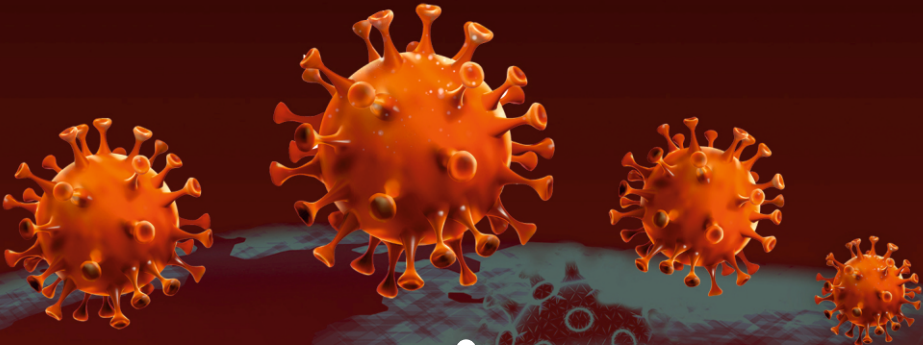
Hazırlayanlar

Prof. Dr. Cengiz Yakıncı

Prof. Dr. Fevzi Altuntaş

Prof. Dr. Mehmet Ali Erkurt

Doç. Dr. Mehmet Sinan Dal

İNÖNÜ
ÜNİVERSİTESİ
YAYINEVİ

Aşı Kararsızlığına HAYIR

Hazırlayanlar

Prof. Dr. Cengiz Yakıncı
Prof. Dr. Fevzi Altuntaş
Prof. Dr. Mehmet Ali Erkurt
Doç. Dr. Mehmet Sinan Dal

MALATYA 2021

İnönü Üniversitesi Yayınları: 105

Aşı Kararsızlığına HAYIR

Hazırlayanlar

Prof. Dr. Cengiz Yakıncı
Prof. Dr. Fevzi Altuntaş
Prof. Dr. Mehmet Ali Erkurt
Doç. Dr. Mehmet Sinan Dal

ISBN

978-605-7853-69-1

Sertifika No

49391

Genel Yayın Yönetmeni

Prof. Dr. Cengiz Yakıncı

Yayın Koordinatörü

Görsel Sanat Yönetmeni

Öğr. Gör. Bünyamin Bayram

Yayınevi Müdürü

Necati Bay

Düzeltili

Prof. Dr. Sibel Yıldız

Kapak Resmi

Doç. Dr. Sima Pouya

Adres

Merkez Kampüs, 44280 Battalgazi MALATYA
0422 377 32 24 e-posta: yayinevi@inonu.edu.tr

Baskı

İnönü Üniversitesi Matbaası MALATYA
Eylül 2021

Katkılarıyla

Bu kitabın yayın hakkı Hematolojik Nadir Hastalıklar Derneği'ne aittir. 5846 ve 2936 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Yasası gereği herhangi bir bölümü, resmi veya yazısı, yazarların ve yayıncısının yazılı izni alınmadan tekrarlanamaz, basılamaz, kopyası çıkarılamaz, fotokopisi alınmaz, hiçbir biçimde ve hiç bir yolla çoğaltılamaz ve dağıtılamaz. Yazıların içerikleri yazarları bağlamaktadır.

SUNUŞ

Aşılınmayla çiçek hastalığı 1979’da tamamen ortadan kaldırılırken çocuk felci ve yenidoğan tetanosu da dünyanın büyük kısmından ve ülkemizden elimine edildi. İronik bir şekilde, aşı programlarının bu olağanüstü başarısı çoğu ebeveynin çocuk felci, kızamık ve aşıyla önlenebilen diğer hastalıkların yıkıcı etkileriyle ilgili hiçbir anıya sahip olmadıkları bir durum oluşturdu. Bu da aşılardan faydalarını takdir etmelerini zorlaştıran bir etmen oldu.

Moms Who Vax adlı İngilizce blogun kurucularından Ashley Shelby ve Karen Ernst *Human Vaccines & Immunotherapeutics* dergisinde 2013’te yayımladıkları makalede hikâye anlatmanın aşı karşıtlığıyla mücadeledeki önemine dikkat çekti. Aşı karşıtı hareketlerin sıkça kullandığı bir silah olan hikâye anlatmanın bu hareketle mücadelede de etkin şekilde kullanılabileceğini düşünen yazarlar, bu makalede sağlık merkezlerinde “aşı elçiliği” programları oluşturulmasını önerdi.*

Hematolojik Nadir Hastalıklar Derneği olarak bizler de ortak sorunumuz olan, Dünya Sağlık Örgütü’nün 2019 yılının en önemli on sağlık sorunundan biri olarak gösterdiği aşı karşıtlığıyla mücadele için bir iletişim yolu olarak hikâye yarışması açıp seçici kurul tarafından beğenilen öyküleri kitaplaştırarak katkı vermek istedik. Ayrıca isteyen seçici kurul üyelerinin konuyla ilgili öykülerine kitabın “davetli yazar” bölümünde yer verdik.

Son başvuru tarihini 15 Temmuz 2021 olarak belirlediğimiz öykü yarışmamıza bu yıl 104 katılımcı öykülerini gönderdi. Katılımcılara ait istatistiksel bilgiler şöyleydi: 63’ü kadın, 41’i erkek idi; en genç katılımcı 12, en yaşlı katılımcı 77 yaşındaydı; 39 farklı ilden ve bir yurt dışından katılım oldu. En çok katılım İstanbul (22), Ankara (13), İzmir (11) illerindendi; katılımcıların 13’ü sağlık çalışanıydı.

Prof. Dr. Fevzi Altuntaş, Prof. Dr. Mehmet Ali Erkurt, Yazar Sultan Bedelciğil, Dr. Öğr. Üyesi Hasan Erbay, Yazar İlknur Işık, Yazar Fatma Çetin Kabadayı, Doç. Dr. Üyesi İlknur Tatar Kırılmış, Müjgan Koçak, Z. Pınar Menteşoğlu, Yazar Nur İpek Önder Mert, Yazar Dursaliye Şahan, Uzm. Dr. Mehmet Uhri, Prof. Dr. Cengiz Yakıncı, Dr. Ali

Yalçın, Prof. Dr. Sibel Yıldız ve Prof. Dr. Sema Yılmaz'dan oluşan seçici kurul üyelerimiz ilk üç dereceye giren öykülerimizi belirledi. Yapılan değerlendirme sonucunda birinciliği “**Arı Sokması**” adlı öyküsüyle Armağan Can ve “**Bostan Korkuluğu**” adlı öyküsüyle Onur Akbaba, ikinciliği “**Bez Bebek**” öyküsüyle Hakan Nazım Kızıklı ve “**Sıcak**” öyküsüyle Cevat Alper Ersoy, üçüncülüğü “**Çınar Altı Kahvesi**” öyküsüyle Zeynep Kesler ve “**Acı Tecrübe**” öyküsüyle Tuğçe Öztürk paylaştılar.

Yarışmamız için değerlendirmeleriyle büyük emek harcayan seçici kurul üyelerimize, öyküleriyle yarışmamıza katkı veren tüm katılımcılarımıza sonsuz teşekkürlerimizi sunuyoruz.

Aşı karşıtlığı, sonucu itibarıyla bir sağlık sorunu olsa da temelde bir iletişim sorunudur. İletişimin de en güçlü araçlarından birisi olan hikâyeleştirmeyi, ülkemizde aşı karşıtlığıyla mücadelede ilk kez bu kadar kapsamlı olarak kullandığımız için sevinçliyiz. Hikâyenin bu gücünün daha da kapsamlı projelerle geliştirilmesi dileğiyle.

Prof. Dr. Cengiz Yakıncı

Prof. Dr. Fevzi Altuntaş

Prof. Dr. Mehmet Ali Erkurt

Doç. Dr. Mehmet Sinan Dal

İÇİNDEKİLER

Sunuş	III
1. Arı Sokması	
<i>Armağan Can</i>	1
2. Bostan Korkuluğu	
<i>Onur Akbaba</i>	5
3. Bez Bebek	
<i>Hakan Nazım Kızıklı</i>	13
4. Sıcak	
<i>Cevat Alper Ersoy</i>	23
5. Çınar Altı Kahvesi	
<i>Zeynep Kesler</i>	31
6. Acı Tecrübe	
<i>Tuğçe Öztürk</i>	39
7. Ölüm Yolundaki Hayat	
<i>Fuldem Özkan</i>	47
8. Çay Bahçesi	
<i>Ismail Çevik</i>	51
9. Şır/İngaa	
<i>Ali Kemal Mutlu</i>	57
10. Fenerbahçe Şampiyon	
<i>Ümit Evran</i>	63
11. Boğaz	
<i>İ. Usame Yördem</i>	69
12. Virüs Ruhü	
<i>Enes Ersagun Arslan</i>	77
13. Yaşama Şans Veren Sır	
<i>Hasan Özgür Yetiştirici</i>	85
14. Aşlar Geldi Hanım	
<i>Alpaslan Kahraman</i>	91
15. Yarım Hayatlar	
<i>Recep Turan</i>	97
16. Çokbilmiş Cehalet	
<i>Makbule Çetin</i>	105
17. Ayazı Belalı	
<i>Didem Keremoğlu</i>	113

18. Sonsuz İhtimallerin En Güzeli	
<i>Emre Acar</i>	119
19. Doya Doya	
<i>Nilgün Sönmezer</i>	125
20. Tweet 645... Maskeli Korona Balosu	
<i>Suphan Atlan</i>	133
21. Münzevinin Kararsızlığı	
<i>İlknur Sümeyye Dönmez</i>	141
22. Kafamız Karıştı!	
<i>Elifnaz Uyar</i>	147
23. Yaşanacak Günler İçin	
<i>Hüseyin Sürücü</i>	157
24. Acı Tecrübe	
<i>Suhal Gül</i>	169
25. Hoşça Kal Güneş	
<i>Emel Çırakoğlu</i>	179
26. Yüzdeki Çiçek	
<i>Songül Mamatoğlu</i>	183
27. Hasret Ağrısı	
<i>Hüseyin Opruklu</i>	189
28. Sevdiklerim İçin	
<i>Abdulmiraç Altınay</i>	197
29. Kararsız Abdullah	
<i>Baha Rahmi Özen</i>	205
30. Sanki Virüsün İçinde Ne Olduğunu Biliyorsunuz!	
<i>Melodi Holago</i>	211
31. Gararsızım Gardaş	
<i>Murat Öğütçen</i>	215
32. Gerçeğe Çağrı	
<i>Ali Muthuay</i>	219
33. Ay Işığı Serenadı	
<i>Murat Tapar</i>	225
34. Aşı Kararsızlığının Zorlu Çözümü	
<i>Emirhan Şen</i>	233
35. Cehalet-19	
<i>Erkan Ceylan</i>	241
36. Papatya Bombardımanı	
<i>Nazan Tarım</i>	247

Davetli Yazarlar

37. Önce Can Sonra Canan	
<i>Dursaliye Şahan</i>	259
38. Cinayet Mahallinden	
<i>Mehmet Uhri</i>	265
39. Kararsızlığın İlacı	
<i>Sema Yılmaz</i>	275
40. Aşkımızın Aşısı	
<i>Fatma Çetin Kabadayı</i>	283
41. Daha İyi Hissetmek	
<i>Özlem Önal Erkurt</i>	291
42. Düşen Yaprak	
<i>Sibel Yıldız</i>	295

ARI SOKMASI*

Armağan Can

*İki gündür bahçeye bile çıkmıyorum.
Sadece, iki saatte bir;
perdenin aralığından bahçeyi seyretme izni veriyorum kendime.
Bana, çıkma dediler; fakat öl demediler. Merak ediyorum;
Hiç çıkmadan nasıl yaşar insan evde?
Oğuz Atay, Korkuyu Beklerken*

Şimdi annemi toprağa verip eve geldim. Şimdi, şu an onun tertemiz evinin, özenle kullanılmış eşyalarının ortasındayım. Şimdi, şu an her odadan bir ses gelirken yapayalnız durmaktayım. Büyük bir yokluğun şimdiki zamanında, geçmişin anılarının hücumundayım.

Emekliydi. Herkesin bir gün olacağı çalışma hayatının son noktasındaydı. Ne yaparsak yapalım bir gün tüm sıfatlarımızın yerini bu kelime alacak. Emekli, her şeyden vazgeçmiş, ev insanı mı demek? Bizim coğrafyada biraz böyle galiba. İşe gitmelerin bitip hastanelere gitmelerin başladığı ve hep bir gitmelerin düşünüldüğü dönem. Çevremde kim emekli olsa aynı ritüelleri tekrarlar. Zaten biz de hayaller bile aynıdır. Hayal hırsızlarıyız biz. Üşengeciz. Şöyle oturup adam akıllı kendi hayallerimizi kurmayız. Yurt dışında okumak, dünyayı gezmek, iyi bir iş, iyi bir eş, akıllı çocuklar, zaman biraz geçince bir sahil kasabasına yerleşmek, liste uzar lakin kimseyi şaşırtmaz. Genellemeleri severiz, uyumlu olmayı tercih ederiz. Kimsenin bilmediği hayallerimizde bile sınırlarımız vardır. Kendimizi merkeze koyup, şöyle evirip çevirip bakmayı bilmeyiz. Bakın ben de

*AŞI Kararsızlığına HAYIR Öykü Yarışması Birincisi

öyleyim. Tüm insanları, tüm emeklileri genelledim.

Ne bitmez bir gün. Uyumak istiyorum. Uyuyup, uyuşmak. Uyuşup, unutmak. Her şey çok hızlı oldu. Tam yirmi sekiz gün. İlk sekiz gün evdeydi, konuşuyordu, sonra ölümün provası başladı. Sekizinci gün, ambulansı aramadan önce tam sekiz dakika konuştuk. Zor nefes alıyordu. Yüzü solmuş, hâlsizdi. Ama insanın içini ısıtan gülümsemesi yüzündeydi. “Geçecek yavrum.” dedi. Sonra birden yüzü karardı. Kara bir düşünce kapladı tüm benliğini. “Sen, ya sen de hasta olursan?” dedi. Eliyle yaklaşmamı işaret etti. Fısıltıya dönen sesiyle “Arı sokması gibi. Korkma!” dedi. Kontrolsüz akan gözyaşlarımın arasında annem tam da küçükken arının soktuğu kolumdan öptü. “Aşını ol, acırsa diye önceden öptüm.” dedi ve yorgunlukla gözlerini kapattı. O öpücük tüm giysileri geçip kalbime kondu.

Hatırladığım ilk anımdır: Dedemin köydeki evinde, elimde bir sopayla tavukları kovalarken gördüğüm bir arı yuvasını merak etmişim. Aynı tonda duyduğum vızıltılara yaklaşmış, etrafta uçuşan birkaç arıyı görmezden gelip elimdeki sopayla yuvaya vurmuşum. Duyduğum sesleri, uçup gelen arıların girdiği yuvanın içini merak etmişim. Ben vurdukça vızıltılar artmaya başlamış, uzaktan babamın “Can, yapma, şimdi seni sokacaklar!” demesine kalmadan bir arı kolumdan beni sokmuştu. Çocuk aklımla hatırladığım, arıyla göz göze geldiğimdi. Ama bu olay ailede her anlatılışında ben, ‘arıyla göz göze geldiğimi ve savaşı onun kazandığını anladığımı’ her söyleyişimde bana gülerlerdi. ‘Çocukken, hayal gücümü geliştiren çizgi filmlerden etkilendiğimi’ söylerlerdi. Arının kendi ölümüne sebep olacağını bile bile beni sokması duyduğum acıyı kalıcı yaptı. Tüm çocukluğumda ağrı tarifim arı sokması ile anlatıldı. Sallanan süt dişimi annemin çekmesi iki arı sokması kadar acıyordu, düşmeyen ateşimde yapılan iğnenin acısı beş arı sokması kadardı. Okulda

top oynarken düşüp dizimi kanattığımda anneme söylediğim üç arı sokması, benim hissettiğim on arı sokması bir acıydı. Şimdi, şu an annemi toprağa verip gelince benim hissettiğim acı ise tüm arıların beni sokması gibiydi. En çok da göz bebeklerimden sokuyorlardı, yoksa bu kadar gözyaşını nasıl açıklarım?

Canım annem, hâlinden memnun bir hayat yaşıyordu. Çok evden çıkmaz, balkonundaki çiçekler, takip ettiği televizyon programları, çözdüğü bulmacalar, kime ördüğünü hiç bilmediğim yelekler ve her an eve misafir gelecekmış, hep de çok aç geleceklermiş gibi yaptığı yemeklerin kokusuyla günlerini birbirine ekliyordu. “Neden dışarı çıkıp gezmiyorsun?” dediğimde hep aynı cevabı verirdi “Evimde mutluyum.” Ben bu mutluluğu hiç anlamadım. Mutluluğu bilmeyen nasıl anlayacak ki? Ben, ne kadar çok gezersem, eğlenirsem, gülersem o kadar çok mutlu olduğumu sanırdım. Ah bu sanmaların sarsıntısı. Öyle net biri olmadım. Hep bir gelgitler, hep bir kararsızlık sancıları yaşadım. Beynimi kemiren fikri kesip atıp, sözleri durdurup, yarayı bantlamayı başaramadım. Ben ki kişinin evinde de mutlu olabileceğini yaşamadan, deneyimlemeden öngöremedim. Hastalığı tüm dünya ile yaşarken dışarı çıkamamaktan, sıkılmaktan şikâyet ettim. Bu şikâyetlerin bitmesi için hastalığın bitmesi gerektiğini ama bu bitişin nasıl olacağını düşünmedim. Bir savaşta sadece o günü kurtarmak yetmez, son gün en az kayıpla o savaşı kazanmış olmak gerekir. Ben bu savaşı hiç düşünmedim.

Gribe benzeyen bu garip hastalık tüm dünyayı sarınca, annemin beni sarıp sarmalaması ihtiyacıyla kapısını çaldım. Beraber haberleri takip edip, neler olduğunu konuşup birbirimizi yeniden tanımanın şaşkınlığıyla uzun bir süre geçirdik. Yalan değil, bir tarafım hastalığa inanmazken bir tarafım tüm tedbirlere uymak istiyordu. Bir tarafım alıp başımı gitmek isterken bir

tarafım korkuyordu. Bir tarafım umutla hastalığın biteceğine inanırken bir tarafım umutsuzlukla komplo teorilerinden oluşan senaryolarda başrol oynuyordu. İçimde zorla büyüttüğüm tüm olumlu duygularımın sonuna gelen ekler, kelimelerime “yokluk” anlamı katıyor, “-sız” eklerinin mutsuz, umutsuz, kararsız yaptığı içim yoklukla doluyordu. Annem ise çok netti. Nasıl kıskanılmalı bir durumdu. İçinde hiç şüphe yoktu. Her söylenilene dinliyor, anlıyor, yorumluyor ve uyguluyordu. “Aşı bulunsun ben olacağım.” dediğinde bu konuda bir kararsızlık olabileceğini düşünmemiştim bile. “Yaşanmışlık buna denir. Yaşadıklarının, yaşamına kılavuzluk etmesidir. Benim artı ve eksilerim var.” demişti çayımızı içerken. “Bir kâğıda çizgi çekerim. Bir tarafa tüm olumluları, bir tarafa tüm olumsuzları yazarım. Hangi taraf çok ise kararım o yöndedir.” Benim kişisel gelişim seminerlerinde saatlerce dinlediğim sunumların özetini yapmıştı. Ama bir şeyi unutuyordu. En acı öğrenme ölümle oluyordu. Bu acı öğrenmede anladım ki ufacık bir umuda tutunmak, belirsizlik ve şüpheden daha çok hayata bağlıyor.

Nasıl olduğunu hiç anlamadan hastalık anneme bulaştı. Günlerin bu kadar hızlı tükendiğini bilmezdim. Aslında ben pek bir şey bilmezdim. Şimdi, şu an annem kokan bu evde bir arı sokması kadar acı vereceğini düşündüğüm aşının randevusunu almışken tüm kelimelere anlam katmaya çalışıyorum. Tüm acılarımı bir öpücükle dindiren annemin yokluğunda, masasının üzerinde duran defterinin içindeki çizelgeye bakıyorum. Neden aşı? Artı sütunun altında ilk maddeye gözüm ilişiyor.

+ Oğlum için yaşamak istiyorum...

BOSTAN KORKULUĞU*

Onur Akbaba

Günlerdir yolunu gözlediğim kalabalık nihayet toplanmaya başladı. Neredeyse koridor boyunca adım atacak yer bulamadım. Doğrusu bu kadarını ben de beklemiyordum. Kalabalığın arasından geçip sabah kahvemi içmek üzere bahçedeki ihlamur ağacının gölgesine oturdum. Ihlamurun kahveyle birleşen o kokusu yok mu, insana huzur veriyor doğrusu. Ramazan mı o koşturarak bana doğru gelen? Hayırdır inşallah. “Dur bir sakın ol Ramazan, azıcık soluklan da öyle söyle ne söyleyeceksen. Ne yani, bu kadar insan buraya aşı için gelmemiş mi, hepsi muayene sırası aldı beni bekliyor öyle mi?” O gün, hiç bakmadığım kadar hasta baktım. Mesaiyle birlikte ben de bittim desem mübalağa etmiş sayılmam. Bütün gün pimi çekilmiş el bombası gibi dolaştım ortalıkta, her an birine patlayabilirim, bilhassa Ramazan’a. Biraz temiz hava almak için bahçeye çıktığım esnada Ramazan’ı, ellerini arkasında kavuşturmuş karşı dağları seyrederken buldum. Ağzına götürdüğu sigarasından öyle bir nefes çekiş i vardı ki o an daha fazla üstüne gitmemeye karar verdim. Onunla birlikte bir süre ben de seyrettim karşı dağları, sonra da rastgele bir şeylerden konuştuk. Ardından laf dönüp dolaşıp bugünkü insan kalabalığına geldi. “Köyde bir salgın hastalık baş gösterdi de haberimiz mi olmadı Ramazan, bir ayda bakmadığımız hastayı bir günde baktık. He aslanım sen ne dersin bu iş e?”

- Ağzını aç ‘aaa’de bakalım, boğazın temiz görünüyor.

- Sıradakii.

*Aşı Kararsızlığına HAYIR Öykü Yarışması Birincisi

- Otur sedyeye, kıyafetini yukarı doğru sıyr bir de sırtını dinleyeyim. Derin derin nefes al ver, al ver, tut şimdi nefesini, ciğerler temiz.

- Sıradakii.

- Elimi sıkıca tutup kendine doğru çek bakalım, çek çek çek, herhangi bir güç kaybı görünmüyor.

- Sıradakii.

- Parmağımı gözlerinle takip et, elini birkaç kez burnuna değdir çek, gayet iyi, bir sorun görünmüyor.

- Sıradakii.

Sonraki gün, hasta yoğunluğu biraz olsun azalır diye düşünmüştüm ama nafile. İnsanlar koridora sığmayınca bahçedeki ağaçların gölgelerinde beklemeye başladılar.

- Bu böyle olmayacak, şu işin aslı astarı nedir bir öğreniver be Ramazan. Benden sana tam gün izin koçum; git köy kahvesinde tavşankanı bir çay söyle kendine, yolda izde kimi görürsen hâlini hatırlı sor, iki çift lafın belini kır, caminin şadırvanında eline yüzüne şöyle bir soğuk su vur, yanı başında abdest alan ihtiyarlarla hasbihâl et, köyün camisinde iki rekât namaz kılmadan da dönme. Hadi Ramazan, hadi aslanım, göreyim seni.

İki gündür yoğunluktan neredeyse kafamı kaşıyacak fırsat bulamadım. Artık ne hâle geldiysen, yarım saattir boynuma asılı stetoskobu her yerde arayıp duruyorum. Bu iş böyle devam etmeyecek, neymiş bu meselenin aslı astarı öğrenmek lazım. Ne olduğunu bilirsek belki ona uygun bir çözüm yolu da bulabiliriz. Hah Ramazan da geliyor işte. Bak sen şu serseriye, atmış ellerini cebine, bir de sigara yakmış. Yürü be oğlum izinlisin dediysen görev icabı, keyif çat diye vermedik sana o izni. Bütün gün neler çektik biz burada senin haberin var mı?

- Anlat hele Ramazan, bişe öğrenebildin mi?

- Sordum sorduğum doktor bey, kaç kişinin ağzını yokladıysam da hepsi aralarında anlaşmış gibi aynı şeyi söylediler.

- Uzatma be oğlum. De bakayım neymiş milletin söylediği, niye köylü durup dururken sağlığına bu kadar önem verir olmuş. Neymiş köylünün derdi anlat hele.

- Bizim Topal Nevzat'ın köpeği yok mu?

- Var mı? Ne bileyim aslanım ben köyde kimin iti var, kimin yok.

- Bu Topal Nevzat'ın köpeği, kıcını sundurmanın ayazına dayamış, iki gecedir uluyup duruyormuş doktor bey.

- Eee, bunun konumuzla ne ilgisi var Ramazan, ulan yoksa bütün gün orda burda aylaklık ettin de lafı mı dolandırıyorsun sen.

- Yok doktor bey, olur mu hiç öyle şey. Dediğim gibi iki gecedir uluyormuş ya bu Nevzat'ın iti. Atası kurt cinsindenmiş ne de olsa, boş yere ulumazmış bu hayvan. Havlamış olsa bilirmiş köylü, kulaklarını havaya diker, kuyruğunu bir tehdit gibi hazır tutarmış. Oysa kıcını sundurmanın ayazına dayamış da içlerinden birinin sur borusunu üflemiş durmuş bütün gece, ağzı göğe yetmemiş. Uyumamış sabahın şev vaktine kadar. Azrail'miş seslendiği kim ne derse desinmiş. Bir keresinde Topal Nevzat'ın köpeği, yine ulumuşmuş böyle de caminin müezzini sabah namazında secdeye başını bir koymuşmuş bir daha alamamışmış, tam bir teslimiyetle gitmişmiş sizin anlayacağınız. Camiye uğrayan olmayınca ne öğlesi ne de ikindisinde, akşam namazında bulabilmişlermiş heykelden katı duruşunu, biçimsiz omuzlara yükleyip götürmüşlermiş yalnızlık çukuruna. İnsan dediğin bugünden yarına, döşeklerden yumuşakken taşlardan katıymış, kuşlardan sıcakken kışlardan

soğukmuş. Köyün üzerinde alıcı kuş gibi dolanıyormuş tırpanı boynuna denk gelesice, yakınmış alıp götürmesi içlerinden birini. Acaba hangisi için göğe merdiven dayarmış da Azrail kuşunu tepelerinde dolandırır dururmuş bu hayvan.

- Ne yani Ramazan, itin biri iki gecedir havlıyor diye mi bu insanlar sağlık ocağına akın ediyor.

- Havlamıyor doktor bey uluyor.

- Yav neyse ne, nihayetinde kendi cinsine ait olan bir ses çıkarmıyor mu bu hayvan, anırmıyor ya.

- Benim sorup öğrenebildiklerim bunlar doktor bey, ötesine aklım ermez.

- Ramazan, sen şimdi git İmam Efendiyi bul, beni doktor bey yolladı de, caminin hoparlöründen küçük bir duyuru yapmanızı rica etti diye de eklemeyi unutma. Yarın akşam tüm köy halkını kahvede toplantıya beklediğimizi söyle. Hadi aslanım, hadi koçum, oyalanmadan hallet gel şu işi, daha sedyelerin örtüleri değişecek, koridora paspas atılacak.

Sonraki akşam, bütün ahali köy kahvesinde toplandı. Şöyle bir göz ucuyla baktım da, hepsi erkek gelenlerin. Yanı başımda oturan muhtara ağız ucuyla sordum: “Köyün kadınları nerede muhtar?” diye. “Kadınlar evde çocuk bakıyorlar hocam, erkekler dönünce anlatırlar onlara.” dedi, hiç istifini bozmadan. “Olmaz!” dedim. “Söyleyeceklerim mühimdir, öyle kulaktan kulağa olmaz, yarın akşam da çocuklara erkekler baksın, kadınlar gelsin kahveye.” Kasketinin altında küçücük duran kafasını aşağı yukarı sallayarak gönülsüz de olsa onayladı beni. Yüzümü tekrar gelenlerden yana dönüp yumuşak bir ses tonuyla sordum: “Ağalar söyleyin bakalım siz bu hayvanın havlamasını neden bu kadar dert ediyorsunuz kendinize? Köpektir, havlar nihayetinde.” Yarım ağız itiraz edecek oldular, ‘havlamıyor

hocam, uluyor’ diye. “Canım neyse ne, hayvan sıkılmıştır belki havlamaktan, canı biraz da ulumak istemiştir. Böyle yok yere kendinizi heder etmeye değer mi? Kaldı ki konuşulması gereken daha mühim meselelerimiz var bizim. Geçen gün arşiv odasına gireyim dedim, aşı kayıt defterine şöyle bir göz gezdirdim de, birçoğunuzun çocuğu aşılarını yaptırmamış, Allah muhafaza yarın bir gün olmadık hastalıklar baş gösterdiğinde dövünmek fayda etmez. Bunun difterisi var, tetanosu var, çiçeği var, efendime söyleyeyim kızamığı var, var oğlu var sizin anlayacağınız. Yazık değil mi bu sabilere?” Ben anlatırken yüzlerinin aldığı şekle bakılırsa, bu mesele böyle kolay çözülebilecek bir mesele değil. Baktım elimden şimdilik daha fazlası gelmiyor, arkama dönüp kahveciye seslendim: Herkese benden çay.

Sonraki akşam erkekler evde çocuklara baktı, bu sefer de köyün kadınları toplandı kahvede. Kocalarının bütün gün şakalaşp eğlendikleri bu yerde, onlar iki saat boyunca emanet gibi oturdular. Tutunabileceğim küçük bir destek aradım. Bir taraftan beni dinleyip bir taraftan da sık sık elleriyle eşarplarını düzeltip durdular karşımda. Bundan başka daha ne söylenebilir diye düşünürken, Hüsne nine yetişti imdadıma. Beklediğim destek geldi sonunda. Benimle aynı şeyleri söyledi ama farklı cümlelerle. “E be kızçeler,” diye yekten girdi söze, bastonuna dayadığı bedeninin aksine sözleri dosdoğruydu. “Şimdi biz, bütün bir sene bu toprakları ekip biçiyoruz doğru mu? Doğru. İleri geri derken üzerinde çok emeğimiz var bu da doğru mu? Doğru.” Kimse araya girip de dikkatini dağıtmasın diye kendi sorduğu soruları yine kendi cevapladı. “Kalkmış ayağımıza kadar gelmiş doktor bey, bize bir şey anlatmaya çalışıyor, çok affedersin karşımızda kuyruğuna basılmış it gibi kıvraniyor adamcağız.” ‘O dosdoğruluktan benim de nasibimi alacağım belliydi’ deyip, gülümseyerek Onayladım söylediklerini. Hüsne nine devam

etti konuşmasına: “Benim, doktorun dediklerinden anladığım şu ki, biz bu tarlaların çevresini dikenli tellerle çevirmesek, üzerine insan görünömlü korkuluklar yapmazsak, nice olur o ekinlerin hâli. Öyle bostan korkuluğu gibi seyretmek olmaz. Biz daha en başından önlemimizi alacağız ki geride kalanın adı ‘kader’ olsun. Peki ya, bizim bu ekip biçtiğimiz tarlalar, doğurup büyüttüğümüz bebelerimizden daha mı değerlidir ki mahsul için aldığımız bunca tedbiri kendi çocuklarımızdan esirgeyip dururuz. Nasıl ki tarlalarımızın o korkuluklara, o çitlere ihtiyacı varsa çocuklarımızın da o aşılarla ihtiyacı var. Benim doktor beyin konuşmalarından anladığım budur.” söyleyecekleri bitince, kolunun tüm gücüyle bastonuna dayanıp sandalyesine geri oturdu Hüsne nine. Bunun üzerine fazladan bir kelime daha konuşmadım. Sadece aklıma takılan tek bir şey oldu; kuyruğuna basılan it nasıl titrer onu merak ettim.

Sonraki günler, muayene için gelen hasta sayısı yarı yarıya azaldı. Aşı odasının önünde bekleyenlerin sayısı da günden güne artmaya başladı. Tam rahata erdik derken, bir sabah Ramazan hışımla odama daldı. Kapıyı vurmaya bile akıl edemediğine göre durum önemli demek.

- Sakin ol Ramazan, tane tane söyle aslanım ne söyleyeceksen. Hah şöyle, seni dinliyorum.

- Nevzat'ın topal köpeği. Yahu topal olan hangisiydi? Köpek mi sahibi mi? Düzeltiyorum o zaman. Topal Nevzat'ın sağlam köpeği ağzından salyalar akıtarak köyün içinde dolaşiyor ve de kimi görürse saldırıyor.

- Ne diyorsun sen Ramazan? Kapıyı vurmaya akıl edemediğin kadar varmış. Bir köpeğin uluması tıp dilinde bir şey ifade etmez ama kuduz olması bizi fazlasıyla ilgilendirir. Koş aslanım, camiden bir anons daha yaptır. Mümkünse hayvanı zarar vermeden yakalamaya çalışsınlar ve de mutlaka hayvanın

temas ettiği kişilerin hızlıca tespitini yapıp hastaneye sevklerini gerçekleştirelim. Hadi Ramazan, hadi aslanım kaybedilecek her saniye vahim sonuçlar doğurabilir.

Çok geçmeden el birliğiyle yakalıyoruz hayvanı, temas ettiği kişileri vakit kaybetmeden hastaneye sevk ediyoruz. Bu hengâmede bizim Ramazan da arada kaynaıveriyor. ‘Dur, tamam asma suratını hemen be aslanım, dış izi dikiş istemez deyip onu da ekliyorum hastane kafilesine.’

Uzundere Sağlık Ocağından sonra birçok yerde görev yaptım. Yıllar sonra da emekli dilekçemi verip küçük bir kasabada bir bağ evi satın aldım. İlk iş, etrafını dikenli tellerle çevirdim. Sonra da orta yerine öyle bir korkuluk yaptım ki görseniz etten kandan yapılmış zanneder, varır yanına sohbet etmeye kalkarsınız. Üzüm salkımlarının arasında dolaşırken dünyanın en huzurlu insanının ben olduğunu düşündüm çoğu zaman. Tam, hanımla bu hayatın biraz da biz keyfini sürelim diyecek olduk, bu lanet pandemi patladı. İnsanın gerçek evinin doğa olduğunu bir kez daha anlamış bulunduk böylece.

Bir sabah verandada oturmuş keyif kahvemi yudumluyordum ki, Uzundere köyü geldi aklıma. İhlamur kokuları arasında kahve içmek o günlerden kalma bir alışkanlıktır bende. Aradım yüz on sekizi, aldım sağlık ocağının numarasını. Gençten bir hanım kız açtı telefonu. Kendimi tanıttım. Uzundere köyünün durumunu merak ettiğimi söyledim. “Birkaç ölüm vakası yaşandı.” dedi. “Ama köylü aşu konusunda gayet bilinçli davranıyor. Sırası gelen tereddüt etmeden gidip oluyor aşısını. Tarlalarımızı korkuluksuz bırakmayalım deyip duruyorlar birbirlerine.” Telefonun diğer tarafında gülümsediğimi fark etti mi doktor hanım kızım bilmiyorum. Sonra Ramazan geldi aklıma, onu da sordum. ‘Hâlâ orda mı çalışıyor köfte hor?’ diye hafif bir nükte kattım sorumun içine. “Dört ay önce koronavirüsten kaybettik.”

dedi, doktor hanım. Yüzümdeki gülümseme, yerini buruk bir hüzne bıraktı. Teşekkür edip kapattım telefonu. Günlerce kendime geledim. ‘Ah be Ramazan, bunca yıl çalış, didin sen, iki gün yüzü görmeden ayrıl bu dünya üzerinden.’ Sırf o çocukların ailelerini ikna edebilmek için günlerce kapı kapı dolaşmıştı benimle birlikte. İğneden korkan çocukları görünce kendi kolunu omuz başına kadar sıyırır, boş enjektörü saplayıp canlarının yanmayacağına ikna etmeye çalışırdı onları. Bu dünyanın, böyle gizli kahramanlara ihtiyacı var. Tıpkı Ramazan gibi, tıpkı Hüsne nine gibi, tıpkı aşılardan gibi...

BEZ BEBEK*

Hakan Nazım Kızıklı

“Gül dudaklım,
Al yanaklım,
Bahtı karalım,
Güzel evlatlarım...”

diye sessizce mırıldanan ve sallanarak çardakta oturan Dilber nine...

Her zaman orada oturur diğer yaşlılar yurdu sakinlerinden uzak dururdu. Bu huzurevine fırsat buldukça gelmeye çalışırdım. Annemden kalan bir alışkanlık olmuştu. Çocukluğumda annemle geldiğim bu yerde onlarca ninem ve dedem olmuştu. Seneler içinde bazılarını kaybetmiştim. Onların acılarını da yeni gelen nine ve dedeler ile kapatmışım. Zamanla ben büyüdükçe onlar da yaşlanmış fakat her hafta sonu beni beklemişlerdi. Ben de her hafta sonu onların yanına gitmek için elimden geleni yapmışım. Bu senelerce böyle devam etti. Onlarla büyürken de onlarca hatırayı biriktirmişim. Her hatıradaki farklı şehirlere, farklı yaşamlara farklı farklı hayatlara dokunmuşum. Kiminde oturup ağlamış, kiminde yüzümde hafif bir gülümseme olmuştu. Ama en çok Dilber nineden etkilenmişim. Onun duygusallığı, yaşadığı gereksiz cahillik ve çaresizlikler beni çok etkilemişti.

Ah Dilber nine ah... Neler yaşamıştı neler...

İlk tanışmamız bundan sekiz sene öncesine dayanıyor. Bir hafta sonu üstü başı yırtık pırtık getirmişlerdi. Elinde küçücük bir bez bebek vardı. Onu görünce içim acımıştı. Diğer huzurevi

*Aşı Kararsızlığına HAYIR Öykü Yarışması İkincisi

sakinleri ile çardakta oturup sohbet ederken Dilber nineden gözümü alamamıştım. Zavallıcık o bez bebeğe öyle bir sarılmıştı ki, sanki öz evladı kucağındaydı. Huzurevi çalışanları sakin ve yumuşak hareketlerle onu yukarı çıkarmışlardı. Elinde bebeği, yosun yeşili gözleri yerde, yarı kınalı yarı beyaz saçları darmadağın, hiç ses çıkarmadan denilenleri yerine getiriyordu. Dayanamayıp getiren görevlilerin yanına gitmiştim.

“Hayırdır Ahmet abi bu hanım nine kim?” diye sormuştum.

Ahmet abi, alınıdaki teri elinin tersi ile sildikten sonra silkinip, “Sorma Hakan,” demiş ve anlatmaya başlamıştı:

“Bir çöp döküm alanında bulunmuş gariban. Orada çalışanlar polisleri aramış. Bunun üzerine polisler gidip almış. Kimsesiz olduğu anlaşılınca bize yönlendirdiler ve işte buradayız.” deyip susmuştu.

Yine üzgün, yine yıkkın biri ortaya çıkmıştı. İçim ona ısınmıştı. Acımak mı? Üzölmek mi? Empati kurmaya çalışmak mı? Bir türlü adımı koyamadığım bir duygu içine düşmüştüm.

İşte tam bu konuşmaların üzerinden dolu dolu sekiz sene geçmişti. Ah adı güzel, kendi güzel Dilber nine neler çekmişti neler...

Pişmanlıkla dolu bir ömür sürmüş, ömrünün geri kalan yıllarını da burada sürdürmüştü.

Bu hafta sonu sadece onu ziyaret etmek için gidecektim. Çünkü bana söz vermişti. Bütün hayat hikâyesini anlatacaktı. Özenle hazırlandım. Güzel bir papatya demeti aldım. Doğruca yurdun yolunu tuttum.

Dilber nine her zamanki yerinde oturuyordu. Diğer huzurevi sakinleriyle selamlaşıp biraz konuştuktan sonra onun yanına gittim. Her zamanki yerinde, asmalı çardağın altındaki ahşap sandalyede oturuyordu. Üzerinde çiçekli basmadan bir elbise

vardı. Ayaklarında kısa beyaz çoraplar ve beyaz hastane terliklerinden vardı. Saçları artık kısa ve bembeyazdı. İlk geldiğinde gördüğüm kınalı kısımları kesilmişti. Bir daha da saçına kına yaktırmamıştı. Pamuk saçlarının üzerinde bembeyaz bir tülbent örtülüydü. Buruş buruş elleriyle bez bebeğini sıkı sıkı tutuyordu yine. Ağzında aynı tekerleme, mırıl mırıl mırıldanırken buğulu yosun yeşili gözleri hüznle elindeki bebeğe bakıyordu.

Elimdeki papatyaları arkama saklayıp yavaşça yanına yaklaştım ve bir anda karşısına çıkardım. Şaşkınlıkla papatyalara baktı. Gözlerinde anlık da olsa bir sevinç kırıntısı oluştu. Sonra bana baktı. Hafifçe gülümsedi ve eliyle ‘otur’ diye işaret etti. Çiçekleri kucağına bırakıp yanına oturdum. Merakla ona bakıyordum. Ne anlatacaktı? Nasıl anlatacaktı? Ağzından çıkacak herhangi bir cümleyi kaçırmamak için bütün dikkatimi topladım.

Dilber nine bir müddet kucağındaki papatyalara bakarak sustu. Sonra derin derin birkaç nefes alıp konuşmaya başladı.

Hüzünlü sesiyle “Hoş geldin, Hakan oğlum. Çiçekler için çok teşekkür ederim. O kadar çok zaman oldu ki papatyaya görmeyeli... Özlemişim.” deyip suskunlaştı. Bir tanesini elinde çevirirken “Dilber ne demek bilir misin?” diye sordu. Bilmiyorum dercesine kafamı salladım. Elindeki bez bebeğe bakarak tekrar konuşmaya başladı.

- Ben ailemin en küçük kızımı. Babam ben doğunca çok üzölmüş. Üç abim olmasına rağmen benim de erkek olmamı istemiş. Fakat kucağına alıp yosun yeşili gözlerimi görünce ‘gönlü alıp götüren’, ‘güzel’ anlamına gelen bu isim, yani ‘Dilber’ ismi dudaklarından dökölüvermiş. O kadar güzel bir bebekmişim ki yedi yaşına kadar beni bir kere bile nazar olur diye sokağa salmamışlar. Babam her istediğimi alıp eve getirirdi. Abilerim beni çok severdi. Ama üçünün de yaşı büyüktü. Zaten

ben on iki yaşına gelmeden üçü de evlenip gitmişti. Evde tek çocuk gibi büyümüştüm. On iki yaşındayken babamı bir gece kaybettik, annem günlerce ağladı. Gelip giden hiç bitmedi. Sonrasında da annem üzüntüye dayanamayıp yatağa düştü. Altı ay bile sürmeden onu da kaybettim. Bir sene içinde hem anasız hem de babasız kalmıştım, deyiş sustu.

Onu dinlerken içim acıdı. “Ah küçük Dilber” diye içimden geçirdim.

Bu sırada Dilber nine tekrar konuşmaya başladı. “Sonra sırası ile abimlerde kalmaya başladım. Ama hiçbir yengem beni istemedi. Hep bir şey bulup beni abilerime şikâyet ediyorlardı.” O anda gözlerinden iki damla yaş süzülüp pazen elbisesine düştü.

Elleri ile bez bebeği sevip “ne yapsam kendimi yengelerime sevdiremedim. Üçünün de ortak kararı benim bir an önce evlenmemdi. Kim olduğu, nasıl olduğu, kaç yaşında olduğu, hatta ikinci eşi olup olmadığı bile onlar için önemli değildi. Üç abim de eşlerinin konuşmalarından sıkılmış ve bana, on iki yaşındaki kız kardeşlerine koca arama sevdasına düşmüşlerdi. Yaşımın küçük olmasından dolayı köyden kimse benimle evlenmek istememişti. Sonunda kasabada bir adam, hafif zihinsel engelli oğlu için görücü gelmişti. Haşim Ağa güzel de bir başlık parası teklif etmişti. Yengemler bu fikre çok sevinmişlerdi. Parayı da aralarında üçe bölmeye karar vermişlerdi. Bir hafta içinde Haşim Ağa’nın oğlu Derman ile düğünüm olmuştu.”

Sözünü kesip “Nasıl olur?” “Peki, nikâh?” dedim. Acı acı gülümseyerek bana baktı. “Ne nikâhı a oğul, o zamanlar imam nikâhı yeterliydi. Çocuk denmez hemen para karşılığı kızlar evlendirildi.” deyip eliyle gözlerini sildi. Bu sırada benden bir bardak su istedi. Hemen gidip su getirdim. Koca bir yudum aldıktan sonra konuşmaya devam etti. “Düğünden sonra bir

daha abimleri de yengemleri de görmedim. Şu anda öldüler mi? Kaldılar mı? Bilmiyorum... Her neyse zaten ilgilenmiyorum da, üzerinden atmış sene geçmiş...” deyip kucağındaki papatyaları masaya bıraktı. Sessizce ona bakıyordum.

Daha bir iştahla konuşmaya başladı. “On iki yaşında evladım, tam on iki yaşında evlendim. Bir sene önce anam babamla yaşarken bir sene sonra hem yetim hem öksüz hem de kocaman bir kadın oldum. Sonrasında acı günler başladı. Kocam Derman biraz gel-git akıldı. Analığım ve babalığım sağ olsun beni on yedi yaşına kadar koruyup kolladılar. Sanki evin kızıydım. Odalarımız ayırdı. Ne zaman benim büyüdüğüme karar verdiler o zaman kocamın karısı oldum. Olmaz olaydım. Her yedi senede bir çocuk doğurdum. Her yedi senede...” öylece dalıp gitti.

Yine dudaklarında aynı mırıltı vardı: “Gül dudaklım, al yanaklım, bahtı karalı, güzel evlatlarım...”

Bir müddet sessizce oturduk. Serinlikte sallanan asmanın hışırtısını dinledik. Sonra bir yudum su aldı. Yavaşça başörtüsünü düzeltip konuşmaya devam etti. “İlk bebeğimi on sekiz yaşında kucağıma aldım. Yıl 1967 idi. Kuzum o kadar güzeldi ki. Bir oğlandı. El bebek gül bebek büyütüyorduk. Ama yedi yaşına girdiğinde yürümede zorluk çekmeye başladı. Ardında konuşması bozuldu. O da yetmezmiş gibi dediklerimizi hemen unutuyordu. Bir anda vücudu gevşiyor, başı öne düşüyordu. Silkinme şeklinde küçük nöbetler geçirmeye başlamıştı. Götürmediğimiz hoca kalmamıştı. Hepsi ‘yok nazar değmiş, yok büyü yapılmış’ deyip türlü türlü şeyler yapıp eve göndermişlerdi. Bir türlü iyileşmemişti. O sırada ikinci çocuğuma gebe kalmıştım. Bir kızım olmuştu.

Kızım iki yaşına girdiği sene oğlumu toprağa verdim. Evdeki sıkıntı, acı içinde kızımı büyütmeyle başladım. Kızım beş yaşındayken üçüncü defa gebe kaldım. Bu sırada kızım

büyüdükçe içimde bir korku oluştu. Analığıma, babalığıma çocuğumu doktora götürmek için yalvardım. “Ne doktoru?” dediler. “Bir şey olmaz, korkma, hocalara okuttuk.” dediler. Ses edemedim. Ve yedi yaşına giren kızım da oğlum gibi hastalandı. Elimde yine bir bebek ve bir hasta çocuk vardı. Sanki birisi bize beddua etmişti. Ne kadar hocalara götürsek de kızım da dokuzunu doldurmadan aynı şekilde öldü. Elimde dört yaşında kızım kalamadım. Analığım bütün şehirlerde babalığımla dolaşıp hoca arıyordu. Beni kimse dinlemiyordu. ‘Küçüksün, cahilsin’ deyip susturuyorlardı. O sene yakın ildeki hastaneye gitmek için çok yalvardım ama dinlemedim. Üçüncü evladımı da kaybetmek istemiyordum. Kızım yedi yaşına girmişti, iyiydi. Bu sırada analığım yine gebe kalmam için bana ve kocama baskı yapıyordu. ‘Oğlan’ diye başımın etini yiyorlardı. Yine gebe kalmıştım. Bu sırada kızım da değişimler başlamıştı. Abisi ve ablası gibi davranıyordu. Hemen ebe kadını çağırdım. Ebe kadın kızımı görünce çok üzüldü. “Ne olur, bu kızı hastaneye götürün.” dedi. Ama analığıma ikna edemedim. Dördüncü bebeğimi kucağıma aldığım gece üçüncü evladımı kaybettim. Deli gibi olmuştum. Ağlamaktan sütüm kesilmişti. Üç kuzumu toprağa vermiştim. Mezarlıkta yan yana dizilmişlerdi. Her gün elimde yeni doğan oğlumla mezarlığa gidiyordum. Bu sırada kayın babam hastalandı ve öldü. Analığım hemen oğluna ikinci bir hanım aramaya başladı. Benim uğursuz olduğuma inanıyordu. Benim de umurumda değildi. Ama bir türlü evlenecek kız bulamıyordu. Seneler seneleri kovaladı. Oğlum altı yaşına geldi. Bu sırada ben yine gebe kaldım. Analığım bu altı sene boyunca bıkmadan usanmadan ikinci hanımı aradı durdu. Ben, oğlum yedi yaşına bastığında bir oğlan daha doğurdum. İkisi de iyiydi. Oğlum kendi elimle okula götürüp getiriyordum. Onunla yatıp onunla kalkıyordum. Gözünün içine bakıyordum. Bir sürü hocaya gittim. Onlarca muska yazdırdım. Her yerine muska taktım. Ama

kör talih oğlumu sekiz yaşında yakaladı. On bir yaşına kadar zor da olsa yaşatmayı başardım. Ama sonuç belliydi. Yağmurlu bir günde onu da toprağa verdim. Yine tek çocukla kalmıştım. O da beş yaşına gelmişti. Bu defa yalvardım. Doktora götürmek istediğimi söyledim. Hatta bir gün gizlice evden çıkıp minibüs ile şehre gitmek için hazırlandım. Ama analığıma yakalanınca öyle bir dayak yedim ki üç gün yatağımdan kalkamadım. Bu sırada analığım hâlâ kocama yeni bir eş aramaya devam ediyordu. Ama bizi duyanlar asla kızlarını vermek istemiyorlardı. Bu sırada yine gebe kalmıştım. Artık doğurmak istemiyordum. Ebe anaya gidip düşürmek istediğimi söyledim. Ağladım. Yalvardım. Ama ebe ana ağlayarak “Olmaz!” dedi. Doğurdum altıncı çocuğum bir kız oldu. Bu defa kararlıyım. Çocuklarımı doktora götürecektim. Öleceğimi bilsem de götürecektim. Bir çaresi olmalıydı. Çok uğraştım. Kaçmaya çalıştım ama beceremedim. Sonunda olan oldu ve oğlum vefat etti. Deliye döndüm. Beş çocuğum mezarlıkta yan yana yatıyorlardı. Elimde bir kızım kalmıştı. Onun da sonunu biliyordum. Ne yapıp ne edip doktora götürecektim. Ebe anaya yalvardım. Bana yardım etmesini istedim. Fakat bütün kasaba analığımdan o kadar çok korkuyorlardı ki bana yardım edemiyorlardı. İçimi çeke çeke kızımı büyütmeye devam ettim. Artık ellime yaklaşmıştım. Bebeğimin olması mümkün değildi. Her gün dua ediyordum. ‘Analığım insafa gelsin, kızımı doktora götüreyim’ diyordum. Bir gün analığım hastalandı. Üç ay yatalak olarak yattı. Sonrada gözleri açık ölüp gitti. Onun öldüğü gün kızım altı buçuk yaşındaydı. İstemsiz hareketleri başlamıştı. Cenazenin ertesini günü şehre indim. Artık kızımı kurtaracaktım.

Kocam önümde durunca ona sopayla öyle bir vurdum ki korkup eve saklandı. Kızım kucağımda hastaneye vardım. Durumu oradaki doktorlara anlattım. Yaşadıklarımı söyledim. Bir sürü tahlil yapıldı. Hastanede yattık ve sonunda kızımın

hastalığının ‘subakut sklerozan panensefalit’ olduğunu söylediler. Öylece doktorun suratına baktım. “Bu ne demek doktor bey? Bana anlayacağım şekilde söylerseniz,” dedim. Doktor, “kızamık virüsünden kaynaklanan bir hastalık.” dedi. “Bir çaresi var mı?” diye sordum. “Maalesef.” dedi. “Zamanında kızamık aşısı olması gerekiyordu. Zaman geçmiş. Bu hastalığın şu anda bir tedavisi yok.” dedi. “Nasıl yani ?” dedim. “İlk aşısını bir yaşında, ikinci aşısını da altı yaşında olması gerekiyordu. Sizin kızınız aşılarını olmamış ve bu virüsü taşıyor. Maalesef bir şey yapamayız.” dedi. “Nasıl yani?” dedim. “Eğer ben bir yaşında ve altı yaşında bu aşığı yaptırsaydım. Kızım hastalanmayacak mıydı?” “Evet” dedi doktor.

Orada öylece kalakaldım. Hastanenin bahçesinde, kızım kucağımda oturup kaldım. Bütün çocuklarım yaşayabilirdi. Sadece aşı olmaları gerekiyordu. Ve ben şu atmış kilometreyi gelip çocuklarıma aşı yaptıramamıştım. Beş çocuğum kocamın, analığımın, babalığımın inadıyla ölüp gitmişti. Elimden kaymışlardı. Şimdi kızım da ölecekti. Ne zaman olacaktı? Bilmiyordum ama olacaktı. Orada saatlerce oturdum. En nihayet son minibüsle kasabaya döndüm. İlk önce evlatlarımin mezarlarına uğradım. Hepsinden tek tek özür diledim. Topraklarını öpüp kokladım. Elimde kızım yavaş yavaş evime döndüm. Artık nedenleri biliyordum. Boşuna yaşanmış ve boşuna kaybedilmiş canlarla dolu evime girdim. Ağlaya ağlaya kendimi oradan oraya vurdum. Kocam korkudan kendini odasına kilitlemişti. Kızım ise dışarıda bahçede oynuyordu. Yaşlı gözlerle onu seyrettim. Günler günleri, aylar ayları, yıllar yılları kovaladı. Sonunda bir sabah güzel kızım da öldü. Onu da kardeşlerinin yanına gömdüm. Eve döndüğümde kocamı kendini asmış buldum. Sonrasını hatırlamıyorum. Yıllarca akıl hastanesinde yattım. Bir gün bana ‘iyileştin’ deyip taburcu

ettiler. Cebime de üç beş kuruş para koydular. Elimde küçük bir valiz, diğer elimde çocuklarımın bez bebeği ile koca İstanbul'da kendimi buldum. Burayı bilmiyordum. Nereden geldiğimi bilmiyordum. Bir parka gidip oturdum. O sırada bir adam gelip elimden valizimi alıp gitti. Yapma dur diyemedim. Sonra..." dedi ve sustu. Gözlerinden sicim gibi yaş akıyordu.

Ne diyeceğimi bilmiyordum. Öylece bakıp kaldım. Eliyle 'git' diye işaret etti. Daha şiddetli ağlamaya başladı. Hasta bakıcı ağladığını görünce hemen yanımıza geldi. 'Ne oldu?' dercesine baktı. Sonra Dilber teyzenin koluna girip onu götürdü. Esen rüzgârla masada duran papatyalar etrafa savruldu. Arkasından öylece bakakaldım. Çıkış saatine kadar orada öylece oturdum. Güvenlik görevlisi gelip "Gitseniz iyi olur." deyince yavaş adımlarla oradan ayrıldım.

Ertesi hafta elimde güzel bir oyuncak bebekle tekrar Dilber nineyi görmeye gittim. Dilber nine her zamanki yerinde yoktu. Yukarı kata danışmaya çıkıp 'nerede olduğunu' sordum. Bana 'beklememi' söylediler. Kenara geçip beklerken huzurevi müdürünün geldiğini gördüm. Yanıma yaklaşip "Hakan, hoş geldin. Nasılsın?" dedi. Küçük bir selamlaşmanın ardından elindeki bez bebeği bana uzattı ve ekledi: "Başımız sağ olsun. Geçen hafta sen gittikten sonra Dilber nineyi kaybettik. Ölmeden önce hasta bakıcıya bu bebeği sana vermemizi söylemiş." dedi. Elimdeki hediye kutusu yere düştü. Öyle boş gözler ile bebeğe baktım. İçim acıdı. Yutkundum. Konuşamadım. Sadece baktım. Bez bebeği alıp bir şey diyemeden oradan ayrıldım. Dudaklarımda dilber ninenin sözleri: "Gül dudaklım, al yanaklım, bahtı karalı, güzel evlatlarım..."

Elimde yılların bütün yükünü taşıyan bez bebek ile öylece yürüdüm...

SICAK*

Cevat Alper Ersoy

Bugün, yoğun bakım ünitesinin duş odasında sıramı beklerken aynaya yansıyan ameliyathane kepimin üstündeki palmiye ağaçlarına ilk defa görüyormuşum gibi bakakaldım. Daha vakit öğlen olmamasına rağmen bastıran, yakıcı sıcaklığın bugünü de zorlaştıracığını düşünüyor ve akşamın serinliğini hasretle bekliyordum. Hayat kurtaran bir iki esinti hayal ediyordum, yoksa bu sıcak çekilmez bir hâl alacaktı. Kepimdeki ağaçların arkasında, karanlığın etkisi ile koyu bir deniz uzanıyordu. İçinde binlerce canlıyı barındırmasına rağmen sanki tek bir organizmaymış gibi hisseder ve korkardım. Bu yüzden karanlıkta denize girmeye hep çekinirdim. Hele bir de ayağımı yosunlar okşarsa benim felaketim olabilirdi. Dalgaların kıyıya vururken çıkardığı sakinleştirici iyot kokulu sesin, serinlemek için tüm vücudumu ninni gibi sardığını düşünüyordum. Aynadaki görüntüleri seyrederken işte böyle hayaller kuruyor ve duştaki sıramda, bunaltıcı bekleme çöküşüne çekilir hâle getirmeye çalışıyordum.

Sabrım gittikçe azalıyor. Bu yakıcı sıcaktan kurtulmak için denize dalmalıyım, hem de hemen, hem de koşarak... Alnımdan akan terlerin yarattığı rahatsız edici kaşıntıyı tırnaklarımla kazıyasım var. Üstüm yapış yapış, kendi ter kokumdan midem bulanıyor. Kepimdeki denize karanlık da olsa koşarak gitmek istiyorum. Sıcaktan, hayal ederek kaçmak belki mümkün ama acıdan nasıl kaçılır?

Kaçmak? Evet! Çünkü sevdiğim bir hastamı az önce kaybettim. Gözlerim ise hâlâ karanlık denizin üzerinde,

*Aş1 Kararsızlığına HAYIR Öykü Yarışması İkincisi

ürkeklığı bir nebze olsun azaltan yakamoz çizgilerinde serinlemeye çalışıyor. Zihnim allak bullak. Etrafın aydınlık olması, korkuyu azaltır, görebilmeyi sağlar, görebilme yetisi de aydınlanmayı sağlar. Aydınlanma da bilgisizliği ortadan kaldırır, kendini gerçekleştirebilmeyi sağlar ve huzur getirir. Yakamoz çizgileri de sanki “Korkma! Karanlık denizden, biz gözünü de gönlünü de aydınlatırız.” diyorlar. Biraz rahatlar gibi oluyorum. Geçmişin perdeleri yavaş yavaş aralanırken görüntüler de peşi sıra gelmeye başlıyor.

Yirmi dokuz gün önce idi. O gün, diyaliz ünitesinden görevli olarak yoğun bakımda yatan bir diyaliz hastası için aşağıya inmiştim. Üniversiteden emekli, felsefe profesörü olduğunu sonradan öğrendiğim hastamı ilk kez, personelden birkaç kişiyi etrafına toplamış, şakalaşırken görmüştüm. Bir hemşire hanım sıcaktan şikâyet edince, yaşlı adamın:

- *Sıcak hava, göğze yükselir ama aşağısı da sıcaksa, bilin ki ateşin içindediniz, dediğini duyunca yanına yaklaşır:*

- *Ateşin içinde bile üşümek için ideallerini yükseltmek gerekir, doktorlar böyle yapar, dedim.*

Sadece ikimizin hissettiği bir iletişim ile gülümsemiştik. Modern çağın filozofuyla işte böyle tanışmıştık; bir tutam espri, bir tutam zekâ ve fazlasıyla sıcak...

Bu felsefe profesörü, bir iki gün içinde de olsa beni o kadar etkilemişti ki... Düşünceleri sanki zamanın ve mekânın ötesindeydi. Fırsat bulup bir sohbet başlatmak ve hatta ondan feyz almak benim için bir merak ve tutku hâline gelmişti. Hastane nöbetimden çıkarken vedalaşmak, sabahları geldiğimde selamlaşmak, yemek aralarında ziyaret etmek, her gün yaptığım vazgeçilmez bir alışkanlığa dönüşmüştü. Günün diyaliz tedavisi uyguladığım saatlerde ise sabırsızlık ve heyecanla bana anlatacağı felsefe derslerini bekliyor, dinlemekten de büyük bir

keyif alıyordum. Sabahları yaptığımız sohbetlerde kendisine takılmadan edemezdim hatta o son olduğunu bilmediğim konuşmamızda dahi:

- Profesör, bu felsefe boş adamların işiymiş, doğru mu?

- Zamanı boşaltmak için zekâyı doldurmak gerekir, o da ben de var.

-Yani maşallah, şu durumda bile espri yapmaktan geri kalmıyorsun ihtiyar.

- N'apalım? Boş bakkal husyelerini tartarmış.

- Sen de beni mi deniyorsun hocam? Hele bir rahat dur da diyalizini iyi yapalım.

- Bu gün bana ne anlatacaksın? Hadi bakalım merakla bekliyorum.

- Eflatun ile Pisagor.

- Pisagor matematikçi değil miydi?

- Aynı zamanda boş adam işleri ile de uğraşmış. Neyse doktor, önce senden bana bir iki söz vermeni istiyorum. Eşim, Alzheimer hastası. Ara sıra zaman ve mekân mevhumu kaybolur, çocuğumuz da yok. Ben ölürsem, eşimi iyi bir huzur evine yerleştirir misin? Zamanımın azaldığını hissediyorum ve sana çok güveniyorum. Ara sıra da onu kontrol edersen huzur bulurum. Benden kalacak emekli maaşı eşimin giderlerini karşılar sanırım. Bir de entübe edilip uyutulursam bana her gün gazete okumanı istiyorum. Ayrıca, sil o göz pınarlarında biriken yaşları sümüklü...

Onun muzip kişiliğini bilen biri olarak, bu ikinci isteği sırf beni zor ve komik duruma düşürmek için istediğini düşünüyor, kısacık zamanda birbirimize bu denli güvenecek ne yapmış olabilirdik diye şaşkınlıkla düşünüyordum. Evet, ben de kendisini ailemden birisi gibi görüyor ve güveniyordum. Yine

de bir fırsatını bulup bu ikinci maddeyi tekrar görüşmeliydim. Cevap verirken biraz duygusallaştığımı saklamayacağım.

- Tamam, peki, söz profesör.

Sekiz gündür entübe olarak yaşam makinasına bağlı kaldım. Bu süre boyunca hemşirelerin, doktorların gülümsemelerine aldırış etmeden yanında sesli olarak gazete okudum, sözümü yerine getirdim. Görevliler paspas yaparken, bana garip garip bakıyorlardı. Eminim, eğer görüyorsan çok eğleniyorsundur. İlk başlarda personel için de eğlenceli olan bu durum, süreç ilerledikçe kederli bir desteğe dönüştü.

Geç kaldığım zamanlarda yoğun bakımın sorumlu hemşiresi Aysel abla, tatlı sert söyleniyordu.

- Nerede kaldın? Gelmeyeceksin zannettik. Profesör bütün gün seni bekledi.

- Ya Aysel abla, hastalarımın diyalizini yeni bitirdim, çok yorgunum, ancak şimdi hocama gazetesini okuyacağım.

Yoğun bakım hemşireleri ve personeli artık beni gördüklerinde yüzleri aydınlanıyordu, gazete okurken de beni dinliyorlar ve haberlere yorumlarıyla katılıyorlardı. Haberin biri şöyle idi:

- Siyasetçi meydanları doldurdu. Kalabalıklar sosyal mesafeye uymadılar. Ülkemizde salgında gelinen son durum...”

- Hocam, inşallah sağlam önlemler almışlardır.

- Umarım hemşire hanım.

- Hocam bir de aşya karşı kararsızlar var, demişti hemşirelerden bir diğeri.

- Anlaşılan aşı karşıtlarının herhangi bir yakını bu virüsten ölmemiş. Onlar komplo teorileri ve hayaller ile avunuyorlar, biz ise hasta olarak geldiklerinde onları iyileştirmek için gerçeklerle uğraşyoruz. Onlar toplumsal tehlikeyi arttırıyorlar, biz ise

onların ihmalkârlıklarını düzeltmeye çalışırken bitiyoruz. Ne kadar uyarırsak uyaralım, ne anlatırsak anlatalım ancak kendi başlarına geldiğinde gerçekleri anlayacaklar. Arada biz tükenip gitsek bile anlatmayı ve sürekli bilgilendirmeyi sürdürmeliyiz, aydınlatmaya devam etmeliyiz.

- Valla hocam, bilerek yapıyorlarsa büyük gaffet, bilmeden yapıyorlarsa büyük cehalet. Böyle demişti yoğun bakımda görevli hemşire hanımlardan bir diğeri. Hepimiz susmuş, düşüncelere dalmıştık. Gözlerimiz farkında olmadan yanımızda yatan bu değerli insana kaymıştı...

Aynadaki görüntüm bana üzgün ve bezgin bakıyordu. Aklıma, senin söylediğin, Konfüçyüs'ün bir sözü geldi: "*Güneşi görmek istiyorsan gölgeden çıkmalısın.*" Hafiften toparladım kendimi, gülümsemeye çalıştım. Bir az önce morga yolladık seni ihtiyar. Ve ben, hayalimdeki palmiye ağaçları ve arkasındaki deniz görüntüsü ile serinlemeye çalışırken duş sıramı bekliyorum. Bugün beni iki kat çabayla, sırılsıklam tere boğan, senin için yaptığım bu kalp masajı esnasında, göğüs kafesine her bastırduğымda başın sanki canlıymışsın gibi hareket ediyordu. Verdiğim her elektroşoktan sonra vücudun yay gibi geriliyor, yüz çizgilerin daha da derinleşiyordu. Kaşların hep mi çatıktı yoksa ıstıraptan mı çatılmıştı? Göz pınarında biriken bir damla yaş, 'beni bırak artık' diye mi haykırıyordu? Hey profesör! Benim, haydi kalk! Senin son felsefe öğrencin, kalk lütfen!

- Hocam kalp masajını bırakalım mı artık? Yoğun bakım doktoru arkadaşımın sesi ile kendime geldim. O anda, üç doktor olarak dönüşümlü yaptığımız masajın bir saat on beş dakika sürdüğünü hayretle fark ettim.

- Tamam hocam.

Hekim olarak, hastayı masada bıraktıktan sonra odayı terk ederken hiçbir şey düşüremezsin. Tek istediğın korunaklı, yalnız

kalabileceğin bir alan olur. Karşılıklı yatakların ayakuçları arasındaki koridorda yol açmaya çalışırken hemşireler, hastabakıcılar ve personel kenara çekilerek ve karşılıklı dizilerek sanki bana “selam mangası” oluşturmuşlardı. Hiç, herkesin gözlerinizin içine bakmaya çalıştığı bir ortamda kaldınız mı? Belki de ağlayıp ağlamadığıma bakıyorlardı. Lakin ben sadece ileriye bakıyordum ama yine de bana biraz sevgi, biraz acıma, çoğunlukla saygı ile baktıklarını hissedebiliyordum.

Hastaların üşümemesi için en uygun şekilde ayarlanmış oda sıcaklığı, hastalığın bulaşma riskine karşı korumalı kıyafet giyinen personel için bir cehennem idi. Yapılan kalp masajı, harcanan çaba ve kat kat kıyafetler terlememizi iki kat arttırmıştı. Bu ter ve yapışıklık kendimizden nefret etmemizi sağlamaya yetiyordu. Daha günün ortasına bile gelmemiştik. Gel de şimdi bu hâlde çalış koca gün. Nihayet doktor arkadaşımın, “Hocam, duş boşaldı.” sesi ile düşüncelerimden ve palmiyelerden sıyrılıp aynanın başından duşa yöneldim. Yaşam veren suyun, canlandırıcı etkisi ile kendime gelmeye başlıyordum. En sonunda birer damla gözyaşım da duşun suyuna karışıp gitti. Bu kadar yıllık tecrübeden sonra duygularımın hâlâ nasırlaşmamış olması bana biraz şaşkınlık veriyordu. Kaşınan yerleri sabunladım, uzun süre ovaladım. Aslında kaşıntılarım çoktan geçmişti. Amacım, biraz daha düşünmek için vakit kazanmaktı.

Ölümün artık olağan karşılandığı, her tarafın moral bozucu beyaz seramik kaplı olduğu, bazen gece mi, gündüz mü olduğunu kestiremediğimiz bu penceresiz mekânlarda, uzun süredir ilk defa bir vefat beni sarsmıştı.

“Bu hastalığın bana, apartman görevlisinden bulaştığını düşünüyorum doktor, yoksa aylardır evden çıkmadığım hâlde kimden bulaşmış olabilir ki?” diye sormuştun. Sorun, hastalığın kimden bulaştığı değildi, zaten her mikrobik hastalık birinden

bulaşacaktı. Sorun, bu zihniyetin sana bulaşmış olmasıydı. Sorun, senin de aşı kararsızları arasında olman idi. Görevlinin kendisinin de vefatı üzerine bu sohbeti yapmıştık.

Duş sonrası terden yara olmuş cildime ilaç sürerken, her gün birçok kişinin göçtüğü ve birçok canın da merhaba dediği bu dünyanın anlamsızlığı karşısında hepimizin ne kadar aciz olduğunu düşünüyordum.

- Ah be profesör, ah! Ne vardı şu aşırı zamanında olsaydın! Belki şimdi her şey çok farklı olabilirdi.

İşimin başına dönmek üzere odadan çıktığımda, hızla akıp giden insan denizine bir damla olarak kendimi bırakıyorum. Koridorda insan yüzleri hızla değişirken, aklımdan bana bellettiğin, Eflatun'un sözünü senin için bir kez daha tekrar ediyorum: ***“Karanlıktan korkan bir çocuğu kolaylıkla affedebiliriz. Hayattaki gerçek trajedi, yetişkinlerin aydınlıktan korkmasıdır.”***

ÇINAR ALTI KAHVESİ*

Zeynep Kesler

İki katlı ahşap evlerin birbirine gölge yaptığı, Arnavut kaldırımli taş sokaklarında matem havasında yürürdü herkes. Hâlâ balkanlardan gelen göçlerin ve savaşın getirdiği perişanlığın izleri vardı 1887 senesinin İstanbul’unda. Sokaktan geçen çarşafli hanımların feracelerinin renginin solukluğu, ellerini tuttukları yavrucakların dizlerindeki kat kat atılmış yamaların çokluğu, her köşe başında dilenen kör ve topal insanların acizliği iyice gözümüze sokuyordu bu hâli. İnsanlarının hâli neyse şehirlerinin ve ülkelerinin hâli de öyleydi. Osmanlı’nın incisinin ışıltısı; fakirleşen, hastalanan, göç eden ve yitirilen insanların gölgesinde kalmıştı. İki yüzyıl önce olsa, yeşeren asma dallarına, erguvan kokularına, boğazın mavisine, salınan dilbere ve laleye beyitler yazılırdı. Şu dönemde üzerini örten soluk bir gri renk yüzünden güzelliklerini gösteremedi bekliyordu bin yılın başkenti.

Başkentin sokaklarında günler, acılara alışarak sıradanlaşıyor, fakirleşen halkın kılığı kıyafeti garipsenmiyordu artık. Şehirde seyyar satıcıların sesleri dışında bir canlanma varsa eğer ya bir jurnal sonrası ihbar edilenler kovalanıyordur ya bir hırsız atlamıştır bir köşkün bahçesinden ya da yeni bir Payitaht haberinin uğuldamasındandır. Yeni havadisler önce ev hizmetine giden gündelikçilerden başlar, cami avlularında sabahtan akşama kadar bir kahve içerek pinekleyen yaşlıların lakırdısı oluverir, köşe başındaki dilenciyle ayakkabı boyacısı atışmasına döner sonra. Günlerce sürer etkisi. Bir bakarsınız meyhanelerde

*Aşı Kararsızlığına HAYIR Öykü Yarışması Üçüncüsü

sarhoş kahkahalar eşliğinde taklitle canlanır. Belki bir zaman sonra şehir efsanesi ya da meşhur bir deyimmin sebebi oluverir...

Bu gün de öyle bir yeni havadisin etkisine girmişti koca şehrin havası. Sokakta yavaş yavaş ilerledikçe lafın başını dokuz yaşındaki gazeteciden, ortasını faytoncudan, sonunu ise Çınar altı kahvehanesine geldiğimde öğrenmiştim. Daha yeni Balkan Harbinden çıkmış ve daha yeni yeni cephelere asker sevkiyatı yapılacağı ayan olmuş bir dönemde, garip söylenti İstanbul'da yayılır olmuştu. Ben, tam da kahvehanenin gediklişi Kulaksız Hasan denilen kabadayı ile eski memur emeklisi Memduh Bey'in ateşli münakaşanın ortasında duyduğum on bin altın lafiyla sarsılmıştım. Düşünüyorum da kaç ev alınırdı o parayla, iki yüz mü, iki yüz elli mi? Yeni bir yetimhane ile hastane yaptırılırdı, ordu için yeni silahlar alınırdı. O para ile Avrupa'ya olan borç ödenirdi. Aklımdan geçeni bilmiş gibi, Kulaksız'da sayıyor döküyordu işte:

“Bre nedir bu paranın gittiği şey? On bin altın diyorlar. Louis denilen adama hibe edilecekmiş, hem de parayı bizim Tıbbiye okulunun Müderrisi Zoeros Paşa ile bir doktor ve bir baytar götürecekmış. Sanki Paris'i satın almaya gidecekler. Ben o parayla değil Paris'i Fransa'yı alırdım.” Tam küfür edeceği sırada başını iki yana sallayıp “Tövbe, tövbe. Aşı öğrenmeye gideceklermiş güya. Git Edirne'ye, bizim mahalledeki yaşlı kocakarı öğretsin sana. Fransa'da ceviz kabuğunda değil de parfüm şişesinde mi sürüyorlar acep? İlla bir yenilik icat edecekler, illa olmaz işlere para dönecekler. O kadar para hazine varsa eğer ver fakir fukaraya...” ek, az biraz yutkunup devam ediyordu. Etraftan uyarılar vardı. “Aman hafiyeler var, az biraz sessiz olun, başımızı yakmayın.”

Abdülhamid Han'ın meşhur hafiyeleri. Alıverirler de kırk falakaya yatırırverirlerdi alimallah, bazen de hırpalayıp iki gün aç

susuz mahzende tutar, korkutup salıverirlerdi. Bir müddet devam eden münakaşada tek başına kalan Memduh Bey'in "Aman efendim ilimdir, Peygamber'in hadisidir..." gibi açıklamaları ne Kulaksızı ne de ahaliyi tatmin etmedi. Sakinliğini bozmadan üslubunca konuşmasını takdir ettim içimden. Kolay mı onca millete karşı, hepimizin yanlış dediğine doğru gözüyle bakıp inanmaya devam etmek ve müdafaa etmek? Her tartışmanın durulma saati vardır elbet. O vakit geldiğinde sokuldum yanına Memduh Bey'in. En baştan anlatmaya başladı, benden anlayış ve destek bekleyerek.

"Her zaman böyle payitaht ile ilgili şeyler atıp tutulur bu kahvehanede. Birçoğu gerçek çıkmaz lakin bu sefer olayın gerçekliği su götürmez. Yarbay Hüseyin Remzi Beyin çamaşırcısı duymuş evin beslemesi Çilli Fadime'den. Bildin mi? Hani Muhacir Hastanesinin Başhekimi. Pek sevilen bir hekim kendisi, bakmadığı hasta kalmamıştır İstanbul'da. Nasıl da ismini zelil duruma sokuyorlar adamın. Çamaşırcının dediğine göre aşı ve mikrop araştırmak için göreve gideceklermiş. Fransa'da bir klinikte çalışma yapan Louis Efendi mektup yazmış bizim Abdülhamid Han'a. Dürbüne benzer bir aletin içinden görünen bu yaratıklara ilaç ve aşı geliştirmek içinmiş para. Aslında, teklifi ilk önce İstanbul'da çalışma yapmak şartıyla kabul ederim demiş Padişahımız. Lakin kabul görmeyince teklifi; yalnız üç hekime her şeyi öğretmek şartıyla on bin altını vermeyi önermiş. Louis Efendi kabul edince, Müderris Zoeros Paşa ile beraber Hekim Hüseyin Remzi'ye ve Baytar Hüseyin Hüsnü Bey'e, Paris'e gitme görevi vermiş Zât-ı Şahaneleri. Her iki hekim de vatan müptelası, ilim aşığı insanlar. Tıbbiyede hocalık da yapmaktalar. Kuduz belasından kurtarmak için bu Fransız Louis Efendi aşı benzeri bir ilaç peşindeymiş. Başka hastalıkların da peşinde olmadığını kim bilebilir? Öyle bir ilim şu an İstanbul'da

olsa; bulaşıcı hastalıkların def'i için hacı hocalara muska yazmaya gidilmez, binlerce insan koleradan, tifodan ölmez, yaralı askerlerimiz tez zamanda ayağa kalkmaz mıydı? Sadece insan da değil, hayvanat için de aşılama araştırıyormuş Louis Efendi. Velhasıl Baytar Hüseyin Remzi ve Hüseyin Hüsnü Bey'in salonda yaptıkları konuşmayı, pür dikkat dinlemiş Fadime. Kelimesi kelimesine, şaşmadan anlattığına yemin billah içmiş çamaşırcı kadına. Bunları başka kim bilir kimlere anlattı. Baksana şu kahvehane milletinin ağzının köpüklenerek laf saymalarına! Ne anlasın cahil cühela!"

Bir cevap bekliyordu benden. İki arada bir derede kalmış zihnim taraf seçemiyordu. Paranın büyüklüğü, milletin yoksulluğu ve bilmediğim tıbbi şeyler vardı. O nasıl içinden geçeni söylediye ben de içimden geçeni söylemekte beis görmeyecektim.

"Memduh Bey, vallahi sabahtan bu yana duyduğum lakırdı bini geçti. Gel gelelim on bin altını duyunca söylenenlere hak vermek gerekmez mi? Son beş yılda sokaklarda yarı çıplak koşturan çocukları görmez misin? Dilenenlerin sayısı iki katı arttı. Pazarda, manavda fiyatlar uçmuş. Hele Rus Harbi'nden sonra yüzbinlerce muhacirin bu sokaklarda birçoğu soğuktan donmuştu, birçoğu koleradan ölmüştü. Geride kalan evlatlar mahzun kalmadı mı? Lakin bize batıdan ne fayda geldi şimdiye kadar? Kulaksızın dediği gibi ev alınırdı, toprak alınırdı, iş sahibi yapılırdı onca millet. Bütün bunlara bir çare bulmazken sen aşı dersin, mikrop dersin. Önce açlık, sefalet ve fakirlik mikrobunu öldürmek lazım gelir bence. Bizim tıbbiye mektebi ne duruyor o vakit, neden açıldı? Bari parayı onlara verselerdi de para Müslüman halkın kursağında kalsaydı!"

Oturduğumuz masaya fesini koydu ve terini sildi mendiliyle. Sakinliğini ha bozdu ha bozacak sanıyordum fakat kendine

güvenli rahat tavrını bozmadan devam etti Memduh Bey.

“Bak bu dediklerine ben de katılıyorum. Zaten bunları asla inkâr etmiyorum. Bütün bunlar birbirini takip eden bir zincir. Sende ilim olmaz gider ilim için Avrupa’ya para verirsin. Avrupa zengin olur ilme yatırım yapar, orduya yatırım yapar, fabrikaya yatırım yapar ve sen daha çok bütün bu yapamadıklarına para verirsin. Savaş açarlar kaybedersin, halk sokaklarda kalır daha çok fakirleşirsin. Sen fakirleştikçe onlar zenginleşir. Orduyu düşün, onlardaki silah yenilikleri bizde olsaydı eğer bizim yenilgimizle sonuçlanır mıydı savaşlar? Fabrikaları düşün, yaptıkları endüstri devrimlerini düşün. Bizde daha evvel araştırıp sahip olsaydık ilme daha zengin bir ülke olmaz mıydık? Bu memlekete, ta seneler önce matbaanın gelmesi bile sorun oldu, ordunun yenilenmesi sorun oldu, yeni üniversitelerin açılması sorun oldu. İlerlemeyi en başından kaçırdık biz üstadım. Elbet sen de aşı diye bir şey duydun. Çiçek hastalığı geçiren inekleri sağan kızların ellerinde küçük bir yara dışında başka belirti görülmemesinin hikmetini araştıran insanlar ilk aşı tekniğini bulmuşlardır. İltihap toplayan yaradan bir örnek alınıp, güneşte kurutulur ve ceviz kabuğuna konur sonra da iğneyle çizilen deriye sürülürdü. Nerdeyse her mahallede aşı yapan bir kocakarı vardı. Kulaksızın da bahsettiği bu kadınlar, salgın haberleri çıkmaya başladı mı etrafta kapı kapı dolaşıp, aşıları milleti. Bu teknik nasıl oldu da Avrupa’ya gitti sana onu da söyleyeyim mi? 1717 senesinde, İngiliz sefaretinde Büyükelçinin karısı Edirne’deki sarayda, Türklerin yaptığı bu aşı uygulamasını görüyor ve mektupla yazıyor Londra’ya. Kraliyet ailesi neredeyse çiçek hastalığı yüzünden yok olmak üzereyken ve Londra’da büyük salgınlar yaşanırken kimse aşı denilen şeye itibar etmiyor önceleri. Papazlar ve Rahipler; şeytanın bir emaresi sayıyor hastalığı ve günah yaşayan

kullarını Allah'ın cezalandırması fetvalarını yayıyorlar, doktorlar bile aşı tekniğinden korkuyorlardı. Bir şekilde bu tekniği birkaç kişiye yalvar yakar uygulamak için bir doktor ile anlaşan kadın, başarısını kanıtladı ve durumdan haberdar olan Kraliyet ailesi önce mahkûmlar üzerinde denenmek şartıyla kabul etti aşılamaı. O zaman da mahkûmlar serbest ve sağlıklı, dışardaki insanlar hasta ve ölümün pençesinde kaldılar. Aşı uygulaması Almanya ve Fransa'ya da yayıldı. Önce ilim irfan sahibi doktorlar bile inanmıyorken, itiraz ediyorken, sonraları araştırmaya başladılar. Bizim gibi senelerce sadece çiçek ile mücadeleyle yetinmediler. Hani az evvel dedin ya, Avrupa'dan bize ne zaman iyi bir şey geldi diye? Haklısın, Avrupa bize tıbbiye okulunu geliştirecek tıp kitaplarını bile vermedi. Avrupa menfaati dışında bize bir şey vermedi. O yüzden senin okulunda olmaz bu işler. Oraya gidenler en büyük tıp kitaplarının tercümelerini ya da kopyalarını getirse bizim öğrenciler de başarılı birer doktor olmaz mı? Louis Efendi sadece kuduz bilgisi vereceğini sanıyor fakat geliştirdikleri ilim kültürünün birçoğunu nakledileceğini bilmiyor ya da umursamayacak kadar para lazım olmalı ona. Şimdi bu anlattıklarımı kafanda süz ve bir de tersinden düşün. Ya aşısını bildikleri bir mikrobu yayarak, savaş açmadan Müslüman tebaayı yok etmeyi akıl ederse bu Avrupalı ve sen kırılıp geçerken onlara hiçbir şey olmazsa ne olur? Her treni kaçırdık bari bu treni kaçırmayalım üstadım. İngiliz rahipler gibi bağınaz olmayı bırakın. Bizim kurtuluşumuz ancak bilimde olmalı. Gönderilen hekimler geldiklerinde bir aşı evi kursalar mesela. Şu an sadece Avrupa'da ve Amerika'da olan gibi. Osmanlı Devleti bütün Asya ve Afrika kıtasına gönderecek kadar aşı üretse. Hayal sayma dediklerimi, hayal olmazsa gerçek olmaz ki. Velhasıl kelim biz ancak bu hayal ile yetişebiliriz makineleşmiş bir Avrupa'ya ve ancak ayakta kalırız vatanımızda.”

Dedikleri doğrudu fakat o para çok büyüktü. Üç kişinin bilgisine sunulan bir çarenin fiyatı on bin altın ediyordu. Ya üretilip şişelendiğinde ve binlerce insanın sağlığına kavuştuğunda ne kadar ederdi? Öksüz ve yetimlerin kucaklayacağı bir baba, bir ana ne kadar ediyorsa, çocukları ölen anaların feryatlarının dinmesi ne kadar ediyorsa, hayvanları ölen çiftçinin yaşadığı çaresizliğine çare ne kadar ediyorsa o kadar ederdi! Yeni yeni dillenen uygar dünyada Osmanlı'yı fakirleştirip insanlarını sefil yapan şey, endüstri devrimini kaçırmak olmuştu. Bari sağlık devrimini kaçırmadan bu trene binsek ya, bu en doğru karardı.

Biz böyle derin derin konuşurken etrafta kim gelmiş kim gitmiş göremedik. Meğer Yüzbaşı Lütfi Paşa bizim arkamıza çekmiş bir sandalye bizi dinlemekteymiş. En son sözü söyleyince Memduh Bey'in lafının arkasından devamını getirdi gür sesiyle:

“Her evde; sıtmadan, kuşpalazından, kuduzdan veya koleradan ölen vardır. İlacını bilsen gidip alırsın değil mi? Sırf çare olsun diye cinci hocalara okutursun kendini. Kedi turnağını ya da yılan derisini koyarsın koynuna ilaç diye. Biz hastalığı adı ile bildik, öcü diye bildik de kimliği ile bilmedik. Dünyada bilmediğimiz bin bir çeşit canlı var öyle değil mi? Neden bunlardan biri mikrop olmasın? Görmediğin Allah'a inanıyorsun da mikroba neden inanmıyorsun? Hastalığın sebebini bilersen eğer çaresine de kavuşmaz mısın? Sen anlatmıştın Ali Efendi. Trakya'da çiftlikte sekiz yüz koyun bir gecede telef oldu diye. Bu memlekette saysan bu telef olan koyunları on bin altından fazla etmez mi? Birkaç sene evvel sokaklarda ölüp giden insancıkların bir ilacı olsaydı verilmez miydi? Kaç altın ederdi hepsi? Anasız çocukların anası, para versen de ölünce dönmüyor ama hastalığa çare varken ölümden dönüyor. Efendiler, zamanında matbaaya, telgrafa karşı olan da vardı. Şeytan işi, Allah çarpacak diyenler vardı. Biz geri durdukça mizanın gereklerinden, mizan bizi

ezmekte, yok etmekte. Bırakın artık cehaleti savunmayı. Eski zamanların Ebu Cehil'i olmayın! Benim elimde eğer olsaydı ilacı, aşısı; ölmeden evvel, vatan evlatlarına vermekten çekinmezdim. Siz de büyütmeyin bu parayı. Ölmekten kurtulan her Müslüman buna değer. Savaş meydanlarında bizden, hastane içlerinde, canla başla mücadele eden insanların sizden daha çok acı ve keder gördüğü mübalağasız kesin. Hem tıbbiye öğrencilerine hocalık edip hem de gitmediği, bakmadığı hasta yok İstanbul'da. Bundan sonra bu hekimler hakkında ve getirecekleri ilim hakkında konuşan olursa, Abdülhamid Han'ın hafiyelerine jurnallemeyen evvel haddini bildirir ve öyle veririm ellerine, bu da böyle biline! Kahveci, bir köpüklü kahve yap bakalım Memduh Bey'le ikimize..."

ACI TECRÜBE*

Tuğçe Öztürk

Otuz yaşına geldiğinizde, kendi paranızı kazanıp bir yuva kurduğunuzda, hayata dair birçok şeyi bildiğinizi sanıyorsunuz. Ta ki bir gün bir bebeğiniz olacağını öğrenene kadar...

Kızımın ilk kalp atışlarını duyduğum zaman hayata dair bildiğim, emin olduğum tüm doğrularım çürük bir bina gibi hızla yıkılmaya başladı. O binanın temelinde ise bebeğimi her şeyin en iyisiyle büyütme arzum vardı. Fakat sanki ben de az evvel dünyaya gelmişim gibi, neyi nasıl yapmam gerektiğine dair hiçbir fikrim yoktu. Nasıl koruyacağım, nasıl büyüteceğim, nasıl mutlu edeceğim, hangi biberon, hangi bez, hangi beşik... Tüm benliğimi saran bu ani, keskin ve bir o kadar da detaylı korkuların yanı sıra bir de dünyayı tehdit altına alan pandemi dış kapımıza kadar gelmişti. Cennetin ortasında bir kuyuya düşmüşüm gibi çaresizlik doluyordu ciğerlerime.

Hamileliğim dolayısıyla yeni yeni gündeme gelen *COVID-19* aşısı olamayacağımdan emin olduğuma göre kendimi ama en çok da bebeğimi korumak amacıyla eve kapanmalıydım. Ben de öyle yaptım. Tüm günü her şeyin en iyisini araştırarak, soruşturarak bilgisayar başında geçiriyordum. Ne yemem gerektiğinden, bebeğime giydireceğim kıyafetlere kadar her şeyi sorguluyordum. Bebeğim dünyaya gelene kadar hiçbir detayı kaçırmadan her şeyi programlamalı, en çok da kendimi mükemmel düzeyde hazır etmeliydim. İnternet üzerindeki sonsuz bilgi deryasında yine kaybolduğum bir gün gözüme bir makale ilişti; neden bebeklerimize aşı yaptırmamamız gerektiğini uzun

*Aşı Kararsızlığına HAYIR Öykü Yarışması Üçüncüsü

uzun anlatan bir makale... Bebeğimin büyümesiyle yarışan o içindeki dehşet duygusu, makalenin başlığını okuduğum an saç diplerimden ayak parmaklarıma kadar yayılarak tüm benliğimi sardı. Aşılar... Bebeğin doğumundan itibaren düzenli şekilde yapılması gereken aşılar vardı. Sorgulamamıştım, olmak zorundaydı başka bir alternatif söz konusu olamazdı. Hayır, aksi olamazdı, değil mi? Yoksa... Her şeyin en iyisini isteyen o annelik duygusu beni makaleyi okumaya zorladı. Sonrasındaki birkaç gün her şeyi bir kenara bırakıp aşı karşıtlığını araştırmaya başladım.

Belki de içinde bulunduğum o duygusal ruh hâli yüzünden her bir makalede biraz daha aklım karışmaya başladı. Önüme çıkan her makalede ısrarla, aşıyla hastalanan bebekler olduğu, aşılardan uzun vadede ciddi hasarlar bırakabileceği anlatılıyordu. Kendimi, aksiyle yetiştirilen bir ömürlük hayat tecrübesinden sonra kaybolmuş hissetmeye başladım. Okuduğum her makalede aşığı daha da sorgulamaya başladığımı fark ettiğim an kendimi aşı yanlısı makalelere yönelmeye zorladım. Bu sefer de aşı karşıtlığı yüzünden bebeğini kaybetmenin eşğine gelen, hatta kaybeden insanların hikâyeleriyle ve öfkeli bilim insanlarının veryansın ettikleri köşe yazılarıyla kafam iyice allak bullak olmuştu.

Kaç tane makale okudum, kaç video izledim sayısını bilmiyorum. Artık en iyi biberonun, en iyi bezin bir önemi kalmamıştı gözümde. Tek derdim aşılardan olmuştu. Öyle ki uyuyamaz hâle gelmişim. Tanıdığım doktorlara, saygı duyduğum aile büyüklerine, çok sevdiğim eşime endişelerimi anlatmaya karar verdim. Nasıl bir tepki vereceklerini tahmin etmekle beraber yine de içimin rahat etmesine ihtiyacım vardı. İçimdeki o zehirli kuşku beni ele geçirmeden bir karara varmalıydım. Bebeğime aşı yaptırmalı mıydım, yatırmamalı mıydım? Sonuç

elbette hüsrân oldu. İçimdeki endişeleri paylaştığım sevdiklerim yersiz ve gereksiz fikirlerle kendimi yorduğumu söylemekten fazlasını yapmadılar. Beni ikna etmeye çalışmadılar. Oysaki ikna olmaya ihtiyacım vardı.

Kafamın içindeki bu hengâme yüreğime yük olmaya devam ederken pandemi de son sürat her yanı sarıyordu. Bırakın sarılmayı, öpüşmeyi ailelerimiz bile bizi görmeye gelemiyordu. Belki de hayatımda ilk kez bu kadar yalnız ve çaresiz hissediyordum. Anneme en çok ihtiyacım olduğu zaman yanımda olamıyordu.

Ülkece içinden geçtiğimiz bu kâbus gibi sürecin ortasına aşî müjdesi düştü bir gün. Aylardır hasretle beklenen *COVID-19* aşısı bulunmuştu sonunda. Sevinmeli miydim üzülmeli miydim bilemiyordum. Doğumuma da sayılı günler kalmışken aile üyelerimizin tek tek aşî olduğunu duymaya başladım. Tepkisiz kalıyordum çoğunlukla. Sanki endişelerimi giderecek bir şey bekliyordum. Ne olursa...

İlk önce annem, sonra teyzem, sonra kayınvalidem ve kayınpederim sırayla *COVID-19* aşîlarını oldular. Gün geçtikçe düşen aşî yaşıyla beraber eşim ve kardeşlerim de sonunda aşî olmuştu. Babam ise Türk aşîsini beklediğini söylüyordu. ‘Türk hekimlerine emanet edeceğim kendimi, biz atalarımızdan böyle gördük.’ diyordu.

Etrafımda aşî olan insanların sayısının artmasından ziyade, kimsenin bir an bile tereddüt etmemesi beni çok şaşırtıyordu. Bebeğime yapılacak aşîlarla ilgili endişelerimden bahsettiğimde oldukça şaşırın ve sarsılan hatta saçmaladığımı söyleyen aile üyelerimin ve yakın çevrem *COVID-19* aşîsini yaptırmadaki heveslerini elbette yüksek sesle sorgulamam mümkün değildi. O yüzden sessizce kenara çekilmiş, aşî yaptırmamanın rahatlığıyla yanıma gelmeye başlayan annemle zaman geçirebilmenin keyfini

çıkarıyordum. Ta ki pandemi sebebiyle aylardır görmediğim amcamın asla aşı olmak istemediğini duyana kadar.

Aradığım fırsat belki de budur, ek telefona sarıldım. Kısa bir hoşbeşten sonra amcama ‘neden aşı olmak istemediğini’ sordum. ‘Aşının uzun vadede ne gibi zararları olacağını bilmediğini, aşının bileşenlerinin kafasına yatmadığını, aşı olmanın akıl kârı olmadığını’ uzun uzun anlattı bana. Yakın zamanda evlenecek kızının düğününde küçük de olsa bir topluluğa gireceğini, bunun tehlike arz ettiğini, karşılığında ikna edici bir sav bekleyerek ısrarla hatırlatmama rağmen ‘Eski toprağa bir şey olmaz.’ ek konuyu kapattı. Açıkçası o güne kadar yapmış olduğum araştırmaların karşısında amcamın kararının oldukça yüzeysel inançlarla bezeli olduğunu düşünerek üstünde fazla durmadım.

Aylarca kafa yormuş olmama rağmen, herhangi bir karar vermeden güzel kızım doğmaya karar verdi bir gece. Şükürler olsun ki bebeğim son derece sağlıklı şekilde dünyaya geldi. O güne kadar hiç tatmadığım bir mutlulukla sarıp sarmaladım onu. Bu minik mucizeyi kollarımın arasında sıkı sıkıya tutarken ne kadar minik ve savunmasız olduğunu ilk kez kanlı canlı hissettim. Bilgilendirme için gelen hemşire elime bir takım kâğıtlar tutuştururken dünya umurumda değildi aslında. Elimdeki kâğıtlardan birinin bebeğimin aşı karnesi olduğunu fark ettiğimde hemşire hanım çoktan çıkmıştı odadan.

Aşı karnesini panikle açtığımda doğumdan hemen sonra Hepatit B aşısının yapıldığını görmek sandığımın aksine inanılmaz bir rahatlama yaşattı. Bana sorulmadan ilk aşısı yapılmıştı. Biraz da kendimi zorlayarak hemşireyi çağırıp aşığı sordüğümde; ‘zorunlu olduğunu, son derece güvenli ve bebeğimin sağlığı için gerekli olduğunu, ateşinin bile çıkmayacağını’ söyledi. İlerleyen vakitlerde de dünyadaki ilk saatlerini yaşayan bebeğim rutin acıkma, huysuzlanmaları

dışında herhangi bir sorun yaşamadım.

Taburcu olduktan sonra, beş günlük bebeğimin ilk kontrolünde asla aklıma gelmeyecek bir şey oldu. Aylardır gebe olduğum için sonrasında da lohusalık yaşayacağım için *COVID-19* aşısı olamayacağım rahatlığımıza kafa tutarcasına bebeğimin doktoru ‘Bir an önce aşı olmam gerektiğini, aşı olmam hâlinde bebeğime de emzirme yoluyla antikor geçeceğini,’ söyledi. Aşı karşıtlığı düşüncesinin kafamda yarattığı endişeleri ilk kırdığım an bu an oldu. Aylardır yaşadığım sorgulama sürecini sanki hiç yaşamamışçasına doktorun yanından çıkar çıkmaz aşı randevusunu aldım ve birkaç saat içinde de aşımı oldum. Yeni doğum yapmış olmama rağmen böyle bir kararı nasıl verdiğimi, neden verdiğimi bilmiyorum. Belki doktorumuza çok güvendiğimden, belki de doktorumuzun bebeğe antikor olur söyleminden... Bir önemi kalmamıştı o an için. Ama ne kadar haklı bir karar verdiğimi çok kısa bir süre sonra öğrenecektim.

Ülke çapında hızlanan aşılama süreci, Türk aşısının denenmesi için gönüllü aranmasıyla daha da hareketlendi. Elbette ilk gönüllülerden biri de babamdı. Koşa koşa gidip aşısını olduktan sonra omuzlarına yük olan pandemi gerginliğinin yerini müthiş bir mutluluk ve gurura bıraktı. Emziren bir anne olarak ben dâhil, farklı aşı türlerinden olan ailemden hiç kimse ağır bir yan etki yaşamadık. Klasik kol ağrısı, biraz kas ağrısı, belki biraz baş ağrısı ama o kadar. Böylece içimizdeki salgına yakalanma korkusu oldukça hafiflemişti.

Bunca şeye rağmen hâlâ bebeğim için aşı konusunda net bir karara varamamıştım. Bebeğimin birinci haftası dolmadan hemen önce aşı olmamakta direnen amcamın kızının, kuzenimin aile arasında ufak bir düğünü olacaktı. Biraz çekinerek de olsa tüm tedbirlere uyulacağı sözünü alarak kuzenimin bu mutlu gününde yanında olma kararı aldım. Yine de bebeğimin küçük

olmasını bahane ederek çok kalamayacağımı belirttim amcama.

Düğün salonunda masalar, mesafe kurallarına uygun yerleştirilmiş, aile olsalar bile her konuk arasında bir sandalye boşluk bırakılarak oturma düzeni sağlanmıştı. Bununla beraber pasta dağıtımında ısrarcı olan amcam, açılanmanın yaygınlaştırılmasıyla girilen kontrollü normalleşmenin tüm nimetlerinden yararlanmıştı. Ben ise pasta kesilmesini beklemeden düğünden ayrılmıştım. Düğünden üç gün sonra annem telaşa arayarak düğüne katılan davetlilerden birinin *COVID-19* testinin pozitif olduğunu, herkesin karantinaya girdiğini haber verdi. O kadar tedbirden sonra herhangi bir şey olmayacağı yanılığısına düşmedim desem yalan olur. Yine de sırf içimiz rahat olsun diye kendimizi karantinaya alıp herhangi bir belirti gösterip göstermeyeceğimizi beklemeye başladık.

Annemin telefonundan bir kaç gün sonra ise daha çiçeği burnunda evli olan kuzenim aradı ağlayarak. Düğünde herkesle ilgilenmek zorunda olduğunu hisseden amcam ağır semptomlar eşliğinde hastaneye kaldırılmış, yapılan testler sonucunda *COVID-19'*a yakalandığı anlaşılmıştı. Amcamın tüm ısrarlarına rağmen aşı olan yengemin ve kuzenlerimin testleri ise negatifti. Amcamın hastaneye kaldırılmasından iki hafta sonra, en son düğünde mutlulukla bir arada olduğumuz ailemizle amcamın cenazesinde, bu kez gözyaşları içinde bir aradaydık. Her şey o kadar hızlı yaşandı ki daha süreci bile anlamlandıramadan amcamı kaybetmiştik. Üstelik son günlerinde yanında olamadan. Her bir an umutla, dillerimizde dualarla, telefon başında beklerken kendimizi bir anda cenazede buluverdik. Art arda yaşanan onca mutluluk ve güzellikten sonra böyle bir kayıp hepimizi şoke etmişti. Bana bir şey olmaz diyen amcamın o tok kahkahalarını bir daha duyamayacaktık. Üstelik katili *COVID-19* bile değildi aslında. Amcamı öldüren kendi inatıydı.

Kim ne derse desin aşılınmaya karşı açtığı bu savaşı amcam kaybetmişti. Yüreklerimizden birer parça kopararak terk etmişti bizi. Tüm mutluluklarımızı yarım bırakarak gitmişti.

Bunları; kızımın başında, birinci ay aşısı vurulduktan sonra huzurla uyurken, o güzel yüzünü izlerken yazıyorum. Bebeğimin o huzurlu yüzüne baktıkça, içimde aşı karşıtlığına karşı verdiğim kavgayı böylesine acı bir tecrübeyle kazanmış olmanın acısını dindirmeye çalışıyorum. Elbette bir yandan da bolca düşünüyorum... Şüphesiz ki insanlar kendi kararlarının sonuçlarını yaşıyorlar bu hayatta. Fakat dünyaya getirdiğimiz bu el kadar melekler bizim kararlarımız doğrultusunda başlıyor yaşamına. Her ikisinde de üzülen sadece biz olmuyoruz maalesef. Muhakkak verdiğimiz yanlış kararların sonu sevdiklerimize de dokunuyor. Bunu bilerek yola çıkmalı. Hele ki konu bir de sağlıksa...

ÖLÜM YOLUNDAKİ HAYAT

Fuldem Özkan

Dün geceyi de, önceki pek çok gece gibi nöbetçi olarak geçirmişti. Yarı uykulu, beyazı seçilmeyecek kadar kızışmış gözlerle etrafına bakınıyor, güçsüzleşmiş dizlerine rağmen yere sağlam basıyordu. Bir aralık, fırsatını bulunca odasına yöneldi, masasının başına geçti. Aylar sonra ilk kez anladı ki otuz beş yaşındaki bedeni iyice hırpalanmış, epey çökmüştü. Birden elleri dikkatini çekecek oldu; kanı tamamen çekilmiş izlenimi veren, donuk, beyaz bir çift el, cesedinkini andırarak hâle gelmişti. Zihninden geçen düşünceler birbirine karışıyor, onca kaygının, yığımla dehşetli görüntünün arasında bitkin bedeni bazen gerçeği seçmekte güçlük çekiyordu. Alnını avuçlarının içine yaslayarak sanki kendini görünmez bir düşmanın kasvetli saldırısından koruyordu.

Masasının tam karşısındaki duvarda asılı, dört mevsimi ustalıklarla anlatan, kime ait olduğu belirsiz bir tablo vardı. Bir meşe ağacı, nehir kenarında kollarını toprağa doğru eğmiş, vakur biçimde olanı, olacakları karşılıyordu. Bulunduğu yerin sol yanında, hastasını bekleyen mahut sedye, bitişiğindeki açık yarayı dikmeye yarayan çeşitli aletlerin olduğu, enli bir sehpanın üzerindeki sargı bezi ve fazlaca pamuk kendini göstermek isteyen şirin bir çocuk edasıyla, bir o yandan, bir bu yandan muzırca sarkıyordu. Odanın hemen girişindeki gri, çelikten, uzun, incecik dolap ise soğukluğuyla odaya garip, ürkütücü bir hava katıyordu.

Kapıya üç kez hızlıca vuruldu; geçmiş, içinde bulunduğu zamanı ve geleceği kucaklayan üç yaman ses... Başını usulca

aralanmış kapıdan uzatan hemşirenin bakışını tanıyordu. Hiçbir şey söylemeden hızlıca yerinden doğruldu, hazırlığını titizlikle yaparak odadan ayrıldı. Yoğun bakım odası için ayrılmış olan kısım geniş bir girişin ardından, dar geçidi andıran holden oluşuyordu. Henüz yaklaşılmadan bile içerisinin rahatça görülebildiği, kocaman camların kapladığı büyük bir kapısı vardı. Oldukça soğuk havasına karşın, biyolojik savaşın bir çeşit zırhına benzeyen çok katlı koruyucu kıyafetler, içindekini sırlı sıklam ediyordu.

Hastaların tamamı uyutuluyor, çoğunun boğazı delinmiş, kalın hortumların takılı olduğu iri, mavi, hırıltılı cihazlara bağlanarak nefes almaları sağlanıyordu. Burası, bir açıdan, ölüme bir şekilde direnen insanlardan oluşan ayrı bir ulus, bir başka distopik evren gibiydi.

Hemşirenin uzattığı kâğıdı titizlikle inceledi, hastanın yanına bir adım yaklaştı. Durumu git gide fenalaşan, yirmili yaşlarını sürüyen, şiddetli ağrıların, yüksek ateşin ağırlığıyla yüzünün canlılığını yitirmiş, nefes açlığı çekmekten bitap düşmüş genç kadına yabancı değildi. Hemşireye tedaviyle ilgili telkinler vererek hastanın yanından uzaklaştı. Soğukkanlılık, sıradan, mesleki bir davranış biçimi olsa da, bunca ölüm, “İnsanın tek çaresizliği, kendine karşı takındığı tavır,” dedirtti ona. Çünkü az önce ölümünü başından savuşturmaya çalışan bu genç kadınla daha bir hafta önce yaptığı görüşmeyi anımsamak ona yetti.

Yüzündeki maske sayısız kez kullanılmış olmaktan ötürü burnunu bir türlü kapatmıyor, kadın konuştuğu anda aşağı iniyor, iki parmağıyla sürekli yukarı çekmek zorunda kalıyordu. Pek umursamadığı bu durumun daha vahim olanı, aşı ile ilgili olan son derece anlamsız, tutarsız görüşleriydi. 'Sağlıkta özgürlüğü savunanları' anlatıyor, kulaktan dolma sayısız bahaneye sığınıyordu. “Aşının içinde ne olduğunu bile bilmiyorum, emin

değilim,” diyecek oldu. Sonra, somut bir delili yokken, sözlerini hararetle sürdürerek:

- Hastalığın ölümcül olduğunu sanmıyorum, herkes iyileşiyor. Üstelik bu bir proje, dedi. Kelimeleri defalarca tekrarladıkça daha çok kuvvetleniyor, üzerindeki etkisi artıyor gibiydi.

Doktorun hayret dolu ifadesini sezmiş olacak ki, cümlesini şöyle açıkladı:

- Dediklerine göre, genlerimizle oynuyorlar. Aşının içindeki maddeler ile her birimizi işaretliyorlar, ben de buna inanıyorum. Benim çevremde böyle düşünen pek çok kişi var. Kısırlık bile yapıyormuş. Ya bana da öyle olursa, ek dayanaksız görüşleri ardı ardına sıralamaya devam etti.

- Bütün bu bilgilerin kaynağı nedir? diye sordu doktor sakince. Elbette yoktu, argümansızdı.

O gün genç kadın, çevresinden edindiği kara propaganda ürünü olan, ileri sürdüğü bütün fikirlerine sağlam, ispatlı yanıtlar aldıkça kararsızlıktan kurtulacağı yerde, kulağını tıkamakta ısrar etmişti. Ona göre hastalığı geçirmek gerekti; bağıışıklık ancak böyle sağlanabilirdi. Doktor, kendisine, ölümle sonuçlanmasa da bırakacağı kalıcı hasarları inceden inceye izah etti ama nafiye. Tarifsiz bir inatla gerçeğe, bilime güvenmeyi reddediyordu.

Günler sonra uyutulması için hazırlık yapıldığında kalan son kuvvetiyle sıkıca doktoru bileğinden yakaladı. Gözyaşları arasında, “Lütfen beni kurtarın, ölmek istemiyorum!” dedi. Korkudan titriyor, pişmanlığın esaretiyle çırpınıyordu.

Doktor şimdi, odasındaki meşe ağacının gölgesinde; eski, silinmek için neredeyse can atan mutlu anları ezberinde tutar, her gün hastaların arasında dolaşır, onlarla birer birer ilgilenirken, yüreği dilsiz bir üzüntüyle sıkışır, şunu düşünür: “İnsan yeryüzünde ihtiyatsızlık uğruna niçin kendini feda eder?”

ÇAY BAHÇESİ

İsmail Çevik

O gün hava çok sıcak olduğundan çıktıkları alışverişi yarıda bırakıp bir çay bahçesinde soluklanmak, içecekleri soğuk bir şeylerle serinlemek istemişlerdi. Yasakların neredeyse tamamen kaldırıldığı, insanlara biraz nefes aldırın, felaket günlerine mola verdiren günlerden geçiliyordu. Gördükleri ilk yere girmişlerdi. Burası yeşillikli, ağaçlıklı bir çay bahçesinden daha çok etrafı alçak duvarlarla kapatılmış bir futbol sahasına benziyordu. Gönüllerinden, küçüklüklerinden kalma güzel bahçelerin hayali geçiyordu burayı gördüklerinde. Sadece adının içinde bahçe geçen bu biçimsiz ve ruhsuz yapının moral bozuculuğuna takılmadan rastgele bir yer seçip oturdular. Masaların arasına konulan mesafe onlara unutmak istedikleri şeyi tekrar hatırlatmıştı. Fakat buna da aldırmadan hatta akıllarına gelen şeye nispet yapar gibi oturdukları sandalyeleri dip dibe getirmeye başladılar. Onları bu oturuşlarıyla görececek olan birisi ‘yer kıtlığı mı var’ diye etrafına bakınmadan edemezdi.

Uzun zamandır kaçan, bozulan keyiflerini ne kadar olursa yerine getirmektir amaçları bugün. Sabah bu yüzden erken çıkmışlar az önce de öğle güneşinin altında yanmışlardı. Şimdi uzaklardan kopup gelen bir yel yüzlerini sıyırıyor, alınlarında boncuk boncuk olmuş ter damlalarını soğutuyordu. Yerlerde az önce buranın sulandığını anlatır biçimde minicik su birikintileri vardı. Nitekim köşedeki musluğun başında saç başı karmakarışık ve kirli bir çocuk elindeki büyük, kırmızı bidonun dolmasını bekliyordu. Üçü de hemen hemen aynı anda bu çocuğa baktılar. Üçünün de yüzünde acımaya benzer bir duygu belirdi. Gözlerini

kısıp başlarını salladılar. Sonra çocuk bidonu zorla kaldırıp yerleri sulamaya başladı. Diğer masaların ve sandalyelerin altına su ulaştıkça alanın da serinliği giderek artıyordu.

Hararetleri azalmıştı şimdi. Ardından onları gören bir garson hiç de acele etmeden, elindeki kırık tepsiyi defçalar gibi avucunun içine vurarak yanlarına gelip durdu. Garson çocuk önce biraz saygıdan biraz da yaşa hürmetten eğilir gibi oldu fakat sonra karşısında duranların bu eğilmeyi çok da önemsemediklerini görünce sırtını geriye atıp dimdik durdu ve bekleyen gözlerle onlara baktı. Kadınlarsa ondan bir açıklama bekliyorlarmış gibi gözlerini dikmişlerdi. Garson buraya her geleni buranın gedikli sandığından orada ne satılıp ne satılmadığını söylemeye gerek duymamıştı. Kadınlardan biri dayanamadı “Menü yok mu, menü?” diye sordu. Garson bir an şaşırды, sonra bazılarını da unutarak başladı hemen içebilecekleri şeyleri saymaya. Sayma işi bitince kadınlardan biri “Burada da bir şey yokmuş be anacığım.” dedi. Hakikaten tipinde bile bir şey bulunamayan bu yerde çay ve kahveden bir de sade sodadan başka bir şey bulunmuyordu. Çaresiz, biri çay, ikisi soda istedi. Çay isteyen sıcak çayını üfleterek yudumlarken sodalarını içenlere yaptığı şeyin daha mantıklı olduğunu anlatmak istercesine kendi kendisine mırıldanıyor, ‘Çay harareti alır.’ diye söyleniyordu. Bu doğru muydu bilinmez ama üçü de şimdi biraz rahatlamış, yüzleri gevşemiş, hâllerinde bir yorgunluk ortaya çıkmıştı.

Bu rahatlamayla beraber sabahki susmuşlukları da yavaş yavaş kalkmıştı üzerlerinden. İçlerinden biri koluna taktığı maskeyi katlayıp cebine soktu. Sokarken de “Bir işe yarasa bari.” dedi. Diğerleri bakışlarıyla onu onayladılar. O esnada çay içen kadının masanın üzerinde duran maskesini rüzgâr uçurup götürdü. Sırtını dönüp giden bir dosta veda eder gibi uçuşan maskenin ardından baktılar. Garson gelip boşları aldı. Bu

sefer yüzünde maskeyle gelmişti. “Nefes almakta zorlanmıyor musun?” diye sordu birisi. Sesi maske yüzünden boğuklaşan garson “Hasta olmamak için takıyorum.” gibi basit bir cevap verip gitti.

O esnada yoldan acı sirenlerini çalarak bir ambulans geçti. Bu ses çoğu kez ağıtlardan daha acı gelir insana. Bir ağıtın yakamayacağı kadar yakar duyanın içini. Ambulansın içindeki zavallı hastayı düşünüp ‘cık cık’ yaptılar hep birden. Yüzleri asılarak buruşmuştu. Sonra hep birden “Allah sevdiklerine bağışlasın.” dediler. Dediler ama hemen de bu sesin etkisinden kurtulamadılar. Biraz içlerinden biraz da uzaklara bakarak düşündüler. Hayallerinde kim bilir nice kötü anılar canlanmıştı. Nihayet biri, “Herhâlde virüs hastası taşıyor.” ek sohbetin konusunu belirlemiş oldu. Zaten o günlerde bütün felaketler bu virüs ve bu virüsün sebep olduğu şeyler yüzünden yaşanıyordu. Kadınlardan biri bu açıklamayı beğenmeyerek burun kıvırdı. Bunu yaparken de sandalyesini yana doğru oynatmış, rahatsız olduğu bir şeyden uzaklaşır gibi aniden dönüp bacak bacak üstüne atmıştı. Elini sıcaklamış yüzüne yelpaze yaparak biraz daha fazla serinlemeye çalışıyordu. Eli hızla gidip gelirken “Virüs falan hepsi de yalan dolan şeyler, ben hiç inanmıyorum.” demişti. Bu kendinden emin açıklama üzerine diğer kadınlar düşündüler.

Sohbeti açan kadının gözleri daha önce de duyduğu bu açıklamayla bir an kısılıp açıldı. Bu bakışlar diğer kadına ‘sözlerini biraz daha aç lütfen,’ der gibiydi. Diğerini bunu biliyordu ve yine bu kez de ‘her şeyin bir oyun olduğunu, aslında ne bir virüsün ne de bir hastalığın falan olmadığını, bir takım güçlerin hayatımızı istedikleri gibi şekillendirdikleri bir yöntem olduğunu’ söyledi. Öteki bu birbirinin aynı olan sıkıcı açıklamadan tatmin olmayarak elindeki çay kaşığıyla oynamaya başladı. Aldığı

cevaptan memnun kalmayan kadın sözü bu defa aklını en çok karıştıran, bir süredir bir cevap bulamadığı konuya getirdi. Zaten bu konular birbirinin kardeşi sayılırdı. Biri gelmişken diğeri de geç kalmazdı. “Peki, ya aşıya ne diyorsunuz, olacak mısınız?” diye sordu. Her şeyi yalan dolan sayan kadın epey rahatsız oldu bu soru üzerine. Birisi karşısına geçmiş de kendisine hakaret ediyormuş gibi yüzü sinirli sinirli gerildi. “Ne aşısı be Aynur, deli misin sen, ne aşısı?” dedi öfkesini gizlemeye gerek duymadan. Aynur şaşırmış, çok ayıp bir şeyden bahsetmiş gibi utanmıştı. Sonra nedense birden “Niçin böyle düşünüyorsun?” diye sordu sakinlikle. “Niyesi mi var bu işin kuzum? O aşının içinde neler neler var bir bilsen. Neslimizi kesecekler, kurutacaklar, insanların topunu kısırlaştıracaklar bu aşıyla. Siz hâlâ uyuyun. Ölsem de yapmam ben bu aşığı maşığı.” Aynur artık yelkenleri suya indirmişti bu kesinlik ve reddediş abidesi karşısında. Bir süre hiç konuşmadılar. Sonra birden onları dinleyen öteki kadın bir giriş açıklamasına gerek duymadan “Virüsü kap da o zaman görürsün kısırlığı.” dedi. Kendi sözüne böyle bir cevap verilmesine epey kızan kadın çantasını kapıp masanın üzerine hızlıca indirdi. Bu hareketiyle tartışmayacağını ama dediğinden de vazgeçmeyeceğini göstermişti. Bu kısa ama etkili konuşmadan sonra biraz daha oturdular. Üçü de çay istedi, garson ne istediklerini ikinci defa sorduğunda. Patronu göndermiş “Boş boş oturmasınlar, yiyip içsinler de sohbete devam etsinler.” demişti.

İçlerinde tatmin olmamış, cevap bulamamış bir şeyin rahatsızlığıyla şuraya buraya bakmaya başladılar. Bu bakışlar bir süre sonra dalgınlık hâlini aldı. Onları bu hâllerinden yanlışlıkla ayaklarına su sıçratan az önceki çocuk uyandırdı. Özür diliyordu çocuğun gözleri. Çocuk yaptığı hatanın farkında gitmeye hazırlanırken kadınlardan biri elini uzatıp çocuğu kolundan tuttu. Onu usulca yanlarına çekti. Pasaklılığına, yüzünün kirine bakıp iç geçirdiler. Biri elini uzatıp başını okşamaya başladı.

Sonra bu bakımsızlığın bir sebebinin olduğunu hissedip sorma ihtiyacı duydular. Nasıl soracaklarını bilemediler önce. Bir çocuğa ‘Sana bakacak, seni temizleyip besleyecek bir annen yok mu?’ diye sormak öyle kolay değildi. Bu yüzden bir müddet sadece çocuğun başını okşamakla yetindiler. Sonra nedense sormaya cesaret ettiler. Çocuk onlara dönmeden, elindeki su dolu bidonu yerinden ‘oynatma oynu’ oynayarak annesinin öldüğünü söyledi. Çocuk bunu öyle garip bir şekilde söylemişti ki annesi sanki birkaç dakika önce ölmüştü. Üçü de bu ihtimalin gerçekliğinden korkmuşlardı başta. Daha bir şey sormadılar çocuğa. Çocuğun geldiği gibi yine sessiz sedasız gitmesini beklediler. Fakat çocuk kendisine sorulmuş bir soru varmış da cevabını vermeye hazırlanmış gibi çocuklara özgü bir şekilde ileri geri sallanmıştı. Annem virüsten öldü diyebildi sonra. Demek bu ufacık çocuğun bile virüsten, hastalıktan haberi vardı. Bu kadınları daha çok etkiledi. Hep duydukları o virüsün canını aldığı bir insanın oğlu şimdi karşılarında duruyordu. Hem hayret hem korku hem de şaşkınlık içinde kalmışlardı.

Bunu duymaları çocuğun minik kafasını daha içten okşamalarını sağlamıştı. Ufacık olan bu ilgi karşısında çocuk bir şeyler daha söyleme hissi içinde dudaklarını kıpırdatarak bekledi. Belki aklından geçen düşüncelerin belki de büyüklerinden duyup unutamadığı şeylerin hayaliyle düşünce âleminde bir sonuca varmaya çalışıyordu. Kafasındaki nihai cümle tamamlanınca, “Amcam bana, ‘annen aşı olsaymış ölmezmiş’ demişti.” dedi. Elindeki ağır, kırmızı bidonu sağa sola sallayarak, etrafa saçılan suları izleyerek uzaklaşmıştı sonra da. Küçük çocuk yine musluğun başına seğirtince kadınlar da çok durmamış, yüzleri acayıp bir duygunun tesiri altında, birbirlerine bakmadan kalkıp gitmişlerdi.

ŞİR/INGAA

Ali Kemal Mutlu

İğneden korktuğumu yalnız ben değil bütün köy bilir. Hatta namımın kasabaya yayıldığı bile söylenir. Ben inanmam, o başka... Ama büyük ihtimalle bunu benimle dalga geçmek için kahvede uydurdular. Hatta beni şırınga fobimden dolayı cümle âleme reklam edenlerin isimlerini bile sayabilirim: Ayı Cevdet, Kolik Osman, Niyazi.

İlk korkumu bu muzırların hepsi ile aynı ortamda bulunmuş olmanın talihsizliğiyle yaşadım. O günden bugüne kadar bırakın iğne yahut şırınga görmeyi onu çağrıştıran ne varsa arkama bakmadan topukluyorum. Öyle ki en yakınlarıma dahi başka türlü anlattığım, daha üçüncü günümdeyken askerden firar edişimin ana sebebi buydu. Terzilere, dokumacılara giremeyişiimin; hanımın elindeki dikiş ve örgü işlerine bakamayışımın nedenleri de hep bundandı. Varın gerisini siz düşünün...

Zinhar unutmam; ilk korktuğumda yedi yaşında, ilkokul birinci sınıftaydım. O zamana kadar hiçbir şekilde varlığından ve görüntüsünden rahatsız olmadığım ve hem babaannemin hem de annemin ellerinden hiç düşürmediği iğneler, çuvaldızlar, cağlar, şişler ve tığlar; o feci günden sonra kâbusum olmuşlar...

Pazartesiydi. O gün de her zamanki gibi annemin bin bir özen ve hevesle ördüğü beyaz yakalığımı takmış, abimin beş yıldır eskitemediği -yahut bize öyle gelirdi- siyah önlüğümü giymiş, inek yalamış saçlarımı vakte uydurmuş hâlde erkenden okulumun yolunu tutmuştum. Okulun hatta köyün belki de o yaşlardaki en süslü çocuğu bendim. Yengemin beni gördüğünde elinden hiç düşürmediği ot süpürgesini yere bırakarak, “Hasaan,

dağların guggul çiçeği!” diye seslenişlerini kulaklarımın yadigâr dehlizlerinde hâlâ duyuyorum.

Köy okulların çamurlu yollarına hayat sürüyenler bilirler. O günün nöbetçi öğrencileri -ki beşinci sınıflardan seçilirlerdi-cehennem zebanileri gibi kapılarda dururlar; kara lastiklerinde, yazlık naylonlarında ve yahut uzun lastik çizmelerinde çamur taşıyanları sınıflara almazlardı. Bu, Okul Müdürümüz Tahsin Bey’in talimatıydı. Kendisi her günün başında karşımıza geçer:

- Sınıfların zeminindeki zifte çamur bir kere bulaştı mı alimallah çıkarılması imkânsız... Ona göre herkes ayağına sahip olacak, derdi.

Gelin görün ki bu kapıdaki öğrenci zebanilerce ne zaman fark edilsem hemen meleğe dönerler, güçlü kollarıyla çelimsiz bedenimi havaya kaldırıp:

- Aha işte, ayağı böyle Hasan gibi temiz olmayan sınıfa giremez, diye numune olarak beni herkese gösterirlerdi. Doğrusu bu teveccühten pek mutlu olurdum ya yine de havam olsun diye kızarmış gibi yapar, cam kenarındaki sırama otururdum.

İlk dersimizin hazırlığı içindeydim. Sınıf kapısının hızla duvara çarpmasıyla irkildim. O ağır kapıyı bu kadar sert açabilecek aramızda bir kişi vardı: Ayı Cevdet. Hemen koşup öğretmen masasına çıkarak, “İğneci gelmiş, uşaklar; iğneciii!” diye bağırınca sınıfta bir yaygaradır kopmuştu. Salya sümük ağlayanlar mı dersiniz, minik bedenlerini masaların veya sıraların altına sokmaya çalışanlar mı dersiniz, sınıf dolaplarından fen bilgisi derslerinde kullandığımız insan maketlerini boşaltıp yerlerine kendileri girmek için uğraşanlar mı dersiniz... Daha neler neler!.. Bu öyle bir velvele ve manzaraydı ki iğneyle arasında hiçbir sorunu olmayan ben bile titremeye başlamıştım. Bu hâlimle, köyümüze harman zamanlarında büyük bir ihtişamlı giren Bulgurcu dayının at arabalı titrek makinesinden farksızdım.

Artık ne nefesimi kontrol edebiliyor ne de çalı bacaklarımı oradan oraya savuran heyecan zelzelesini durdurabiliyordum. Sanki bel altım komut dinlemiyor, asi bir vücut bölgem olarak bağımsızlığını ilan ediyordu. Beni en çok telaşlandıran şey de buydu. Ya ufak abdestim gelir de tutamazsam!.. Ya altıma kaçırırsam ve tüm sınıf bunu görürse! Süslü Hasan, Örnek Hasan!.. Aman Allah!.. Eyvah eyvah!..

Tüm sınıf, bu mahşer kargaşası içinde cebelleşirken açık kapıdan içeri önce Vahdet Öğretmenimiz girmişti. İnce bıyıklarının altından dağıttığı eğreti tebessümün yapma sıcaklığını bizlere de hissettirmeye çalıştığı aşikârdı. Bu hiç hayra alamet değildi. O ne zaman böyle bir gülüşü züğürt dudaklarına doldursa ardından kocaman bir yükü omuzlarımızda bulurduk. İstihbarat doğrudu: İğneci gelmişti!..

- Evet çoğuklaaar, bugün özel bir gün. Neden özel? Çünkü sağlığımızı korumak için okulumuza doktor ağabeyler gelmiş, hemşire ablalar gelmiş. Değil mi Cafer?

- Ee... Evet Örtmeniiiiim!..

- Ne olacağız?

- İğneee!..

- İğne değil çoğuklar! Aşırı!

- Neymiş?

- Aşırı!

- Afferim... Dediğim gibi, bugün tek tek aşı olacağız ki hasta olmayalım. Anladık mı?

- Eeeveeeett!..

- Afferim size...

Bu son 'evet'e herkes gibi ben de emanet bir ses ekleyip öğretmenimizin duymak istediği cevaba bindirmiştım.

İlk aşı olacak arkadaşımız yanımda oturan Mine idi. İşin dramatik tarafı, aşından en çok korkan da oydu. Yanımdaki çırpınışları, Vahdet Öğretmen'e yakarışları ve hemşirelere yalvarmaları daha dün gibi aklımda. Zaten o debelenmeleri değil miydi benim korku tepemi de Everest'e çeviren?! Nitekim hemşire hanım iğneyi tam koluna geçirmişti ki ani ve ters bir hareketle iğnenin kırılıp koluna saplanması bir olmuştu. Hemşirenin, "Cımbıız, neşter, çabuukk!" diye feryadıyla, zaten soluduğumuz panik havasına o dakikadan sonra dehşet gazı da eklenince topluca cinnete girmiştik. Bağırışlar, çığırışlar, okkalı okkalı ağlayışlar sınıfın köhne duvarlarını sıvıyordu. Sıvamak demişken benim de korktuğum başıma gelmiş, söz geçiremediğim bölgemdeki baraj kapıları sonuna kadar açılmıştı. En son, hemen yanımdaki açık pencereden kaçarken bebek gibi ağladığımı, paçalarımın sızan çişimin öğretmen masasını ıslattığını, arkamdan gelen çığırışların yerini kahkahaların aldığını esfle ve utanarak hatırlıyorum. Lakabımın; o sebepten çiş sesi ve bebek ağlama nidası ile birleştirilerek o anki korku sebebim olan şırınga ile ilişkilendirilmesi ve 'Şırr/ıngaa' olarak konması da hep bundandı. Bunun mucidi de Kolik Osman'dı. Ona olan hıncım öyle büyüktü ki ölüsüne bile gitmemiştim.

Hah, sırası gelmişken asıl konuya geleyim ve tüm bu olanları neden naklettiğimi izah edeyim:

Şimdi, o vahim olayın üzerinden tam elli sekiz yıl geçti. Bugün torun torba sahibi bir ihtiyarım ama iğne korkum da o geçen senelere paralel olarak büyüdü. Ölüm korkusu ve iğne fobisi arasında debelendiğim bu son döneme ait aşı olma kararsızlığım da tüm şiddetiyle sürmekteydi. Ta ki az önceye kadar...

En küçük oğlumun sekiz yaşında bir kızı var. Adı Sıla. Ben dört evlat, on bir torun, yirmi üç yeğen yetiştirmiş bir zatım. Şimdiye

kadar bu denli tatlı bir çocuk gördüğümü inanın hatırlamıyorum. Öyle ki bana olan düşkünlüğünü alıp cennete koysanız ne yapar eder, yasak meyveyi bulur, sırf yanıma gelmenin mazereti olarak onu ısırmaktan çekinmezdi. Dedesi kurban olsun!.. Onun için şu dünyada yapamayacağım hiçbir şey yok.

Bu lanet salgın döneminin başlaması en çok da beni etkiledi. Tüm dünyanın merakla beklediği, bulunsun diye gece gündüz dua ettiği o aşının keşfedilmemesi için herhâlde benden başka karşı dua ile taarruza geçen yoktur. Tutmadı, o ayrı mesele... Şimdi korkumu bilen tüm aile efradımın, köy halkının -belki de kasaba ahalisinin de, bilmiyorum- benim ne yapacağımı merak ettiklerini, aşılamaya geldiklerinde bu eğri bacaklarla nerelere tırmanacağımın iddiasına girmiş olabileceklerini az çok tahmin edebiliyorum. Ancak onlar yanılacaklarından bihaber eğlensin, dursunlar... Köy meydanında kurulacak aşılama çadırının önünde ilk sırada beni gördüklerinde yüzlerindeki şaşkınlığı görmeyi, elli sekiz yılın lakap acısını onlardan ince ince çıkarma anının tarifsiz mutluluğunu yaşamayı ipe çekiyorum artık. Nasıl mı?

Demin yanıma oturdu Sıla. Ellerimi minik avuçlarına sığdırmaya çalışarak büyük, ceylan gözlerini gözlerime koydu, “Sen ölürsen, ben de ölürüm.” dedi. Babası anlatmış yavrucağa açıkça. ‘Dedeni aşı olmazsa kaybedebiliriz,’ diye... Gözyaşlarında beliren okyanusta boğulmamak için ona sımsıkı sarıldım. Ben, dedim içimden; kendim için değil, bu yavru için, sevdiğim için, beni sevenler için hayatta kalmalıyım. Onların da benim üzerimde; onlara dedelik, babalık, amcılık, dayılık, ağabeylik, komşuluk ve arkadaşlık yapmam gerekliliğinden doğan hakları var. Hiçbir korku ya da kaygı bu hakların ve beklentilerin önüne geçmemeli ve hiçbir korku bu müstesna ânı idam sehпасına çıkarmamalı, deyip kararlılığımı en üst perdeden yüreğime fısıldadım. Orada karşılığımı bulan bu tertemiz coşku

ve sınırsız cesaretle Sıla'mın yüzüne yarı ciddi bir eda ile baktım ve "Sen dedim, sen benim şırıngasavarımsın!.."

Şimdi bu muazzam tecrübenin asil cesaretiyle ve tüm iştihakıyla bir şırınga ordusuyla bile başa çıkabileceğimden eminim.

Gelecekse gelsinler, gelecekse gelsinler!..

FENERBAHÇE ŞAMPIYON

Ümit Evran

Telefonum çaldı. Telefondaki bizim “Şamata Şükrü” idi. Şükrü fakültede benden bir sınıf öndeydi. Hep şamata gürültü yapan, yüksek sesle konuşan, renkli, şakacı, fırlama bir çocuktu. Artık emekliliğine gün sayıyor. O eski hâli kalmadı tabii ama yine de matrak, gırgır bir adamdır.

- Abicim sorma, böyle yaz geldi mi, benim bu genital mantarlar hep azar. Müsaitsen geleyim de bir bakıver.

O sırada hastam yoktu, “Buyur gel, bekliyorum.” dedim.

- Tamam, o zaman sen kahveleri söyle, benimki sade olacak.

Birkaç dakika sonra Şamata Şükrü karşımdaydı. Ben sormadan o anlatmaya başladı:

- Abicim, yüzdük yüzdük burnuna geldik, şurada emekliliğe birkaç ay kaldı ama ben de bittim. Bu iş bir yaştan sonra hiç çekilmiyor. Sağ olsun arkadaşlar artık bana misafir muamelesi yapıyorlar ve mümkün merteye zor vakaları, uzun ameliyatları falan vermemeye çalışıyorlar ama yine de kolay iş değil. Bizim iş sizin işe benzemez. Ayakta saatlerce süren ameliyat yapmak bayağı fizik kondisyon istiyor. Tamam, kabul ediyorum, femur başı ameliyatı olan seksen yaşındaki teyzeyi ertesi gün yürütmek büyük keyif ama artık benden bu kadar, gerisini gençler yapsın.

Bıraksam Şamata daha devam edecekti ama konuyu toparlamak için sordum:

- Hayrola, yine mi mantar?

- Yahu sorma her yaz, hep aynı şey başıma geliyor.

- Bunda şaşacak ne var ki? Bu mevsimde sıklıkla havuza,

denize giriliyor ve mantar şikâyetleri azıyor. Bizim polikliniğe gelen hastaların yarıya yakını hep mantar vakaları.

Şamata tekrar sazi eline aldı ve yine aynı cümle ile başladı:

- Abicim bizim iş sizin işe benzemez. Tam ameliyat yapıyorsun gözlüklerin buğulanır. Çağırırısın teknisyeni, gözlüğü kurular. Derken burnun kaşınır, sterilisin, kaşıyamazsın ki, burnunu asistanın sırtına sürtersin. Hadi buraya kadar tamam, tamam da derken genital bölgen kaşınmaya başlamaz mı? Yardımcı personeli çağırıp “Kızım apış aramı kaşı.” diyemezsin ki...

Tipik Şamata Şükrü, ne eksik, ne fazla, tam da kendi üslubu ile anlatmaya devam ediyordu işte.

- Dostum, paravanın arkasına geç de bir görelim.

Gerçekten mantardı. Muayene sonrası reçete yazdım, önerilerde bulundum. Şükrü ayrılmadan yine atışa devam etti:

- Şu birkaç ay geçsin, hele bir emekli olayım, dört ayağımı uzatıp dinleneceğim. Artık özelde falan çalışmayı hiç düşünmüyorum. Abicim, branşının kıymetini bil. İstersen emeklilik sonrası da çalışabilirsin. Sizin branşta ne gece yarısı uyandıran hastaların olur, ne de saatler süren ameliyatların. Boşuna mı söylemişler ‘en iyi branş cildiye.’ Çünkü hastan ne ölür, ne de iyi olur. Çok şanslısın.

Arkasından kahkahayı patlattı Şamata Şükrü, sonra vedalaştı ve gitti. Ama o sön sözü odada, bir balon gibi havada asılı kaldı: “Çok şanslısın.”

Gerçekten şanslı biri miyim acaba? Şans dediğin on bir yaşında çocuk felci olmak mıdır? Şans dediğin yaşlılarla bir defa bile sokakta kavga döğüş futbol oynayamamak mıdır? Yüzememek midir? Tıp balolarında kızlarla dans edememek midir?

Kim bilir belki de Şükrü haklıdır. Eğer on bir yaşında çocuk

felci geçirmeseydim ve yıllarım hastane ile doktorlar arasında mekik dokumakla geçmeseydi belki bu kadar hırslanmayacaktım, belki cümle âleme kendimi ispat etme kavgasına girmeyecektim. Belki doktor da olamayacaktım, kim bilir.

Bir an çocukluğumun o iki sınıflı ilkokuluna, tozlu toprak yollarına gittim. Kışları sobayla bir türlü ısıtamadığımız okulumuzda ilk üç sınıf bir arada, dört ve beşinci sınıflar ayrı bir sınıfta birlikte okuduk. Bizim köy aslında kasabaya çok uzak sayılmazdı. Ulaşım olanakları günümüzdeki gibi değildi. Köyün tek kaptıkaçtı sabah kasabaya gider, akşama da kasabadan köye dönenleri getirirdi. Hayvanla kasabaya ulaşmak iki saati bulurdu. İşte poliyo beni o yıllarda ve o koşullarda yakalamıştı. Yapılacak fazla bir şey yoktu, çaresizdik.

O sırada yardımcım odaya hasta alınca günümüze dönmek zorunda kaldım.

İşte yine günün hay huyu devam ediyordu. Epey hasta bakmıştım, zaman oldukça ilerlemişti, mesai bitmek üzereydi. Açık olan pencereden, aşağıdan bağırsız çığırış sesleri geliyordu. Benim oda tam çocuk polikliniğinin üstüne denk geliyor, bu nedenle aşağı kattan gelen çocuk çığlıklarına çok alışkındım. Fakat bu sefer biraz farklıydı. Çocuk çığlıkları arasında büyüklerin bağırsız çığırışları da duyuluyordu. Pek alışılmış bir durum değildi, merak etmiştim. Ne olup bittiğini öğrenmek için yardımcımı aşağı gönderdim. Meğer aşı yüzünden bir adam doktorla tartışıyormuş. Konu anlaşılmıştı.

Son yıllarda nedense bir aşı karşıtlığı aldı yürüdü. Bu gerçekten çok düşündürücü bir durum. İşin trajikomik yanı da bu aşı karşıtı kişilerin önemli bir kısmı görece iyi eğitilmiş olan kesiminden insanlar. Kendilerine göre çeşitli gerekçeleri var tabii ama hiçbiri tutarlı değil. Bazıları aşıların içinde cıva ve alüminyum gibi ağır metaller olduğunu düşünüyor, bazıları

aşıların koruyuculuklarına inanmıyor. Aşıların otizme neden olduğu gibi ipe sapa gelmez bazı görüşler bile var. Kimileri de aşı karşıtlığına dini gerekçeler icat etmeye çalışıyorlar. Aşıların kısırlığa yol açtığına hatta esas amacın neslimizi kurutmak olduğuna inananlar bile var.

Bütün bu görüşler ve iddialar, hâliyle halkın aklını karıştırıyor ve sonuçta insanların aşılarla karşı kararsız ya da mesafeli davranmalarına yol açıyor. İşte alt kattan gelen bağırış çağırışı duyunca aklıma bu son zamanlarda karşılaştığımız aşı tartışmaları geldi. Aşı konusu benim yüreğimde hep onulmaz bir yâredir. Keşke bizim zamanımızda da olsaydı...

Dayanamadım ve alt kata indim. Kapıyı tıklattım ve odaya girdim. Gördüğüm manzara şu idi; gözleri yaşlı bir velet sıkı sıkıya babasının bacaklarına sarılmış, babanın yüzü kıpkırmızı. Genç doktorun yüzü de pek ondan farklı değil. Hemşirenin sol elinde küçük bir karma aşı flakonu, sağ elinde de enjektör. Doktor bey bana dönüp:

- Buyurun hocam? Benim çocuk polikliniğini ziyaretim pek olağan bir şey değildi. Bu “Buyurun hocam,” daha çok “Hayrola hocam?” anlamına geliyordu. Yanıt verdim:

- Geçerken uğradım. Genç meslektaşımın yüzündeki ifade şaşkınlığa dönüşmüştü ama yine de nezaketi elden bırakmadı. Kendi koltuğunu işaret etti:

- Şöyle buyursanız hocam. Duymazlığa geldim, ufaklığa dönüp:

- Delikanlı senin adın neydi bakalım?

Çocuk tedirgin yüzüme baktı. Cevap verip vermemekte kararsızdı. Soruyu yineledim. Yarım ağızla “Murat” dedi.

- Kaç yaşındasın Murat?

- On bir olacağım.

- Ooo, kocaman delikanlı desene. Çocuk hâlâ korkulu gözlerle, tedirgin bakıyordu.

- Hangi takım tutuyorsun? Bu sefer gayet kararlı:

- Fenerbahçe.

- Harika, ben de Fenerliyim. Ne dersin, bu sene şampiyon olabilecek miyiz? Çocuk muhabbete biraz ısınmıştı:

- Oluruz ama hakemler hep Cimbom'u tutuyor.

- Sen futbol oynamayı seviyor musun?

- Çok! Oğlan tam da bir çocuk saflığıyla sordu:

- Sen?

- Ben oynayamam ki, dedim ve pantolonumu dizime doğru çektim. Sıyrılan pantolonun altından protezimin açığa çıktı. Oğlanın çocuk gözleri hayretle büyüdü, şaşkınlıkla sordu:

- O ne?

- Protez.

- Onu niye takıyorsun?

- Çünkü o olmadan yürüyemiyorum.

- Neden?

- Çünkü o ayağım çok zayıf, bu protez olmadan vücudumu taşıyamıyor.

- Ayağın niye zayıf?

- Çünkü senin yaşlarındayken çocuk felci geçirmişt看.

Çocuk bir an soru sormayı bıraktı ve düşünceye daldı, konuyu anlamaya çalışıyordu. Genç doktorla göz göze geldik. Bu ziyaretimin 'geçerken uğramak' olmadığını anlamıştı. Çocuk sormaya devam etti:

- İyi ama niye herkes çocuk felci olmuyor da, sen oldun? Beklediğim soru buydu.

- Çünkü benim çocukluğumda çocuk felci aşısı yoktu! Bizden sonraki kuşaklar çok şanslı, tıpkı senin gibi.

Murat o güzel çocuk gözleriyle kocaman kocaman bakıyordu. Kapıya yöneldim ama önce çocuğa dönüp:

- Korkma bu sene yine şampiyonuz, dedim. ‘Çak’ yapmak üzere avucumu ona uzattım. Oğlan bu sefer hevesle ‘çak’ yaptı ve yineledi:

- Fenerbahçe şampiyon!

BOĞAZ

İ. Usame Yördem

Derin bir nefes alıyor Refik. Özel bir hastaneye bağlı özel bir klinikteyiz. Kendimizi çok özel hissediyoruz hâliyle. Para verdiğimiz için özel bir tarafımız var gibi geliyor çünkü. Yedi katlı binanın en üst katında, kaybettiklerimizi anlatıyoruz birbirimize. Eşlerimizi, paralarımızı, ruhlarımızı, sağlıklarımızı, varlıklarımızı veya babalarımızı. “Destek grubuyuz biz.” diyordu Doktor Süheyl ilk hafta. Tanışmayı kısa tutarak bir anda kendinden bahsetmişti. Biz de bu yakınlığa o ilk hafta bir anlam veremedik. “İsteyenler susabilir, kimseyi zorlamayacağız.” demişti Doktor Süheyl; birçoğumuz bu söylemine güvenerek olduğumuz yere pusuyorduk.

Ama sonraları alıştık. Ya da alıştığımızı sandık. Ve pandeminin bizi alaşağı etmesini normalmiş gibi gösterip de yaşadığımız yıkımların fotoğraflarını yerleştirdik, birbirimizin zihnine. Benzer yaşantılardan geçmenin katkı sağladığına inanmıyordum ben, sanki aynı çukurda birden çok kişiyi görmenin iyi olmayacağını düşündürüyordu çünkü bana. Zamanla yanıldım tabii. Yalnız olmadığını hissetmek iyi geliyormuş insana, bilmezdim.

“Söz almak için derin bir nefes almanız yeterli benim için.” demişti sonraki haftalarda Doktor Süheyl. Birçoğumuz sessizce dinleyip bir çukurun, bizim bulunduğumuz çukura olan benzerliğini düşünüp durduk. Üstelik nefeslerimizi derinleştirmemeye özen göstererek. Kim istemeden bir şeyler paylaşmak zorunda bırakmak isterdi ki kendisini?

Yeniden bir nefes alarak konuşmaya başlıyor Refik:

- Baba, dedim, içimin bütün ağrısına gocunduğumu belli etmemeye çalışarak. Kapı eşiğinde durmuş, beni içeri buyur etmesini bekledim. İnanır mısınız, her şeyi ama her şeyi arkamızda bıraktığımızı sandım o an. Neden böyle geldi, çok sonra düşündüm. Bulamadım. Ama yine de öyle sanmak istedim. Hep öyle sanayım istedim. Yani hiçbir şey olmamış gibi sanki. Yaşanmamış gibi. Eskisiymiş gibi.

Yere düşen başların birer birer Refik'e döndüğünü fark ediyorum o an. Refik'in ses tonunda, bana dokunan bir taraf seziniyorum o an. Kaç hafta olduğunu bilmediğim kadar hafta olmuş. Ama yine de duyarsızlaşmadığım için şükrediyorum o an. Duyargalarım, Refik ile benzerlik gösteriyor. Neler yaşadığımı yeterince açıklamadan, gizemli değil de dramatik bir havayı estirmek ister gibi gözüküyor bir an bana Refik. Ona doğru koşmak, elimi ağzına sokmak ve onu susturmak isteği duyumsuyorum. Kendimi dizginlemem gerektiğini anımsayarak duruyorum. Derin bir nefes alıyorum. Doktor Süheyl, ellerini şakaklarında birleştirerek dinliyordu Refik'i. Aldığım derin nefesle bana dönüyor yüzü. Biraz sonra sana döneriz, anlamında dar bir açıyla eğiyor kafasını. Başımı iki yana sallıyorum, yanlışlıkla derin nefes aldığımı belirtmek adına. Gülümsüyor Doktor Süheyl. Refik'e dönüyor yeniden.

Anlatmaya devam ediyor Refik:

- Ben geldim, baba dedim. Buradayım bak, bak buradayım baba, ben geldim, dedim. Duymadı o an, duymamış gibi geldi, öyle gözüktü çünkü babam. Ya da duymamazlıktan geldi. Bilemiyorum. Hep bunu gördüm rüyamda, o zamanlar. İnsan, rüyasında da duyguları duyumsar mı?

Sorduğu soruyla birlikte anlatırken duvarda sabitlenen bakışlarını Doktor Süheyl'e dikiyor. Doktor Süheyl, kısa bir nefes alma ihtiyacıyla yoğunluğu dağıtıyor. Veya bana

yoğunluğu dağıtmaya çalışıyormuş gibi gözüküyor. Biraz duruyor Doktor Süheyl. Cevap bekleme süresinin uzaması, bir gerginliğe yol açıyor. Bir önceki hafta, kedisini kaybettiğin anlatan Özlem, öksürüyor. Ona dönüyor birkaç kişni bakışı. Bense Doktor Süheyl’le Refik’e dikkat kesiliyorum. Bir cevap vermesi gerektiğini bildiğinden, bir cevap vermek istemiyor gibi geriniyor Doktor Süheyl. Genelleyici bir doktor tavrı olarak yorumlanmaya açık olan bu gerinme, gerginliği laubalileştiriyor nedense. Bir cevap gelmiyor. Refik’in bakışları, duvara mihlanıyor yeniden. Bir cevap alamamanın hıncıyla kuruyor ilk cümleyi:

- Aslında şimdilerde düşündükçe daha başka geliyor.

Duruyor sonra, Doktor Süheyl’e bakıyor. Ağzının kenarında bir tükürük beliriyor, dikkatli baktığımdan görüyorum. Kendimi şanslı hissediyorum o an. Garip bir istenç doluyor içime. Refik’in boğazına sokmak istediğim ellerimi dizginleyebileceğimi idrak ediyorum. Bir anda. Garip geliyor.

Ürküntüyle ayaklanıyor Refik. Derin bir nefes daha alıyor. Giderek derinleştirileceği anlamını çıkarıyorum ben, o derin nefes alışından. Gırtlığından fırlayan sert bir tonla devam ediyor:

- O zamanlar, yüzlerimizde maskeler vardı. Ondan sandım. Yani babamın tepkisizliğini. Bir süre durdum. Kapı eşliğinde. Baktım. Uzunca baktım. Son defa bakıyormuş gibi baktım. Önceki haftalarda aşı olacaktım ben de. Önce babam olsun dedim. Önce o olsun, yaşı da geçkin ya, önce o olsun, önce o kurtulsun, dedim.

Duruyor bir anda Refik. Zihninde bir gürültü varmış gibi çarpıyor kafasını duvara. Doktor Süheyl, ayaklanmış gibi yapıyor. Yerine oturuyor Refik. Kafasının bir kenarında yumurta gibi bir şişlik oluşuyor. Doktor Süheyl, yanına yaklaşıyor. İtiyor onu. Bir anda anlatmaya koyuluyor yeniden:

- Bu rüyayı aylarca gördüm ben doktor. Aylarca.

Doktor Süheyl ayakta. Anladığını belli etmesi gerektiğini mi duyumsuyor yoksa herhangi bir tepki verme ihtiyacı mı sarıyor onu, anlayamıyorum ama bir anda dudaklarını kavislendiriyor. Şişliğe aldırmadan yerine geçiyor sonra. Bir şeylerin kontrolden çıktığını sanıyorum ben. Bir rahatsızlık birikiyor içimde. Duyumsuyorum. Sağ ayağımı süratle indirip kaldırıyorum. Terliğin tabanı yere çarptıkça tiz bir ses doluyor odaya. Bir anda bana dönüyor başlar. Hızını azaltıyorum ayağımın. Duruyorum. Bir anda. Refik de bakıyor bana. Kaybettiğimiz rotamızı, birinin yeniden oluşturmasını bekler gözlerle kaçıyorum gözlerimi.

Kuru bir öksürük işitiyorum. Doktor Süheyl, buyur anlamında uzatıyor avuç içini Refik'e doğru. Bir cesaret buluyor Refik. Soluklanıyor. Başlıyor yeniden:

- O rüya, anlamsız gelmişti bana ilk başlarda. Babamı arardım hatta rüyayı gördüğüm gecelerin sabahlarında. İyiyim derdi babam. İyiyim oğlum. Sonra işte bir şey oldu. Bir şey oldu anlıyor musunuz, bir şey? Benim anlayamadığım bir şey oldu.

Başlarımızı sallamaya başladık. Kararsız gözükiyorduk. En azından ben öyleydim. Kararsız ve garip. Öyle gözükiyordum muhtemelen. Bir nefes daha alıyor Refik. Aslında çok nefes daha alıyor da bir nefesi daha bize fark ettire ettire, gerinerek ve derince alıyor. Devam ediyor sonra:

- İşte arardım babamı. Ama sonra bir gün, bu virüsün bulaşıcılığı, öldürücü hızı filan artınca babam da rahatsızlandı. Yoğun bakıma filan kaldırdık. O dönem aşılar yeni yeni çıkmaya başladı. Baba dedim, git de aşı ol hadi. Bu konuşmayı, yoğun bakımda yapmıştık hatta. Dün gibi aklımda. Berrak bir anı, insanı pek acıtıyormuş doğrusu. Sizde de böyle oluyor mu?

Duruyoruz. Başka bir hikâye beklediğimizden değil, nasıl

cevap vereceğimizi bilmediğimizden. En azından ben, öylece duruyorum. Diğerleri de hareketsiz ve tepkisiz kalınca hepimiz aynı şeyi hissedip aynı şeyi düşünüyoruz gibi geliyor bana. Başımı sallıyorum bir an. “Bazen.” diyorum. Tek sözcükle cevaplıyorum Refik’in sorusunu. Sadece, “bazen” diyorum. “Bazen.”

Tatmin olmuyor Refik. ‘Bazen’ dediğimde bana dönmüş olan bakışları, Doktor Süheyl’in olduğu yere imleniyor. Bir cevap da ondan bekler gibi geliyor bana. Sanki bir karşılığı olsa veyahut Doktor Süheyl evet dese ya da en kötü Doktor Süheyl de bazen dese, işte o zaman tatmin olacakmış gibi görünüyor o an. Bir şeyler daha söylemek geçiyor içimden, cayıyorum.

Bereket ki, konuşma arası uzamadan söze giriyor yeniden Refik:

- Babamı ikna edemedim aşı konusunda. Oğlum dedi bana, Latif amcan da aşı olmuş hatta ilk aşı olanlardan biri de oymuş ama yine de virüs kapmış. “Baba,” dedim, “Etki etmesi için belli bir süresi var, ondan dolayı virüs kapmıştır.” İkna olmadı. “Neye yarıyor peki bu aşı?” diye sordu. “Virüs kapmayı engelleyemiyorsa neye yarıyor Refik?” diye sordu bana. “İnsanın ölmesine mâni olamıyorsa, Latif’i de öldürüyorsa neye yarıyor Refik?” Bir süre kaldım öyle. ‘Sen ne biliyorsun baba, bunca araştırma, bunca çalışma yalan da sen mi biliyorsun yani, bir sen mi biliyorsun baba?’ demek geçti içimden. Ona bağırarak, ona onun hayatı için bağırarak geçti içimden. Yapmadım. Yapamadım.

Pencereden bir esinti giriyor içeri. Odanın içinde geziniyor Refik’in gözleri. Bizim de ortak yaşantılar geçirdiğimizin bilincindeymiş gibi gözüküyor suratı bir an. Birbirimize aksettirdiğimiz hayatın, bir virüsle bizi sınıdığını hatırlatıyor bana suratı. Onu teselli etmem gerekiymiş gibi düşünüyorum

bir an. Konuşasım geliyor. Onu boğazlamadan, ellerimi onun boğazına sokmadan konuşmak istiyorum sadece. Hikâyenin gidişatına dair olan merakım, konuşma isteğimi dizginliyor. Refik de söze giriyor yeniden:

- Neyse kısa keseyim. Bir süre yoğun bakımda kaldık. Ağır atlattı babam. Ama sonuca baktık işte, atlattı ya. Buna da şükür dedik. O günden sonra ben başladım babamı ikna etmeye. İkna etmeye çalıştım yani. Aşı olsun istedim çünkü bir daha virüs kaparsa gider diye korktum. Bir de rüyayı görüyordum ya o zamanlar, çok korktum. Babamla iyi bir ilişkimiz yoktu diye, geçmişten beri hep şey vardı, sanki bir şeyleri telafi edebileceğimiz gibi, geç olacak ama güç olmayacak gibi. Öyle geldi bir an.

Bir anda duruyor yine Refik. Bizi bu birdenliklere alıştırdı. Aniden konuşmaya başlayıp aniden susmasını artık yadırgamıyoruz. Burnunu çekiyor Refik. İçinin sulandığını fark ediyorum etmesine de ne söyleyeceğimi bilemiyorum. Az önceki konuşma isteğimden eser kalmıyor. Öylece kalıyorum. Donmuş gibi. Bir şey demem gerektiğini bilsem de bir şey diyemiyorum. Öylece. Kalıyorum.

Burnunu birkaç kez çektikten sonra, ses tellerine ulaşan sıvı, tiz bir ton bırakıyor geriye. Refik tona aldırmadan devam ediyor:

- Çok uğraştım, babamı ikna etmek için. Biraz kırıldı direnci. Ölümmler artıyordu ya. Korktu belki de. Sonra...

Duruyor bir anda Refik. Yine. Unutmak için çaba gösterilen şeylerin ilk önce hatırlanması gibi oluyor. Bir an, Refik'in boğazından çektiğim ellerimi, yeniden karar değiştirmemle Refik'in boğazına sokmayı geçiriyorum zihnimden. Duruyorum. Zor da olsa duruyorum. Odanın içindeki saatin sesi keskinleşiyor. Bir hırıltı sonra. Birkaç kısa öksürükle anlatmaya devam ettiğini ve ilgi beklediğini bize fark ettiriyor Refik:

-Ama insan önceleri, sonralarında düşündüğü gibi düşünemiyor ne yazık ki. Ben de düşünemiyordum hâliyle. Yani o zamanlar. Daha başka gibi geliyordu üstelik. Normal olmayı, yaşamayı, nefes almayı, doğayı, ayaklanmayı ve koşmayı özlüyordum o zamanlar. Çok garipti aslında. Bir anda ortaya çıkan bir pandemi, bizi öyle şeylere maruz bırakıyordu ki şaşır kalıyorduk. Babamın korkusu kadar benim de korkum vardı. Ya ben ne yapacaktım?

Refik anlattıkça baş sallamak zorundaymışız gibi sırasıyla başlarımızı sallıyoruz. Yine. Ben, Doktor Süheyl, kedisini kaybeden Özlem, sesini hiç duymadığımız ve Doktor Süheyl'in bize tanıttığı Necmi, sırasıyla sallıyoruz başlarımızı. Bu baş sallayışlar, Refik'e güç veriyor olacak ki, konuşma arasını kısa tutuyor bu defa. Başlıyor yine:

- Babamı ikna edemedim. Bir daha virüs kaptı hatta. Yeniden yoğun bakım süreci başladı bizim için. Yeniden dönecek sandım nedense. Öyle geldi bir an.

Yine yaşlanıyor Refik'in sesi. Tiz bir tını eşeliyor bizi. Buz gibi bir şey sırtımda benim. Daha fazlasını anlatamayacakmış gibi gözüküyor Refik. Üzülüyorum. İçimden bir parça eksiliyor gibi hissediyorum. Gözyaşlarıyla haykırıyor Refik:

- Babamı görmedim bir daha. Göremedim. Gömdüler. Sessizce vedalaştık. Birkaç gün sonra Latif amcanın kızı aradı, taziye dileğinde bulundu. Meğer virüsten ölmemiş Latif amca. Kalp krizi geçirmiş. Meğer babam, yanlış biliyormuş. Meğer babam, bilmiyormuş. Meğer babam, boşa yanlış şeye inanıyormuş. Meğer babam...

Duruyor sonra Refik. Devamı gelmiyor cümlesinin. İçeride keskin bir hava. Gırtlığımda bir ağrı. Bana dönüyor bir anda Doktor Süheyl. "Evet," diyor "Şimdi de seni dinleyelim, derin nefes almıştın Refik anlatırken." Derin bir nefes alıyorum. Yine...

VİRÜS RUHU

Enes Ersagun Arslan

Güneş ortalığı kasıp kavuruyor, öğlen güneşi. Bu mevsimi de günün bu vakitlerini de hiç sevmiyorum. Doğrusu bu saatlerde sokaktan tek tük insan geçer, çoğu da ağzını ve burnunu örtmüştür. Derilerine nüfuz eden şu koku bizi çıldırtır; klor kokusu, hidrojen peroksit kokusu, etil alkol kokusu. Böyle kokan biri yüz metre öteden geçse rahatsız olurum, bana bir hâller olur. Birçok dostumu böylesi kokuların baygınlığında kaybettim. Önceleri hiç böyle dertler yoktu, ama şimdi işler biraz değişti. Ah, bir iki sene evvelsi her şey ne kadar güzeldi! Koku şöyle dursun, maske denen şu örtüleri takan insana bile rastlanmazdı sokaklarda. Bir geçidin önünde avını bekleyen avcı gibi bekledik, gerisi sadece tercih meselesi. Yüzlerce insan karınca sürüsü gibi üzerimize akardı. Seç, beğen, yerleş. İçeri giremedin mi, hiç endişeye gerek yok. Bir nefesle havaya fırlatılır, başka bir nefesle bir anda kendimizi yeniden içeride bulurduk. Merkezkaç kuvveti ve kütle çekim, tamamen basit fizik. Şanslıysan, akciğere kadar inersin. Nereden baksan on beş, yirmi günlük bir tatil. En güzeli akciğerdir, gerisi laf. Kral dairesi gibi bir bronşta geçirilen birkaç günlük tatilin verdiği huzuru hiçbir şey veremez. Böyle bir konak buldum mu, hemen eşi dostu da yanıma çağırırım. Birkaç yıl öncesine kadar pek eşim dostum da var denemezdi aslında. Yalnız dolaşır, yalnız çalışır, yalnız takılırdım. Bereket, şimdi nereye adımımı atsam orada bizim çocuklar. Nüfusun artması güzel bir şey muhakkak, şu koskoca dünyada kendini yalnız hissetmiyorsun. Ama bu kadar fazla adamı besleyebilmek, yerleşecekleri mesken bulmak

da ayrı mesele.

Nedendir bilmem, son zamanlarda türümüzden çok fazla kayıp veriyoruz. Herkes bu konuda bir şeyler söylüyor; görünmezliğimizi kaybettiğimizden, gizemli kimliğimizin deşifre olduğundan bahsediyor. Ama ben, nasıl derler, eski kafalı bir adamım, benim aklım bunlara pek ermez. Kiminle konuşsam umutsuz, herkes geçmiş zamanları özlüyor. Doğrudur, ben de o günleri özlüyorum. Ama gençler, yeni yetmeler bir tuhaf. Türümüzün bugünlere nasıl geldiğini bilmiyorlar. Dünyadaki en gelişmiş canlı türüne kafa tutmanın elbette zorlukları da olacağını hesaba katmıyorlar. Ben o günleri bizzat yaşadım. Doğada yalnız başına bir canlının bedenine girmenin zorluğunu kimse benim kadar anlayamaz. Senelerce ufak tefek canlıların zayıf bedenlerinde var oluş savaşı verirken bugün ileri geri konuşanların hiçbiri ortada yoktu. Kimsenin o zamanlar varlığını haberi olduğunu bile sanmıyorum. Yalan yok, varlığımıza karşı takınılan bu kayıtsızlık canımı sıkıyordu bir ara. Ama ne derler bilirsiniz, var olmak; yok görünmenin ta kendisidir. Bizi doğanın dehlizlerinden ve aptal türlerin sıkıcı bedenlerinden bugünlere getiren güç, görünmezliğimizden başka nedir? Onu kaybettiğimizi söyleyen bozgunculara elbette inanmıyorum. Görünmezliğimi kaybetmiş olsam, şu anda insanlar yanımdan bu kadar rahat ve kayıtsız geçer miydi? İşte, bir tanesinin ağzı yüzü açık, pişmiş kelle gibi sırtarak ilerliyor. ‘Bu seferlik seni affediyorum genç adam, zaten pek tipim de değilsin.’ Laf aramızda, gençlerin bedenlerinde konaklamaktan hiç hazzetmiyorum. Peki ya kimliğimizin deşifre olma hikâyesi? Neymiş, çömez bir gün yakalanmış ve aylarca süren işkenceden sonra hakkımızda ne biliyorsa insanlara ötmüş. Güya zavallının vücudunda kesilip biçilmedik yer bırakmamışlar, işleri bitince de onu ömrünün sonuna kadar hapsedecekleri serin bir

fanusa koymuşlar. Masal efendi, masal! Bir taneyle de bitmiyor ki, nereye gitsem aynı yalanın kuyruklu versiyonları. Ben ki yılların virüsüyüm, ne diyarları gezdim ne canlılarda dolaştım, böyle bir şeye hiç rastlamadım. Ben kendi adıma, virüs ruhunun bu kadar alçalacağını hiç zannetmiyorum.

‘Sıcak bize pekiyi gelmez derler,’ doğrudur. Ama sıcak da olmasa kafaları gemli atlar gibi yürüyen şu insanların yüzlerinden maskeyi sıyrabilmeye kim kabil olabilirdi? Bir yerde insanların sıcak havalarda bunalıp gevşediklerini duymuştum. Gevşesinler, işimize gelir. İşte, bir tanesi yaklaşıyor. Burun deliklerinden fişkırان havanın rüzgârı ayaklarımı gıdıklıyor. Neye gülümsüyor bu kadın? Gözlerinin içine baktığımı görebilse böyle gülümseyebilir miydi? Başta hepsi böyledir, mutlu ve zinde görüntüsüyle iştahımızı kabartır. Ama damarlarında bir dünya turuna çıktığımızda o neşeli tatil köyü izleniminden eser kalmaz, hepsi birer harabeler diyarına dönüşür. Bu yürüyen beş yıldızlı oteli kaçırmamalıyım, uzun süredir güzel bir tatil yapmadım. Şansıma, o da bana yaklaşıyor. Beklediğimden de kolay olacak. İşte, elini uzattı. Tamamdır, bu iş bu kadar. Şu insan parmakları bizi işe götüren servis gibi. Binin ve varış vaktinizi bekleyin. Birkaç dakika içinde ağza, buruna ya da göze bırakılacaksınız. Acelem yok, bekleriz. Günlerdir bekliyoruz. Ama bu sefer çok uzun sürmeyecek gibi. Servis havalandı, burun deliklerine doğru yaklaşıyoruz. Şimdi tek bir şey lazım, derin bir nefes. Sonra içerideyim, bunu yüzlerce kez yaptım, biliyorum. Sadece derin bir nefes ve... Hayır, lanet olsun. Yeni yetmeler, hem de birkaç tane. İşte bu en istemediğim şey, hem de günün bu vaktinde. Yüzleri kireç gibi olmuş, korkak herifler! Burun deliklerinden tam da dibime düştüler. Tembel herifler, kim bilir beceriksizliklerine ne mazeret bulacaklar!

- Sakın, sakın gitme ihtiyar! Canımızı zor kurtardık, sakın

içeri gitme!

Bozguncular, bozguncu bunlar! Şimdi de giriş kapılarında insanları korkutmaya başlamışlar. Şu hâle bak, ağlıyorlar. Hayatlarında insan vücudunda bir gün bile kalmamıştır bu çömezler.

- Çekilin yolumdan ahmaklar! Çoluk çocuktan alacak aklım yok benim.

- İçeriden geliyoruz, bizi dinle. Onlarca arkadaşımızı kaybettik, anlıyor musun?

Tezgâha bak hele, onlarca arkadaşlarını kaybetmişlermiş. “Yalan, kuyruklu yalan! Herkesi kendiniz gibi miskinleştirmeye çalışan ahmaklarsınız.”

- Duvarlarda hepimizin resmi var, geleceğimizi biliyorlarmış. İçerisi bir tuzak, bizi dinle. İhtiyarsın, girer girmez öldürürler seni de.

- İhtiyar mı? Senin yaşın kadar mutasyon geçirdim ben, terbiyesiz. Hepinizi cebimden çıkarırım. Bir de türümüzü ispiyonculukla suçlamaları yok mu? Artık yeter, şunlara bir ders vermenin vakti geldi:

- Biliyor musunuz genç adam, sizler bu virüs aleminin en aşağılık fertlersiniz. Gammazlıkla suçladığımız virüs ruhu var ya, sizde ondan zerre eser yok. Sizi doğurup yetiştiren anne babalarınız en talihsiz virüslerdir. Ama benim sizinle kaybedecek vaktim yok. Sizin ve o zehirli yalanlarınızın giremeyeceği tek bir yer varsa, o da şu insan vücududur. Yazık ki, siz asla bir insanın damarlarında seyahat yapmanın zevkine erişemeyeceksiniz. Bir akciğerin bronşlarındaki şifalı havasında ruhunuzu dinlendiremeyeceksiniz. Hoş, sizin ruhunuz olduğundan bile şüpheliyim. Haydi, karşınızdaki kişinin boş tüfek olmadığını anladınız. Gidin ve utanmanız yoksa başkalarına çekin bu

numaralarınızı.

İşte gidiyorlar, böyle dağılırlar işte çil yavrusu gibi. Ama yüzlerindeki kibir ve acımayı da bırakmıyor numaracılar. Akıllarınca bilgelik taşıyorlar bana, yılların Sarskov'una. Karşılardakinin kim olduğu hakkında zerre fikirleri yok cahillerin.

- Bay Sarskov! Evet evet, siz osunuz. Nasıl da ilk başta fark edemedim!

Halis mi duyuyorum, yoksa aylardır insan bedenine hasret kalan zihnim benimle oyun mu oynuyor? Şimdi hepsi dönmüş, hayretle yüzüme bakıyor. Bu çömezler ismimi nerden biliyor? Beni tanıyorlarsa, ben nasıl onları tanımam?

- Bay Sarskov da kim, neden bahsediyorsunuz?

- Asıl siz numarayı bırakın, efendim. Adınız Sarskov, öyle değil mi?

- Bunu nereden biliyorsunuz?

- Her yerde resminiz asılı. Sizi de tanıyorlar, efendim. Hangi insan bedenine girsek, orada resimleriniz ve isminiz var. Muhafızlar köşe bucak sizi arıyor.

- Ne resminden bahsediyorsunuz sersemler? Hangi muhafızlar?

- Beyaz kıyafetli muhafızlar efendim, tüm damarlarda sizi bekliyorlar. Duvarlarda boy boy resimleriniz var, her yerde sizden bahsediliyor. Eğer içeri girerseniz, hiç şansınız olmayacak. Yalnız bunu bilin istedim.

- Yalan söylüyorsunuz!

- İster inanın ister inanmayın efendim. Ama tüm virüs ruhumla söylüyorum. İnsanlar artık hepimizi en ince ayrıntımıza kadar tanıyor, hiç fark etmiyor musunuz? Nereye gitsek, orada

pusuya düşürülüyoruz. Sanki bizden önce içimizden birisi onlara haber uçurmuş gibi. On binlerce vatandaşımızın her gün insan bedenlerinde can verdiğini hiç duymadınız mı?

- İşte, yine aynı zırvalar. Her zamanki casusluk hikâyesi. Bilindik senaryolar, benzer iftiralar. Bozguncu bunlar, grev kırıcı. İnsanlar adına çalışıyorlar, belli. Peki ama ismimi nerden biliyorlar?

- Senelerdir insan bedenlerinde konaklıyorum ben, bana mı anlatıyorsunuz? Ora da bizim için tehlikeli olan hiçbir şey yok. Şu bahsettiğiniz muhafızlar, resimler, isimler, insanlara bilgi sızdıran kardeşlerimiz... Hepsi palavra!

- Yazık, yaşınıza ve şöhretinize bakan sizi akli başında biri sanır. Sizin hiçbir şeyden haberiniz yok, insanların hakkımızda öğrendikleriyle bize karşı silahlar geliştirdiğini bile bilmiyorsunuz.

- İşte, bir bu eksikti, komplo teorileri. Senelerdir hayvan bedenlerinde sürgün hayatı yaşayan bizi, insan bedeninde kavuştuğumuz rahatlıktan koparmaya çalışan komplo teorileri. İnsanlar ve bize karşı geliştirdikleri silahlar... İşte buna gülünür.

- Ne yapmaya çalıştığınızı biliyorum. Siz, insanlar adına çalışan hainlersiniz. Amacınız beni yok etmek, benim gibileri. Bu komplo teorilerinizle bizi korkutmak, zayıf düşürmek ve öldürmek istiyorsunuz. Çünkü biz olmayınca yalanlarınıza karşı çıkan da kalmayacak, virüs âlemi size kalacak. Ama ben, Sarskov, gücümün yettiğince size engel olacağım. Girdiğim her insan bedeninde size inat çoğalacağım ve orada keyif sürürken sizi tiksintiyle hatırlayacağım.

Nakavt! Kafalarını sallayarak uzaklaştılar. Kim bilir hangi kafası karışık dostumuzun zihnini kirletmeye gidiyorlar! Neyse, yeterince oyalandım. Bir an önce ilk nefeste içeri, derinlere

dalmalıyım. Kırmızı nehre bir atladım mı, değmeyin keyfime. İşte, derin bir nefes ve... Lanet olsun! Burası ölü kaynak, binlerce virüs ölüsü. Gencecik çocuklar, intihar mı ettiler acaba? Belki bu da bozguncuların oyunudur, bu cesetleri buraya onlar getirmiştir. Her şey beklenir bunlardan, biz işimize bakalım. Artık tatildeyim, böyle şeyler düşünmemeliyim. Ama bu duvarlardaki resimler de nesi? Gerçekten de haytanın biri benim resimlerimi asmış. Altına da Sarskov yazmışlar, “Aranıyor, ölü veya diri.” Güzel mizansen doğrusu. Daha önce hiçbir insan bedeninde böyle bir şeye rastlamamıştım, bundan başka da rastlayacağımı sanmam. Şu veletler muhakkak beni önceden görüp böyle bir şey kurguladılar. Bunları görünce korkup onlara inanacağımı düşündüler. Beyaz muhafızlarmış, zavallılar. Tenha damarlarda keyifle ilerliyorum. Akciğerlere yaklaştığımda iki adet beyaz kıyafetli otel görevlisi yaklaştı. “Otelimize hoş geldiniz, bizi tercih ettiğiniz için teşekkürler” dediler. Doğrusu bu kadarını beklemiyordum, insanlar bize karşı misafirperverlikte seviye atlamışlar. Şimdi beni en güzel bronşa götüreceklerini söylediler. Ama öncesinde kısa bir tur attırıyorlar. Genişçe bir hücreye girdik, “İşte, Bay Sarskov’u getirdik efendim.” dediler. Bu beyazlı da otel müdürü olmalı. İyi ama adımı nereden biliyorlar? Ben hiç rezervasyon yaptırmam ki! “Hadi, beni bir an evvel bronşuma çıkarın.” Gülüyorlar, bir sürprizleri varmış. Bu işte bir tuhafılık var. otel görevlileri beni itekliyorlar. Neler oluyor? Ne büyük bir hücre burası! Neden bu kadar çok otel görevlisi var? Belli ki bu birkaç gün otelin tek müşterisi ben değilim. Olsun, hiç fark etmez. Al işte, haklıymışım. Beni çok kıymetli bir misafirleriyle tanıştıracaklarmış. Koridordan geçiyoruz. Misafir şu kapının arkasındaymış. Bir tanışsak, çok severmişim kendisini. Belirli bakımlardan bana benziyormuş. Hangi bakımlardan? Neyse, tanışalım bakalım. Biz virüsler zaten hep birbirimize benzeriz. Kapıyı açıyorlar. Eyvah! Ölmüş bu adam, camdan bir kuvözün

içine koymuşlar. Neden getirdiniz beni bu ölünün yanına? Pis pis sırtıyorlar. Şaka olmalı bu, münasebetsiz bir şaka. Kuvöz kendi eksenini etrafında hareket etmeye başladı. Ne bu, fuarda mıyız? Hayret, şu kuvözün içindeki adam gerçekten de bana ne kadar benziyor!

- Yazık, tanışmamıza ömrü vefa etmemiş. Gerçekten de bana çok benziyor. İsmi neydi dostumuzun?

Otel görevlileri gülüyor. Müdürleri de gülüyor. Cebinden çıkarttığı bir dosyayı bana uzatıyor:

- Kendiniz okuyunuz.

“Sarskov, 19 virüs yaşında, resmi ve bilgileri ektedir. Görüldüğü yerde imha edilmelidir. Tüm akyuvarların dikkatine.” Tüm akyuvarların dikkatine, tüm akyuvarların dikkatine, tüm akyuvarların... Anons sesleri beynimde çınıyor, gözlerim kararmaya başladı. Tüm otel görevlileri üzerime çullanıyor. Yanılmışım, insanları da gençleri de hafife almışım. Galiba ölüyorum, virüs ruhumu bedenimi terk ediyor. “Ölüyorsun ve bu ilk defa oluyor.” diye fısıldıyor müdürleri: Kuvözün içindeki de sen değil misin?..

YAŞAMA ŞANS VEREN SIR

Hasan Özgür Yetiştirici

Gecenin son demlerinde, sabaha yakın bir vakitti. Güneş yavaş yavaş şehrin üzerine doğmaya başlarken kırmızı kiremitli apartmanların arasında, sakın bir binanın orta katında, dışarıdaki sessizliği seyreden yalnız kırklı yaşlarındaki Elif, yaşananları düşündü. Ne de çok yaşanmışlıklar vardı bu apartmanda. Babasının gençlik döneminde yapılmıştı bu bina. Yıllar öncesinden gelen komşuluklar yaşanmış, yaşanmakta idi bu binada. Sanki duvarlar şahitti tüm bu yıllara. Ne aşklar, ne hikâyeler saklıydı katlar arasındaki merdivenlerde. Ya son dönemlerde? Ne çok ölen olmuştu komşularından, çevresinden, ailesinden, dostlarından. Hani ölüm sadece yaşlılara gelirdi de ölümün her çeşidi apansızdı, zamansızdı?

Alt komşusunun daha yirmi ikisinde gencecik kız evlatlarının suçu neydi? Ya da kırklarında sapasağlam üst komşu Ahmet ağabeyin günahı? Yeni evli kuzeninin ne çok hayalleri vardı oysa daha yaşanacak? Hiç biri yoktu şimdilerde. Aniden gitmişlerdi güzel atlara binerek bilinmeyen bir yere.

Ne olmuştu? Tüm yaşamlar nasıl bir anda alt üst olabilirdi böyle? “Neyin intikamı bu?” diye düşündü Elif. İnsanlık bir suç işlemişti de bunun mu cezasıydı tüm bu olanlar? Kıyıya vuran Ayla bebeğin sessiz çığılığı mıydı yoksa tüm bunlar? Annesi geldi aklına. Pandemi girmeden göndermişlerdi ebedi dünyaya neyse ki onu. Ne şanslıydı anneciği. Görmemişti tüm bu olanları. Taziyeye gelenlerin şükürünü düşündü. İki ay daha sonra vefat etse acısına ortak olabilecek hiç bir dostu, komşusu, akrabası olmayacaktı yanında.

Zamanında ölmek de mi şansı yoksa? Ya babacığı? Kronik bir sürü hastalığı vardı son dönemlerinde. Tabiri yerinde ise pamuklar içinde bakıyordu ona. Eve gelen tüm market ürünlerini bile sabunladığını, damaca su bidonunu sildiğini, faturaları bile eldivenle tuttuğunu ve dışarıdan her gelişinde kendisini nasıl dezenfekte ettiğini getirdi aklına. Odasından evin salonuna bile geçmeyen babasına virüs taşımamaktaki özenini tazeledi kendince aklında.

Geçecekti tabii ki tüm bunlar, yaşananlar. Yeniden mutlu, sağlıklı olacaktı tüm insanlar, tüm dünya. Ama ne zaman, hangi bedeller ödenerek görülecekti o güzel günler? Ellerine baktı, sık yıkamaktan kızardıklarını fark etti. Belki de abartıyordu. Belki de olması gerekeni yerine getiriyordu. Tam da bilemedi. O dönemde aşı haberleri başlamıştı işte. Aşılmalı mıydı? Yoksa aşılar da mı bir kompto teorisinin parçasıydı? İnsanların DNA'sıyla mı oynuyorlardı? Genetik yapıyı bozmak için bir düzen miydi tüm bunlar? Belki de çip takılıyorlardı aşılarda insanlara? Yeni nesil kısırlaştırılacak ve dünya nüfusunun artışına bir dur mu diyeceklerdi? Ne kadar çok bilgi kirliliğinin ortasında olduğunu düşündü. Sanki herkes ordinaryüs profesördü, sanki herkes virüsler üzerine mastırlar yapmış, uzman doktor kesilmişlerdi başımıza. Televizyonda izledikleri, sosyal medyada denk geldikleri, gazetelerde okudukları yetmiyor gibi bir de konu komşu pek bir bilgiliydi bu konularda. Aşığı dünyanın belirli bir gizli zümresi üretmişti de o pek bir bilinen ailelerin zenginliklerine zenginlik katacaklardı bu aşılama ile. Önce virüsü üretmişlerdi, sonra da aşısından para kazanacaklar ve tüm dünyadan nemalanacaklardı. Ne de çok kafalar karışmıştı son günlerde? Kime güveneceklerdi?

Aşı sırası kendisine gelmişti o gün. Olmalı mıydı, olmamalı mıydı? Ya aşı çok tehlikeli ise? Belki de aşı öldürüyordu? Bunları

düşününce kendini beşinci kattaki Nazife teyze gibi hissetti. Nazife teyzenin; “Aman yavrum, ne kendine ne de babana aş yaptıрма, öldürüyormuş!” dediği geldi aklına. Sekseninde kendi hâlinde bir ev hanımının bilimsel gerçekleri nasıl yorumladığını düşünmüştü bunları ilk duyduğunda. Dünya üzerinde bilim adamları, toplum sağlığıcıları niye vardı o zaman? Nazife teyze vermişti kararı. ‘Aş zararlıydı, öldürüyordu!’ nokta.

Kalktı yerinden, mutfığa yöneldi Elif. Günü güzel bir kahvaltıyla karşılamak iyi gelecekti kendisine. Bunu hissetti. Belki de öğlene doğru teyzesinin torununu aramalıydı. Tıp okuyan Sinem, son senesine başlamıştı okulda. Hocalarına bir sorsa da kendisine dönse olurdu. Yoksa Dünya Sağlık Örgütünün çağrı merkezi telefonunun mu bulsaydı? Çaydanlığı ocağa koyduktan sonra eli telefona uzandı. Arama motorunda “Aş olmak zararlı mı?” diye bir kez daha aratmayı düşündü. Zaten kaç kere yazmıştı bunu ekranına. Neler çıkmamıştı ki karşısına? Neler neler... Vazgeçti. Kendini kapanda hissetti bir kez daha.

Belki de en güvendiği kişi olan babasına sormalıydı. Bilgi kirliliğine bulaşmamış olan zavallı ama bilgin babasına. Her ne kadar yaşı gereği beyni zayıflasa da en doğru cevabı yaşamışlıklarla o verebilirdi. Sessizce parmaklarının ucunda babasının odasının kapısına süzüldü. Kapıyı yavaşça araladı ve içeriye baktı. Bir melek misali uyuyordu koca çınar. Ne de çok yormuştu hayat onu. Rahatsız etmek istemedi ve yeniden kapadı odasının kapısını. Televizyonun kumandasına uzandı eli. Yine *COVID-19* ile ilgili haberler bekliyordu kendisini hemen hemen her kanalda. Konuşmacılar, rakamlar, yoğun bakımda yatanlar, iyileşenler, yoğun bakım hastaları ve de vefatlar. Rakamlara takıldı aklı. Küsurlü rakamlara. Otuz bir bin iki yüz kırk beş diyordu mesela. Kendi de olsaydı Otuz bir bin iki yüz kırk altı olacaktı bu rakam. Komik geldi hatta bir gülümseme belirdi

yüzünce anlamsızca. O bir rakamın arttığı kimin umurundaydı ki? Ha beş, ha altı. Altyazılar geçerken o bir kişinin dâhil oluşu o kişinin hayatıydı. Başkaları için küsurat iken, o kişi için hayatın ta kendisiydi. Üzüldü sonra.

Düşünmek istemezcesine mutfağa yöneldi ve kendisine bir kral kahvaltısı hazırladı. Kim bilir belki de son kahvaltılarında biriydi. Kral kahvaltısı yapmalıydı artık o günden itibaren her gün. Ya kendisine bir şey olur da giderse ne olacaktı? Çok da güzel ve onurlu bir hayat yaşamıştı. Belki evlenmemiş, kendini annesine ve babasına adamıştı ama onurlu bir yaşamı yaşadığı. Belki evlenseydi, çocukları olsaydı farklı mı hissederdi kendisini? Bilemedi. Sonra birden babası geldi aklına. Kim bakardı adamcağıza? Kimse kendi gibi bakamazdı babasına. O yüzden hayatta kalmalıydı. Kendi için değil de babası için soluk alıp vermeye devam etmeliydi, öyle de yapacaktı. Evet, evet. Karar vermişti. Bu kadar bilim adamı toplum sağlığını riske atabilir miydi? Onların işi de buydu. Kendi gibilerini korumak olduğunu düşündü. Çevresindeki onca vesveseye aldırış etmeden aşısını olacaktı. Önce o çok değerli babası için sonra da kalan ömür adına kendi için aşılanacaktı. E-nabızdan randevusunu aldı kahvaltı sonrasında tüm kararlığıyla. Hemen de vermişti sistem randevusunu sanki cayar diye belki de. Artık daha rahattı. En kötü karar bile olsa bu, en iyi kararsızlıktan iyidir diye geçirdi içinden. Sonra da “En kötü karar değil ki bu.” diye teskin etti kendini. O anda içeriden babasının sesinin duyar gibi oldu, belki de uyanmıştı. Hemen yanına gitti. Gülümseyen gözlerle, minnet dolu bakışlarla kendisine baktığını gördü. “Neyin var Elif'im, düşüncelisin?” dedi koca çınar. Önce “Yok bir şey.” dedi, sonra baktı ki ikna olmayacak. “Aşı, aşı baba...” dedi. “Herkes bir şey söylüyor, aşı olmak mı iyi, olmamak mı bilemedim babacığım.” diye ekledi. Babası da “Bana bir sorsana be kızım. Ben bilirim.”

deyince gülümseyerek “Evet babacım. Sen her şeyi bilirsin. Sence aşı olmalı mıyım? Herkes bir şey söylüyor. O kadar aklım karıştı ki. Hoş randevumu aldım ama gitmesem mi ki? Ne dersin benim koca çınarım?” diye sordu. Babası ise “Bana sor derken, bunu kastetmedim be güzelim. Ben doktor muyum? Sağlıkçı mıyım? Bilim adamı mıyım? Ama ben iyi bir inşaat ustasıyım. Unuttun mu yoksa? Bana bir tabliyeye kaç kilo demir gider diye sor, bir torba çimentoya ne kadar su, ne kadar agrega lazım, sıva için ne kadar alçı, gerek? Bunları sor, söyleyeyim. Benim işim inşaat be kızım. Ama sen madem aşığı soruyorsun, bunun adresi o, bu değil. Doktorlar, sağlıkçılar, bilim insanları. Onlar olunacak diyorsa, ol Elifciğim. Herkes işini yapsın, bu da onların işi. İyi ki varlar, senin güzel aklımı karıştıran onca cahile karşı, iyi ki varlar. Olunacak diyorsa, bizlere de olmak düşer. Nokta!” dedi babası.

Rahatlamıştı Elif. Hislerine, mantığına güvendiği babasının bu tavrı onun doğru kararı verdiğinin bir göstergesi idi. Yarın o randevuya gidecek ve aşısını olacaktı. Hem kendi hem babası hem de yaşadığı toplum için aşılanacaktı.

Öyle de yaptı bir gün sonra. Eve geldiğinde kendini daha bir güvende hissediyordu. İyi ki cahil insanları dinlememiş, doğru olanı yapmıştı. Babasına bakarken çok daha korunaklı ve de zararsız hissediyordu artık kendisini. Kendisini ve koca çınarı bekleyen daha birçok kral kahvaltısı olduğunu ve güzel günleri hak ettiklerini düşündü. Şimdi sırada kalan tek bir görevi vardı. Nazife tezeyi de ikna etmekte. Edebildi mi? Evet hem de ne ikna etme. Tek bir kelimeyle hem de. “Babam ol dedi, oldum.” dedi Nazife teyze. Nazife teyze bu tek cümle ile ikna olmuştu. Çünkü Nazife teyzenin bile bilmediği bir şey biliyordu. Çok eski dönemlerden, gençlik yıllarından içten içe âşıktı beşinci kattaki Nazife teyze babasına, koca çınarına. Taş plaklı yılların sırrıydı

bu. Bu sırrı annesi fısıldamıştı hayatta iken ona. Gülümseyerek anlatmıştı. Babasıyla kimler kimler evlenmek istemişti de mahallenin yakışıklı babası annesini tercih etmişti. “Kadınlar bilir. Beşinci kattaki Nazife’nin de gönlü vardı babana gençlik yıllarında, benimle evlenmeden önce.” demişti anneciği bu hayata gözlerini yummadan önce. “Allah var, benimle evlenince kalbine gömdü bu duygularını Nazife.” diye de ekledi. Ama sadece o biliyordu bunu ve bu sırra gitmişti anneciği. Ölmeden kızıyla bu sırrı paylaşarak gençlik dönemlerindeki rakibine de bir hayat bağışlamıştı. Bunu düşününce gülümsedi Elif. Bir tebessüm bıraktı koca çınar ve platonik aşkını kalbine gömen Nazife teyzesiyle yaşamaya hazırlandığı güzel günlerle bezeli hayatına... Yaşama şans veren bir sırta şahitlik ediyordu.

AŞILAR GELDİ HANIM

Alpaslan Kahraman

Yan yana yürüyoruz bir caddede. Sol elim sol cebimde, sağ elim sol yanımın elinde. İçin için yanan bir kor sıcaklığı var, sağ avucumun içinde. Sürükleniyoruz demek daha doğru aslında. Akıyor kalabalık, biz de akıyoruz kalabalıkla. Aylak aylak yürümek ne güzel şey; üstelik el ele, insanlar içinde, maskesiz, mesafesiz... Sağlı sollu uzanan mağazalara kol kola giriyor kadınlar ve elleri kolları dolu çıkıyorlar. Bir de sokak sanatçıları var tabii, bağlamaya omuz verirken gitar; boynu bükük dalıp giden insanlar, gözleri dolu dolu bakıyorlar. Bir yandan ha bire vuruyor dondurmacı sopasını tepesindeki çana bir yandan -kim üstüne alınırsa artık- simitçi sesleniyor ortaya. Çayda edebiyat arayanlar, kahveden fal bakanlar, biradan devrilen toylar, rakı deviren gedikliler; tıklım tıklım bütün mekânlar. Kaşık çatal şıkırtıları, tokuşan kadehler, kırılan bardaklar, konuşmalar ve kahkahalar; manasız bir uğultunun içinde yüzüyor sanki insanlar. Tetik tetik koşturuyor herkes bir yana. Kimi sevgiliye, kimi otobüse, kimi camiye, kimi kim bilir nereye ama yetişecek işte hepsi de bir yerlere. Anlaşılan bizim yetişecek bir yerimiz yok. Zira geri kalıyoruz genelde, ana akım akıntıdan. Sanki bizim için daha yavaş işliyor zaman. Biraz daha ağırlaştırıp adımlarımı, kafamı göğe çeviriyorum. Allah'ım ne berrak gökyüzü. Ruhumu, koltuk altlarımı dolduran serin bir rüzgârlığın kollarına seriyorum. Bu olsa gerek bunca vakittir hasret kaldığımız gün yüzü.

Ayağım bir şeye takılıyor, sendeliyorum. Doğrulurken sağ tarafıma dönünce burun buruna geliyoruz. Gelmez olaydık ya Rab! Bunca vakittir gönlümün pır pır etmesinin müsebbibi bu kadın olamaz. Sanki ilahi kudret sahibi bir el bastırılmış yüzüne. Ne varsa çehresinde karışmış birbirine. Sol gözünün altına inmiş, sağ kaş. Ağlasa, muhtemelen burnundan düşer gözyaşı. Burun

demişken ceketimi assam durur, öyle uzun öyle sivri. Ağzı da sol yanağına kaymış, boş duruyor asıl yeri. Ne desem resmeder bilmem; başının üstünden sarkan o ince, seyrek tüyleri. Memeleri kepçesine tırmanmış kulakları, sanki buruşturulup yapıştırılmış bir yumak deri. Kara bulutları yaran bir şimşeğin anlık aydınlığı ile irkiliyorum. Yücelerde volta atan bir kabadayı narası; yankılanıyor gök gürültüsü. Bir anda nasıl kapandı hava, nasıl kapandı güneşin matem örtüsü? Sadece kaçmak, uzaklaşmak istiyorum. Bilinçsiz bir şekilde koşuyorum, garip insanların garip bakışları arasında. Beynimi dumura uğratan gayri tabii manzaralara şahit oluyorum bu kaçış sırasında. Mesela; “Önüm arkam; sağım solum sobe.” ek koşturan bir çocuğun ensesindeki gözüyle göz göze geliyorum. “Alman iki oldu, Çin iptal usta, şiringalar duble olsun.” siparişini duyunca ister istemez gülüyorum. Karşıdan üniformalı bir kaç kişi nizami bir yürüyüşle geliyor ama ne asker ne polis. Ortadakinin kolunda bir kordon, kordonda bir yazı: “Aşı zabıtası.” Önemli bir konumları olmalı diye geçiyor aklımdan; bu duruş, bu gurur, bu his. Ansızın birinin tepesine çöküp adama amansız girişiyorlar, anlamıyorum nedir hatası. Karşı kaldırımdan yükselen berbat bir müzik kulaklarımı yumruklarcasına beynimi sarsıyor. Notaları, makamları tedavülden kaldırmış bir çocuk, önündeki orgun tuşlarına kafasına göre basıyor. Başına toplanan bir kaç kişinin zevkle dans etmesi yetmezmiş gibi etraflarını sarmakta olan bir halka da alkış tutuyor. Kendilerini bir sanat harikaları cümbüşü içinde hissettikleri her hâllerinden belli olan bu grup, tamtamcı vahşiler gibi insanlık namına ne bulursa tutuyor.

Zar zor kendimi bir mekâna atıyorum. Ağzı bir yerde, gözü bir yerde insanlara bakmamak için can simidi gibi sarılıyor gözlerim televizyona. Her şey bu kadar değişmiş olsa da haberler hâlâ yalan mıdır acaba? ‘Yurda kaçak yollardan sokulduğu tespit edilen aşı üretiminde kullanılacak bilmem ne kadar materyal imha olunmuş. Merdiven altı üretilen aşılar yüzünden iyileşen on kişi daha karantinaya alınmış.’ Bilim kurulu son dakika açıklaması, yeni varyantların müjdesini veriyor alt yazıda. Yenedünya düzeni, büyük aileler, küresel sermaye, komplolar çalınırken kulağıma;

biri dokunuyor koluma. Yine geliyoruz burun buruna. Gelmez olaydık Ya Rab! Beni nasıl yakaladığımı anlayamadan sıyrılıp çıkıyorum dışarı. Tüm gücümle koşuyorum sanki denizler aşırı, dağlar aşırı. Bir köşede soluklanmak için duruyorum, nefeslerim birbirine karışıyor. Karşıda bir sokak çeşmesi görünce seviniyorum. Suyun altına kafasını sokmak kadar ne ferahlatır insanı? Çeşmenin üstündeki yazıyı okuduğum zaman, artık hayretim sınırları aşıyor. Dezenfektan çeşmesi; Cemal-Ayten çifti hayratı. “Cemal, Cemal...” diye seslenip el sallayarak geliyor tekrar Ayten. Koşmak istiyorum ama gücüm yok artık. Bağırarak istiyorum ama biri yakalamış gibi ses tellerimden. Elimi ağzıma götürüyorum, ağzım yok.

- Cemal, Cemal!

- Mııııııı, mıııııııı?

- Cemal, Cemal, Cemal!

- Mııııııı, mıııııııı, mııııııııı?

Şaşkın şaşkın baktım etrafıma. Bir çift endişeli göz karşıladı beni, gerçek dünyada. Nelere şahit olmuştum o gerçekten daha gerçek rüyada. Ama işte karşımdaydı Ayten, Ayten gibiydi üstelik. Kendimi tutamayıp uzattım dudağımı, tattım bir buselik. Onun teninin tuzu, onun kokusu, onun sıcaklığı; hakikaten Ayten’di bu. Can havliyle sarıldım, tamamen geride bırakabilmek istiyordum o kâbusu. Kollarımın arasından usulca sıyrıldı. Sanki kalbim kafesinden ayrıldı.

- Histerik nöbetlerin falan hiç sırası değil şimdi. Hadi geç kalıyoruz. Zaten ne ara uyudun burada, onu da anlamadım. Ne rahat, ne umursamaz adamsın. Hadi diyorum!

- Nereye?

- Ohoo! Sen yine uçmuşsun canım. Nereye olacak, aşı olmaya. Randevusunu aldık, gömleğini ütülerdik, uyandırdık, bir de yalvarmamız mı lazım bayım?

- Ne aşısı?

- Hani salgın var, pandemi var, bulaşılıyor, yayılıyor, öldürüyor. Hani hayat durdu, her şey yasak, eve kapanıp kaldık. Hani aşı,

toplum bağışıklığı, maskelere elveda, normalleşme. Hadi be!

- Ben vazgeçtim, olmayalım.

- Bir aşı karşıtlığın eksikti, o da tamam oldu. Gece kalktın, olur olmadık şeyler izledin. Ya kısır olursak, ya mıknaş olursak, ya da sekte-i kalpten öbür tarafı boylarsak. Düşündün, taşındın, zehirledin kendini. Şimdi bir de üstüne güzel bir kâbus yapıştırdın, tuzu biberi oldu değil mi?

- Ya adamlar koyun gibi güdüyor bizi, görmüyor musun? Bakın insanlar yolun ortasında küt diye düşüp ölüyorlar, aman dikkat. Sizin memlekete de geldi, size de pat diye bulaşıp sizi de hop postalayabilir tez elden. Hadi herkes maskesini taksın bakalım. Dezenfektanlar sıkıldı mı bakayım. Bütün insanlar evlerine marş marş, ikinci bir emre kadar tam kapanma zamanı. Çok mu bunaldınız, sıkıntıdan patlıyor musunuz? Üzülmeğin, ilacı bizde. Hadi bakalım şimdi de tıpış tıpış aşı olmaya.

- Ne hâlin varsa gör, ben gidiyorum. Hiç seninle eve tıklılamam. İki senedir canımıza yetti zaten. İki dozu tamamladım mı tamam. O sinema senin, bu tiyatro benim, o mağaza senin, bu konser benim, o mekân benim, bu mekân da benim. Gezeceğim ha gezeceğim. Sen de evde kôs kôs oturup yolumu gözlerken belki aklını başına alırsın. Âlemin akıllısı sensin değil mi? Bu kadar insan koyun, bir senin kafan çalışıyor.

- Ben niye gelemiyorum sorması ayıp?

- Senin gibi anormaller, biraz zor katılır bu normalleşmeye. Yasaklar bizim için bir bir kalkacak, sizin için bir bir konacak. Evden burnunuzu çıkarmanızı bile yasaklarlar inşallah. Burnunuzu bir işe sokamaz olursunuz.

- Ne yalan söyleyeyim, haklısın biraz. Tamam, şimdi elle gelen düğün bayram deyip sabrediyoruz. Ama komşuda pişen bize de düşmediği zaman, mesele başlar. Hele ki sen dışarda ben içerde hiç olmaz. Hatta olmaz ya, aşılınmayanları aşılananlardan izole etmeye bile kalkarlarsa şaşırımm doğrusu. Ayrı evlerde kalırsınız artık. Yok, en iyisi gel, sen de olma.

- Hâlâ sen de olma diyor ya, adama bak. Bu millete gerçekten iyilik yaramıyor. Aşırı overlok makinesi gibi ayağımıza getirdi devlet, hâlâ yaranamıyor. İki adım, sağlık ocağına gidip vurulup geleceğiz.

- Ben bir elimi yüzümü yıkayayım, dur bakalım, bakarız.

Yüzüme bir kaç avuç dolusu soğuk su çarptıktan sonra aynaya baktım. Bir an gözlerim ağzıma takıldı, yerli yerinde duruyordu. Bir gülümseyiş kıvrandı dudaklarımda zaten ağzım yerinde olmasa az önce Ayten ile nasıl konuşacaktım? Her ne kadar gerçek olmadığını artık anlasam da o gördüklerim, aklımın bir yanında kuduruyordu. Belki olmayacak şeylerdi ama içimdeki şüpheyi ayyuka çıkarmaya yetmişti. Düşüncelere dalmak üzereyken Ayten seslenince anladım, zamanım bitmişti. Sadece itaat edip çıktım ve başladım sessiz sedasız giyinmeye. Zafer kazanmış kumandan edası ile izlendiğimin farkındaydım yine de.

Kol kola, iki ilkokul çocuğu gibi tuttuk sağlık ocağının yolunu. O mutlu mesut çalışkan öğrenci, ben ayağımı sürüyen tembel teneke misali. O ileri, ben geri bir aşı takımı yürüyüşüyle tutturduk tempomuzu. Menzilimize varana kadar ne bir kelam ettik ne bozduk bu hâli. Seçimini yapıp sırasını beklemekte olan kalabalığa karıştık. Kısa zaman sonra gevşedik, rahatladık, alıştık. Hâlâ içimi kemirmek için çırpınan bir şüphe taşısam da git gide dişleri kesmez oluyordu kuşklarımın. Bu kadar insan, üstelik bu kadar doktor, profesör, büyüklerimiz dururken nasıl da peşine düşmüştüm üç beş adamın. Hem aşı olan bilmem ne olacak, olmayan gül gibi yaşayıp gidecek değildi ya. Bir de işin ucunda aşından kaçarken tutulmak vardı kovite. Hastalık dediler korktuk, tedbir dediler aldık, yasak dediler kapandık, aşı dediler vurulacağız tabii. Nasılsa eninde sonunda vurulacağız, ha sonra ha şimdi.

Sıramız gelince biz de nasibimizi aldık herkes gibi. Sırtımdan bir yük kalkmış, hafiflemiştim. Hepi topu kolumda bir yanma vardı sanki. “yan etki, yan etki” dedikleri bu olmalı demek ki. Artık sorumlu vatandaşlar olarak evimize dönebilirdik. Sağlık ocağının önünde bir bankta oturmuş, gülüşen bir kaç genç nedense dikkatimi çekti. Birinin elinde tuttuğu telefonu, bir o

yana bir bu yana çekiştirerek bir şey izliyorlardı. Ekranda ilk bakışta emekli öğretmen intibai uyandıran orta yaşın üzerinde bir adam vardı. Aktüel bir taşlama okuyordu adam, zamane ozanı olmaya hevesliydi vesselam. Video başlığı da enteresandı; ‘aşılansak da mı hastalansak, aşılansak da mı hastalansak?..’

Peyda oldu bir maraz, kafes oldu ev bize
Adı kondu korona, kapandık kendimize
Koymadı ne kış ne yaz, alıştık, içimize
Özüm dondu korona, artık sindi korona

Doğu uzaktır dedik, yasaklar adet oldu
Tez yetişti bilmedik, nefesler nimet oldu
Umumi bir halt yedik, aslalar elbet oldu
Herkes yandı korona. devran döndü korona

Şehirlere, köylere, iş gücü çıktı rayından
Vardı namı her yere, herkes aldı payından
Yakalarsa bir kere, yılın her bir ayından
Bir talandı korona, nemalandı korona

Eller temiz olmalı, aşığı çare bildik
Hep maskemiz olmalı, bitecekti emindik
Mesafemiz olmalı, her hâl nazara geldik
Böyle dendi korona, hani sondu korona

Kararttı hülyamızı, varyant varyant üstüne
Dağıttı rüyamızı, karıştı birbirine
O çağdaş dünyamızı, tam bitti derken yine
Geldi yendi korona, tazelendi korona

YARIM HAYATLAR

Recep Turan

Soğuk ve kovitli bir kış günüydü. Güneş yeni gelin gibi utangaç bir edayla hafif hafif gülümsüyordu. Bu gülümseme insanları dışarıya çıkarmaya yetirse de eksi yirmi derecede insanları ısıtmaya belli ki yetmiyordu. Kalın paltolarla sokaklarda yürüyen insanlar birbirine o kadar çok benziyordu ki bunlardan hangisinin İlhami olduğunu ilk bakışta anlamakta zorluk çekmiştim.

Çocukluk ve okul arkadaşım İlhami'yle önceden Hacı Tahir'in kahvesinde buluşmak üzere sözleşmiştik. Kahvenin bulunduğu sokağın başında, insanların arasında, bana doğru hızlı adımlarla gelen biricik dostum İlhami'yi fark etmem zor olmadı. Kısa boyu, hızlı adımları ve dik duruşu onu hemen ele veriyordu.

Liseden sonra-on iki yıl sonra- ilk kez buluşmuştuk. Ailem ben liseyi bitirince Bursa'ya göç etmişti. İlhami ise o yıl Van Yüzüncü Yıl Üniversitesinin Sosyal Bilgiler Öğretmenliği bölümünü kazanmıştı. Üniversiteyi bitirir bitirmez akademik hayatına yine aynı üniversitede başlamış ve şu an doktor unvanı almıştı.

İlhami ile Hacı Tahir'in kahvesinin önünde buluştuğumuzda önce bir güzel sarıldık birbirimize. Sarılırken biraz kilo almasının dışında bir değişiklik görmedim. İçeri geçip başındaki bereyi, atkısını ve paltosunu çıkarınca kendisindeki değişikliğin sadece hacimde olduğunu daha net gördüm. Biricik dostum sanki daha da gençleşmiş, dirilemişti. Hatta lise dönemindeki o seyrek saçlarından eser kalmamıştı. Ondaki bu değişimler beni çok mutlu etti. Sonuçta yaşadığımız coğrafyada tarım ve hayvancılıktan öteye geçemeyen bir yaşam tarzını aşip

üniversiteye hoca olmuştu. Şüphesiz onun bu başarılarının arkasında üniversitede tanıştığı ve okul biter bitmez evlendiği eşi vardı. Kendisi gibi Diyadinli olan eşi öğretmeni.

Sohbetimiz koyulaştıkça Hacı Tahir'in kahvesi de yavaş yavaş dolmaya başlamıştı. Kışın bu kahvelerde iğne atsan yere düşmez. Bu özelliklerini, çaylarının çok leziz olmasına ya da hizmetlerinin kalitesine bağlarsak dışarıdaki soğuk havaya haksızlık etmiş oluruz. Kışın her türlü vesaitin işlevsiz kaldığı dağ köylerinden hayvan sırtında inen insanların buz tutmuş nasırlı ellerini ısıtan sıcak birer yuva görevini üstlenmişlerdi bu mekânlar.

Eşini çok seven, biri kız biri erkek olmak üzere iki de çocuğu olan İlhami'nin tek endişesi, şu sıralar herkesin ortak kaygısı olan COVID-19 salgınıydı. 'Zorunlu olmadıkça dışarıya çıkmadığını' söyleyen İlhami, 'bu konuda ailecek çok temkinli olduklarını, son zamanlarda çıkan aşuya eşinin sıcak baktığını, kendisinin ise aşuya güvenmediğini' sözlerine ekledi.

Sıcak sohbetimizin üçüncü tanığı hemen yanımızdaki duvarda asılı duran sekizinci Cumhurbaşkanımız Turgut Özal'ın gözlüklü şirin posteriydi. Yaptığımız tüm iyi şeyleri başıyla onaylar gibi gözlüklerin altından gülümsüyordu. İki kapısı bulunan kahvenin tam ortasındaki döküm sobası, yanakları al bir şekilde misafirlerine gülümsüyordu. Sobanın ağzında fokur fokur kaynayan suyu alan kahveci Hasan ustanın yanımıza yaklaşarak "Abi ne içersiniz?" demesi üzerine mizahi anlayışından taviz vermeyen İlhami "İki tane kapuçino. Biri az şekerli olsun." dedi. Sol kaşını yukarı kaldırıp gözlerini belerten Hasan usta far görmüş tavşan misali bize bakarken İlhami'yle kahkahayı patlattık. Ürkek bakışlarla bizden uzaklaşan Hasan ustaya uzaktan zafer işareti yaptığımda hafif gülümser bir edayla eline aldığı iki bardağa önce sıcak suyla çalkalamaya sonra da rutin işlemlerine devam etti.

Biraz sonra eline aldığı takoz misali kumandayla televizyonun

sesini yükselten Hasan usta tüm dikkatleri istenilen yere çekmeyi başarmıştı. Pandemi gün geçtikçe daha çok can alıyordu. Yeni çıkan aşılara mesafeli yaklaşan halkın bu endişelerini azaltmaya yönelik bilim kurulu ve ilgili uzmanların açıklamaları vardı. Çin ya da Alman aşılarının hangisinin daha güvenli olduğuna karar vermenin henüz çok erken olduğunu söyleyen İlhami, kendisinin gerekirse hiç aşı olmayacağını ifade etti. Eşinin ise sürekli bu konuda kendisini ikna etmeye çalıştığını bu durumun eşiyile arasında huzursuzluğa neden olduğunu dile getirdi. Ben ise bu konuda yeterince yetkin olmadığını ama devlet yetkililerinin açıklamalarına güvenmemiz gerektiğini söyledim.

Giderek kalabalık bir hâl alan kahvede tedirgin olmamak elde değildi. Biraz dışarı çıkıp hava almak istedik. Kahvenin arka kapısından çıkıp Sinema Caddesi'nde ilerlerken çocukluğumuzun geçtiği, çelik çomak oynadığımız ve gece yarılarna kadar eve gitmediğimiz o sokaklardan geçerken hüzünlenmemek elde değildi. Bazen o kadar çok top oynardık ki yeme-içmenin varlığını unuturduk. Eve gittiğimiz vakit paçaları buz tutan pantolonlarınızı tek başına çıkaramazdık. Sessizce sobanın arkasına geçip biraz çözümlmesini bekler öyle çıkartırdık üstlerimizi. Bunları İlhami'ye anlatırken hem gülüyor hem de özlem duyuyorduk o zamanı hesapsızca harcadığımız günlerimize. Ya da zaman diye bir şey yoktu bizim için o vakitler. Sadece gece ve gündüz vardı hayatımızda. Gece, ancak göz göremez olduğu vakit biter; gündüz ise sabahın ilk sarışın huzmesinin penceremizde belirmesiyle başlardı.

Çocukluk anılarımız İlhami'nin şimdiki çocukların ne kadar şansız olduğunu ifade etmesiyle devam etti. Evet, çocukları tıpkı tüm çocuklar gibi yaklaşık iki yıldır evdeydi. Kimse çocuğunu dışarı çıkarmıyordu. Uzmanlar ise aşılamanın yeterli miktarda olmasıyla beraber normal yaşamın tekrar süreceğini ve bu sayede çocuklarımızın tekrardan parklara gidip eskisi gibi oyun alanlarında iyi vakit geçireceğini belirtiyorlardı. İlhami son

zamanlarda artık evdeki imkânlarla bazı eğlenceli etkinlikler yaptığımı anlattı. Biraz parasal sıkıntılarının olduğunu ama en yakın zamanda oğluna ve kızına eğlenceli bir oda yapacağını anlattı. Çocuklarını ancak böyle bir proje ile evde tutabileceğini dile getiren İlhami, “Allah’ın izniyle bu hastalık biterse çocuklarını alıp uzun bir doğa gezisi yapacağını” sözlerine ekledi.

Saatime baktım ve saat 20.20 civarıydı. Artık ayrılıp Diyadin Belediyesinin eski ve bir o kadar da nostalji oteline gitme vakti gelmişti. Tekrardan sarılıp eski günlerdeki gibi kaldırmak istedim dostumu. Hikâyemin başında da anlattığım üzere cüssesi biraz irileşen İlhami’yi kaldırmak kolay olmayacağından şansımı zorlamadım. Kendisine şans dileyip ayrıldım.

Otele doğru yol aldım. Sinema Caddesi’ne dönüp şöyle bir baktığımda arkamda tamamen elbiselere bürünmüş insanlar ağızlarından çıkan buharla her biri bir lokomotif andırıyordu. Caddenin sonunda sola doğru tarihi otelin giriş kapısından içeri adımımı attım. İçerde beni yaşlı bir adam karşıladı. Başıyla selamımı alan ihtiyar, bir taburenin üzerine oturmuştu. Sağ elinde ise ince belli bir çay bardağı vardı. Bu bardak eli ve parmaklarıyla o kadar özdeşleşmişti ki sanki yıllardır o bardak hep oradaydı. İstifini bozmayan ihtiyar beni aşağıdan yukarıya süzdükten sonra “Recep Bey sizsiniz sanırım?” dedi. Bursa’dan çıkmadan önce öğretmenevini aramıştım. ‘Ne de olsa öğretmen olmayanlar için de sürekli bir kontenjanları vardır’ diye düşünmüştüm. Yer olmayınca belediye otelini arayıp yer ayırtmıştım. “Evet, benim.” dedim. Sol elini cebine atıp biraz karıştırdı. Sanki pantolonunun içindeki anahtarları görüyormuş gibi bir yüz edasıyla “Hımmm tamam.” dedi ve cebinden kırmızı anahtarlıklı bir anahtar çıkardı. “Al, beş numara, üst katta.” dedi. Odama çıktım sıcak ve uzun bir duş aldım. Yatağıma uzandım. Hafif sararmış, küf kokan otel odasının tavanına öylece baktım. Kafamda o kadar çok soru vardı ki. Cevabını bilmediğim

sorular...

Bu soruların kaçına cevap verebildim ve ne vakit uyudum bilinmez. Sabah 07.00’de kapımın çalındığını duydum. Yaşlı bir ses ‘kahvaltının beş dakika sonra aşağıda hazır olacağını’ söyledi ve yavaş yavaş uzaklaştı. Aşağıya indim. Hazırlanan sofrada kahvaltı yaptım. Daha sonra kendi köyüm olan Çoban Mezrası’nın otobüslerinin kalktığı yere gittim. Babamın vefatından sonra adına kayıtlı tarlalarla ilgili birkaç günlük resmi işlerim vardı. Bunun için önce muhtara gitmem lazımdı. Sonra ise tapu ve devir işlemleri vb. Fırsat buldukça arkadaşlarımla buluşmalar ayarlayıp hem ziyaret hem ticaret mantığıyla bir araya gelip hasret gideriyorduk. Onları da bulmak kolay bir iş değildi. Çoğu şehir dışındaydı. Ancak tesadüf eseri Diyadin’de olanlar varsa buluşuyor eski günleri yâd ediyorduk.

Devir işlemleri tahminimden uzun sürdü. Yaklaşık on beş gün olmuştu ve ben hâlen Diyadin’deydim. Tüm günüm otel, hükümet binası ve köy arasında geçip gidiyordu. Neyse ki sona yaklaşmıştık. Yarın son imzaları atıp gidecektim. İlhami ile o günden sonra buluşmadık. Ayrılırken ertesi sabah Van’a döneceğini söylemişti. Ben de resmi evrak işlerine daldım ve aramadım. Tabii bu süreçte birçok arkadaşla buluştuk.

Kaldığım tüm günlerden de soğuk bir gün daha geçirip ertesi gün Bursa’ya dönecektim. Bunun için seyahat acentesine uğrayıp cam kenarı bir yer ayırdım. Daha sonra otele geçtim ve en sevdiğim şeyi yaptım: Sıcak ve uzun bir duş aldım. Yatağıma uzandım. Yatağın hemen başında iki çekmeceli komodinin üzerinde Sony markalı eski bir radyo vardı. Açtım. Ali Ekber Çiçek’in “Yolumuz gurbete düştü, hazin hazin ağlar gönül” adlı parçası hafif cızırtılar eşliğinde çalıyordu. Dinlerken uyumuşum. Gözümü açtığımda saat tam tamına 07.00 idi. Artık ihtiyar da kapıyı çalmıyordu. Ben de son kaç gündür mekanik bir sistemle aynı saniyelerde gözümü açıyordum. Son günümdü. Dün gece odaya çıkmadan hesabımı kapatmıştım.

Yüzümü yıkadım, elbiselerimi giydim ve büyükbabamdan kalan deri valizimi topladım. Yaşlı adamı kıskandırmayacak adımlarla merdivenlerden yavaş yavaş indim. İhtiyarın taburede oturduğunu gördüm. Sağ elinde yine o ince belli bardak duruyordu. Biraz şaşırdım! Yoksa bu adam heykel miydi? Dün akşam bıraktığım yerde bıraktığım vaziyette duruyordu. Bana baktı yüzünde tebessüm vardı. Aşağıdan yukarıya süzdü beni sonra kırışmış yanakları ve sivri elmacık kemiklerini sağa sola oynatarak “Demek gidiyorsun?” sonra başını birkaç kez yukarı aşağı yaparak “Sen de gidiyorsun!” dedi. İlk defa bir otel çalışanıyla aramızda duygusal bir bağ oluşmuştu. Açıkçası ben de alışmıştım ona. Sessiz duruşu ve yorgun bakışları insana huzur veriyordu. Küçük masada kurduğu kahvaltıya geçtim. Kahvaltımı yaptıktan sonra saatime baktım 07.30 olmuştu. Otobüsüm saat 11.20 de hareket edecekti. Bir uğraş bulmam lazımdı. Bir de bu uğraşın mümkünse sıcak bir yerde olması son derece önemliydi. Sağa sola baktım. Otel kapısının kolunda asılı duran yerel gazeteyi fark ettim. Kalkıp çayımı tazeledim. Gazeteyi de alıp köşedeki koltuğa oturdum. Okumaya başladım. İlk sayfalarda belediye başkanının yaptığı icraatlar büyük puntolarla tane tane yazılmış ve detaylandırılmıştı. Orta sayfalara geçtim. Diyadin Gençlerbirliği Spor Kulübünün Patnos Spor’a karşı aldığı galibiyet büyük bir zafer edasıyla yazılmıştı. Bir Diyadinli olarak hâliyle ben de gururlandım. Heyecanlı ve meraklı bir şekilde sayfaları hızlıca okuyup geçiyordum. Son sayfada şunlar yazıyordu: “İlçemizin acı günü: kovite yakalanan ve yapılan tüm müdahalelere rağmen yoğun bakımdan çıkamayan Diyadinli genç akademisyen İlhami Allahverdi hakkın rahmetine kavuşmuştur. Tüm Diyadin’in başı sağ olsun.” Bu haberi en az yirmi kez okudum. Sonra telefonuma sarıldım ve İlhami’yi aradım. Maalesef telefonu kapalıydı. Otobüsümün hareket saati yaklaşmıştı. Acenteye gittim. Biletimi iptal edip doğruca İlhami’nin baba evine gittim. Bu acıyı kelimelere döküp tarif etmek elbette ki çok zor. Ateş düştüğü yeri yakıyor.

Maalesef kovit illeti bir evi direksiz, iki çocuğu babasız bıraktı. Tıpkı aynı kaderi paylaşan binlercesi gibi.

Maske, mesafe ve kolonya kokulu iki gün yas tuttuk. Üçüncü gün oradaki herkesle vedalaşıp terminale gitmek üzere ticari bir taksiye bindim. Saatime baktım, otobüsün hareket saatine bir saatten fazla zaman vardı. Yolda şoföre direkt olarak Diyadin Asri Mezarlığına gitmesini rica ettim. Mezarlığa geldiğimizde şoföre iki dakika beklemesini söyledim. Taksiden indim. İlhami'nin kabrine doğru yol aldım. Bu mezarlığı küçüklüğümden beri bilirim. İlkokulumuz mezarlığın hemen karşısındaydı. Ayrıca ailemden birkaç kişinin de ebedi istirahatgâhları burasıdır. Birkaç dakika sonra İlhami'nin mezarını buldum. Yeni mezar hemen belli olur zaten. Yaklaştım ve bir Fatiha okudum. Mezar taşındaki şu ifade dikkatimi çekti:

“Hastalığı kolay sandık
Hemen atlatırsın dedik
Her şeyine hasret kaldık
Yarım kaldı hikâyemiz”

Dostumla vedalaştıktan sonra taksiye bindim ve direkt olarak hastaneye gittim. Aşı oldum. Sonra beni bekleyen taksiye bindim. Bursa'ya gitmek üzere yol aldım.

ÇOKBİLMİŞ CEHALET

Makbule Çetin

“Korkmadın mı aşı olurken? Denek olarak kullanıyorlar bizi. Etkinliği kanıtlanmamış bir şey bir kere. Ne cesaretle aşı oldun anlamıyorum?!” diye ahkâm kesen arkadaşımı susturmak için uğraşmadım bile. “Gel bir kahve içelim, sana göreve ilk başladığım yıllarda başımdan geçen bir olayı anlatayım.” dedim ve şefkatle koluna girip yürüdüm. Aklıma birden hücum eden o derin hatıralardaki tüm detayları hatırlıyor olmama hayret ettim. Doksanlı yıllardan günümüze, cehaletin form değişirse de nasıl aynı kalabildiğine şaşırđım. O yıllarda her şey bilgisizlikten geliyordu başa. Şimdi ise çok bilmekten...

Son derse katılamayacağım diye uzaktan arkadaşlara işaret edip nöbete yetişmek üzere durağa doğru koşmaya başladım. Nöbet değişimine ucu ucuna yetişmiştim ama hâlâ formalarımı giyememiştim. Servis sorumlusunun tatlı sert bakışlarından kaçmaya çalışarak nöbet arkadaşım Serpil’in yanına doğru gittim. “Ben giyinip geliyorum hemen,” derken koridorun sonundaki hasta odasının kapısının önünde sandalyede oturan kadın ilişti gözüme. Derinlerde bir yerde var olduğuna emin olduğum bir resim geldi gözümün önüne. Uzak zamanları anımsamaya çalıştım. Bir an dalmış olacağım ki Serpil’in “Hadi ama... Dondun kaldın, acele et!” diyen tiz sesi ile kendime geldim.

Tüm hastalar teslim alınıp nöbet programı çıkarılmıştı. Gece uzun geçecek anlaşılan diye düşünürken aklımdaki silik resmin bıraktığı soruya Serpil cevap verdi: “İntaniyede yatan kadının refakatçisi, kapıda oturan teyze, hatırladın mı?” dedi.

Boş gözlerle bakarken ‘hadi devem et’ diye söylendim içimden. Serpil bu, gizemi tavan yaptırmayı sever, kelimeleri tek tek, usul usul çıkarırdı ağzından. “Geçen yaz, polio aşı kampanyası için gittiğimiz köyde bizimle tartışan teyze. İmamın yanında bizi nerdeyse elindeki değnekle dövecekti hatırladın mı? İkna olamamıştı ama imamın ve muhtarın gizli operasyonu ile teyzeyi oyalayıp gizlice eve gidip aşılamaştık çocukları.” Trajik bir olaydı. Zaman bunu da komediye çevirmiş diyemedim çünkü trajedi artarak devam ediyordu. Kapısında beklediği odada gelini yatıyordu. Yeni doğum yapmış ve doğumdan kısa süre sonra tetanos olmuştu. Bir musibet bin nasihatten iyiydi belki ama musibet masuma değmişti. Belli ki genç kadının hamile iken tetanos aşısı olmasına engel olmuştu ve bu sefer ne imamın, ne muhtarın, ne köy ebesinin buna gücü yetmemişti. “Bebek de tetanos, aşağıda kuvözde yatıyor. Önce onu getirmişler. Ertesi gün bu kadıncağız düşüp kalmış.” diye olay örgüsünü anlatırken ben dosyayı inceliyordum. Merakım tavan yapsa da gidip o kapıdaki kadına iki çift laf söylemek için içim içimi yese de tedavi saatini beklemek zorundaydım. Hangi laf bütün bu olanları siler ki... O odada sessiz, ışısız yatan; durmadan kasılan; yiyemeyen; yutamayan; zorla nefes alan ve sürekli uyutulan o genç kadının acısını hangi söz giderecekti ki...

Elimde etrafı pamuk ve gazlı bezle sarılmış tedavi tepsisi, içinde hazırladığım ilaçların olduğu minik serum poşeti, manşonundaki metali çıkarılmış tansiyon aleti ile koridora çıktım. Uzun ve karanlık bir yolun ucunda daha da karanlık bir kadın sandalyede oturmuş duruyordu. Elinde değnekle üzerimize yürürken nasıl da heybetliydi oysa. Şimdi küçüldükçe küçülmüştü. İçeri girmesi, içerde gürültü yapması yasaktı. Elini tutamıyor, vicdanını rahatlatmak için konuşamıyordu bile. Belki biraz gözünü açsa, kasılması olmasa affet beni diyecekti. Ama

ona bu fırsatı tanımıyordu bu hastalık. Ses, ışık, temas, her tür dış etkende yay gibi olan bedeni ne acılar çekiyordu kim bilir. Genç kadın kasıldıkça dışarda bekleyen kadının beyinde şimşekler çakıyor ama duadan başka elinden bir şey gelmiyordu. Pişmanlık yüzünü soldurmuş göz kapaklarına karabasan gibi çökmüştü. Başucunda hazır duran ilacı damar yolundan yapınca rahatlıyor, gevşiyordu ama her zaman işler böyle yaver gitmiyordu. Kasılma damarları, dokuları sertleştiriyor ve çoğu zaman serum iğnesi yerinden çıkıyordu. Doksanlı yılların elverdiği ölçüde, eldeki yetersiz ekipmanla tekrar damar yolu açılıyor ve hızla tedavisi yapıyordu. Tane ile verilen kelebek setli iğneler kaymasın diye özenle sabitleniyordu ama başka bir kasılmada yine olay başa dönüyordu. Damar içi kanüller yeni çıkmıştı. Pahalı ve özellikli biri ürünü ve o zamanlar hastanelerde kullanımı oldukça azdı. Bazen hasta yakınlarına durumun vahametini anlatıp ceplerinden almalarını istiyorduk. Durumu iyi olan hastaların fazla alıp giderken bıraktığı birkaç kanülü özenle saklıyor ve en gerekli gördüğümüz hastaya kullanıyorduk. Bu da onlardan biriydi ve dolapta kalan tek kanül onun için kullanılmıştı. Kelebek set bir önceki kasılmada damarı delip çıkınca Fatoş abla maharetli elleri ile mücevher işçisi gibi özenle damar yolunu açıp etrafını pamuklarla, kolun arkasını kartonla destekleyerek kanülü takmış ve sorunsuz akan bir serum bırakmıştı bize. Bilenler bilir, sorunsuz akan serum nöbetçi için paha biçilmez bir hediyedir. Hele de böyle bir hastada. Kapıda duran kadınla kısa bir göz temasımız oldu. Uzatmadım. Birkaç gündür doktordan ve hemşire arkadaşlardan yeterince laf dinlemiş, yaptığı şeyin ne büyük bir felakete yol açtığı ile ilgili uzun konuşmalara maruz kalmıştı. Üzerine laf söylememe gerek yoktu belki ama içimi kemiren bu histen kurtulamıyordum. O yaz dilimizde tüy bitmiş nerdeyse yalvarmıştım. Evin içinde iki oğlundan olan dört çocuk vardı ve hiçbirisi aşılı değildi. Rutin

aşuları olmamıştı ve poliyo kampanyası için giden ekiplere de kök söktürmüştü. Beni hatırlasın istiyordum. Döktüğümüz dilleri, yalvaran bakışlarımızı hatırlasın ve biraz daha canı yansın istiyordum. Tıpkı içerde yatan o gencecik kadın gibi...

Sessiz bir hayalet gibi kapıyı açıp içeri süzuldüm. Perdeler kapalı olsa da dış kısmından boyanmış ve boyaları yer yer dökülmüş camdan gelen cılız ışık ve monitörün ışığıyla birlikte oda loş bir maviye bürünmüştü. Askıda duran cam şişeli serum (ah o yıllar!..) sallanıp askıya geldiğinde ses çıkarmasın diye gazlı bezle sarılmış; yatağın tekerleri sabitlenmiş; kenar korkulukları kasılınca düşmesin diye kaldırılmıştı. İşlem yapılırken engel olmasın diye sadece atlet vardı üzerinde. Bir an ne yapacağımı, nerede olduğumu, kim olduğumu unutup uzun uzun yüzüne baktım. Yüzüne terden yapışmış birkaç tel saçını düzeltmek istesem de uzattığım elim havada asılı kaldı. Dokunamadım... Az temas; az nöbet demekti. Kolunu çok oynatmamaya özen göstererek tansiyon aletini sarıp tansiyonuna baktım. Monitördeki bilgileri izlem kâğıdına not edip ilaçlı serumu kolundaki kanüle bağladım. Hamileliğinde kim bilir neler yapmıştır bebeğine. 'Köy şartları malum ama her anne gibi o da özenmiştir.' diye geçirdim içimden. Kundak işlemiştir belki. Patikler örmüştür karnında tekme atan minik ayaklara. Sonra köyün ebesi gelmiştir eve. Aşı için gelmesini söylese de nafiye. Annesi yok demiştir bir kere. Gizli gitmeyi düşünmüş müdür hiç? Nerden bilecek ki?.. Belki konuşmasına, anlatmasına bile izin vermemişlerdir. Bilseydi... Durmazdı elbette. Bizim evdeki diğer çocukları aşılarken yaptığımız gibi bir punduna getirip koşardı sağlık ocağına. Duyacağı azara, hakarete, belki dayağa rağmen bu acıları bilseydi koşardı ebeye. Hele de minik bebeğini başı, kolları arkaya kasılmış emdiği son damla süt ağzından taşarken gördüğü o hâlini önceden anlatsalardı bir değil bin

aşı için durmaz koşardı. Hemen köy meydanındaki ebeye değil şehre bile koşardı. Bilemedi...

Bilmesini istemediler çünkü. Öyle büyüklere karşı mı gelinirmiş? Eskiden aşı mı vardı? Allah ömür verirse yaşardı bebekler. Kimi kuşpalazından, kimi kızamıktan, kızıldan, kimi çocuk felcinden ölmekteydi bebeklerin. Allah ömür vermiyordu belli. Allah akıl vermişti ama. Deva vermişti. Derman vermişti. Tevekkülü salık vermiş, işleri sağlam kazığa bağlamayı anlatmıştı ama kendini bilmezini biri o sağlam kazığı söküp atıvermişti. Kim dediyse demiş, aşılarla ilgili herkesin aklına kocaman yalanlar dolmuştu. Anlamayan bir beyne anlatmak zordu.

Hayalet gibi girdiğim odadan beynimde sorular, sırtımda kocaman yükler, cehalete ettiğim sessiz küfürlerle çıktım. Onlarca ilaç, tedavi, günlerce süren acıların sonu çoğunlukla hüsrarla bitiyordu. Oysa hikâyenin başında bir damla aşı tüm bunları silecek güçteydi. Anlasalardı...

Deskin başında kayıtları düzeltip tedavi defterlerine yapılan işlemleri yazıyordum ki monitörde yanıp sönen ışıkla irkildim. Hayır; şimdi değil, benim nöbetimde değil. Bunu kaldıramam diye beynime üşüşen korkunç hisleri elimle def etmeye çalışarak odaya koştum. Başucunda duran ilacı kolundaki kanüle saplayıp damarından girmesini ve arkaya doğru kasılan kafasının, kollarının, bacaklarının normale dönmesini bekledim. Saniyeler saat gibi. Geçmek bilmiyor. Biraz daha mı, bir doz daha mı yapmalı? Tedavi planında öyle yazıyordu. ‘Ne yapmalı?’ diye endişe ve korkuyla kalakalmıştım. Tam bir doz daha yapacakken sakinlediğini fark ettim. Serpil koşar adım arkamdan geldi. Oksijen maskesini taktı. Serumunu ayarladı. Tekrar tansiyonuna baktı. Ayakucunda asılı duran takip panosuna baktı. Gündüzden devam ettiği için daha soğukkanlıydı. Ben ilk defa gördüğüm

bu manzara karşısında küçük bir şok geçirmekteydim. Usulca omuzuma dokunup dudaklarını oynatarak “Merak etme.” dedi. “Sen odaya geç, geliyorum.” derken gözlerimdeki korkuyu, endişeyi çoktan fark etmişti. Çıkarken ellerini telaşla ovuşturan, ağlamaya mecali kalmamış olan teyze ile göz göze geldim. Ağzımı açıp içimden geçen isyanı yüzüne kusmak isterken telefonun sesini duyup odaya koşmak zorunda kaldım. Acilden servise yatacak olan başka bir hasta ile ilgili verilen bilgileri not edip hizmetli personeli çağırmak için koridora çıktım. Yeni gelen hastanın işlemleri bitmişken tekrar gidip o kadına bakmak istedim. “Durumu stabil.” dedi Serpil. İçimi kemiren duygulardan bihaber olmadığını anladım. “Merak etme, görevde yenisin biliyorum ama bunları daha çok göreceksin. Kendini bu kadar yıpratma. Soğukkanlı olmamız lazım.” dedi. “Bebeği merak ediyorum, aşağı gitsem baksam olur mu?” diye sordum. Gözlerim dolu dolu olmuştu. Görürsem dayanamayacağımı bildiği için kalkıp kolumdan tutarak beni koltuğa oturttu. “Nöbetçi arkadaşları arayıp sorarız, gitmene gerek yok.” dedi. Evet; gitmesem görmesem daha iyiydi. Annenin bu hâline dayanamıyordum, bebeği görsem oracıkta ağlama nöbetine girerdim herhâlde. Telefonda kısa süren hâl hatır sorma, yoğun nöbetlerden, hasta çokluğundan şikâyet etme faslı bitince bebeği sordu Serpil. Aldığı cevap kötü olmalı ki yüzü düştü. Koridordan gelen sesleri duyunca en kötüsünün olduğunu anladım. Gürültü yapmaması sıkı sıkı tembihlendiğinden koridordan uzaklaşmış anne oğlu birbirine sarılmış sessiz sessiz ağlarken gördüm. Baş dönen kadını düşmesin diye destekleyerek deskin yanındaki sandalyeye oturttu adam. Teselli etmek içimden gelmiyordu ama yine de yaşlı kadına yaklaşip iyi olup olmadığına bakmak istedim. O sırada sandalyeye kollarını dayamış ayakta kalmak için direnen genç adamla göz göze geldim. Beni tanıdığını anladım. Tutmaya çalıştığı gözyaşları bir sicim gibi akmaya

başladı. Koluna girip yanındaki koltuğa oturttum.

Sonrasında kelimelere ihtiyaç yoktur bazen. Kelimeler oracıktaiken duymak, anlamak istemeyenler için, iş işten geçmişti. Tecrübe çok zalim bir öğretmendi. Kelimeler tükenmişti. Anlatmaya ne mecal, ne yürek, ne gerek kalmıştı. Cehalet, bir meleğin dünyadan göçüp gitmesine neden olmuştu. Bu gece bir kayıp yeter diye düşünmüş olacak ki Rabbim, başka bir kötü haber vermedik hastasını bekleyen yakınlarına. Gece, kısa süren bir kasılma nöbeti dışında genç kadın için de stabil geçmişti. Serpil nöbet defterini yazarken “Sen çık istersen, derse geç kalma.” dedi. Sabah dersim yoktu. Biraz daha kalabilirdim ama içim elvermedi. Mesai başlarken gelen arkadaşlara aldığım birkaç notu söyleyip koşar adım çıkıp kaçtım servisten. Ne yaşlı kadını, ne kocasını, ne de o loş odada yatan zavallı genç anneyi görmek istemiyordum. Bir kötü habere daha yetecek gücüm yoktu çünkü. Giyinip dersim olmasa da çıkıp gitmek istiyordum bir an önce. Öyle de yaptım. Öğleden sonraki derse kadar kampüste oyalandım, kahve üstüne kahve içtim. Anlatmaya da duymaya da mecalim yoktu. Sustum. Ama ‘kötü haber tez duyulur’ derler ya. Üst sınıfta okuyan hemşire arkadaş öğlene kadar uyumuş kampüse yeni gelmişti. En arkada oturmama rağmen beni fark edip yanıma geldi. Bu gece nöbetçiymiş. Derse gelmeden önce servise bakmak istemiş ve genç kadının bir başka kasılma nöbetini atlatamadığını öğrenmişti. Solunum kasları kasılan kadın kim bilir ne acılar çekerek nefessiz kalmış ve yapılan sakinleştiricilere, müdahalelere rağmen tekrar nefes alamamıştı.

Kayıtlara ölüm saati yazılarak ‘*exitus*’ diye not edilen onlarca yüzlerce hastadan biriydi sadece.

Şimdi yıllar sonra yaşadığımız bu salgına rağmen, ölüp giden onca cana rağmen, aynı cehaletin kafaları esir aldığını görmek

korkunç. Anlattıklarımı kurgudan ibaret zanneden arkadaşım soğuk kahvesini içip sistemi eleştirirken, aşılarla ilgili ahkâm keserken birileri cihazla bile nefes alamıyor.

Her çağın cahili tehlikeliydi ve tecrübe çok zalim bir öğretmen olmaya devam ediyordu...

AYAZI BELALI

Didem Keremoğlu

Şehrin çakıl çukul yokuşlarının birinden aşığı bıraktı kendini. Hafif ve kısa adımlar atmadan, gövdesini, fizik kanunlarının zorladığından bile daha fazla geriye eğerek, bir yarışta koşacağı hiçbir menzile denk olmayan bir mesafeyi yokuş aşığı koşuyor Sekine.

Oysa çok iyi biliyor ki koşarak çıktığı tepeyi yürüyerek inmek bir ‘patika koşusu’ kuralıdır! “*İnşallah sakatlanırım!*” diye geçiriyor içinden. Beyni, bir eşek arısının kızgınlığında vınıyor. Değeri olmayan bir dolu şey için verdiği mücadele, başarmak için çalışanlarla çabalamadan kazananlar arasındaki o belalı yer, o yerde gereğinden çok harcanan zaman...

Kulüp bu ay da yatırmadı parasını!

Parke taşlı dik yokuşa bakan konduların yerinde artık beş yıldızlı siteler var. Kalan son birkaç konducu da paslı demir kapılarını çalacak yeni teklifleri bekliyor.

Babası gibiler...

Altından sürünülerek çıkılan bir deprem enkazı gibi eziyor hayat, yine de ve hâlâ satmıyor evi babası. Anasının gidemediğı gündelik işler, Sekine’nin yatmayan maaşı... Babası ısrarla satmıyor şu *lanetevi!*

Telefonu çalıyor. “Alo; kim dediniz? Aa evet, evet söz etmişti Şule Hanım sizden. Yalnız sonra arasam sizi Peri Hanım. Antrenmandayım da!” deyip kapatıyor. Her boku bildiğini sanan kibir kumkuması övünge Şule’nin bulduğı gece bakıcılığı işi için arıyorlar. “Eyvallah iş için Şule abla,

bir deneriz.” dediğinde maskesinin altında kıvrılan dudaklarını göremese de kaşlarının yay gibi gerildiği gözünden kaçmamıştır Sekine'nin. “Eyvallahıma takılmıştır kibarcık.” diye söyleniyor kafasının içinden. “Kusura kalma, senin kızın gibi leydilik okuluna gönderilmedim ben her yaz İsviçre'ye! Anama; ‘Simten Cenevre'ye gidince seninle iyice bir odasını paklayalım Döne.’ derdi. Sanki kendi hiç toplamış da pasaklı kızının ağı kayış gibi olmuş donlarını saklandıkları yatak altlarından!”

Ayazı belalı yokuştan kaptırdı iniyor Sekine. Sonunda deniz kıyısına vardı. Marka spor kıyafetleri, kimi de suratında taşlı tuşlu maskeleriyle boğazı dolanan *kaldırım sosyetesini* hınçla hatta kasıtlı bir hadsizlikle süzmekte. “Şulegiller!.. Rahibe okullarının son kalıntıları... Konduların yerine gelen beş yıldızlı sitelerin haramzadeleriyle mirasyedileri” diye söyleniyor dilbaz beyni... Derin derin çekiyor içine yosunlu kokusunu kıyımın... Teri, bu belalı ayazda soğusun, sıkı bir ateş yapsın istiyor. Poyraz, bir yerden ani bir emir almış denli şiddetleniyor... Ateşi çıksın ki miçamasın ağzına antrenörü. “Egzersiz yarışın ta kendisidir, yeterli alıştırma yapmıyorsun!” diye. Kolaydır tabii on bir yaşından beri dili bir karış dışarıda koşturduğu kız çocuğuna höt zöt etmek...

Katılacak yarış mı kaldı be?

Çomağı hazırla; antrenörün arıyor!

“Alo; buyur Hocam. Patika antrenmanındayım. Evet evet, bizim evin üstündeki tepeye doğru!” Ve daha bir dolu sevimsiz şey konuşur Sekine antrenörü Adem'le. ‘Kilo fazlasını, âdet sapmasını, kulübün muhasebecisiyle atışmasını *felan...*’

“Bak kızım, bugün yarın bekliyoruz il müdürlüğünden yazıyı. Aşılama devam ettikçe hız kesti salgın. Açılacağız. Sen çalışmana devam. Toplu verilecek geciken ödemeleriniz de. Çok ağır konuşmuşsun muhasebeye. Kafanı kullan, kafanı!”

diye çıkışıyor adam. “İşbirlikçi herif! Sen alıyon tabii maaşımı.” Sekine iyiden iyiyeye hınçlanıyor.

Az dil dökmemiştir orta birdeki beden öğretmeni, babasına; “Abi senin kızın gibilere, ‘genel motorsal yetenek’ diyoruz biz, işte ona sahip Sekine. Uluslararasına katılacak ilerde.” Babasının, “olmaz”ı, “bize uymaz”ı ise parayı duyana kadardır!

Moraran tırnaklar, parmak aralarındaki fosilleşmiş nasırlar, yutturdukları haplarla yarışmalara göre ayarlanan âdeti...

“Alo, anne ben iki saate varırım. Kurt gibi de açım. Yok hamur olmaz... Zaten 1,7 fazlam var. Sen bana dört yumurtalı menemen hazırlığı yap. Soğansız.” Sabah antrenmanındaki boşa çıkardığı son bir saati telafi etmek zorunda. Bu kez kronometresi kuruludur! Gövdesini gerektiği kadar öne doğru meyiller, ağırlığı ayak parmaklarının üstünde; biraz önce uçarak indiği yokuşa geri sarar. Araya pliometri* egzersizleri sıkıştıracağı patika koşusunu ikiden fazla kere tekrarlayacaktır. Montunun kapşonunu başına geçirir. Maskesini bileğine dolar. Kulağındaki rapçi kadın “ya kodaman olup alayını soyucuz ya dümeni kırıp şu gemide baticaz ya da bata çıka şu parayı bulucuz...” diye bangırdamaktadır. Lastik oynayan sümüklü kızların kavgası, aynı mahallede büyüdüğü kâğıt toplayıcının olanca hıncıyla vurduğu konteyner kapağının gümbürtüsü, yokuş yukarı çıkan kepçenin zorlanan motor sesi... İnşaat kamyonlarının kasaları ve dozer paletlerinden yola dökülen taşlaşmış çamurların üstünden atlaya zıplaya tepe koşusuna devam eder Sekine.

* * *

“Ben geceleri yalnız düzenli uyumak zorundayım.” diye açıklıyorum. “Tabii deneyelim ama amca beni çok dikerse ayağa devam edemem. Lisanslı koşucuyum da ben. Uyku önemli.” Ortam çok havasız, kapının ağzında dikilen kadın, gündüz bakıcısıymış. Maskeme rağmen ağır bir koku alıyorum.

“Amcanın uyutan gece ilacı var. Altını da bağlayacan. Helaya falan kalkma yok yâni. Sabahına ancak uyanır.” diyor. Çekinmesem bütün camları açmasını söyleyeceğim. Etraf sidikle karışık ter kokuyor! “Bütün derdi gündüzleri bu moruğun. Derdi benimle!”

“Öbür camı da açar mısın acaba? Oda çok büyük değil de. Hani kovit için...”

“Yok. Açmam. Amca üşür!” Diliyle dudaklarını ıslatıyor. Kılılı dudak üstüne kadar uzanıyor o dil. Babam gibi bakıyor!

“Bir önceki gece bakıcısı niye gitmişti?”

“Kovit oldu!” Parmakları, kösele dudaklarının kenarlarında biriken tükürükleri sıvazlıyor sık sık!

“Ne zaman burada olur acaba kızı?”

“Peri’yi mi diyon?” Çirkin suratu buruşuyor birden. “Nasılca Firdes var! Peri rahat, Peri özgür! Peri’de koca da yok...” Bakışlarındaki hınç çok bildik! Babam gibi bakıyor diye geçiriyorum aklımdan ikinci kez.

“Gece kim kaldı peki amcanın yanında bakıcı gittiğinden beri?”

“Peri” diyor. “Rahatı bir gitti ki...” Hain hain sırttmakta. “Eh, bin yılın başında da duracak tabii babasıyla.”

“Maske takmıyon mu sen evde Firdes abla?”

“Takmıyom.” Sesi çatallanıyor birden.

“Aşılısın herhâlde!”

“Yok! O aşı hep yalan. Yaptırmam.” diyor. “Amca aşılı.”

“Abla, sen çocukken hiç mi aşı olmadın ya? Aşı olmasa hâlâ kızamıktan ölüyordu bebeler, insanlar...” Kapkara bir öfkeyle bakıyor kadın Sekine’ye. Gırtlığında boğa boğa dolaştırdığı bir öksürükle genzini temizliyor.

“Napıyon abla! Kapasana ağzını!”

“Şaka yaptım. Korkma, dipçik gibiyiz ben de amca da.” diyor ruhunu teslim etmek üzere olan adam için! Kan basıncım yükseliyor.

“Abla sen benimle dalga mı geçiyon?”

“Hee.”

“Başlarım işine...” Yerimden fırladığım gibi botlarımı, bağcıklarını bile bağlamadan ayağıma geçiriyorum. Bir hışım çıkıyorum kapıdan. Apartman boşluğundan yukarı, koygun koygun, kavrulmuş bir soğan kokusu yayılıyor.

*Pliometri egzersizi ya da pliometrik antrenman: Zıplama egzersizleri içeren antrenman şekli.

SONSUZ İHTİMALLERİN EN GÜZELİ

Emre Acar

Dünyada herhangi bir yer. Artık sınırlar yok.

2030

Siz hiç karanlığa uyandınız mı? Ben uyandım. Hem de defalarca. Dün, bugün ve eğer birazcık daha şansım varsa yarın da... Ama hiç sanmıyorum. Vücudum çürüyor, kokusunu alabiliyorum. Ellerim titriyor, ağrılar her geçen gün daha da şiddetleniyor, kemiklerim sızlıyor, nefes alamıyorum. Vay be! Hayal gücümün ötesinde canavarlaştık. Mısır'ın Sobek'inden beri çok şey değişti ve Sümer tanrılarından ve Yunan tanrılarından ve peygamberlerden ve Magna Carta'dan ve Fransız İhtilali'nden ve Sovyetlerden ve...

Sona yaklaşmanın verdiği bir mutluluk var sanki içimde. Bunca olan şeyden sonra bu mutluluk, benim en büyük hakkım. En azından kendi dünyamda ama beni bu karanlığın içinde tutan bir şey vardı: kızım. On altı yaşında. Aklımdaki tek soru ise elektriğin bile olmadığı, insanların birbirlerini acımasızca öldürdüğü bu karanlık dünyada ne yapacak, nasıl hayatta kalacak? Tek endişem bu, güzel yüzlü kızımın hayatı.

Her şey on yıl önce başladı. 2020 yılında. Acele hâllerimiz, gelecek kaygılarımız, bir yerlere ait olma ihtiyacımız, birbirimize ayırmadığımız zamanlar, uçup giden yıllar... Hep söylerim, şimdiki aklım olsa diye, ama... Ve ben 'amaların' girdabında son saatlerimi yaşıyorum.

O gün kahvaltıyı ben hazırlamıştım. Bir pazar günüydü ve pazarları kahvaltı benden sorulurdu. Fırından aldığım sıcak ekmeğin buharı dalgalanıyor, hazırlamış olduğum menemenin

görüntüsü gözlere bayram edasını yaşatıyordu. Önce Melis'i öperek uyandırdım. Altı yaşındaydı daha o zaman ve sabahları uyandırılınca biraz huysuzlanıyordu. Bu yönüyle annesine çekmişti biraz. Sarı dalgalı saçları, boncuk gözleri ve bal yanakları... Daha okula başlamadan okuma-yazmayı sökmüştü ve resme de meraklıydı. Babası gibi Dali hayranıydı. Tabii bu merak, zamanla kayboldu; ama bu kayboluş veya azalış veya yok oluş, -adına her ne dersen de- onun isteğiyle değildi. Kayboluşun sebebi, kahvaltımızı yaparken televizyondan geldi girdi evimize ilk, bir son dakika haberi olarak: "Çin'de çıkan koronavirüs salgını! Dünya Sağlık Örgütü uyarıyor! Dikkat. Dikkat!"

Bu haber kulaklarımdan beynime doğru karmaşık yollarla ilerlerken çayımı yudumluyordum, sonra Gül'e döndüm ve anlamsızca bakiştık karımla. Bugün bu noktaya geleceğimizi ne ben Gül'e söyleyebilirdim ne de o bana. Bizler sadece varsayım labirenti hayalperestleriyiz, zaman ise gerçektü bir fantezi.

- Baba! Koronavirüs ne demek?

- Bilmiyorum kızım.

- Peki, sen biliyor musun anne?

- Ben de bilmiyorum kızım maalesef. Ama öğreniriz, değil mi babası?

- Evet, evet. Öğreniriz tabii. Öğrenince de sana söyleriz olur mu bebeğim?

- Tamam, peki. Anne reçel sürelim ekmeğe.

Hâlâ dün gibi aklımda her şey. Zaman ne çabuk geçiyor. On yıl olacak nerdeyse. Bu hastalık beni biraz huysuzlaştırdı mı? Anlayamıyorum. Neyse...

Çok kısa bir zaman diliminde evlerimize çekildik. Özgürlüğümüzü elimizden alan düşmanın ne elleri vardı ne

de gözleri. Savaş meydanında, karanlığın tam ortasında kılıç sallamaya benliyordu bu. Düşman var, ama yok!

Tabiî virüsün kendiyile birlikte getirdiği bir takım ekonomik ve sosyal etkileri de vardı. 2021 yılının kasım ayında iş yerimiz iflas etti. Çoğu arkadaşım benimle aynı kaderi paylaşacaktı ilerleyen yıllarda. Ekonominin iyice kötüye gitmesiyle üretimdeki dalgalanmalar, fiyatlardaki artışı iyice körükledi. 2024 yılında bir elma almak için biraz zengin olmanız gerekiyordu. Bu arada aşı çalışmalarında hiçbir ilerleme mevcut değildi. Virüsün ortaya çıkmasıyla birlikte tüm dünya aşı için seferber olmuştu hâlbuki. Virüs tanındı, korunma yolları açıklandı, kalabalıklardan uzak durmamız söylendi, mesafe denildi; ama aşı için hiçbir sonuç elde edilemedi. Bilim, ilk defa çaresizdi. İnsanlar ise çaresizliğin kavurucu sığağında eriyordu.

2020 yılında başlanan aşı çalışmaları, 2025 yılında son buldu. Aşıya ayrılacak ödenekler yoktu artık dünyada. Hükümetler kıvrılıyor, teker teker kırılıyordu. Dünya, Orta Çağı'nı tekrardan yaşıyordu. Kara veba, İspanyol gribi gibi birçok hastalığı duymama rağmen o dönemdeki insanların hissiyatlarına ortak olacağımı düşünemezdim. Hayat, çok güzel bir gol atmıştı ve büyük forvet oyuncusu olan *COVID-19* lakaplı virüs, gollerine devam ediyordu. Benim kaleme de bir gol atması lazımdı ve o gol bundan tam altı yıl önce geldi. Sevgili eşim Gül, aramızdan ayrılalı tam altı yıl oldu. Ne bir mezarı var ne de bir yeri. Günlük ölüm sayıları, bir milyona yaklaşmışken güzel gözlü meleğimi dünyada belirlenen gömülme alanlarına serpiştirdiler. Her gün bende öldüm onunla. Of! Neyse, o günden sonra kızım için yaşamaya çalıştım.

Ekonomiler birer birer çöküyor, ülkeler teker teker dağılıyordu. Sınırlar artık yoktu, polisler yoktu, askerler yoktu, gökyüzünün maviliği yoktu, geceler hiçbir şey ifade etmiyordu.

2028 yılında, dünyada elektrik olan çok az yer kalmıştı. Virüs durmadan mutasyona uğruyordu ve insanlar birbirini bir patates için öldürebiliyordu. Dünya nüfusu ise tahmini yüz milyon kadardı; ama kim neredeydi, ne yapıyordu, bilinmiyordu. Kafese aç bırakılmış iki anakonda neyse, tüm vicdanlar artık oydu.

Peki, insan nasıl hayatta kalabilir böyle bir durumda? Vicdan dediğin kavram, kızının karnının açlığı karşısında ne der? “Öldür!” dedi bana. “Hem de hiç düşünmeden öldür!” Ama yapamadım. Gerektiğinde dövüştüm, gerektiğinde çaldım ama hiç kimseyi öldürmedim. Sınırlı sayıda yiyecek, aç geçen geceler, kızımın gözyaşları...

Bu hayata alıştık. Melis ile yeni ve zorlu hayata yelken açtık. Bir yandan virüsten kaçmaya bir yandan da sadece yiyecek bulmaya çalıştık. Ama bir hafta önce bu virüsü kaptağımı anladığımda kızıma bile veda edemedim. Sadece gözlerim yaşlı bir şekilde, o uyurken ona veda ettim bir mektupla ve uzaklaştım ondan.

“Sevgili kızım,

Kendime yaptığım test pozitif çıktı. Yanından sessiz sedasız ayrılıyorum çünkü beni asla bırakmayacağını biliyorum. Buna dayanamazdım; ama sana bulaştırmak istemiyorum. Kısacası, üzüntünü görmek istemedim. Kendini hep güvende tut, yiyeceklerini sınırlı kullan.”

Seni seviyorum... Baban...

Kırk altı yıllık hayatımın son on yılını saymazsak her şey çok güzel geçti diyebilirim. İlk zamanlar bu virüsün bize çok şey öğreteceği söyleniyordu. Evet, öğretti; ama kimse kalmadı. Zaman yok oldu, telaşlar yok oldu, sevinçler yok oldu. Meğer her şey telaşlarımızın kaosunda güzelmiş.

İnsan gidici olunca mı çok üşür? Ellerim titriyor, kemiklerim sızlıyor. Hissedebiliyorum sonumu. Yıllar önce kızımın bana sorduğu “Virüs ne demek?” sorusunun cevabını şimdi daha net verebilirim herhâlde. “Virüs: acı demek, ayrılık demek, gözyaşı demek sevgili kızım. Virüs, sevdiklerinle vedalaşamamak demek.”

***

2021

Yanağımda bir ıslaklık ile uyandım, Melis prensesin öpücükleriyle.

- Baba, baba, baba. Uyan artık! Annem seni uyandırmamı söyledi. Kahvaltıyı hazırlamayı unutmuşsun.

- Uyuyakalmışım affedin beni. Ver bir öpücük daha babaya.

Kahvaltıyı Gül hazırlamış. Fırından yeni alınmış ekmeğin buharını görüyorum. Melis bir yandan şarkı söylüyor, ben karımın yanaklarından öpüyorum. Bu pazar uyuyakalmışım.

- Çok garip bir rüya gördüm aşkım, çok etkisinde kaldım herhâlde, bilmiyorum.

- Dur! Diyeceğini unutma. Güzel bir haberim var. Aşkı randevularını aldım sabah, haftaya gidip olacağız.

- Çok iyi oldu bu. Umarım her şey biter ve düzeler.

- Sen ne gördün rüyanda hayatım?

- Baba, ne gördün rüyanda?

- Çok önemli bir şey değil. Hep birlikte tatile gitmeyi planlıyoruz.

- Oleyyy! Nereye gideceğiz baba?

- Nereye istersen kızım, nereye istersen...

DOYA DOYA

Nilgün Sönmezer

“Dikkat edin, çocukları tutun, haydi haydi biraz daha hızlı hareket edelim.” Saat 20.00 idi; sokağımızı polis arabalarının, ambulansların ışıkları aydınlatığında, akşamın karanlığını yırtan sesler, binaların duvarlarında yankılandığında. O gün umutlar, hayaller, geçmiş gelecek yerle bir olmuştu, Ankara’nın bu eski ve köklü mahallesinde.

Sabah gün ayarken başlardı hayat burada, her zamanki gibi. İşe gidenler erkenden yollara dökülmüşlerdi. Bu mahallede neredeyse herkes birbirini tanırdı. Yaşama burada gözlerini açmışlar, bu sokaklarda arkadaşlık duygusunu en güzel şekilde tatmışlar, şimdi de çocukları ve torunlarıyla gelecek güzel günlerin hayali ile yaşamlarının ikinci baharlarını sürdürüyorlardı. Nereden bilebilirdi o gün hayata sınıksız sarılan, Ankara’nın geçmişi ile geleceği arasında köprü görevi gören bu mahalleye bir iş makinesinin pençelerini geçireceğini, her şeyi yerle bir edeceğini, sabah güle oynaya çıktıkları evlerini bir daha göremeyeceklerini.

Muammer Bey kızıyla telefonda konuştuğundan sonra kahvaltılık masasına geri döndü. Eşi Kevser Hanım yine harika bir sofraya kurmuştu. Kızları Sema öğretmen olmuş, evlenmiş Bolu’ya yerleşmişti. Oğulları Faruk ise babasından devraldığı anahtarcılığı devam ettiriyordu. Önlerinde Ramazan Bayramı vardı. Bayramdan sonra da onun düğününü yapacaktı. Her sabah kahvaltılık sofrasında Ankara manzarası eşliğinde Kevser Hanım’la hayaller kurarlardı. Sekiz yıl önce almışlardı bu evin teras katını. Çocukluğunun geçtiği, çok sevdiği eşini tanıdığı,

evlenip çoluk çocuğa karıştığı bu mahalleden, baba ocağından uzaklaşmak istememişti. Teras katı tercih etmesinin en büyük sebebi ise hep hayran olduğu Ankara'nın o eşsiz güzelliklerini doya doya izlemektir. Çayından bir yudum daha aldı keyifle. Ne çok para harcamıştı bu terasa ama değmişti. Öğleye kadar burada gazetesini okur, televizyonunu izler, çay keyfi yapardı. Sonra da oğlunun yanına dükkâna iner, esnaf arkadaşlarıyla vakit geçirirdi. Ee, biraz evden uzaklaşmakta fayda vardı yoksa -laf aramızda- hanımla tatlı atışmalar bitmiyordu. Bu bina yapılırken neredeyse her gün gelip kontrol etmişti. Bir an önce bitmesini dört gözle beklemişti. İşte sekiz yıldır da tadını çıkarıyordu.

Bir sarsıntı onu hayallerinden uzaklaştırıverdi. Kevser Hanım da koşarak yanına geldi. Beti benzi atmış bir vaziyetteydi. Çok korkmuştu. Hemen aşağıya baktılar. Apartman sakinleri de aynı telaşla balkonlara sıralanmışlar, ne olduğunu anlamaya çalışıyorlardı. Sabahın erken saatinden beri çalışan bir iş makinesi vardı hemen arka sokakta. Temel kazıyordu. Daha ne olup bittiğini anlamadan ikinci bir sarsıntı oldu artık bu işin şakası kalmamıştı. İnsanlar çılgık çılgına iş makinesi operatörüne seslerini duyurmaya çalışıyorlardı. Muammer Bey apar topar giyindi aşağıya indi. Müteahhite sarsıntı olduğunu söyledi. Adamın hiç umurunda değildi. Vurdumduymaz bir eda ile korkmamaları gerektiğini, küçük bir sarsıntıdan bir şey olmayacağını söyledi. Tam bu esnada apartmanın duvarının altındaki kaya parçasına çarptı kepçenin ucu. Geçmişleri, gelecekleri bir kez daha sarsıldı en derinden. Bu boş alana apartman yapılmaması için defalarca dilekçe yazmışlar eğer yapılacaksa da gerekli tedbirlerin alınması gerektiğini belirtmişlerdi başvurularında. Çünkü buradaki evler yorgundu, ayakta kalmak için direniyorlardı. Var güçleriyle zamana meydan okuyorlardı. Muammer Bey'in şu anda oturduğu

bina yapılmadan önce burada bulunan bina 1980’li yıllarda yıkılma tehlikesi olduğu için boşaltılmış ve bir gece sokakla vedalaşmaya bile fırsat bulamadan bu dünyadan göçüp gitmişti. Sabah toza toprağa bulanmış bir mahalle gözlerini açmıştı Ankara sabahına. Yine tarih tekrar mı edecekti? Yıkılan binanın yerine ne umutlarla yenisi yapılmıştı. Şimdi ne olacaktı?

Apartman sakinleri ne yaptıysa iş makinesini durduramadılar. Neredeyse güneş batmak üzereydi. İş makinesi son bir hamle daha yaptı bir parça daha toprak parçası almak isterken binanın istinat duvarına çarptı. Korkulan olmuştu binanın temeli bu çarpmaya dayanamamış, pes etmişti. Bina kayıyordu. Akşamın karanlığını polis arabasının ışıkları aydınlattı. Bina apar topar boşaltıldı. İnsanlar neye uğradıklarını şaşırmışlardı. Bir yanda hayatlarını kâbusa çeviren salgınla boğuşurken bir yanda evsiz barksız kalıvermişlerdi. Nereye gideceklerdi? Salgının her yeri kuşattığı bu zamanda kimin yanına sığınacaklardı? Boşaltılan sadece o bina olmadı o gece. Komşu binalarda olası tehlikeye karşı boşaltıldı. Tam dokuz yüz insan sokakta, salgının kucağında kalıverdi. Yakınlarının yanlarına sığınanlar oldu, misafirhanelere yerleştirilenler oldu tabii bir de evlerini bırakıp gitmek istemeyenler vardı.

Muammer Bey kaldırıma çöktü, içi acıyordu. Buğulu gözlerle baktı evine gecenin karanlığında. Daha dün akşam terasında Ankara’nın kendine göz kırpan ışıklarına karşı kahvesini yudumlamıştı. Şimdi o ışıklar birleşmiş onun üstüne yağmur gibi yağmaya başlamıştı. Yere düşen ışıklar patlıyor mahalleyi karanlığa boğuyordu. Muammer Bey’e bir el uzandı gecenin karanlığında. Hayat arkadaşı, sevdiği, her şeyi Kevser Hanım’ın eliydi bu. Onun uzattığı eli tuttu, geride çaresiz insanların gözyaşları ile yıkanmış bir sokak bırakarak.

Kevser Hanım’ın kız kardeşi ağlayarak açtı kapıyı onlara.

Saatlerdir onların gelmesini bekliyordu merak ve korkuyla. Gidecek, sığınacak başka yerleri yoktu. Misafirhaneye gitmeyi düşünmüştü ama baldızı ısrarla aramış, davet etmişti. Muammer Bey baldızı Ayşe'yi severdi ama bacanağı Hilmi ile hiç anlaşamazdı. Hilmi aksi bir adamdı, onunla fikirleri hiç uyuşmazdı. Bir araya geldiklerinde birkaç dakika sürerdi tatlı sözler. Bugün yaşadıkları felaketten sonra Hilmi'yi kaldıracak gücü yoktu ama baldızını kıramazdı. Zor da olsa karınlarını doyurdular. Sofrada kimsenin ağzını bıçak açmadı. Çaylarını içerlerken Hilmi daha fazla dayanamadı ve “Ben sana söylemiştim, o ev alınmaz. Orası tehlikeli, daha önce de sıkıntı yaşandı.” demiştim. Buz gibi bir hava esti salonda. Kevser Hanım ile kız kardeşi endişeyle birbirlerine baktılar. İşte yine başlıyorlardı sekiz yıldır bitmemişi bu sorun, bundan sonra da biteceği yoktu. Muammer Bey hiç cevap vermedi belli ki kendisinde Hilmi'ye cevap verecek gücü bulamamıştı.

Kâbuslarla geçen bir gecenin sabahında Muammer Bey hazırlanıp çıktı sessizce herkes derin uykudayken. Evine doğru yürüdü. Sokak kalabalıktı. Komşuları toplanmıştı. Sessizce baktı uzaktan, iş makinesi apartmanlarına ilk darbeyi vururken. Göz pınarlarında biriken yaşlara engel olamıyordu artık. Telefonunun sesiyle kendine geldi. Kevser Hanım arıyordu. Merak etmiş olmalıydı çünkü haber vermeden çıkmıştı evden.

- Neredesin sen Muammer, eve mi gittin, endişelendirdin beni?

- Evet, Kevser evimizi yıkıyorlar, hatıralarımız, geçmişimiz, geleceğimiz gidiyor artık.

- Ne olur eve dön artık. Burada da yolunda gitmeyen şeyler var.

Telefonu kapattı. Neler oluyordu acaba? Evin yolunu tuttu hızlıca. Evin önünde ambulansla karşılaştı. Apartmanda hasta

vardı herhâlde. Yukarı çıktığında Kevser Hanım onu kapıda bekliyordu.

- Muammer hoş geldin, derken sesi titriyordu. Hilmi ağabey çok ateşlenmiş sabaha karşı, nefes almakta zorlanmış.

- Ben evden çıkarken herkes uyuyordu. Neden bize söylememişler?

- Ayşe, ‘ablamları uyandıralım’ demiş. Hilmi ağabey izin vermemiş. ‘Onlar zaten perişanlar bir de benim durumuma mı üzülünler? Bırak uyusun insanlar.’ demiş.

Ambulans hastayı götürürken Doktor, ‘Hastanın COVID-19 belirtileri taşıdığını, hastanede test yapılacağını, test sonuçları çıkana kadar evden çıkmamaları gerektiğini’ söyledi. Ah Hilmi ah! Aşı da yaptırmamıştı. Muammer Bey, Kevser Hanım, Ayşe Hanım aşılarını olmuştu ama Hilmi yine aksilenmiş, aşının bir işe yaramayacağını söyleyerek aşı olmayı reddetmişti. Hastaneye giderken hiç iyi görünmüyordu Hilmi. Hastaneden gelecek haberi beklemekten başka çareleri yoktu.

Ayşe ne yapacağını şaşırılmıştı evin içinde oradan oraya dolaşıp duruyordu. Telefonun sesiyle kendilerine geldiler. Ayşe telefonu kapattığında oracıktaki koltuğa yığıldı kaldı. Hilmi Bey kovite yakalanmıştı. Şimdi de yoğun bakıma alınmıştı. Nefes alıp vermekte zorlanıyordu, oksijen seviyesi düşmüştü. Ayşe’yi arayan doktor, ‘evde kalmaları gerektiğini, karantinada tutulacaklarını’ söyledi. ‘Eğer belirti hissedersen hemen hastaneyi aramalarını’ istedi. Şimdi ne olacaktı? Hilmi Bey aşı konusunda inat etmişti hatta Ayşe’ye bile çok kızmıştı aşı yaptırdığı için. Çocukları aramış, kardeşleri konuşmuş, Muammer ve Kevser yalvarmışlardı ama nafile Hilmi Bey’i ikna edememişlerdi. Yeğenlerini arayıp babalarının durumunu haber vermek Kevser Hanım’a düşmüştü. Çocuklar İstanbul’da çalışıyordu. İkisi de avukat olmuş pırıl pırıl gençlerdi.

- Hemen yola çıkalım, gelelim Ankara'ya teyze.

- Acele etmeyin Kemal. Biz de karantinadayız. Eve giremezsiniz. Hem burada yapacağınız bir şey yok şu anda. Faruk abiniz burada. Dükkânda kalıyor. O alışverişi yapar. Sizinle de haberleşiriz.

- Tamam teyzeciğim, size de çok geçmiş olsun. Evinizi kaybettiniz bir de üstüne bu çıktı.

- Kısmet oğlum ne diyelim her şey biz insanlar için.

Kevser telefonu kapattıktan sonra Ayşe'nin yanına gitti, kardeşi perişan görünüyordu.

- Ah abla, keşke inat etmeyip aşısını olsaydı Hilmi, belki daha kolay atlattırdı. Dinletemedim ki.

- Bekleyeceğiz ve dua edeceğiz. İyileşsin ve bir an önce evine dönsün inşallah.

Çalan her telefon yürekleri ağızlara getiriyordu. Kötü bir haber almaktan korkuyordu ev halkı. Üç gün sonra Ayşe Hanım kendini hâlsiz hissettiğini söyledi ablasına. Hemen hastaneyi aradılar, test yapıldı. Ayşe Hanım'ın da kovite yakalandığı anlaşıldı. Hâlsizlik ve boğaz ağrısı dışında bir sıkıntısı yoktu o nedenle evde karantinada kalacaktı. Keşke Hilmi Bey de böyle hafif atlabilseydi. Doktor, Ayşe Hanım'a aşının işe yaradığını söylemişti. "Ah Hilmi ah!" diye içlendi Ayşe. "Ne olurdu sen de aşını olsaydın, bizleri böyle üzmeseydin, merak içinde bırakmasaydın."

Evden dışarı çıkamıyorlardı. Faruk her gün uğruyor hem anne ve babasına hem de teyzesine bakıyor, alışverişlerini yapıyordu. Muammer Bey'in aklı evlerinde kalmıştı. Faruk onu üzmemek için fazla açıklama yapmıyordu. Kendi de gidip göremiyordu neler olduğunu.

Günler günleri kovaladı. Muammer, Kevser, Ayşe

karantinadan çıktı. Hilmi'nin ise yoğun bakımda tedavisi devam ediyordu. Oksijen seviyesi bir türlü istenilen seviyeye gelmemişti. Her gün haberlerde hasta sayısını, vefat sayısını öğrendikçe nasıl bir durumla karşı karşıya oldukları bir tokat gibi suratlarına çapıyordu. Dünyanın tek umudu aşıydı. Aşı çalışmaları da son hızla devam ediyordu. Bu arada aşı karşıtı olanlar da ortaya bir sürü dedikodu atıyorlardı. Bu durum, bu düşmanlık yıllardır değişmemişti, sadece kovit aşısı için değil, neredeyse bütün aşılar için. Muammer Bey bu haberleri okudukça, dinledikçe şaşkınlığı bir kat daha artıyordu. Eğer aşı hastalıkların tedavisinde en etkili yol ise insanlar niçin buna karşı çıkıyorlardı. Hastalanıp hastane köşelerinde acı çekmek, sevdiklerine günlerce hasret kalmak belki de onlara hasret ölmek daha mı iyiydi?

Muammer Bey ve Kevser Hanım'ın iyileştikten sonra ilk işleri ev tutmak oldu. Ev ev üstünde olmazdı ne de olsa. Ayşe'ye yakın tutmuşlardı evi ona da destek olmaları gerekti. İki ay sonra nihayet hastaneden güzel haber geldi. Hilmi Bey yoğun bakımdan çıkmıştı. Şimdi daha iyiydi. Hilmi Bey'in hastaneden çıkıp evine dönmesini sabırsızlıkla bekliyorlardı. Muammer Bey, "Hilmi ile kavga etmeyi özledim." demişti bir gün kahve içerlerken Kevser Hanım'a. "Ne kadar anlaşmasak da onun hastalığı beni çok üzdü Kevser. Evimizin durumuna kahrolurken bir de Hilmi'nin hastalığı. Şunu anladım ki sağlıktan daha büyük servet yokmuş. Ev, eşya her şey tekrar yerine konabilir ama ya sağlık..."

Nihayet Hilmi Bey üç ayın sonunda evine döndü. Çok zayıflamıştı. Yürümeye, konuşmaya mecali yoktu. Hastane süreci onu çok yormuştu. O günleri anlatırken gözleri doluyor, gözyaşları yorgun yüzünden aşağıya yol bularak süzülüyordu. Aşı olmadığı için pişman olmuştu elbette. "Keşke," diyordu,

“sizi dinleseydim.” “Ne zormuş o makinelere bağlı olmak. Hayata bizi bağlayan en değerli şey nefesmiş meğer. Ama en kötüsü de sevdiklerimi bir daha göremeyeceğim korkusu. O soğuk hastane odalarında boğulacağımı hissettim bacanak.” Muammer, Hilmi’yi ilk kez böyle görüyordu. İnadından, kendi bildiklerinden hiç şaşmayan, bu uğurda herkesle kavga eden o adam gitmiş, yerine daha sakin, daha mülayim, daha söz dinleyen bir adam gelmişti. Bu iyi bir şeydi.

- Muammer, Doktor bana ‘altı ay sonra aşı olabileceğimi’ söyledi. Aşı olmaya gideriz değil mi?

Muammer şaşkınlıktan küçük dilini yutacaktı. Üç ay önce aşı oldukları için kıyametleri koparan Hilmi, eşi ile aşı olduğu için günlerce konuşmayan Hilmi, şimdi aşı olmak için can atıyordu.

- Tabii bacanak, dedi Muammer. “Gideriz aşını yaptırırısın. Bu sözlerin beni çok mutlu etti. Hastalığa sevinilmez ama bu kez sevindim. Çünkü bu hastalık inatçı Hilmi’yi aldı, yeni bir Hilmi verdi bize.”

İşte böyle dostlar. Bu hikâye çok yakınımnda yaşandı. Tıpkı bir buçuk yıldır yaşanan, isimlerin değiştiği ama konunun aynı kaldığı hikâyeler gibi. Muammer ve Hilmi amcamızın hikâyesi. Onların hikâyesi acı başladı, tatlı bitti. Keşke tüm hastalık hikâyeleri de böyle tatlı bitseydi. Olmadı, olamadı. Kaç eve ateş düşürdü bu hastalık. Kaç çocuğu anasından, babasından ayırdı. Kaç anne babayı evlatsız bıraktı... Tek çarenin aşı olduğunu bile bile peki neden hâlâ bekliyoruz aşı olmak için? Haydi, herkes aşışya o zaman. Mutlu bir yaşam için, maskelerden kurtulmak için, nefes almak, bu dünyanın güzel havasını doya doya içimize çekmek için.

UMUT VE AİLE

Suphan Atlan

Güne geç uyanmanın hâlsizliğiyle birleşen ‘nasılsa bugün de dünle aynıdır’ düşüncesi, yataktan çıkmamam için yeterli sebeplerdi benim için. Güneş yine tüm enerjisiyle odamı doldururken usul usul şarkı söyler gibi arada bir tenimi okşayıp yok olan rüzgâr da ona eşlik ediyordu. Sanki her şey bugün biraz daha uyumam için işbirliği yapıyordu diyordum ki tüm hevesimi annemin elektrik süpürgesi sesi bozdu. Şu uçup giden uyuma hayallerim mi? Annem elektrik süpürgesi ile çekmeden yakalayın lütfen.

“Ah yapma anne güne bu sesle uyanmayı hiç istemiyorum. Güneş bile bu sabah bana selam verirken senin bu temizlik aşkın neden?” ek yakınsam da elektrik süpürgesinin çıkardığı sesi yenemedi sesim. Annem hayran hayran o sesi dinleyip sırf çok iyi temizlediği için bütün dikkatini verdiği elektrik süpürgesiyle hayranlık uyandıran bir bağ içerisindeydi. Benim sesim onun sesinin üstesinden nasıl gelebilir ki? Kıskanmıyor değilim o bağı, bunu söylemeden geçmemeliyim.

Temizlik bitmiş sıkıcı günün devamı sessiz bir şekilde devam ediyordu. Bütün gün değişmeyen pijamalarım artık bana çok alışmış, sanki giymediklerimde üzüyorlarmış gibi gelen hissi atlatamıyorum. Evet, annem için elektrik süpürgesi neyse benim içinde pijamalarım oydu. Aramızdaki bağlar çok kuvvetliydi sonuçta bütün gün benimleydiler.

Akşam saatlerini hiç sevmediğimi daha önce dile getirmediysem hemen şimdi getireyim akşam saatlerini ah

pardon daha doğrusu haber saatlerini hiç sevmem. Hele ki de en çok şu zamanlarda. Neden mi? Siz bitmeyen karantinaları, düşmeyen vaka sayılarını, her gün ölen kişi sayılarını her akşam tekrar tekrar dinlemenin ne olduğunu bilir misiniz? Peki ya o vakaların içinde siz olduğunuzda o vaka sayısını duymanın verdiği hissi bilir misiniz? Bilenler benimle aynı şeyi yaşayanlardır, bilmeyenler henüz o hisleri bilmediğinden dolayı kendilerini çok şanslı hissetmelidirler.

“Oradan kumandayı uzatır mısın kızım?” diyen babamın seslenmesiyle başlayan televizyonda izlenecek haber saatlerim başlamıştır diyeceğim de ben ‘pırrr’ odama kaçtım bile. Ha kaçtım diyorum ama annelere çay vermek için tekrar çıktım odamdan. Evin neredeyse her yerini kaplayan koronavirüs aşısı bulundu mu? Peki ya bulunan aşiyı vurmak isteyen olacak mı?” cümleleriydi. İlk defa bir haber dikkatimi çekmişti. Kendime de bir çay koyup gelip oturdum televizyonun karşısına. Gözlerimi belirtip dikkatlice ekranda geçen yazıları okuyordum. “Gerçekten işe yarar mı? Artık karantinalar biter mi? Her şey normale döner mi? Şu maskeler hayatımızdan çıkar mı?” diye düşünmekten alıkoyamadım kendimi. Ne kadar güvenilir ki? Ya da geçekten tek kurtuluş yolu mu? “Amman bu gecelik bu kadar haber yeter bana.” ek oturduğum yerden kalkıp doğruca odama gittim.

Acaba her şey düzeliyor mu? Bu bir umut ışığı mı aslında? Kim bilir belki de günlerce nöbet tutan sağlık çalışanlarına umut ışığıdır. Maskesiz nefes almayı özleyen herkese nefestir belki de bu aşı.

Günlerdir gündemde olan aşı konusu herkesin dilindeydi. Ama asıl mesele yine o elektrik süpürgesinin sesiyle uyanmaktı. “Hadi kızım odanı temizle.” diyen annemin sesi makineyi

nasıl oluyor geçiyor da benim sesim makine çalışırken anneme gitmiyordu. Ah bu anneler gerçekten size hayranım dokunduğunuz her yerde inanılmaz bir büyüünüz var. “Tamam anne.” demekten başka çaresi olmayan ben tıpış tıpış odamı toplamaya koyuldum.

Son ses müzik ve temizlik sen nasıl bir detaysın? Hey şunlara bakın neler buldum. Karantina günlüğü mü? İnanmıyorum! Atmamışım beş günümü anlattığım karantinamı. İnanın neden, nasıl yazdım ben bile bilmiyorum. Sanırım o anın verdiği ağır duygu birikimleriydi beni yazmaya teşvik eden. Düşünüyorum da o anları sonra neden insanlar aşılı olmaktan kaçıyor anlam veremiyorum. İnanın bazı hisler var ne kadar anlatılırsa anlatılsın yaşanılmadan tam anlamıyla anlaşılıyor. İşte kovite yakalanmanın yaşattığı hisler de o hislerden. Kovite yakalanmamış biri olsaydım eğer inanın aşılı vurulmakta ben de tereddüt ederdim. Ama şimdi hiç tereddüt etmiyorum. Yaşanılanların tekrar edilme olasılığı bile tüylerimi diken diken ediyor.

Temizlik bitmiş kahve keyfi yapıyordum. O anda gelen o günleri, o koronali günleri tekrar hatırlama içimde acı bir his uyandırıyor. Bunu size nasıl anlatabilirim diye düşünürken aklıma Kovite yakalandığım günlerde karantinamın beş gününü yazdığım yazılar geldi.

Hey amma da afili başlık atmışım “Tweet 645... Maskeli Korona Balosu” Gerçekten balodaymış gibi günler miydi yoksa daha çok maskesiz gezmeyi hayal ettiğim günler miydi?

Karantinada birinci gün

Sabahın 10.30’unda uyanarak başladım güne. Keyfimiz yerindeymiş gibi moralimizi bozmadan geçireceğimiz bir güne uyanmıştık oysaki. Hafif bir baş ağrısı ve hâlsizlik eşliğinde

gelen diz ağrısı dışında bir şey yok şu an. Ha tabii tat almamayı da eklersek.

Yeni hayatın saçma sapan sabahındayız gibi. Gerçekten bize mi ait bu sabahki hayat? Yoksa yazılan oyuna göre mi tüm kurallar? Sanırım böyle bir sabahın bize inandırabileceği tek şey, karantinanın bitmesine on üç gün kaldığıdır. Bugün duvara atılan il çizik...

Biraz gergin olsak bile dışarıya karşı modumuz “Heyoo hepimiz çok iyiyiz.” yalanıydı. Hiçbirimiz iyi falan değiliz, siz de her söylediğimize inanmayın. Ben size Miami’de gibiyiz; bir yanımız deniz bir yanımız orman diyorum siz gülüp geçiyorsunuz oysa bilmiyorsunuz ki sınırları çizili bir alandayız. Belirli çizgiler dâhilinde hareket bile edemiyoruz. Öyle işte mecburi bir iyiyiz imajındayız. “Siz nasılsınız? Dışarıda rahata nefes alınıyor mu? Çünkü maskeler biraz fazla kıskanç nefes almamıza çabuk tripleniyor.”

Aslında niye yazıyorum onu da bilmiyorum ki. Şu an bile yazarken ellerim yorgun düşüyor arada bir duraksayıp öyle yazıyorum. Sanırım sağlığımın en kötü olduğu bu günlerden kalan bir hatıra olsun diye yazıyorum. Çünkü her okuduğumda aslında sağlıklı olmanın ne kadar değerli olduğunu tekrar hatırlamak, şükretmek için yazıyorum. Şükürler olsun her günümüze.

Günün en mantıksız olayı; yiyorsun, içiyorsun ama ne yediğinin ne de içtiğinin tadını gram almıyorsun. Vallahi çok saçma. Neyse umarım çabucak geçer çünkü dolaptaki çikolatalara çok üzülüyorum.

Bu arada siz hiç insanların sizden kaçtığına şahit oldunuz mu? Ben oldum. Vallahi hortlak görseler böyle kaçmazlar. Korkunun gözünü seveyim. Yıllar yıllar sonra unutmak istesem

bile unutamayacağım bakışlar biriktirdim hayatımda. Bizim de maskeli balo anlayışımız bu. “Maskeli Korona Balosu” dâhil olmak isteyen var mı? İçeride sınırsız neşesizlik, yüksek hâlsizlik ve muhteşem tatsızlık var.

Öyle işte çayın tadını alamadığım bir gün daha fazla muhteşem olamazdı. Her şeyi bıraktım da çaysız olmuyor.

Karantinada ilk gün benim için bitmiştir.

İyi geceler, en azından bugünlük.

Karantinada ikinci gün

“Alo, bugün çok iyiyim.” diyeceğim ama siz yine de inanmayın. Gece boyu uyuyamadım ki şu diz ağrısı bütün gece benimle kalmak için ısrar etti, napayım kıramadım. Sabaha kadar misafir ettim. Şu an bile benimle hiç yalnız bırakmıyor beni. Sanırım misafirliğin kisası makbul artık gitsen mi? Hem çayım da bitti artık sana müsaade. Ah şu misafirperverliğim başıma değil de dizime ağrı yaptı.

Biraz daha yorgun, hâlsiz bir sabaha uyandım. Daha erken değil mi beş dakika daha uyuyayım ne olur ki? Ama nerde cellat gibi başımda dikilen cennet kokulum ben gözümü açmadan gitmedi yanımdan. ‘Anne sen git, ben geliyorum,’ desem ne kadarına inanır diye düşünürken “Hadi kahvaltıya.” diye bir ses duydum düşünmekten vazgeçtim, marş marş kahvaltıya.

Neyse ki eskiden beri yediğim şeyler kahvaltıdakiler, tadını alamıyor olsam bile önceden de yediğim şeyler olması tatlarını hatırlatmama yetti, motive oldum azıcık dicem ama ‘tat’ sıfır bee. Aslında hazır biz tat almıyorken sağlıklı ne yemek varsa yapın da yiyelim. Yani genelde sağlıklı yemekler çok da güzel olmuyor. Şöyle bor sarımsaklı, soğanlı bir yemek koronayı kökünden hallederdi. Hadi hadi, yeniden tat almaya başlamadan yapın da yiyelim.

Bugün de bir şeye çok inandım: Karantinanın bitmesine on iki gün kaldı. Duvara bir çizik daha. Gülüyorum ama inanın hâlime. Bir yazma hevesidir tutmuş ama sağ olsun canım ellerim çabuk pes edip yorgun düşüyor da azıcık. Neyse enerjim bitene dek yazayım.

Bugün dünden daha mı sıkıcı daha mı keyifli anlamadım vallahi. Sanırım uykumun günün ortasında gelmesi çok daha fazla sıkıcı bir gün yaptı bugünü. Gerçi uyumaya çalıştım ama uyuyamadım. Ahh dizlerim ağrımak için heves ettiler.

Ben bu satırları yazarken hiç olmaması gereken bir şey oldu, elektrikler kesildi. Hayda! Tabii siz Adana sıcaklığında pervanesiz ya da klimasız yaşamak nedir anlayamazsınız. Bunu sadece Adana'da yaşayanlar bilir. COVID-19'dan daha kötü bir şey varsa o da şu an da Adana'nın sıfır rüzgârlı bir gününde, pervanesiz bir şekilde odada, maskeli, mahsur kalmaktır. Eriyorum santim santim değil de bildiğin komple. Esmiyor. Elleri terliyor ama heyecandan değil sıcaktan.

Saat sabahın 05.30'u. Elektrikler yeni geldi. Ağrılarımın eşliğinde karanlığa alışmışım aslında ama biraz daha gelmeseydi elektrik yok olacaktık eriyerek. Sevgili TEDAŞ siz siz olun bir daha Adana sıcaklığında az daha eriyecek olan bizleri elektriksiz bırakmayın. Korona değil de pervanesizlik bitirir bizi. Saygılar.

İnanılmaz bir uykunun tesiri altındayım şu an. Hemen odama koşup pervaneme sarılacağım canım pervanem. Sanırım artık uyusam iyi olacak. Bu arada pervaneme kavuşmanın mutluluğu güzel bir uykuyu beraberinde getirmiş olmalı ki ben bunları yazarken gözlerim kapanıyor.

Eh erimedenden karantinanın ikinci gününü sonlandırdık. En azından şimdilik işler yolunda. Sizce de her şey yolunda mı?

Karantinanın ikinci günü sona ermiştir. İyi geceler.

Kliması buz gibi hava üfleyenler çoktan uyudu bile.

Karantinada üçüncü gün

Evet, bugün güne miniğimin sesiyle uyandım. Teyzesinin bir tanesi görüntülü aramış. Nasıl da özlemişim. Kavuşmaya son on bir gün.

Karantina dedik, korona dedik, iyice saldıkk kendimizi. Bu ne hâl! Aynadaki ben miyim? Kalk kalk, çabuk, aynalar bile küsmeden kendine gel. Nerede cilt bakım kremleri, maskeleri, oradan bir cımbız hadi ama daha makyaj yapacağım.

Ah evet, nerede kalmıştım? Ha evet odada tıkalı kalmıştım dimi? Bugün çayın tadını alamadığım bir başka karantina günü daha. Bu bir tür çileli karantina...

Şu an da herkes odasına çekilmiş uyumakta ben ise uykudan yeni uyanmışım gibi. Sanırım karantinanın üçüncü günü benim için devam ediyor. Neden bilmiyorum ama bu gece duygusala bağlayasım var. İzlediğim filmlerden mi, okuduğum kitaplardan mı? Ay yok tabii ki de hepsi sıcaktan...

Abartmıyorum bir gün biri bana ‘başına böyle bir olay gelecek; günlerce bir odada, bir salgın yüzünden kalacaksın’ deseydi güler geçerdim. Hatta “Tabii tabii, kesin şafak sayar gibi gün de sayarım.” derdim. Ama dönüp bakıyorum da hiç aldırış etmeden gülüp geçerim dediğim olayın tam ortasıdayım. Şafak sayar gibi karantinanın bitmesini sayıyorum. Askerde benimle şafağı on bir olan kaç kişi vardır acaba?

Şu anda içimde en çok özlem duygusu var. En sevdiğin insanlar sana sadece telefonla yaklaşabiliyor. Yüzlerini sadece telefonla görebiliyorsun. Dokunamamak hele ki oturup karşılıklı sohbet edememek inanın bırakın yaşamayı düşüncesini bile istemeyeceğiniz bir durum. Özlüyorsunuz ve bu böyle de devam ediyor. Bugün bir şeye yine çok inandım. Karantinanın bitmesine

son on bir gün... Kalemdeki ucun bitmesine son birkaç cümle... Karantinanın üçüncü günü benim için son bulmuştur. Çoğu gitti azı kaldı demeyi çok isterdim ama azı gitti çoğu hâlen benimle.

İyi geceler. Miss gibi çayın tadını alabilene.

O günleri hiç unutmamak, sağlığın bir kez daha dünyadaki en önemli mücevher olduğunu hatırlamak için yazmışım anlaşılan. Okudukça gittim o günlere. Yirmi iki yıllık hayatımın en yorucu on dört günüydü. O günlerin ruhumu ne kadar yordüğünü anlatmakla hissettiremem ama bir nebze de olsa nasıl izler bıraktığını anlatabilirim. Hayatımın ellerinden kayıp gidişine neden olacak bu hastalıktan bir an önce kurtulmak için her yolu deneyebilirdim. Evet, belki çok ağır geçirmedim ama inanın en hafifi buydu. Yoğun bakımda yatan hastaların dünyalarına çökmüş karanlığı bir nebze de olsa tahmin edebiliyorum. Unutamayacağım tek şey; insanların bize olan bakışı ve bizden kaçışlarıydı. Aşı, bu hatıraları benden alacaksa en azından tekrar yaşamama engel olacaksa ilk vurulmak isteyecekler listesinde eminim ben de olurdum.

Kalbimde ve aklımda silinmeyen hatıraları silmeye var mısın sevgili aşı? Ben seninle bu yola çıkmaya hazırım.

MÜNZEVİNİN KARARSIZLIĞI

İlknur Sümeyye Dönmez

Islak bahçe kapısı açılırken sinir bozucu bir sesle gıcırdadı. Yağmurdan sıırlıklam olan çorapları, ayaklarına; maskesi ise yanaklarına iyice yapışmıştı. Evin kapısını açar açmaz kendini hızla içeri attı. Hol sıcaktı. Maskesini ve kıyafetlerini bir çırpıda çıkarıp kenara koydu ve ardından derin bir oh çekip evin huzurlu kokusunu güvenle ciğerlerine doldurdu. Islak bir maskeden daha kötü ne olabilir diye geçirdi içinden ve çıkardığı kıyafetlere korkuyla baktı. Aynaya baktığında burun çevresinde kelebeği andıran kırmızı bir iz gördü. Maskenin ipini biraz fazla sıkmış olacaktı. Çay demlenirken hızlıca duşunu aldı, temiz kıyafetlerini giyip pencerenin önündeki koltuğa kuruldu. Fildişi kulesinin en sevdiği köşesi burasıydı. Cama yapışmış damlalar ve içeriye inceden sızan ışık haletini inanılmaz ölçüde sağaltıyordu. Günün gerginliği adeta buharlaşıp uçtu üzerinden. Bir müddet daha penceresine düşen damlaları seyretti. Yağmur her daim bir camın arkasından izlenmeli diye düşündü. Tabletini alıp son gelişmelere göz atmak istedi. “Dünya Geneli Vaka Sayısı 150 Milyonu Aştı!” “Küresel Piyasalar Kilitlendi!” “Hindistan Felakete Yürüyor!” “Dünya Genelinde 1,03 Milyardan Fazla Doz Aşı Yapıldı.”

Aşı? Son zamanlarda kafasındaki en büyük soru işareti... Yolu yarılanmış biri olarak henüz aşı sıralamasında değildi ancak birkaç güne kalmaz ona da herkese olduğu gibi iki seçenek sunulacaktı. En sevdiği şairin o can alıcı dizesini anımsadı:

Upuzun soluk günler

Artık ne gencim

Ne yeterince yoksul

Ne de yollara düşecek kadar budala

Ne olacağım Yarab!

O hercai bulut tepemde hâlâ

Otuz yedi yaşındayım,

korkuyorum.

Korkuyordu. Aylardır bitmek bilmeyen hastalık, milyonlarca kayıp, gözyaşı, geçim sıkıntısı, insanı her gün içine daha da çeken dipsiz yalnızlık...

Annesini bu hastalıktan kaybedeli dokuz ay olmuştu. Bu vakitsiz ölüm onu annesinin kucağından alıp yalnızlığın kollarına bırakmıştı. Öyle bir yalnızlığı ki bu, son dokuz ay boyunca kendi kendine konuştuğu kadar kimseyle ama hiç kimseyle konuşmamıştı. Kendini, kendinden özge dinleyecek kimse yoktu. Doğrusu bu işte giderek ustalaşmıştı. Her gece başını yastığa koyar koymaz içindeki kuşku denizinde yüzerken uyuyakalıyordu. Sabahları uyanmaksızın ayrı bir ıstırap hâline gelmişti. Sanki bu belirsizlik bulutu yeryüzündeki tüm renkleri yutup salt bir griye mahkûm etmişti her şeyi. Hayatını gri ve silik bir hayalet olarak sürdürüyordu.

Her gün televizyonda onlarca program yayınlanıyordu. Başlarda merakla açıp izlerken şimdilerde hastalıkla ilgili tek bir söz dahi işitmek istemiyordu. Zaten sağlık alanından da pek anlamazdı. Aşı konusundaki şüphelerinin en büyük sebebi ise aşılı olmasına rağmen hasta olan tanıdıklarıydı. Gerçi hiçbiri vefat etmemiş hastalığı hafif olarak atlatmışlardı. Belki yetmiş iki yaşındaki annesi de aşılı olsaydı şimdi hayatta olabilirdi. İçlendi. Onu bu kuyudan çekip çıkaracak bir dala ihtiyacı vardı.

Şu yaşına kadar hayattan aldığı bir ders vardiyse o da şuydu: Genellemeler hataya gebeydi ve kararsızlık denen mevhum en büyük zaman kaybıydı.

Ansızın çalan kapı ziliyle düşünceleri bölündü. Maskesini takıp kapıya yaklaştı.

- Kim o?

- Bir kargonuz vardı efendim.

Kilidi iki kez çevirdi. Kapıyı araladı. Kurye paketi kapının önüne bırakıp beş metre geriye ışınlanmıştı. İçinden güldü. “Teşekkür ederim, başka bir şey?”

- Telefonunuza gelen kodu söyler misiniz?

- 6598

- Sağ olun. İyi günler efendim.

Paketi alıp kapıyı kapattı. Hızla balkona gitti. Güneşin en çok düştüğü yere paketi indirdi. Lavaboya koşup ellerini yıkadı. Ellerini yıkarken ağızına dolanan kamu spotu sözlerini mırıldandı. “Sağlığımızı korumak için ellerimizi en az yirmi saniye su ve normal sabunla yıkayalım.” Aynadaki yansımına bakarak coşkulu bir kahkaha patlattı. Aniden keyfi yerine geldi.

Eskiden olsa paketi heyecanla açıp kitaplarını raflara tek tek dizerdi. Şimdi işin yoksa yirmi dört saat bekle. Mutfağa geldi. Dolaptan biraz kaşar ve domates çıkardı. Sandviçini ve çayını alıp koltuğuna oturdu. Televizyonu açtı. Kırmızı son dakika şeridinin altında büyük harflerle şöyle yazıyordu:

“Aşılama sıra otuz beş yaşın üstündekilere geldi!”

Sağlık Bakanı:

- Bugün itibariyle aşılama programında yeni bir safhaya geçiyoruz Aşılama sıra otuz beş yaşın üstündekilere geldi. Sırası gelen vatandaşlarımızı aşı olmaya davet ediyorum. Aşı

programımız tedarik koşullarına bağlı olarak kararlılıkla sürecek.

Ve işte beklenen an gelmişti. Üstelik bu defa aşı seçenekleri arasına bir yenisi daha eklenmişti. ‘Ne güzel! Kararsızlığıma bir seçenek daha!’ diye geçirdi içinden. Tek istediği ehil insanların mutabık olduğu tek bir açıklama. “Gök mavi, ağaç yeşil ve aşı faydalı!” gibi sarih bir beyan!

Böyle bir beyanın mümkün olmadığını biliyordu. Her şeyin bir bedeli vardı. Tanrı’nın mükemmel dengesinin altın kuralı buydu. Her ilacın bir yan etkisi olduğu gibi aşımın da olması gerekiyordu. Gelecek yokmuş gibi davranamazdı. Bir karar almak gerek ama nasıl? Devrin hükümranı bu hız ve haz imparatorluğunda karar almak için geniş vakitler de yoktu. Korkunun onu sindirmesine izin veremezdi. Bir karga penceresinin pervazına kondu, bir müddet bakıştılar. Islak tüylerini kabartarak mağrur bir tavırla konuştu yere iyice tündü. Sonra gagasını oynatarak sanki konuşur gibi bir şeyler söyledi. Heyecanla dikkat kesildi:

- Bana mı söylediniz? Ah! Kafam karmakarışık!

- Evet, sana söyledim. Kafa karışıklığı iyidir bayım, bir kafan olduğunu anlarsın.

- Gördüğüm en küstah kargasınız. Lütfen penceremi terk edin!

Karga hiç istifini bozmadan kafasını tüylerinin arasına gömerek istirahate çekildi.

Gözlerini sımsıkı kapayıp içinden ona kadar saydı. Uyku ve uyanıklık arasında daha ne kadar bekledi bilinmez, sonra bir an sol kolunda ince bir sızı hissetti. Tişörtünü sıyırdığında minik, kırmızı, belli belirsiz bir iz fark etti. Aşı! Aşı olmuştu ama nasıl? Korkuyla yerinden sıçradı. Ne zaman? Hangi ara oldu bu? Yoksa aklımı mı kaybediyorum? Penceresine tünleyen karga yok olmuştu. Sanki hiç yağmur yağmamış, gökyüzü kara bulutlarla

bezenmemiş gibi her yer günlük güneşlikti. Gerçekle rüya arasında frekansını bulmaya çalışan bir radyo gibi cızırtılı sesler doluşmuştu beynine. Tüm bu karmaşaya merak ve şefkatle dolu bir başka ses son verdi.

- Oğlum! İyi misin?

Kalbi yerinden fırlayacak gibiydi. Arkasını döner dönmez yerinden koşup annesine sarıldı. Bunun bir rüya olmaması için bütün kalbiyle Tanrı'ya yalvardı. Kolundaki bu küçük şişliği annesinin getireceğini bilseydi şimdiye kadar asla direnmezdi. Her şey bir anda hafifledi, göz kapaklarına çöken ağırlık ve bitap bir zihinle kendini uykunun derinliklerine bırakırken aklından geçen son sözler şu dizeler oldu:

Buraya umutlu günler koydum.

Şimdilik uzak gibi görünüyor ama kim bilir,

Birazdan uzanıp dokunursun.

Gidenlere rahmet olsun!

KAFAMIZ KARIŞTI!

Elifnaz Uyar

Din dan don, din dan don!

- Ehem, ehem... ses bir, ki... ss... Değerli Kafasıkarışıklılar,

Belediyemizin Moronavirüs önlemleri kapsamı altında almış olduğu maske, mesafe kuralları devam etmekte olup aile sağlık merkezleri ve devlet hastanesinde aşılama programı sürmektedir. Vatandaşlarımıza önemle duyurulur. Bu salgın bir sınavdır. Kafasıkarışık Belediyesi Başkanı Şevki Kırık.

Bu anons, her sabah saat onda ve öğleden sonra ikide, bu küçük şehrin dört bir yanındaki hoparlörlerden verilmekteydi. Bugün de saatini beş dakika şaşmamıştı. Sadi yanındaki iskemlede oturan, maskesi burnundan ha düştü ha düşecek olan adama baktı.

- Anons da kazındı beyinlerimize, gerçi hâlâ kurallara tam uyamıyoruz.

Adam göz ucuyla baktı Sadi'ye.

- Herkes sıkıldı birader, diye karşılık verdi, maskesini yukarı çekmemekte ısrar eder gibi. “Ama belediye başkanı da dirayetli çıktı ha, beklemezdim. Canla başla çalışıyormuş, ‘bu işe baya bütçe ayırdı’ diyorlar.”

- Öyle duydum ben de... Denetimler sıkı. Tabii bunca çabanın sonu yine bizde bitiyor. Ben Sadi bu arada. Bir an boş bulunup elini uzatacakmış gibi oldu Sadi, sonra yavaşça çantasının üzerine yerleştirdi.

Nevzat, konuştuğu maskesi burnunun altına inmiş, burun ucunu hafiften gıdıklıyordu.

- Sizi buralarda görmedim daha önce, ne taraflardansınız?
Sadi'nin gözü maskeye takılmış, soruyu kaçırmıştı.

- Ha, efendim, pardon?

- Ne taraflardansınız? diye yineledi eliyle maskesini yükseltirken.

Temkinli tarafları. Buralara pek işim düşmez, sekiz dokuz sene olmuştur son gelişim. Bir tanıdıkla buluşacağım da, bu köşeyi verdi adres olarak.

Nevzat kafasını salladı, bir yandan da bu yabancının siyah deriden, ön tarafında iki kilidi olan çantasını süzüyordu. Tam o sırada yirmilerinin başlarında olduğu düşünülen, ter içinde kalmış alnına yapışan siyah saçlarını elinin arkasıyla itmek suretiyle uzaklaştırmaya çalışan esmer genç içeri girdi. Elindeki anahtarları kasa tarafına fırlatmasıyla tezgâhın arkasındaki iskemleye kendini bırakması bir oldu.

- Ooo, sana da selam Tarık Hazretleri, ek takıldı Nevzat gence.

- Bu da bizim çırak, Tarık. Nam-ı diğer Tarık Paşa ha!

- Merhaba Usta. Merhabalar! diye kısa bir selam da Sadi'ye çaktı genç Tarık. Malları yüklettim Usta, vardıklarında beni arayacaklar.

Bir bacağını diğerinin üstüne alırken köşedeki küçük televizyonu açtı, yüzündeki gençlik, rahatlık ve gururla.

- Haspama bak sen, arasınlar bakalım. Hallet bu işi, görevim seni, Tarık Paşa!

Sadi bu kısa usta-çırak diyalogunu ilgisiz veya yargıcı görünmemek adına yalnız ölçülü güzel bir tebessümle izlemişti. Ah... Ama bakın yine unuttuk, kimse görmemiş, tüm bu yerinde sosyal tepkisi maskesinin altında kalmıştı. Durumun farkına varışıyla, iç ısıtan kıvamda 'ne güzel' sözleri döküldü dilinden.

- Al bak yine bir aşı tartışması! dedi Nevzat televizyonu işaret ederek. “Kalsın oğlum, ses ver,” diye ekledi.

Sadi kapının ağzında oturmasına karşın terlemeye başlamıştı, bir yandan da saatine bakıyordu.

- Hava da ne sıcak... Aşı oldunuz mu? diye sordu Nevzat’a.

- Yok, olmadım henüz.

Tarık bir hışımla yüzünü ustasından tarafa döndü.

- Kimi bekliyorsun Usta? Virüsü mü?

Sadi şaşkınlıkla bakakalmıştı Nevzat’a. İşte bir kafasıkarışık daha.

- Çok konuşma hele, arttır sesini izleyelim şunu.

- Kumral permalı saçlarını geriye doğru savuran sunucu kadın konuşuyordu;

Evet, doktor hanım, bu aşı kararsızlığını anlamak benim için de güç. Albert Camus’un ‘Ne Kurban, Ne de Cellat’ adlı denemesindeki, kendi yaşadığı yirminci yüzyılı tanımladığı ‘korku çağı’ ile ilintili olduğunu düşünüyorum. Bizimkisi, yani yirmi birinci yüzyıl için de ‘kararsızlık çağı’ diyebilir miyiz? Korkan insanların sağlıklı düşünebilmesi ve bir karar oluşturabilmesi ne kadar mümkündür ki? Korku çağının uzantısı olan günümüz kararsızlığı, maalesef aşılama programlarına da yansdı diye düşünüyorum.

Sadi göz ucuyla Nevzat’ı süzüyordu. Kendisi hekimin tavsiyesi üzerine hemen gidip olmuştu aşısını. Televizyon da pek seyretmezdi ancak bu sefer kararsızlık Kafasıkarışıklılar’a has bir durum değildi anlaşılan, küresel bir durumdu.

- Farklı bir bakış açısı. Elbette bu durumun psikolojik ve sosyolojik temellerine dayalı çalışmalar var. Geçmişe daha sık bakmamız, hatırlamamız, hatırlatmamız gerekiyor. Tarih,

ancak aşı ile önü alınan birçok hastalığa, salgına şahitlik etti. Milyonların ölümüne yol açan çiçek, veba, tifo, kolera, difteri, kızıl gibi hastalıkların hepsinin önü aşılama ile alındı. Bunlardan çiçek iyi bir aşılama ile tamamen bitti, tarihe karıştı. Kuduz, tetanos hakeza aşısız ölümle sonlanan hastalıklar. Aşı yalnızca tıp biliminde değil, tüm dünyada çığır açan bir buluştur.

Ceketinin cebinden çıkardığı mendille şakaklarından boşalan teri silmekte olan Sadi televizyondaki hekimi destekledi.

- Çok doğru. Hatırlarsanız veremden de ölen çoktu geçmiş tarihlerde.

Kafasakarışık Nevzat, çırağına tüplü ocağın üstüne yerleştirilmiş çaydanlıktaki fokurdamakta olan suyla çayı demlemesi gerektiğini işaret ederken Sadi'yi başıyla onayladı.

Konuya farklı boyutlar kazandırmakta deneyimli sunucusuyla program devam etmekteydi.

- Moronavirüs'e zekâ seviyesi daha düşük kişiler daha duyarlı diye bir söylenti var. Büyük şehirlerde insanlar akın akın IQ (zekâ derecesi) testi yaptırıyor. Bu durumun doğruluk payı var mı?

- Benim de kulağıma geldi bu söylenti. Ne yazık ki, insanlar hastalıktan korunmak için üretilen, çalışılan, aşılama gibi belirli yöntemlerdense belirsiz, şehir efsanesi olana eğilimli olabiliyor. Yapılan çalışmalarda, zekâ seviyesi ve hastalığa genetik yatkınlık arasında bir ilişki gösterilmiş değil. IQ testi yerine daha ekonomik ve koruyuculuğu daha yüksek olan aşıları öneririm.

- Aslına bakarsanız doktor hanım, bu söylenti nedeniyle hastalanmakla zekâsına halel geleceğini düşünüp rezil olmamak uğruna, ne olur olmaz diye aşılana arkadaşlarım oldu.

Nevzat keyifle güldü.

- İşe yaramış bir yerde baksanıza. Oğlum Tarık, sen de mi

ondan koşa koşa aşı olmaya gittin?

- Yok Usta! Doğru dinlersen, bu durumda, aşığı bir bilinçliler, yani gerçekten akıllılar, bir de aklından şüphe edenler oluyormuş demek istiyorlar. Ben ilk gruptanım. Olan kendini akıllı zanneden tayfaya olacak!

Sadi tebessüm etti.

- Eee Nevzat usta, siz ne zaman olacaksınız? Geciktirmek risk almak diyorlar. Bir de toplum bağıışıklığı falan...

Nevzat usta kafasını netleştirmek ister gibi derin bir nefes aldı.

- En yakın zamanda birader, baksana durum, ahval o yönde. Evde de herkes takılıyor; 'aşıl ol, aşıl ol' diye. Hepiniz aşılısınız, ben olmasam ne olur diyorum.

- Hastalık bir yerlerden gelir, hiç belli olmaz. Neler gördük duyduk bilerseniz, kimler kimler... En iyisi siz ertelemeyin pek.

- Usta, hem sen hastalansan, başkasına bulaştırsan ne olacak? Sosyal sorumluluk bilinci lütfen, Usta!

- Sosyal sorumluluklar diyorsun ha, Tarık Paşa. 'Heyt paşam!' diye bir kahkaha patlattı Nevzat.

Sadi'nin gözlemediği kadarıyla Tarık biraz sivri dilli olsa da zeki, işini bilir bir gençti. Ustasının sevgisini kazanmış olduğu da aşikârdı.

- Bak bu saat oldu, toplasan on kişi uğramamıştır buraya. Nakliye, ihracat falan yapmasak işler iyice kesat, diye söylendi Nevzat duvardaki saati işaret etti. Bir yandan da gözü çaydaydı.

- Öyle... Küçük esnaf daha çok sıkıntı çekti.

- Sadi bir an önce kalkmak ister gibi kıpırdanmaya başlamıştı. Ceketinin cebinden çıkardığı telefonunu ara ara kontrol ediyor, sonra alnındaki teri sildiği mendili yine aynı cebine

yerleştiriyordu. İskemlesinin yanındaki siyah deri çantasını kendine doğru yaklaştırdı.

- Sizin işler nasıl, ne işle meşguldünüz? diye sordu Nevzat, gözü tekrar siyah çantaya takılırken. Evrak işleri falan herhâlde ha, memur musunuz?

Sadi ceketinin kenarlarını birbirine yaklaştırmıştı doğru. Tavırları pek rahat gözükmesine de sıkılgan da sayılmazdı. Oldu olası ilk etapta ne iş yaptığını söylemeye çekinirdi. Ah şu doktorlar; ‘ne rahatlar’ diye düşündü içinden. ‘Pat’ diye söyleyiverirler mesleklerini de kimse rahatsız olmaz. Aksine bir sürü soru sorar, sağlık tavsiyelerini almadan bırakmazlar onları, ‘ne güzel meslek’ derler. Ama onunki öyle miydi, söyledi mi yaptığı işi önce bir sessizlik olur, ortam soğur, sonra kısa, keyifsiz, hep aynı, yapanın da gülemediği, o ‘sizin iş de hiç tükenmez’ benzeri şakalar, ardından konunun beceriksizce değiştirilmesi...

- Yok yok. Bizim işler yoğundu, şu sıralar biraz azaldı, ek geçiştirdi Sadi.

- Anladım, ne iyi. Ne iş yapıyordunuz? diye sorusunu yineledi Nevzat.

- Yani, tabii iyi demeyelim de. Herkes iyi olsun. Ama tabii gereklilik bir yerde, şükür buna da.

Programı izlerken seslerden rahatsız olmuş olacak ki Tarık, televizyonun sesini yükseltti. Sorusuna düzgün bir cevap alamayan Nevzat iyiden iyiye meraklanmıştı. Ne idiği belirsiz, siyah çantalı bu adama gözlerini dikerek tekrar sordu.

- Tabii şükür şükür de, ne işiydi bu?

- Eh, kayıkçıyım... Ne diyorlar izleyelim, diye karşılık verdi Sadi gözlerini kaçırmışken, son ses açık televizyonu işaret ederek.

- İyi de burada ne deniz var ne göl. Kayık imalatımı mı?

Dışarıya mı satıyorsunuz?

Hiç de duyamamıştı bu kurak şehirde kayık yapan satanı Nevzat. Kafasıkarişik'ta kayığı kim ne yapsın? Bir de işleri yoğunmuş ha. Siyah deri çantalı, ceketli kayıkçı demek.

Sunucu kadın hararetle konuşmasını sürdürmekteydi.

Bakın bu haberde, bir çocuk aşılmadığı için bağışıklık sistemi zayıf sınıf arkadaşının ölümüne yol açan hastalığın bulaşına neden oluyor. Şimdi aşılama tamamen bireysel bir karar, özgürlük müdür yani? Bunu tersten düşünürsek benim çocuğum, aşı kararsızlığı yaşayan ailesi yüzünden aşılammış başka bir çocuk nedeniyle hasta olabilir. Doğru mu anladım?

- Evet. Aşılammış kişi hastalık açısından yalnızca kendisi risk altında olmuyor, toplumda bağışıklık yetmezliği olan daha duyarlı kişiler de dâhil olmak üzere salgınlara, epidemilere yol açabiliyor. Bu şekilde kızamıkla tekrar karşılaşmaya başladık. Kızamık solunum yolu enfeksiyonu gibi başlayan, virüsün vücuda yayılması beyne ulaşmasıyla beyin iltihabı ve hastaların kaybı ile sonuçlanabilecek bir hastalık. Bu aşı kararsızlığının önüne geçilip sıkı bir aşılama programı sürdürülemezse moronavirüs salgınından da daha yıkıcı olabilir.

- Aşılama yalnızca bireysel bir tercih değil, topluma karşı bir sorumluluktur da öyleyse.

Tekrar araya girdi Tarık, doğru tanımı bulanların, lafi gediğine koyanların da giyindiği o keşif yapmış edasıyla:

- Sosyal sorumluluk bilinci diyorum ya işte. Toplumsallık. Duyuyorsun değil mi Usta?

Tarık'ı başıyla onaylayan Nevzat pes etmemişti.

- Kayıkları diyorum dışarıya mı satıyorsunuz?

Ter içinde kalan Sadi, beklemekten sıkılmıştı. Telefonu ile haberleşmek gayretiyken bir taraftan söyleniyordu.

- Ne çok bekletti yahu...

- Kim?

- Ha, arkadaş. Buradan alacaktı da beni, bir saat oldu.

- Dışarıya mı diyorum, kayıkları satıyorsunuz?

Nevzat kafayı takmıştı. Adam Efendi de birine benziyor aslında ama hiç belli olmaz diye düşündü, siyah deri çantaya takılan gözlerini devirerek. Yüz kasları gerginleşmiş, alnında belirmeye başlayan atar damarı kontrol altında tutmaya çalışır gibiydi.

Sadi bir iki kem küm ettikten sonra,

- Eh, sayılır diye yanıtladı Nevzat'ı, doyurucu bir cevap vermemeye yeminli gibi.

- Sayılır ne demek birader? Nasıl bir kayıkcılık bu?

İnatlaşmış gibi düzgün cevaplar vermiyordu Sadi. Telefonuyla hemhâl hâlde,

- İndir bindir işte... Hah birazdan burada olur, dedi telefonunu cebine atarken.

Nevzat iyice kıllanmıştı bu adamdan. İndir bindir de nedir oğlum! Bu sıcakta adam bir saattir ter döke döke ceketini çıkartmadan oturdu. Yoksa ceketin altında, belinde... 'Eyvahlar olsun!' diye düşünürken Nevzat, atar damarı kendini kaybetmiş, kıpkırmızı kesilen yüzünde çılgınca horon tepiyordu.

- Mafya mısın sen birader? ek yüksek perdeden girdi Nevzat. Dalga mı geçiyorsun sen bizimle? Kimsin sen oğlum?

Yükseldikçe yükseliyordu. Tutabilene aşk olsun. Kafasındaki senaryoların kaygı eşiğini aşmasıyla kayışı kopmuş bisiklet pedalları gibi ayarsızlaşmıştı.

- Ne yapıyorsunuz beyefendi? Ne mafyası ya? Biz öldürmüyoruz, öyle geliyor!

- Ne öyle geliyor birader? Kim gönderdi seni? Ne istiyorsun?
Sadı ayaklandı. Olay nerelere gitmişti öyle. Hiç de beklemezdi.

- Ne isteyim abi, diye başka telden girdi bu sefer. Bir şey istemiyorum, işinde gücünde bir insanım ben.

- Sabır! Ne işi, işin ne oğlum senin? Amacın ne senin?

Ortalık yaman karışacak gibiydi. Sadı ne olduğunu anlamadan siyah çantasının kulpundan tuttuğu gibi kendini geriye kapı tarafına attı. Dükkânın önüne doğru yanaşan beklediği janjanlı jantlı kırmızı arabanın kapısını açarken bir yandan da o gizemli siyah çantasından aceleyle bir şey çıkartmaya çalışıyor gibiydi.

- Kayıkçıyım diyorum ya arkadaş! Yeter artık ama ya, ekmek parası bu, ekmek parası... diye söylenip duruyordu, arabaya binme gayreti devam ederken.

Tarık heyecanla,

- Usta vuracak adam bizi herhâlde! diye bağırarak kapının yanına doğru çömelirken, içeriye bumerang kıvraklığında yarası süratinde bir kart düşüverdi.

Usta hızını alamayıp arabanın tozunda boğulurken, Tarık kartın üzerini okuyordu; ‘Sadı Yetti. Cenaze Levazımatı ve Servis. Tel:02...’.

Gözden kaybolan arabanın içindeki adamlarla kavgası bitmemiş ustasına doğru seslendi genç çırak.

- İmamın kayığı diyor Usta, imamın!

Bir sokağın ortasında kalakalmış olan Nevzat’a, bir de karta bakıyor, katıla katıla gülüyordu.

- Cenaze işlerine bakıyormuş ya adam. Usta! Usta! Haydi, gel içeri!

Kendine gelen Nevzat yoktan yere adamın üstüne gittiğini

fark edince utanmıştı. Kıpkırmızı suratındaki hırçın arter sakinleşmiş, sorumluluğu üzerine almaktan kaçır gibi sinsice çıktığı yere geri gömülmekteydi.

- Ama böyle de olmaz ki! Kafamız karıştı! Düzgünce söylese ne diyeceğiz sanki? Yine de ayıp ettik adama. Efendi de bir şeydi. Hee... işleri neden iyi belli oldu. Vay arkadaş vay...

Kendini sokağın ortasından karşı kaldırıma atarken çırağına doğru kafası net bir şekilde seslendi bu sefer;

- Dükkâna sahip çık, ben aşya gidiyorum! Ha bir de, sen yine de kimseyi içeri alma!

YAŞANACAK GÜNLER İÇİN

Hüseyin Sürücü

Köyden haftada bir ilçeye giden minibüse dolup gidenler de vardı, kendi arabalarıyla ‘hem bir ilçeyi gezmiş oluruz’ diye düşünenler de. Zaten son günlerde ölüm iyice göz korkutmuş olsa gerek ki çok feci bir aşuya istek doğdu köyde. Tekrar bir çarşamba günü olunca (çarşamba, ilçenin pazarı oluyordu) millet hem alışveriş yapıp hem de aşı olmak yani bir taşla iki kuş vurmak için doluştular minibüse. Uzun zamandır ilçeye inmemiş yaşlılar, bazıları yanında torunlarıyla bazıları ise yalnız başına hafiften çekinerek oturmuşlardı besmele çekerekten minibüsün içine. Tabii gençler, kanları hızlı akanlar; hemen yaşlılara takılmaya, olur olmaz kahkaha atmaya başlamışlardı bile yola çıkmadan. Şoför hem de muhtar olan Alırıza, göz ucuyla aracın hınca hınç dolduğunu görünce sessiz bir besmele çekip başladı harekete. Millet o anda koyuverdi sohbeti, muhabbeti. Gençlerin ihtiyarlara takılması biraz daha gözle görülür bir seviyeye gelişmişti. Odakta insan canlısı, hem de ölüleri güldüren Mahmut dede vardı. Zaten karşılık vermeyip kızsız gençler susup kendi aralarına dönerlerdi, o biraz da kendi istiyordu bu zararsız takılmaları. Onun için ağrıyan sırtına rağmen minibüsün orta koltuğundan yamuk bir şekilde arkaya bakmaya başladı.

- Ne oluyormuş öyle gençler? Yaşlandığınızda, Allah uzun ömür versin, ben görmem de! Anlayacaksınız ama ah gençlik işte akıl bir karış havada canım. Ben sizin gibi olsam ah, ne virüsü ne hastalığı, hiçbirini dokunamazdı bana. Ah gençlik, vah gençlik! Öyle değil mi Hasan. Konuşsana biraz canım. Öyle kendi torunun var diye sessiz kalma, sevmem ben, ek Hasan’a

doğru belertti gözlerini.

Mahmut dedenin bahsettiği Hasan, kendisinden bir on yaş kadar gençti ama hayatın zorluğu baya tesirli olmalı ki yüzündeki çizgiler kendini belli etmişlerdi çoktan. Kızının oğlu da arkada olduğundan gerçekten sessiz kalıyordu ama Mahmut dede bir şey dedi mi yanıt vermemek hem ayıp hem de saygısızlık olurdu. Onun için bir hamlede o da geri döndü.

- Mahmut amca, biz onlara laf yetiştirebilir miyiz hiç Allah aşkına? dedi ve yüzünü daha da kararttı. Baksana şunlara ne saygı, ne düzen. Çok değişti insanlık çok. Sen de karşılık vermeye çalışıyorsun üstüne bir de. Geç onları geç!

- Yok, be oğlum yok. Dışarıdan yaşlıyım ben. İçimdeki genç neler yapacak ama neyse. Hem neden böyle efkârlandın sen bakalım? Dur bir dakika dur. Sen şu aşından korkundan böyle demiyorsun değil mi? Bak şimdi gençler yuvanı yaparlar. Ne diyorsun bakalım bizim oğlan. Duyalım hele bir.

- Ortam birden sakinleşti, hatta birkaç kişinin de fısıldamasını duymazsanız tamamen çıt çıkmıyor diyebilirdiniz. Birden gözler Hasan'ın üzerine yoğunlaştı. Hasan ise canının sıkıldığını belli etmemek için kendi tarafına döndü. Gözleri camdan dışarı bakarken derin bir nefes boşaltımı yaptı.

- Amca yeni yeni şeyler çıkarmakta üstüne yok vallahi. Bir de 'gençler söyle böyle,' derken elini umursamaz bir tavırla salladı. Sonra çenesini ellerine dayayıp öyle hareketsiz kalmayı seçti.

Millet ise sessizliği tekrar bozmuştu. Bazıları Hasan'ın gerçekten iğneden korktuğunu söyleyip onun görmez yanından gülüşüyorlardı. Ama yine saygıdan kaynaklanan bir suskunluk oluştu. Bu tip durumlarda hâlâ azda olsa birlik beraberlik içinde bir ruh taşıyordu köylüler. Böylece ortamın fikri başka yerlere kayarken bu ruhun en dışında olan geçlerden konuyu devam

ettirme hamlesi geldi. Aslında bu konuşmalar yavaş yavaş kötümser noktaya bile gitmeye başlamıştı. Hemen büyüklüğüyle araya Mahmut dedenin girmesi gerekiyordu ki eliyle gençleri susturmayı başardı. Gençlerden biri son anda arka taraftan sessizlikle birlikte ‘dede, dede’ ek kısık sesine rağmen açtı ağzını. Kendine göre komik bir şey söylediğinden emin bir tavrı vardı. Gözleri minibüsün içinde hızlı hızlı geziniyordu. Mahmut dedenin öksürmesinden sonra başladı söze.

- Hasan dayı, Hasan dayı hem baksana kısır da yapıyormuş diyorlar bu aşı için. Sonra ne yaparız Allah aşkına? deyip gülümsedi. -Reaksiyon alamayınca hafif bir sırtıtışla devam etti sözüne- “Ne olur değil mi evlenmeyenlerin, biz bekârların hâline? Bir de bu taraftan düşünseniz ya,” ek ön tarafta aralarında fiskos eden genç kızlara doğru konuştu.

Araya giren Mahmut dede, eliyle sakallarını sıvazladı kararlıca ve sonra dudaklarından bir gülümseme geçti. Gözlerini bu sefer yere dikti ve sesin soluğun kesildiği sırada elleriyle ön koltuğun arka dayanaklarına dayandı. Diğer tarafta, Hasan tarafında ses soluk yoktu. Dinlemiyormuş gibi bir hisle yolu izliyor ve kendi kendine bir şeyler mırıldanıyormuş gibi görünüyordu. Mahmut dede sonunda gençlere tekrar döndü.

- Maşallah, sizin eliniz işte gözünüz oynaşta. Oğlum senin aklın alıyor mu hiç öyle kısırlık işlerini falan? Uydurma laflarla hadi kolay bir şey olsa tamam da millet ölüyor millet. Ben bu yaşa geldim, bu yaş yaşadım ilk kez böyle bir şey görüyorum. Ulan bir de ölenlerden biri senin akrabası. Babanın halası olmuyor mu Ayşe kadın? Bu işler basite gelmez bakın. Gidin ne gerekiyorsa yapın, sonrasına ne ben ne babalarınız karışır bu dilinizle.

- Eee öyle diyorlar dede. Bunlar boştan mı çıkıyor?

- Elinizden düşürmediğiniz telefonlarla ne yaptığınız

belli sizin. İnsan araştırır bakar. Doktorlardır ne bileyim araştırmacılarıdır, bakar da biraz feyz alır, ama sizde nerede. -Eliyle telefon tuşlarına dokunur gibi yaparak- Tık tık bas dur telefona. Ne işe yarar, ne bir bilgi verir. Ne yapayım ben öyle teknolojiyi!.. Millet dünyayı ayağına getirir, bilgilenir bizim zıyırlar hâlâ şey... -durdu- hadi oğlum beni günaha sokmayın, deyip tekrar önüne döndü.

Gençler hâlâ olay hakkında konuşmaya, kendi doğrularını etrafındakilere aktarmaya çalışıyorlardı. Biraz bilgin bir genç aldı sazi. Kararlı sesiyle hem de kafasını Mahmut dedeye doğru hafif eğerek dedenin kendi tarafına bakmasını sağladı.

- Dede öyle diyorsun da, haklısın tamam bir şey demiyoruz. Ama hâlâ bilinmeyen çok şeyler var. Gençlerde kalp hastalığı falan yapıyormuş. Biz bunları görüyoruz sen görmedik sanma. Aşıdan aşuya fark olduğunu da biliyoruz. Ne aşamadan geçtiğini ne yan etkiler gösterdiğini de biliyoruz. Şimdi aşıdan aşuya fark dedim ya. Birisi normal hadi diyelim bunda sorun yok ki onun da tam ne olduğunu net söyleyemem. E, diğeri ne olacak. Avrupa aşısı dediklerinin bundan bir on beş sene sonra ne yapacağını biliyor muyuz? Cevap vereyim; ‘hayır.’ Biz bunu bilmeden bir aşı oluyoruz. Olmayalım demiyorum ama sen bize ‘bilgisiz’ diyorsun ya ondan söylüyorum.

- Tamam evladım. Kusura bakma şimdi. -Durdu- Maşallah baban da böyleydi küçükken senin. ‘Ulan aynısı mı olur?’ dersin de aynısı olmuş. Yavrum ben sizin araştırmanız için söylüyorum, bilin diye anlıyorsun değil mi? Öyle saçma sapan şeylere inanmayın diye söylüyorum. Dünyada biz şurada konuşurken bile neler oluyor bitiyor. Hem senin dediğine gelirse evet bunun ileride ne yapacağını bilmediğimiz söyleniyor. Ben de göz gezdirdim, izledim ama elde olana bakacaksın sen değil mi

evladım? Bazı durumlarda elimizde olanı tartmamız lazım. Aşırı olmazsan taşıyacaksın bu ölümü. Hem yarın çıkıp hiçbir etkisi olmayacak da diyebilirler ama şimdiden bakarsak bizim sadece kendimiz için değil birbirimiz için bu aşırı olmamız çok önemli. Yoksa hak vermiyorum değil, derken Mahmut dedenin sözü kesildi bir genç tarafından. Çünkü çok heyecanlı olarak başladı sözüne.

- Mahmut dede, ne olursa olsun on beş sene diyorlar. Hani söylüyorum bak, on beş sene bu. Maazallah, ek gülümsedi ve bu sefer hem ortamın havası dağılsın hem de sohbet havası geri gelsin diye millet bastı kahkahayı. Zaten araçta ilçeye bayağı bir yaklaşmıştı.

Millet araçtan indiği sırada birden her biri farklı yollara gidip insanlara karışuverdiler. Sağlık ocağına gidecekler bir daha araca bineceklerdi. Öyle oldu. Hasan ile Mahmut dede dolmuş ile sağlık ocağına varıp sıra aldılar ve sonrasında hemen sağlık ocağının karşısındaki kahveye oturup kendilerine birer çay ısmarladılar. Ortalık öyle beklendiği gibi çok fazla kalabalık değildi. Bundan dolayıdır ki hemen sıra gelir diye çaylarını hızlı hızlı içmeye başladılar. İlk başta ağızlarını bıçak açmadan bir süre sessizce çaylarını yudumladılar. Hasan'ın yine aklında binlerce tilki dönmekteydi, bu belliydi. Mahmut dede ise etraftaki kapanan dükkânlara bakıp gözlerini kırıştırıyordu. Eskiden köyde bir hasta olunca buraya gelirlerdi ve buradaki mekânlarda yemek yiyip sohbet ederlerdi. Şimdi temizinden her bir dükkân kapalı ve buna bağlı hiçbir aile hiçbir yolcu gelip geçmiyordu buradan. İlerideki parka yaşlı gözleriyle baktığında oranın da bomboş olduğunu gördü. Bu durum, onun için iyi bir sohbet konusu olacağından ilk Hasan'a göz gezdirdi. Hasan'ın o an başka dünyalarda olduğunu görünce eliyle hafiften dirseğine doğru dokundu. Hasan rüyadan uyanmış gibi küçük bir sıçrayışla

Mahmut dedeye baktı ve gözlerini kaçırdı hemen.

- Ne o Hasan? Ne bu hâller? deyip çayından bir yudum aldı.

Hasan ilk başta cevap vermeyerek sustu. Çayından bir yudum alarak hastane tarafın baktı bir süre. Tam bir kayıtsızlık seziyordu. Birden sonra ne olduysa Mahmut dedeye dönüverdi. Elindeki çayı da bıraktı. Gözleri alevlenmişti.

- Çocukların dedikleri aklıma takıldı Hasan amca, deyiverdi. Valla her gün görüyoruz televizyonlarda, bas bas bağıryorlar da ‘aklıma yatan hiçbir şey yok’ desem yalan olmaz. Şimdi bir yandan sen de haklısın. Olmasak bir başka dert bu.

- O zaman düşünmeye ne gerek. Hem senden gelmiş gitmiş oğlum, ne düşüncen. Senin görevin aşı vurulmak ve etrafındakilere bulaştırmamak değil mi? ‘Sen onu değil de şuraları düşün’ derken eliyle etraftaki kapalı dükkânları gösterdi. “Bak şuralara Hasan, bak! Bu insanlar şimdi ne yapacak diye kimse düşünüyor mu sence? Hayır tabii! Hayır! Yazık tek başlarına kaldılar, bir başlarına. Ne büyük bir illetmiş bu, bir türlü bitiremediler. Ya o kadar büyük ülkeler, o kadar büyük harcamalar. Bir hastalık darmaduman etti. Demek başa gelecek varmış değil mi? Öyle ya, başa gelecek varmış. Vah vah!”

- İyi hoş da amca, gelecekte ne olur bilmiyoruz? Allah aşkına bir virüs ile ne hâle geldik kendin söylüyorsun. Millet konuşuyor, tabii boş konuşanlar da var ama şimdi bazı şeyler de yanlış değil anladın mı? Daha nereden çıktığını bile bilmiyorlar bu illetin. Hem amca işin içinde büyük şeyler dönmediği nereden belli? İnsan korkuyor. Bizim ağzımıza balı sürüver sonrası yürüt nasıl istersen. Bu iş öyle bizim söylememizle olan bir şey değil amca. Ne kadar can gitti. Tam tersine şeyler duyuyorum. Bazıları çıkmış böyle şehirleri kapatmayan yerlerin, -varmış öyle yerler- ‘daha az ölümü olmuş’ diye duyuyorum. Allah aşkına -derken

elinde çenesine indirdiği maskesini kavradı- bunun hakkında bile neler dendi? Millet durmuyor bizim gibi. Benim tarlam bu sene verdi mi, tamam yat kulağının üstüne. Ama dışarıda hiç soruyor muz yahu bu sütün hâli nedir diye? Domatesin kokusu nerede diye? Yahu her şey şimdi saman gibi. Amca bize bunları reva gören büyükler, büyük zenginler şimdi bir şey olmasa ayağa kaldırmazlar dünyayı. Haberlerden görüyoruz. Burada bizim aklına, sırrına eremeyeceğimiz neler dönüyor kim bilir? Kimmiş o bizim iyiliğimizi gözeten?

Hasan konuşmayı bitirmişti ki sesi biraz fazla çıktığından millet onu dinlemeye başlamıştı, onun haberi olmadan. Hemen bir şekilde belli olan yeni taraftar kazanmıştı Hasan. İletin gözleri onların üzerindeyken bir yandan da yeni çağlar söylendi, söylenecek şeyler kafalarda tasarlanmaya başlandı. Hafiften hareketlenmelerle birlikte arkadan bir ses yükseldi ama anlaşılmadı. Öndekiler gözlerini Hasan'a dikip sorar gözlerle bakmaya başladı. Kısa mavi gömleklili, yeni tıraş olmuş biri, elini Hasan'ın masası üzerine koydu. İlk o başlayacaktı başlatıcı olarak konuşmaya, hareketlerinden belliydi.

- Yahu birader, herkesin düşündüğü şeyleri söylüyorsun tamam da biz de onu konuşuyoruz kaç gündür. Şimdi bazılarımızın büyük şüpheleri var bu işte. Başka yönden ise olmazsak ölürüz gibi bir sonuç çıkıyor. Burada aşının da işe yaramadığını söyleyenler var ona göre söylüyorum. Hele hastalığın tamamen başka bir şeyin oyunu olduğunu ki bu başka şeyler nedir ne değildir, ortada yoklar tabii savunup giderler. Bu nasıl bir mantıksız durum diye hiç üzerinde konuşmaya gerek yok. Şimdi ben aşı oldum, bunda bir sorun yok. Şu kahveye her gün gelenlerin sayısı elli olsa net söylüyorum otuz kişisi aşı olmadılar. Bunlar aşı olduktan sonra bile 'bu işin devam ettiğini, hastalığın devam ettiğini' söylüyorlar. 'Millete bulaştırmazsınız

işte' diyoruz nerede! Bir de şu var ki bu iş ilk başladığında millet düşüp bayılır gibi ölüyordu. Bu hâlde öyle bir şey yok. Çok ölen işittik, öyle bir şeyin olmadığını sen de biliyorsun ben de biliyorum, böyle derler. Başka bir yönden ise Avrupa bu işi başardı ve çoğu şeyde tamamen geri dönüşler oldu, normal hayata dair. Durum buyken sanırım sen olmak istemeyen değil de biraz bu işten çekinen birisin yanlış anlamıyorsam değil mi?

Hasan, dikkatle dinlediğini hareketleriyle belli edip hızlıca kafasını aşağı yukarı salladı.

- Kardeşlerim, ek söze giren Mahmut dede konuşmak isteyen birkaç kişinin önüne geçivermişti hemen. Yahu bir bilgi içinde bilgisizliktir bu. Suda yüzerken yıkanmamak gibi. Yahu arkadaş normalde bir şeye düşündüğünde ulaşırsın ama siz bir düşünüyorsunuz ki düşman başına. Bakın arkadaşlar biz bu aşığı olmadığımızda çok kolay bir şekilde anlatayım size; ölüyoruz. -Oturduğu yeri, hareket ederek sağlamaştırdı.- Şimdi bize düşen çok kolay bir görev var o da aşı olmak. Hem kardeşlerim sizin aklınızdan gidiyorum ve sizin tarafınıza geçiyorum. Bakın biz bu aşığı olmazsak, hadi ben köyden çıkmıyorum da sizler ve gençler için konuşuyorum anlayın siz de. Biz bu aşığı olmazsak yarın şehirden şehre gitmek zor olacak. Sonra resmi bir şeyde aşı isteyecekler. Yahu yabancılar kendi ülkesine alıyor mu bakın aşı olmayanı. Böyle düşünürsek evet haklısınız kardeşlerim. Zorlama gibi görünüyor bu iş. Ama ne yapacaksın? Bakın size uyduk ya söylüyorum. Bunu bir şeytan çıkarmışsa bile kuralına göre oynamamız için aşı yapmak gerekiyor. Bütün özgürlük bu aşı işine bağlanıp gidiyor benden söylemesi. Yoksa evden çıkamaz, işinize gücünüze bakamazsınız!

Biraz önceki konuşan kahve sakini dedeye 'olur' veriyormuş gibi onaylar tavrıyla bir süre arkasındaki adamla sessizce sohbet

etti. Bu sürede sadece açık olan televizyonun sesi çıkmaktaydı ortamda. Gelen gidenlerle birlikte biraz daha kalabalık oldu sağlık ocağının önü. Hasan ile Mahmut dedenin sırası hâlâ gelmemişti ki eğer gelseydi içerideki güvenlik onlara seslenecekti. Onun için kalabalıkla birlikte Mahmut dedenin gözleri sağlık ocağı önlerine yöneldi. Gelen giden olmadığından sessizce oturmaya, sessiz kalmanın rahatlığıyla etrafı ve tabii ki boş dükkânları izlemeye koyuldu.

Ahalide yüzler düşük, derin ilahi bir düşünce hâsıl olmuştu. Çayını yudumlayanlar bir tane daha söylüyorlardı ve futbol sohbetine başlayacaklar kahvenin bir köşesine geçip yavaş yavaş konuşmaya başlamışlardı. Yine bir şekilde bir tarafından düşünülen şey akıl ve mantık olarak aşının güvenli olup olmadığıydı ve ileri bir ucunda çılgınca düşünülen ise büyük devletlerin insanlığı kontrol amaçlı bu virüsü başlattıklarıydı. Genelde mahallelinin oluşturduğu bu kahve sağlık ocağına gelenlerle birlikte doluyor ve saat beşten sonra virüs nedeniyle dükkânları kapalı veya işinden olmuş mahalleliyle birlikte daha bir sese kavuşuyor ve geceleri sadece gençlerin bağıra çağıra gülüştükları bir âlem hâline geliyordu. Gençlerin de ara sıra bu işi konuştukları oluyor ama bir sürü anlatacak şeyleri oldukları için hemen işin ciddiyetinden uzaklaşıp yine kendi dünyalarına dalıyorlardı. Orta yaş üstü bu işi ciddiye bindiren gruptu. İşsiz kalan veya dükkânını kapatan kişiler bu sohbetlerde genelde hiddetli oluyor ve akıllarından ne geçerse, biraz da duygusallıkla soslayıp başlıyorlardı konuşmaya.

Olanlar böyleyken birden Mahmut dedenin ismi çağrılmaya, ortalığı yakmaya başladı. Sohbet daha sıcaklığını yitirmemişken Mahmut dede ayaklandı ve gözüyle Hasan'ı aradı. Hasan'ın hareketsizliği, hızlıca ayağa kalkan Mahmut dedenin, üzerine ışık tutulmuş tavşan edasıyla beklemesine neden oldu. Hasan ise

yüzüne kaplanmış bir kayıtsızlıkla bembeyaz kesildi ve birkaç kere diliyle dudaklarını ıslattı. Millet ise o böyle hararetle kendi düşüncelerini savunurken şimdi ne yapacağını merak ettiler. Hasan biraz daha böyle kalınca Mahmut dede birden ancak genç bir vücudun yapabileceği bir hareketlenme ile Hasan'ın dibinde bitti.

- Oğlum, aklın fikrin kaynıyor ama bu iş öyle ben istemem yan cebime koy işi değil. Yarın birine bir şey olur altından kalkamazsın! Ne olursa olsun, ölüm bu Hasan. Çekmeyen bilmez, milleti toprağa koymaya gör, 'Allah düşmanımın başına vermesin.' dersin. Onun için hadi kalk oğlum, deyinca gözlerine ağır bir tavır oturuverdi.

Hasan etraftakilerin sağdan soldan desteğiyle ki kendi gibi düşünenler bile onu aşı olması konusunda desteklemişlerdi. Bunun üzerine ayağa kalktı ve hâlâ içinde hazımsız olduğu düşüncelerin koşturmasıyla birlikte sağlık ocağına doğru yürüdü. Aklından gelip geçenler, bir zaman durmayacak, içinde uzun süre muharebe yaşatacaklardı. Bir diğer yandan kendini 'aşı olmazsam birilerine bulaştırabilirim,' diye ikna etmeye çalıştı. Mahmut dede yaşlılığından yavaş yavaş sağlık ocağına yürürken o ise düşüncelerinin ağırlığıyla onun da gerisinden adeta ayaklarını sürüyerek hareket ediyordu. Sonunda içeri girdiklerinde hangi kapıda duracaklarını güvenlik onlara söyleyip ortadan kayboldu. İkili beklemeye başlayınca hemen karşı koridorda çok hararetli olmayan bir sohbet, renkli eşarplı kadınların arasında vuku buluyordu. Biraz dikkatlice dinlediklerinde belki de kahvedeki konuşmadan daha bir hararetli bir düşünce alışverişi olmaktadır ve bunu gören Hasan hemen düşüncelerinden sıyrılıp tamamen kendini o tarafın konuşmalarına verdi. Bu arada Mahmut dedenin yaşlı yüzü de hafiften gerilmiş, dudaklarının kenarları açılmış, bilinen şekilde alelade gülmekteydi. Millet in bu karışık durumu

onda bu etkiyi yaratmıştı. Karışıklık içinde bir millet ne olduğu belirsiz bir savaşın içinde, dalgın ve düşmanca hisler içinde, ne yaptığını bilmez bir tavırda, yaşayıp gidiyorlardı. Köyde de şehirde de durum aynı şekilde işliyor ama sonuç olarak kalan sağlar yaşamına aynı sorun ve saçmalıklarla devam ediyorlardı.

ACI TECRÜBE

Suhal Gül

Ben bir köy ebesiyim. İki bin bir yılında, on sekiz yaşında, Anadolu’da; merkeze uzak bir köyde ebe olarak başladım göreve. Liseyi yatılı olarak sağlık meslek lisesinde okudum. Okulda çok şey öğrendim ama asıl öğrendiklerimi hayat öğretti bana. Kitaplarda yazılanların bu denli gerçek, bu kadar ete kemiğe bürünmüş olabileceğini fark edebileceğim yaşlar değildi okul yılları. Öğretmenlerimden çok şey öğrendim. Hem hayatı hem de meslek yaşamını deneyimlemiş öğretmenlerimin lafları hâlâ kulaklarımdadır. “Göreve başladığınızda baş başa kalacaksınız; siz, bildikleriniz ve gerçekler.” Karşılaştığım her gerçek zorlukta yeni söylenmiş misali kulaklarımda bu sözler. Şu an bir sağlık meslek lisesinde öğretmenim ben de. Harmanlıyorum bütün edindiklerimi: okul bilgilerimi, yaşam tecrübemi, meslek hayatımın bana öğrettikleri ve bütün deneyimlediklerimi.

“Mücadele edeceğiniz tek şey hastalıklar değil.” derdi öğretmenlerim. “Cehaletle, eğitimsizlikle, bilgisizlikle de mücadele edeceksiniz. Eğitimli her bireyin bu ülkeye borcu var, bilenin bilmeyene borcu var, görevinizi yaparken bu borcu da ödeyeceksiniz.” derdi kıymetli öğretmenlerim. Sağlık evi ve sağlık ocağında çalıştığım yıllarda birçok aşılama çalışmasında ve aşı kampanyasında görevliydim. O zaman anladım cehaletle de mücadelenin ne demek olduğunu, bilenin bilmeyene borcunu ödemenin ne demek olduğunu. Poliyo (çocuk felci) eradikasyon (hastalığın yok edilmesi) aşı kampanyasına katıldığım yıllarda, görevimiz; üç yaş altı bütün çocukları aşılamaktı. Bulduğumuz bölgede Anadolu’nun en ücra köylerindeki en ücra yerlere gidip

yağmur, sıcak, soğuk, açlık demeden bütün çocuklara ulaşmak, aşılama için canla başla çalıştık. Yolun sonunda ulaşacağımız çocuk sayısı bir bile olsa kilometrelerce yol gittiğimizi hatırlıyorum. Çünkü biliyorduk ki bir çocuk demek; bir hayat demekti, bir çocuğun aşılınmaması demek; bütün bu çabaların boşa gitmesi demek olabilirdi. Ellerimizde balonlarla gittiğimiz evlerde bazen güler yüz, minnet ve sevgiyle hazırlanmış sofralar, mis gibi köy yoğurduyla hazırlanmış buz gibi ayran, bazen taze pişmiş köy tandır ekmeği ve köy peyniri, bazen şifa gibi gelen bir bardak sıcak tavşankanı çay karşıladı bizi. Kimi, yaptığımız aşının ne olduğunu bile sormadan güvendi, teslim etti bize çocuğunu. Kimi kızdı kapıyı açmadı, kimi çocuğunu sakladı bizden. Kimi inkâr etti çocuğu olduğunu. Durmadan anlattık, yılmadan bıkmadan ikna etmeye çalıştık. İkna edemediğimiz de oldu, tek tük aşılamadığımız çocuklar da. Yirmi birinci yüzyılda hâlâ aşılama için ikna etmeye çalıştığımız annelerin, babaların olması üzücüydü gerçekten. Aşıların bulunması insanlık için büyük bir adımdı. Şu an da aşısını olduğumuz, adını bile bilmediğimiz birçok hastalık, insan hayatı için tehlike oluşturmaktan aşılar sayesinde çıktı. Yüzlerce, binlerce, milyonlarca insan hayatını kaybetti, kalanlar acılarıyla deneyimledi bu hastalıkları. Biz adlarını bile bilmediğimiz bu hastalıkların sadece aşısını olarak bu zorlukların hiçbirini yaşamıyoruz artık. Aşılar insanlık için büyük bir lütuf gerçekten.

Çocuk felci kampanyalarının birinde, yine bir dağ köyünde, zorluklarla, canla başla çocuklarımızı aşıliyorduk. Ali de aşılama gereken çocuklardan biriydi. Köyün varlıklı, sözü geçen ailelerinden biri olan, köylünün Mehmet Ağa diye hitap ettiği, sekiz çocuklu Mehmet Bey'in tek oğluydu. Ailenin göz bebeği, tek erkek varisiydi. İki yaşında olmasına rağmen 'Ali Ağa' diyordu ailedeki herkes ona. Mehmet Bey çok önemsiyordu

Ali'yi. Yedi tane kız çocuğunun ardından doğmuştu Ali, ailenin soyunu devam ettirecek tek çocuğuydu. Ali'yi aşılama için Mehmet Bey'in evine gittiğimizde beklemediğimiz bir tepkiyle karşılaştık. Ali'yi gözü gibi önemseyen Mehmet Bey, 'kesinlikle Ali'yi aşılama istemediğini,' söyledi. "Bu aşı duyduğuma göre kısırlık yapıyormuş. Ali benim tek oğlum, kısır kalırsa soyumu kim devam ettirecek?" dedi. Dört kişi gitmiştik Mehmet Bey'in evine: Bir doktor, iki ebe ve bir sağlık memuru. Hepimiz ayrı ayrı uğraştık: "Oğlum felç olabilir!" dedik, "Bu hastalığın kimi yakalayacağı belli olmaz!" dedik, "Onu bu kadar önemsiyorsan aşılarını çok daha itinalı yaptırmanız!" dedik. Ama nafile... Mehmet Ağa kısırlık dedi, soyum dedi, varisim dedi ve aşılama Ali'yi.

O gün tek aşılama yapamadığımız çocuk Ali'ydi. Bu yenilgi ve aklımızda soru işaretleri ile o gün evlerimize döndük. Biliyorduk ki bu kampanyanın başarısı aşılama yapmamış tek bir çocuk kalmamasına bağlıydı. Başka türlü hastalık tamamen eradike edilemezdi. Bu hepimizin başarısızlığı olacaktı. Ama vazgeçmeyecektik. Sağlık ocağı hekimimiz Bekir Bey, Mehmet Bey'e konunun ciddiyetini uzun uzun anlatmış, o gün bir sonuç elde edemeyeceğimizi anlayınca ona, hastalığı ve sonuçlarını anlatan resimli bir kitapçık bırakmıştı. Kitabı okuyacağına dair ondan bir söz almıştı. Arabaya binince hepimiz birbirimizin yüzüne baktık, Bekir Bey:

- Mehmet Ağa'ya biraz zaman tanıyacağız arkadaşlar, dedi.

Mehmet Bey Ali'yi aşılama yapmamıştı ama konuşmalarımız içine şüphe tohumları ekmişti. O gün uzun uzun baktı Ali'ye. Gözü gibi sevdiği çocuğunun felç olmasını istemezdi elbette. Ama soyunun devam etmesi konusu ne olacaktı? Ya söylenenler doğruysa ya gerçekten bu aşı çocuğunda kısırlığa neden olursa. O zaman ne olacaktı? Yedi kızdan sonra doğmuştu Ali;

ailenin göz bebeği, soyunu devam ettirecek tek erkekti. Diğer çocuklarını da seviyordu Mehmet Bey. Hepsinin kontrollerini, aşılarını elinden geldiği kadar yaptırmıştı. Ali'nin de bu yaşa kadar olan aşılarını yaptırmıştı. Ama bu kampanya farklıydı ona göre diğer aşılardan. Bütün çocukların neden aynı anda aşılandığını anlayamamış, duyduğu birkaç asılsız dedikodu içine kurt düşürmüş, Ali'yi aşılatmasına engel olmuştu. O gün uyumadan önce bu konuyu düşündü Mehmet Ağa, sonra Bekir Bey'in verdiği kitap ilişti gözüne. Kitabı okuyacağına söz vermişti, eline aldı karıştırmaya başladı. Resimlere baktı, koltuk değnekli masum yavruları gördü. Derin bir rahatsızlık hissetti. Düşündükleri yormuştu Mehmet Ağa'yı uykuya daldı.

Ertesi sabah her zamanki gibi bütün aile yer sofrasında toplanmış, kahvaltı ediyordu. Mehmet Ağa'nın kuralıydı bu. Herkes uyanmadan, bütün çocukları sofraya gelmeden başlamazdı yemeğini yemeye. İki kızı evliydi. Beş kızı, hanımı ve Ali hep beraber, keyifle kahvaltılarını yaptılar. Sonra bahçedeki işlerini halletmek için azıklarını hazırlayıp hep beraber yola koyuldular. Mehmet Bey bahçelerindeki meyve ağaçlarının ilaçlamasını yaparken, çocuklar da annelerine yardım etmişti. Ali, en büyük ablası Fatma ile birlikte dere kenarına gitmiş, yaptıkları oyuncak bir olta ile balık tutma oyunu oynamıştı. Yanlarında getirdikleri azıklarını yemiş, günün sonunda bütün yorgunlukları ile eve dönmüşlerdi. Ali eve dönüş yolunda babasının kucığında uyuyup kalmıştı. Eve vardıklarında Mehmet Bey oğlunu yatağına yatırmış, bir süre uyumasını seyretmiş, 'Aslan oğlum,' ek yanağından öpüp, üstünü örtmüştü. O gece herkes deliksiz uyudu. Sabah Mehmet Bey, eşi Gülten Hanım'ın sesi ile uyandı:

- Bey kalk! Ali'nin biraz ateşi var.

Mehmet Bey eliyle yokladı Ali'nin alnını; evet ateşi vardı. "Aslan oğlum nasılmış?" dedi. Ali, elini boğazına götürüp

“acıyor,” dedi. Mehmet Bey, Gülten Hanım’a dönüp:

Dün suya girdi ya. Üşüttü galiba, evdeki ilaçlardan ateş düşürücü verelim, geçmezse doktora götürürüz.

O gün, bütün gün uyudu Ali, çok hâlsizdi. Ateşi ilaçtan sonra biraz düşmüştü ama sonrasında yine yükselmişti. Ertesi sabah kahvaltı yapmak istemedi. Annesi zorlayınca içtiği sütü de kustu. Midesini tutarak “ağrıyor” dedi. Mehmet Bey Ali’yi aldı, apar topar sağlık ocağına getirdi. Bekir Bey uzun uzun muayene etti Ali’yi. Mehmet Bey’e dönüp:

- Ali bir soğuk algınlığı, küçük bir enfeksiyon geçiriyor olabilir. Yazdığım ilaçları bir hafta kullansın, durumu kötüleşirse ya da düzelmezse tekrar getirisiniz.

- Tamam, doktor bey, çok sağ olun.

Doktor Bekir tam odadan çıkacaklarken:

- Mehmet Bey verdiğim kitabı okudunuz mu?

- Biraz okudum doktor bey. Kararım kesindir; o aşığı yaptırmayacağım Ali’ye.

- Tamam Mehmet Bey, Ali’yi kontrole getirdiğinizde tekrar konuşalım. Geçmiş olsun güle güle.

Annesi, babası o hafta gözleri gibi bakmışlardı Ali’ye. Ablaları çok üzgündü Ali hasta olduğu için. Evin en küçüğü, neşesiydi Ali. Hastalık ile birlikte evin neşesi de uçup gitmişti sanki. Ali’nin bütün hafta baş ağrıları olmuş, sürekli kusmuş, hâlsiz bir şekilde yatmıştı. İlaçlar anlık olarak ağrısını kesiyor, ateşini düşürüyor ama tam olarak iyileştirmiyordu. Tam bir hafta geçmişti. Sabah uyanınca kontrole gideceklerdi. O sabah Gülten Hanım’ın çığlık sesi herkesi uykusundan uyandırdı. Ali’nin bütün vücudu kaskatı olmuştu. Mehmet Bey hemen üstüne bir şeyler giydi. Ali’yi kaptığı gibi arabasına koştı. Gülten Hanım arkadan zor yetişti arabaya. Ali’yi kucağına aldı, arka koltuğa

geçti. Sabahın ilk saatleriydi, daha sağlık ocağı açılmamıştı. Mehmet Bey, sağlık ocağının arka tarafındaki lojmanda oturan Doktor Bekir Bey'in, kapısını yumrukladı panikle. Bekir Bey olağandışı bir durum olduğunu anlamıştı. "Kim o?" diye seslendi.

- Doktor bey benim Mehmet Bey. Ali'ye bir şeyler oluyor, gözünü seveyim çabuk gel!

Sağlık ocağına koştu Bekir Bey. Ali'nin kasılmaları geçmiş, salık ve yorgun bir şekilde annesinin kucağında yatıyordu. Hâlâ ateşleniyordu, kusmaları da geçmemişti. Üstüne bir de kasılmalar eklenmişti. "Verdiğim ilaçlar işe yaramamış." dedi Bekir Bey ve ekledi:

- Tahmin ettiğimizden farklı bir mikrop, farklı bir hastalık olabilir. Ali'yi gerekli tahliller ve teşhis için bölge hastanesine götürmeniz gerekiyor.

Mehmet Bey:

- Hemen götürelim doktor bey. Yeter ki Ali iyileşsin.

Ali'yi aynı gün bölgedeki üniversite hastanesine götürdüler. Birkaç gün içinde sayısız tetkik ve tahlil yapıldı. Ali'nin kasılmaları, ağrıları iyice artmıştı. Artık yürümekte de güçlük çekiyordu. Gülten Hanım ve Mehmet Bey çok çaresiz ve üzgündü. Son alınan tahlillerin sonucu bugün çıkacak, Ali'nin hastalığı kesinleşecekti. Ali ile ilgilenen Doktor, Mehmet Bey'i çağırmıştı. Mehmet Bey doktorun kapısını tıkladı, huzursuz bir şekilde girmişti odaya.

Doktor:

- Mehmet Bey, oğlunuzun tahlil sonuçları çıktı. Öncelikle oturur musunuz? Ali'nin hastalığı ciddi bir hastalık. Nasıl oldu, nereden kaptı, bilemiyoruz ama teşhis kesin.

- Doktor bey, kurbanın olayım Ali'me ne olacak, ölecek mi,

kanser mi yavrum? Elini, ayağını öpeyim yaşat onu.

- Hayır oğlun kanser değil. Oğlunda çocuk felci hastalığı var ve bu hastalık çok ciddi bir hastalık. Ali'nin sağlık durumu ciddileşiyor. Kasılmalar, Ali'nin kaslarının ve sinir sisteminin bu hastalıktan etkilendiğini gösteriyor. Oğlun büyük ihtimalle yaşasa bile felç kalacak.

Mehmet Bey'in kafasından aşağıya kaynar, kaynar terler boşalıyordu. Bir anda yer ayaklarının altından kaydı, gözleri karardı. Ali'nin, çocuk felcini anlatan kitaptaki hasta çocuklar gibi bastonlu, değnekli hâli geldi gözlerinin önüne. Ali boynunu bükmüş öylece ayakta güçlkle duruyordu. Sonra Doktor Bekir geldi gözünün önüne, "Oğlunu aşılatt Mehmet Ağa, oğlunu aşılatt!" diyordu, durmadan.

Mehmet Bey:

- Hepsi benim suçum, hepsi benim suçum, dinlemedim seni doktor bey. Ben yaptım bunu oğluma. Hepsi benim suçum!

Gülten Hanım'ın sesi geldi derinlerden:

- Bey, Bey! Kendine gel, Mehmet Bey, sakin ol!

Mehmet Bey gözlerini açtı, yatağında yatıyordu. Gülten Hanım yanı başındaydı, doktor yoktu. Yerinden fırladı, Ali'nin yatağına koştu.

- Ali uyuyordu. Yorganını açtı, uzun uzun, tepeden tırnağa baktı. Sarıldı, sarıldı bir daha sarıldı. Ali açtı gözlerini. Babası ağlıyordu.

- Ne oldu baba, neden ağlıyorsun?

- Yok bir şey oğlum, Allah'a şükürler olsun, yok bir şey.

Mehmet Bey'in bütün gördükleri rüyadan ibaretti. Doktor Bekir Bey'in söyledikleri, verdiği kitap onu etkilemiş, rüyalarına girmişti. Gülten Hanım geldi Mehmet Bey'in yanına:

- Bey, bütün gece sayıkladın, sabah da bağıra, bağıra uyandın. Kötü rüyalar gördün belli.

Mehmet Bey karısına her şeyi uzun uzun anlattı. O kadar uzun gelmişti ki gördüğü rüya, gerçek sanmıştı. Bir gecelik uykusuna birkaç ayını sığdırmış gibiydi. İkisi de bir kere daha rüyanın gerçek olmadığına şükrettiler. Mehmet Bey o gün kendine söz verdi. Bütün gün Ali ile oynayacak onu gözünün önünden ayırmayacaktı. Tam Ali'nin yanına gitmek için yerinden kalkmıştı ki telefonu çaldı, arayan Abdullah'tı.

- Mehmet abi merhaba nasılsın?

- İyiyim Abdullah. Sen nasılsın kardeşim? Çocuklar nasıl? Afganistan nasıl? Ne zaman dönüyorsun köye?

Abdullah, Mehmet Bey'in Afganistan'da çalışan amcasının oğluydu. Tır şoförlüğü yapıyordu. Geçen sene Afganistan'a yerleşmiş, işlerini oradan yürütme kararı almıştı. Arada bir de köye gelir ailesiyle hasret giderirdi. İki çocuğu vardı Abdullah'ın; biri üç yaşında oğlan, diğeri on yaşında kız. Okumamıştı Abdullah. Ailenin hâli vakti yerindeydi. Ailede kimse doğru düzgün okumamıştı gerçi. Okumak sadece iş bulmaya yarar diye düşünmüşlerdi aile büyükleri. Okutmamışlardı çocuklarını. O yüzden hepsinin iş güç işlerine akılları erer, ilim irfan konularına akılları ermezdi. Abdullah, bir ay önce Mehmet Ağa'yı aramış, Afganistan'da dolaşan bir söylentiden bahsetmişti: "Çocuk felci diye bir aşı var; erkek çocuklarını kısır ediyormuş, burada kimse yaptırmıyor. Ben bizim oğlana yaptırmadım, aman ha yaptırma Ali'ye aşı ağam!" demişti. Mehmet Ağa da bu laf üzerine aşılatmamıştı Ali'yi.

1963 yılından beri Türkiye'de çocuk felci aşısı uygulanıyordu ve bu aşılar sayesinde 1998 yılından beri ülkemizde bu hastalık görülüyordu. Birçok hastalık gibi bu hastalığı da aşıyla yenmiştik. Ve aşı kampanyaları ile birlikte bütün

çocuklar aşılansak hastalık tamamen ülkemizden silinecekti. Dünya üzerinde hastalığın tamamen silindiği birçok ülke, bu hastalıkla verdiği mücadelede aşılama sayesinde başarılı olmuş, hastalığı silmişti. Fakat yeterli ve etkili aşılamanın yapılmadığı Afganistan, Pakistan, Nijerya gibi ülkelerde aşılamanın yetersiz olmasından dolayı hastalık görülmeye devam ediyordu.

Mehmet Bey ile Abdullah arasındaki o sabahki telefon görüşmesine geri dönelim.

- Mehmet abi merhaba nasılsın?

- İyiyim Abdullah sağ ol. Sen nasılsın kardeşim? Çocuklar nasıl? Afganistan nasıl? Ne zaman dönüyorsun köye?

Abdullah'ın sesinde bir sakinlik, durgunluk vardı. Kötü bir şeyler olduğunu hissetmişti Mehmet Bey.

- Mehmet abi Osman çok hasta. Burada bir salgın varmış; 'çocuk felci' diyorlar, ona yakalandı. Doktorlar felç kalabileceğini söylüyor. Ben ettim sen etme abi, Ali'nin aşısını yaptır. Bunu söylemek için aradım seni. Cahillik ettim, burada birkaç cahilin lafına uydum, kıydım çocuğumun hayatına. Perişanız ailecek abi. Gözümün bebeği, iki gözüm, yavrum felç mi olacak şimdi? Böyle mi olacaktı?

- Ah! Abdullah, kardeşim çok üzuldüm. Dün aşı için geldiler, ben de cahillik ettim, yaptırmadım aşığı. Bu gece de kötü kötü rüyalar gördüm, demek kötü haberlerinizi alacakmışım. Doktorlar ne diyor kardeşim hiç mi umut yok?

- Durum kötü abi, bekleyip göreceğiz ama her şeye hazırlıklı olun dediler. Aşısı olan çocuklar iyileşiyor aşısı olmayanların durumu vahim.

- Allah'tan ümit kesilmez kardeşim, dualarımız sizinle, Allah'a emanet olun.

Mehmet Bey telefonu kapatır kapatmaz Gülten Hanım'a

olanları anlattı. “Hazırla Ali’yi, sağlık ocağına gidiyoruz. Ali’ye aşı yaptıracağız.” dedi. Mehmet Bey’in vermiş olduğu bu karar hepimizi çok mutlu etmişti. “Peki ne oldu da kararın değişti Mehmet Bey?” diye sordu Doktor Bekir. Mehmet Ağa başından geçenleri hiçbir ayrıntıyı atlamadan anlattı bize. Bir güne ne çok şey sığdırmıştı. Hep birlikte bir aşı direncini daha kırıp bir çocuğumuzu daha aşıladığımız için mutluyduk.

İnsanlar yüzyıllar boyunca aşı ile önlenabilir salgın hastalıklarla mücadele etmiş, çok kayıplar vermişlerdi. Bu zamanda aşısı olan hastalıkların aşı direnci yüzünden, ölümlere, hastalıklara neden olması hâlâ üzücü ve anlaşılmaz. Aşıların önemini anlamak için bu zamanda, hastalıklarla tecrübe etmeye hiç gerek yok. Aşılar bunun için var. İnsanlar hastalıkları yaşayarak tecrübe etmesin kayıplar yaşamasin diye...

Oturduğu koltuktan tepeleri izleyen yaşlı adam, paha biçilmez bir tabloyu inceleyen antikacı dikkati ile seyrediyordu bu eşsiz manzarayı.

HOŞÇA KAL GÜNEŞ

Emel Çırakoğlu

Şimdi o boş duvara bakıyorum. Tek bir nefes, sadece tek bir nefes daha istiyorum. Bir sürü ses var duyabiliyorum. Böyle olacağını nasıl tahmin edememiştim ki? Neden onları dinlememiştim ki? Bunu neden yapmadım, bilmiyorum. Onlara neden inanmadım, bilmiyorum. Keşke zamanda geriye gidebilseydim. O zaman engel olabilirdim. Bir hafta öncesine gidebilmeyi çok isterdim. Keşke gidebilseydim. Ne kadar çok ‘keşke’ diyorum. Önümde sadece karanlığı görüyorum.

Bir hafta öncesi

20 Haziran

Bugün çok neşeli kalktım. Neden bilmiyorum ama sabah erkenden kalktığımda hep neşeli hissediyorum. Ankara’da bu aralar güneş çok erkenden yüzünü gösteriyor. Güneş ışığına bakmayı seviyorum. İsmim Güneş, belki o yüzdendir. Haftalardır dışarı çıkmadım. Bugün de evde olmayı düşünüyorum. Zaten evden çalışıyorum. Dışarıya çıkmama gerek yok.

Haberlerde otuz yaş ve üstünün aşılarmaya başladığını gördüm. Gerçekten insanlar çok değişik. Bir sürü aşı var evet ama bence insanların bu hastalıkla savaşmak için böyle bir aşya ihtiyaçları olmadığını düşünüyorum. Kendi bağışıklığımız yeter. Geçenlerde bir arkadaşım koronavirüs hastası oldu. ‘Ayakta atlattığını,’ söyledi. Demek ki bu hastalık denildiği kadar kötü değil. ‘Grip gibi bir şeymiş.’ Gene de uzak duruyorum tabii ama aşı olmayı düşünmüyorum. ‘Hem bir sürü yan etkisi varmış. Bu hastalıktan da betermiş,’ yakınımıdakiler öyle diyor. Haberlerde sürekli ‘Aşı olun!’ diyorlar. Aşı olup olmamak arasında biraz

kararsızım.

21 Haziran

Bugün arkadaşlarla dışarı çıkacağız. Benim doğum günüm. Çok eğleneceğiz. Haftalardır dışarı çıkmadım o yüzden çok heyecanlıyım. Arkadaşlarımı da uzun süredir görmedim. Harika vakit geçireceğimizi düşünüyorum.

22 Haziran

Dün bayağı eğlendik. Haftalardır çıkamadığım zamanın acısını çıkardım. Maskesizdik. Çıkartmak zorunda kalmıştım; çok ıslanmıştı. Hem kendimi hasta hissetmiyorum. Tam aksine çok iyiyim.

23 Haziran

Şiddetli bir baş ağrım var. Bir türlü geçmedi. Fazla çalıştım, ondan olsa gerek. Anneler birkaç hafta önce aşı olmuşlardı. Bana da sürekli söylüyorlar. ‘Aşı olmak istemediğimi,’ söyledim. Ondan sonra bana bir sürü şey söylediler. ‘Yok, hasta olurmuşum, ölmüşüm...’ Daha neler... Her şeyi çok abartıyor. Kararsızdım, artık kararımı verdim. Olmayacaktım! Aşı olmayacaktım!

24 Haziran

Çok yorgunum. Gözlerimi açamıyorum. Camdan gelen güneş ışığı bile beni çok rahatsız ediyor. Oysa ben güneş ışığına bakmayı çok severdim. Öksürüyorum. Umarım koronavirüs olmamışımdır. Ateşim de var sanırım. Çok yalnız hissediyorum kendimi. Evimde kendi başıma ne yapacağım bilmiyorum.

25 Haziran

Konuşamıyorum. Nefes alamıyorum. Göğüs kafesim çok ağrıyor. Hareket edemiyorum. Ne oluyor bana? Ölüyor muyum?

26 Haziran

Hastanedeyim. Komşumun yardımıyla geldim. Yoğun bakımdayım. Nefes bile alamıyorum. Keşke ilk haberlerde gördüğüm an aşı randevumu alsaydım. Belki işler bu kadar ciddi olmazdı. Eskiden haberlerde yoğun bakımda olan hastalardan bahsettiklerinde dikkat bile etmezdim. Şimdi rahatlıkla ne olduğunu anlatabilirim; yaşarken ölmekmiş.

27 Haziran

Hâlen yoğun bakımdayım. Doktorlar durumumun ciddi olduğunu söyledi. Akciğerlerimde çok hasar varmış. Bu yüzden nefes alırken acı çekiyordum. Tek bir nefes daha istiyorum.

28 Haziran

Ağlayamıyorum bile. Çok acı çekiyorum. Beni uyuttular sanırım. Görebildiğim tek şey karanlık. Keşke aşımı olsaydım. Keşke maskemi çıkarmasaydım. Keşke...

29 Haziran

Kalbim durdu. Yaşamayı çok seven bir insanın kalbiydi o kalp. Umutları, hayalleri vardı. O kalp durdu. Melek oldum artık. Karanlıktan kurtuldum. Acı çekmiyorum artık. Artık ölmekten korkmuyorum. Çünkü zaten öldüm. O kalp durduğu an hayatta veda ettim. Hoşça kal Güneş, hoşça kal geçmişim ve geleceğim, hoşça kal neşeli olduğum günler. Hayatımın değerini bilemediğim için sizden çok özür dilerim, çok özür dilerim.

YÜZDEKİ ÇİÇEK

Songül Mamatoğlu

Uzakta tepeler yükseliyor. Yeşil kıyıları hâlinde inerek büyük bir şehri barındıran, bir burun hâlinde denize ilerliyordu. Burası Üsküdar'dı. Şatolara benzeyen büyük ve beyaz kışlıları, göz kamaştırıcı camileri, rıhtımları, evlerle örtülü koyları vardı. Çarşısı ve kayıkları ile Üsküdar gölgelik yerler, kemeriyeler ve çınarlar altındaydı. Bin sekiz yüz seksen beş yılında İstanbul en sert kışlarından birini yaşamıştı. Sular donmuş, saçaklarda sarkıtlar oluşmuştu. Kar, pencere boyunu aşmıştı. İnsanlar evlerine kapanmış, kış en sert yüzünü göstermişti. Nihayetinde her şeyin sonu olduğu gibi kış da bitmişti. Soğuklar kesilmiş, karlar erimiş, bademler açmış, dereler taşmıştı. Üsküdar'daki görkemli konak nihayet baharla tanışmıştı. Ağaçlarının dalları çiçeklenmiş, kuşlar pencerelerine misafir olmuştu.

Kimindi peki bu konak? Tevfik Efendi; otuz beş yaşında, dinç, uzun boylu, yapılı bir tüccardı. Bu konakta; hanımı, oğlu, kızı, yaşlı bir ablası ve çalışanları ile birlikte yaşardı. Konak nihayet nisan ayını görmüştü. Erkenden uyanıldı. Erkekler işe, çocuklar okula, kâhya alışverişe gönderildi. O gün büyük bahar temizliği yapılacaktı. Evin bütün eşyası kaldırıldı. İşçiler geldi, boya badana başladı. Kışlıklar kaldırıldı, yazlıklar çıkarıldı. Tüm ev köşe bucak temizlendi. Eskiye dair tüm kir pas gitti. Akşam oldu. Tüm ev ahalisi sofrada toplandı. Tevfik Efendi'nin eşi Nesibe Hanım söze başladı:

- Bugün çok yorulduk ama değdi. Tüm kışın kiri, pası, kasveti gitti evimizden. Allah, hastalığı belayı uzak tutsun konağımızdan.

- Elinize sağlık Hanım, güzel güzel kirletmek nasip olsun.
- Hıdırellez yaklaşıyor Bey, yarından itibaren hazırlıklara başlayalım.
- Başla Hanım başla. Eş dost iyi bir eğlenceye gidelim.

Sofrada bir bayram havası estİ. Çocukların, yaşlı ablanın ağzı kulaklarına vardı. Herkes Hıdırellez ile ilgili konuşmaya başladı. Ertesi gün Nesibe Hanım hazırlıklara başladı. Alışverişe çıktı. Etinden, pastırmasına, lokumundan, şerbetine her şeyi aldı. Eve döndü. Uzaktaki akrabalara davetiye yazdı. Hepsini şenliğe bekliyordu. Beklenen gün gelmişti. Tüm konak faytonlara doluşup, Göksu çayırlarına gitti. Ortalık ana baba günüydü. Her yerde bayram havası vardı. Kilimler serildi, sofralar açıldı, nargileler yakıldı, salıncaklar kuruldu. Turşucular, simitçiler, macuncular, horoz şekercileri, kuş lokumcuları, keten helvacılar hepsi tezgâhını kurmuştu.

Nesibe Hanım, tüm çocukları yanına çağırmişti. Hıdırellez'in tabii ki bir anlamı vardı. İlyas peygamber ile Hz. Hızır bu gün buluşmuştu. Rivayete göre Hızır, hastalıklara şifa olurdu. Bunu düşünerek çocukları başına topladı Nesibe Hanım. "Hadi çocuklar, sizinle bir oyun oynayalım. Çimlerde yuvarlanabildiğiniz kadar yuvarlanın. Göreyim sizi." Nesibe Hanım'a göre yeşillik ile temas olursa, vücut sağlığa kavuşurdu. Yıl boyunca hiçbir hastalık görünmezdi. Küçüklükten beri öğrendiği bu idi. Hatice Hanım da gelmişti o gün pikniğe. Tevfik Bey'in ablası... Hatice Hanım ile Tevfik Bey iki kardeşlerdi. İlk Hatice Hanım evlenmişti. Babası rütbeli bir askere vermişti. Kocasını askerde şehit düşünce, genç yaşta dul kalmıştı. Önce babasına sonra kardeşine sığınmıştı. Akrabası ile kırlarda yürüyüşe çıkmıştı Hatice Hanım. Hem sohbet ettiler hem de kırlarda yedi farklı ot topladılar, iki yaşlı kadın. Otları kurutacaklardı. Daha sonra kendi elbiselerinden aldıkları bir bez parçasına bağlayıp, "Bu

ot nasıl kuruduysa hastalığımda öyle kurusun,” diye ocak içine, bacaya çivileyeceklerdi.

Akşam olmuş, şenlik bitmişti. Herkes evlere dağılmıştı. Konak yorgundu, erkenden kandiller söndürüldü. Gece gündüze döndü. Nesibe Hanım konaktan önce uyandı. Eline bir çömlek ile kendine ait bir gömlek aldı, bahçeye indi. Çömleği gülün dibine bıraktı, gömleği dallara sardı. Ertesi gün gelip, gömleği alacak ve giyecekti. Tüm yıl sağlıklı olacaktı. İnanış böyleydi. Günler geçti, Hıdırellez heyecanı bitti. Hayat normale döndü. Akşam olmuştu. Nesibe'nin oğlu Ali, hâlsiz dönmüştü. Gelir gelmez kendini yatağa attı. Nesibe üzerinde pek durmadı. Çocuk işte belli ki yorulmuştu. Saatler sonra Nesibe çocuğun yanına geldi:

- Oğlum yemek hazır, hadi iki lokma bir şey ye.
- Başım ağrıyor anne, bir şey yemeyeceğim.

Nesibe uğraştı, didindi iki lokma ağzına bir şey sokamadı. Çocukta baş ve sırt ağrısı vardı. Karar verdi Nesibe; yarın okula göndermeyecekti, dinlensin çocuk diye düşündü. Tevfik gecenin bir yarısında öksürük sesiyle uyanmıştı. Oğlu hâlsizdi, yemeğe gelmemişti. Yataktan fırladı. Sesler kızının odasından geliyordu. Odaya girdi, kızına baktı. Çocuk ateşler içinde yanıyordu. Tüm konak seferber edildi. Kızın alınına, koltuk atlarına sirkeli bez konuldu. Nafile çocuğun ateşi düşmüyordu. Sabahı zor etmişlerdi. Ali'de de ateş başlamıştı. Konağa hekim çağrıldı. Hekim geldi. Ateşlerini ölçtü. Yüksekti. Sırtlarını dinledi, dışarı çıktı. Aile ile konuşmaya başladı:

“İki gündür yoğun şekilde aynı şikâyetlerle uğraşıyoruz. Tahmin edeceğinizden daha fazla... Baş ağrısı, ateş, kusma bunlar belli başlı belirtiler. Bu bir salgın olabilir. Hastalarla teması azaltın, odaları bol bol havalandırın ve sizler de dikkat edin. Büyüklerde de görülen bir hastalık bu.”

Tevfik ile Nesibe'nin içine bir korku düştü. Konak bilgilendirildi, tedbirler arttı. Tevfik Efendi işe gitmişti. Komşu esnaftan da aynı şikâyetleri duymuştu. Kiminin çocuğu, kiminin babası, kiminin karısı... Hepsinde aynı şikâyet vardı. Günün zor geçirdi Tevfik Efendi, içinde korku ile. Konakta ayrı bir panik Hatice Hanım'ın da ateşi yükselmişti. Nesibe çaresiz, hizmetkârlar telaşlı... Hepsinde aynı korku ya bize de bulaşırsa? O zaman ne yaparız? Hadi bunlar zengin paralarıyla ölümle anlaşsınlar ya biz ne yaparız?

Aynı günlerde kuşlar geldi. Abdülhamit'in kulağına fısıldadı. Osmanlı'da çiçek hastalığı baş göstermişti. Tüm vilayetlerde vakalar artıyordu. Eğer önlem alınmazsa Osmanlı'ya kıran girecekti. Abdülhamit hemen koruyucu hekimleri çağırdı. Günümüzün hıfzıssıhha kurulu ile görüşmeler başladı.

Akşam Tevfik Efendi eve gelmişti. Ablası ve hizmetçilerde de belirtiler başlayınca bildiklerini karısına anlatmaya başladı:

“Derler ki Osmanlı'da salgın başlamış. Çiçek tekrardan hortlamış. İstanbul iyi durumda olan yermiş. Vilayetlerde, kazalarda, köylerde; genç, yaşlı, zengin, fakir demeden ölüm kol geziyormuş.”

Çocukların, ablanın durumu ağırlaştı ve birçok kişinin. Vücutta oluşan küçük kabarcıklar başta kızamık sanıldı. Kötünün iyisidir denildi, sevinildi. Zamanla kabarcıklar birleşti, içi irinle doldu. Hastalığın son safhasına geçildi. Tüm Osmanlı, vücudu irinli yaralarla dolu insan kaynıyordu. Bu illet ya öldürüyordu ya da hayatının geri kalanını kendini ucube olarak hissetmene neden oluyordu. Hastalığı atlatanlar vardı, görüyorlardı, duyuyorlardı. Vücuttaki irinli kabarcıklar kuruyordu, kabuklar düşüyordu. Düşükten sonra yüzde, vücutta düzelmeyecek çukurluklar oluşuyordu. Kimi buna alışıyor kimi kendini görmeye tahammül edemiyordu.

Osmanlıda zengin, fakir, güzel, çirkin, köylü, şehirli farkı kalkmıştı. Çiçek bu ülkeye yerleştiğinden beri insanlar üçe ayrılmıştı. Birinci grup; henüz hastalığa yakalanmayanlar... Gündelik hayatına devam eden, kendilerini esirgeyenler, esirgediklerini koruyanlar ama hep tetikte olup elbet kendilerinin de bu pençeye düşeceklerini bilenler. İkinci grup; hastalığın pençesinde olanlar... Ateşler içinde olup cehennemle kıyaslayanlar... Bazen o cehennemi arzulayıp Azrail’le tanışmayı isteyenler, bazen bunu kış görüp baharı dört gözle bekleyenler... Fiziksel buhranın yanında ruhsal buhranla pençeleşenler... Üçüncü grup; ateşi, yarayı, bereyi çekenler... Bahara erişenler... Bir yanılla “Hastalıktan kurtuldum.” diye dua edenler bir yanılla fiziksel değişiklikle baş etmeye çalışanlar... Ruhsal buhranı kurtuldum sevinciyle atlatmaya çalışanlar...

Osmanlı’da tedbirler işe yaramıyordu. Abdülhamit raporlar istiyor, raporlar her gün sunuluyordu. Çiçek bitmiyordu. Vakalar, ölümler her gün artıyordu. Halk aşılana başlanmıştır. İlk aşılar öğrencilere yapıyordu. Bazen gönüllülerle bazen büyük tepkilerle karşılaşılıyordu. Halk aşıya yanaşmıyordu. Onlar farkında değildi ama zaman geçecek modern insanlarda aşıya aynı tepkiyi verecekti. Osmanlıda aşıya tepki verip olmak istemeyenler kim bilir belki de aşı reddinin ilk temsilcileridirler?

Halk aşıya direniyordu. Bir kısmı tamamen dini duygularla hareket edip hastalığa lütuf olarak bakıyordu. Hepsini Hz. Eyüp’ü örnek alıyordu. Bu hastalığa, bu yaraya gocunmuyorlardı. Aşıya karşı gelip Eyüp sabrıyla bekliyorlardı. Bir kısmı tamamen örfü, âdeti kendilerine rota tayin etmişlerdi. Hastalığa yakalananları bir tas çorba ile ziyaret edip süreci bir de onun ağzından dinliyorlardı. Çiçekten biri mi öldü, hemen cenazede ön saflarda bulunuyorlardı. Vicdanları rahattı. Ölüye de diriye

de vazifelerini yerine getiriyorlardı. Yaptıkları her şey hastalığı bir dalga daha yayıyordu. Bunun yanında ısrarla aşından kaçıp aşının zararları hakkında şehir efsaneleri yaratıyorlardı. Sanki çiçekle anlaşma yapmışlardı.

Hastalık artmaya devam ederken Abdülhamit, Aşı Nizamnamesini yayınlayarak genel bir seferberlik başlatmıştı. Buna göre ilkokullarda aşı olmayan çocuklar okula alınmamıştır. Yenidoğan bebekler 6 ay içinde aşılanmış, aşı kurulları oluşturulmuştur. Tüm devlet kurumlarındakiler aşılanmıştır. Karantina ve aşılanmaya uymayanlara idari para cezası verilmiştir. Dini kullanan kesimler için fetva çıkarılmış, gayrimüslim kesim için birkaç dilde gazete bastırılmıştır. Salgın önlenmeye çalışılmıştır.

Zaman geçmiş, Osmanlı badireyi atlatmıştı. Tevfik Efendi'nin evinden Azrail elini çekmişti; bir abla, bir erkek evlat, bir hizmetkârı yanında götürerek. Köylerde, kazalarda, vilayetlerde ölümler durmuş, ortalık sükûnete ermişti. Halk yıllarca hem çiçeği hem süreci efsaneye efsane katarak anlatacaktı.

Osmanlı yıkılmış, aşı karşıtları unutulmuş. Salgınlar ara ara hortlamış. Kimi zaman çiçek kimi zaman kızamık kimi zaman korona... Binlerce hastalık çıkmış, binlerce tedavi bulunmuş. Koca dünyada hastalığı bertaraf etmek varken kendince nedenlerden dolayı aşığı ret eden kesim çoğalmış. Kimi Eyüp'ü örnek alıp dine sığınmış kimi örfünden âdetinden vazgeçmemiş kimi de her aşıda "Bize çip takacaklar, genetiğimizi değiştirecekler" safsatalığı ile topu dış güçlere atmış. Ama hepsinin bilmediği bir şey varmış. Diredikleri şey hem kendilerinin hem de insanlığın umuduymuş.

HASRET AĞRISI

Hüseyin Opruklu

Eşikte kocasını uğurlayan genç kadın “Selim,” dedi uyku akan gözleriyle, “Babanda ne kadar kalacaksın?” Kapıda kendisini uğurlayan karısının dağınık kızıl saçlarının değdiği yanağına ılık bir öpücük kondurarak “Çok değil,” dedi, “En fazla iki gün kalır, dönerim.”

Yaşlı adam, evimin direği dediği karısının ansızın çekip gitmesinden beri derin bir sessizliğe gömülmüş, yalnızlık kuytusunun dışarıya açılan tek penceresinin kenarına tünemiş bir baykuşa dönüşmüştü zamanla. Tüm dünyaya musallat olmuş virüsün ayak sesleri her yerde fazlasıyla hissedilmeye başlayınca o da suskunluğunu bir kemer gibi kuşanmış, kelimeleri ile birlikte kendini de tüketmeye başlamıştı, yavaş yavaş.

Görmemişti yıllardır oğlunu. Oğlunun, kızıl saçlı karısını da alıp kendisini ziyarete gelmesini, özlem gidermelerini bekliyordu ne zamandır. Öyle olsun istiyordu. Ne ki beslediği umut, usul usul ferî azalan bir kandil gibi sönerken cevabını bilmenin hiçbir şeyi değiştirmeyeceği sorulara cevap aramayı da bırakmıştı ne zamandır.

Yalnızlığın koyu sessizliğini bıçak gibi yaran telefonun sesiyle irkildi yaşlı adam. Daldığı koltuktan zıpladı sonra. Telefonu eline alıp baktı. Artık hiç gelmeyeceğini sandığı oğluydu arayan. Kavuşma anı bir lodos esintisi gibi zihninde dönüp duruyor, doğumhane dışında doktordan ilk çocuğunun müjdeli haberini bekleyen bir babanın heyecanı içinde uzadıkça uzuyordu zaman. Gün akşama devrilmek üzereyken evin önünde görüldü araba. Pencere önünde hareket ettikçe inleyen

tahta sandalyeden kalkıp sarsak adımlarla kapıya doğru seğırtti. Yılların yorgunluğuyla sanki bir yerleri koparcasına çığılık atarak açıldı demir kapı. Gün yavaş yavaş akşama devrilirken oğlunu karşısında dikilmiş görünce öyle göğsüne bir sancı girer gibi oldu. Besbelli heyecanlanmıştı yaşlı adam. Hasret ağrısı başka şeye benzemezdi ne de olsa. Muradını bekleyen derviş gibi yorgun kollarını açıp oğluna sarılırken zamanın törpülediğı yüzündeki tortulu hüüzün, yanağından inen incecik bir yaşla yıkanıp siliniyordu.

İçeri geçip salondaki divana oturur oturmaz güneşi bekleyen çiçek gibi doğrultup başını “Ah oğlum ahh!” dedi yaşlı adam, “Şimdiye kadar neredeydin sen?” Babasının sitemkâr sözüne karşılık içindeki geç kalmış pişmanlığı fark etmiş olacak ki “Düşünme baba şimdi bunları,” dedi tebessüm ederek. “Nasılsın bakalım görmeyeli?” Nasıl olsundu? Biriktirdiklerinden çok şey yitirmiş, yitirdikçe azalmıştı her şey. Yerinden kalkıp mutfağına yönelirken “Karnın açtır oğlum senin,” dedi. “Bir şeyler hazırlayayım.” Elini, balkon yapmış karnının üzerine götürüp “Aç değilim baba, gel otur!” dedi, “Çay içeriz sonra.”

Kısa sohbetle oradan buradan konuşuldu. Kim göçmüş, kim kalmış tanıdıklardan? Çay faslına geçtiklerinde çayından bir yudum almıştı ki babasına dönerek “Baba!” dedi “Deniz kenarındaki şeftali bahçesini...” Anlamıştı yaşlı adam. Tanıyordu oğlunu. Tarlanın elinden kayıp gidecek olması düşüncesinin boğucu gölgesi yaşlı adamın üzerine yapışkan bir sis gibi aniden çökmüş, kıpırdatmıyordu adeta. Ne zaman sonra kendine gelip uzun bir gemi yolculuğına çıkacakmış gibi yorgun sesiyle “Ama oğlum! Elimde bir o kaldı,” dedi. “O da giderse ne yaparım sonra?” Nerden çıkarıyorsun şimdi bunu der gibi gözlerini dikip “Baba,” dedi. “Bilmiyorsun ama zor durumdayım, çok ihtiyacım var gerçekten ...” Oğlunun niyeti

ne hasret gidermek ne de sırası geldiği hâlde olmayı reddettiği aşya kendisini razı etmekte. Bilmiyordu zaten aş olmayı istemediğini. Başkaydı derdi oğlunun. Son kalenin anahtarını savaşmadan elinden almaktı niyeti. Pekâlâ anlamıştı.

Yaşlı adam, boğazına düğümlemiş acı bir lokmayı yutar gibi yutkundu. “Oğlum bilmem ki!” dedi sesinde açık etmekten çekindiği kıpırtısız bir hüzünle, “Nasıl olur?” Yaşlı adamın yüzündeki çaresizlik, pencereden sızan akşam güneşinin zayıf ışığıyla yanıp sönerken uzun, upuzun bir sessizlik oldu aralarında. Yufka yüreği yine dayanamamıştı. İsteğini babasına kabul ettirmenin sevinciyle “Tamam, oldu bu iş!” diye düşünürken, ilk kez babasına sarılıp öpmek geçti içinden.

Soğumuş çaylar yudumlanırken bir yandan, şoku üzerinden atıp az önceki telaşlı hâlden biraz olsun sıyrılmıştı yaşlı adam. Birden sesini ciddileştirip “Oğlum!” dedi çatallanan sesiyle, “Yalnızlıktan bunaldım ben.” sabırsızlıkla dinleyen oğlu babasının sözü nereye getireceğini merak ediyordu. “Karşı komşu Seher Hanım var, huyu huyuma; suyu suyuma denk...” dedi sonra. Boğazına balık kılıcı gibi takılıp kalan o sözü duyar duymaz “Aklını mı yitirdin baba sen!” dedi kaşlarını tüfek gibi çatarak, “Bu yaştan sonra ne huyu, ne suyu!” Oğlunun ekşimiş yüzüne “Sana mı soracağım?” der gibi baktı kararlılığını gösterircesine. Tarlayı düşündü bir an, tarlanın tapusunu. Daha fazla üstelemenin faydası yoktu. Neden sonra yelkenleri suya indirip “Tamam baba o zaman,” dedi. “Elbette sana da yarenlik yapacak biri lazım.”

Aş sırası geldiği hâlde korkudan aş olmamış, olmaya da gönlü razı değildi yaşlı adamın. Kendini avutmak için “Bu yaştan sonra olsam ne olur, olmasam ne olur. Hele herkes bir olsun da bakarım sonra.” diye düşünüyordu. Oğlu, “Baba,” dedi ikna eder bir tonda, “Aş olmaktan korkuyorsun ama

kendini de bir düşün!” Sonra devam etti “Allah muhafaza sana bir şey olursa?” Oğlunun kendisini bu kadar düşünüyor olması şaşırtmıştı yaşlı adamı. “Doğru diyorsun oğlum,” dedi. “Ama korkuyorum işte...”

Babasına sormadan ertesi gün için iki randevuyu birden aldı oğlu. Önce aşı olunacak sonra tapuda tarlayı üzerine alacaktı. Hesabı buydu. Sabah olur olmaz söz dinleyen bir çocuk gibi oğluyla kol kola evden çıktı yaşlı adam. Tonlarca yükü çeker gibi ağır adımlarla arabaya kadar yürüyüp oğlunun yardımıyla arabanın ön koltuğuna oturdu. Oğlundan görmeye hasret kaldığı uçucu hürmetten dolayı yıllardır esen vefasızlığın sert rüzgârı dinmiş gibiydi. Öyle görünüyordu.

Hastanenin aşı birimine gelip sırasını beklerken ürkek bir serçe gibi oğluna sokulmuş zangır zangır titriyordu korkudan. Sıranın geldiğini belirten hemşirenin işaretiyle içeri girip oflayarak oturdu aşı koltuğuna. Hemşire şırıngayı koluna yaklaştırmıştı ki titremesi daha da arttı. Takma dişleri birbirine vuruyor, titreyen elini kontrol edemiyordu bir türlü. Şırınga daha koluna kavuşmadan yerinden kalkmaya niyetlendi telaşla. Oğlu kolundan bastırsa da engel olamadı kalkmasına. “İstemiyorum ne aşığı ne de tapuya gitmeyi,” dedi yüzünde acılı bir hüznle, “Eve götür beni.”

Götürmeye hiç niyeti yoktu oğlunun. “Ama baba, tapu dairesinden randevuyu aldık.” dedi ısrarla, “Hadi kırma beni.” İstemeye istemeye tapu dairesine tam randevu saatinde geldiklerinde her şey hazırды. Atacak imzayı, bitecek. “Önemli olan tarla,” diye düşünüyordu oğlu, “Tapuyu aldım mı tamamdır.” Bir köşede imza için çağrılmayı bekleyen yaşlı adam oyuncağı elinden alınmış çocuk gibi hüznüydü. Belli ki anlamıştı veda vaktinin yaklaştığını. Şimdiye kadar gözü gibi sakındığı baba yadigârı tarlanın böyle elinden uçup gitmesinin hiç de kolay

olmayacağıının farkındaydı. Oğlu ise bir an önce imzalsın, bitsin istiyordu. Kıvıll kıvıll bir kalabalığın doldurduğu bekleme salonunda herkes sıranın bir an önce kendisine gelmesinin sabırsız bekleyişi içinde birbirini süzüyordu. Tapu görevlisinin seslenmesiyle ikisi birden zıpladı oturdukları metal banktan. “Tapu müdürü sizi odasında bekliyor.” ek müdürün odasını işaret etti eliyle görevli. Hızla müdürün odasına girip beklemeye başladılar ne söyleyeceğini. Müdür önündeki evraklardan başını kaldırıp sesine yansımış kararlılıkla “Doktor raporu lazım, böyle olmaz bu!” deyince olan bitene bir anlam verememenin şaşkınlığıyla birbirlerine suç ortağıymış gibi sıkıntıyla baktılar.

Kapıdan çıkar çıkmaz sinirden köpürmüş bir hâlde “Yarıdan tezi yok baba,” dedi oğlu, “Halledelim, bitsin bu iş!” Kocaman kulakları, küçülmüş bedeni içinde azar yemiş bir kedi gibi arabanın ön koltuğuna iki büklüm çökmüş, bu işi nasıl sonlandıracağıının hesaplarını yapıyordu.

Sabah olur olmaz aile hekimliğine herkesten önce gidip ilk sırayı aldılar. Kimse yoktu salonda. Pansuman odasının bir köşesinde semaverdeki çay fokurdayarak sahibini beklerken genç bir hemşire bilgisayarda yazı yazmakla meşguldü. Kısa süre sonra beti benzi atmış bir sürü insanla doldu salon. Nihayet elinde çantasıyla doktor girince içeri, kalabalıktaki dalgalanmayla birlikte sessizliğin yerini çok geçmeden gittikçe artan bir uğultulu aldı.

İlk sırada olduklarından salonun duvarına monte edilmiş ışıklı tabela göz kırpar kırpmaz daldılar doktorun odasına. Doktor, kocaman gülümsemesiyle karşısında sıkılganlıkla ayakta bekleyen yaşlı adama “Buyur amca,” dedi. “Nasıl yardımcı olabilirim?” “Ah doktor!” dedi, “Sorma!” Doktor, “Geç bakalım şöyle.” deyip beyaz muşambalı, yüksekçe bir sedire yatmasını söyledi. Oğlunun desteğiyle sedire oturup kat kat

giysilerini sıyırdı üzerinden. Stetoskobu kulağına takıp sırtını dinlemeye çalışan doktora başını çevirip “Doktor, sen yanlış anladın galiba.” dedi titreyen sesiyle, “Yok benim bir şeyim.” Şaşırdı doktor, neyi yanlış anladığını anlamaya çalışıyordu. Oğlu lafa girip “Miras işi,” dedi, “Rapor alacaktık.” Doktor tebessümle “Anladım.” deyip çekmecedan çıkardığı formu eline aldı. Formdaki soruların bazısını hemen bazısını epey düşünerek cevapladı yaşlı adam. Sınav bitmiş, raporun altına kanaat yazılıp imzalanması kalmıştı. Neden sonra doktor başını kaldırıp yaşlı adama baktı.

- Aşı oldun mu amca sen?

- Yok olmadım. Korkuyorum aşıdan.

- Ne korkusu amca? Hemen olsan iyi edersin.

“Tamam.” der gibi başını salladı yaşlı adam. “Pekâlâ,” dedi. Doktor sonra eliyle kapıyı gösterirken “Şakası yok bunun.”

Çok geçmeden hemşire elindeki kâğıtları yelpaze gibi sallayarak “Buyurun raporunuz.” deyip uzattı. Yaşlı adamdan önce oğlu kaptı hemşirenin elinden raporu. Heyecandan kalbi küt küt atıyor, tapu senedine benzeyen raporda ne yazdığını merak ediyordu. “Görülen lüzum üzerine...” diye devam eden satırları okurken nerdeyse mutluluktan uçacak gibiydi.

“Yarın halledelim baba artık bu işi,” dedi arabaya doğru giderken. “İznim zaten iki gün.” Babasının “Tamam,” demesini bekliyordu heyecanla. “Tamam oğlum, halledelim.” demesini. Ama öyle olmadı. Tam arabaya binecekken “Yok oğlum,” dedi yaşlı adam sesi titreyerek. “Aşıdan da tarlayı vermektan de vazgeçtim ben.” Öfkeyle karışık bir çaresizlikle “Ne diyorsun baba sen?” dedi. “Hani tamam demiştin!” Yaktığı sigarasından sinirli ve aceleci bir tavırlarla üç dört nefes çekip çok geçmeden yere attı oğlu. “Demiştim doğru,” dedi fal taşı gibi açılmış

oğlunun gözüne bakarak. “Ama vazgeçtim şimdi...”

Bir yandan bir yerleri sancıyormuş gibi yüzünü buruşturarak son sürat arabayı sürüyor diğer yandan da durmadan kendi kendine söyleniyordu oğlu. Kabarmış öfkesini söze dökse de faydası yoktu. Eve gelene kadar hiç konuşmadılar o yüzden. Evin önünde sert bir fren hareketiyle zıncı diye durdurdu arabayı. Söylenerek arabanın kapısını açtı sonra, insin babası diye. Asasından destek alarak güç bela çıktı arabanın arka koltuğundan yaşlı adam. Oğlunun birkaç gün daha yanında kalmasını bekliyordu. Öyle olsun istiyordu. Ama beklediği gibi olmadı yaşlı adamın. Öfkesi kabarmış oğlu, “Bana müsaade.” ek gaza basıp gitti.

Arkasından baka kalan yaşlı adam, tuhaf bir kimsesizlik içinde evinin kapısına doğru yürürken gördü onu. Evinin tam karşısındaki tek katlı, beyaz badanalı evin, doğramaları dökülen penceresinde bekliyordu eli çenesinde Seher. Meraktan başını uzatıp “Ne oldu Mülayim Bey?” diye sordu yüzüne takındığı çekingenlikle. Kadının penceresinin önüne kadar gelip “Yahu!” dedi kıs kıs gülererek “Bizim oğlanla aş olmaya gitmişim, ama korkudan olamadan döndüm.” Peşinden bir kahkaha attı sonra. Sevinse mi üzülse mi karar veremedi kadın. “Üstüme iyilik sağlık.” ek telaşla kapıya koşup açtı kapıyı. “Ben dün oldum Mülayim Bey,” dedi sesi ikna eder bir tonda, “Korkacak bir şey yok ki!” ‘Anladım’ der gibi başını salladı yaşlı adam. Neden sonra sanki bir önemi varmış gibi “Peki ne olacak şimdi?” diye sordu kadın. ‘Bilmem ki’ der gibi kadının yüzüne baktı yaşlı adam şaşkınlıkla. Kısa bir sessizlik oldu aralarında. Yaşlı adam, sanki aklına harika bir fikir gelmiş gibi heyecanla “Yarımdan tezi yok belediyeye gidiyoruz.” dedi, “Sonra da aşya.” Beklemiyordu kadın. Hiç beklemiyordu hem de. Biraz şaşırmış ama daha çok sevinmiş gibi bakıyordu yüzüne. Çok geçmeden

şaşkınlığını üzerinden atıp “Ollurr!” dedi çocuk neşesiyle, “Gidelim Mülayim Bey.”

Yaşlı adamın nicedir tek düze kan pompalayan kalbi hızlanmış, yetmiş yedi yaş kamburu bile nerdeyse dikleşmişti. Kadın eliyle ucu çözülmüş eşarbını düzeltirken “Mülayim Bey, gel içerde konuşalım, hem çay var istersen.” ek buyur etti içeri. Bir anlık tereddüdün ardından dudakları arasında ıslak bir mırıltıyla “Bana ‘Bey’ demeyi bırak artık Seher!” deyip içeri girdi yaşlı adam. Damarında akan kan coşkunun ırmakları gibi vücudunda dolaşmaya başlarken şırınga korkusunu çoktan atmıştı üzerinden.

SEVDİKLERİM İÇİN

Abdulmiraç Altınay

Hapishane koğuşu/2021

Koğuşun paslanmış, boyasız, yaklaşık on kilo çeken kapısı gıcırdayarak kapandı. Kimse kafasını çevirip bakmadı. Kapıdan içeri otuz beş yaşlarında bir adam girmiş, elindeki havluyla yüzünü kuruluyordu. Kahvaltı yapmakta olan yaşlı adam, gence dönmeden “Heladan mı evlat?” diye sordu. Genç onayladı. “Gel bakalım evlat.” ek onu tanışmaya davet etti. Genç dün gece geldiğinden tanışmamışlardı. Genç, adamın yanındaki sandalyeye oturdu. “Dayı, Halil benim adım.” Yaşlı adam parmağındaki tereyağını yalayarak temizledi ve gencin elini sıktı. “Ben de Hasan. Koca Hasan...” Genç ekmekten bir kırık alıp reçele batırdı. “Eee, evlat. Neden düştün buraya?” Genç baştan pek cevaplamak istemese de Koca Hasan’ın ısrarına yenik düştü. “Şöyle özetliyim dayı: Dışarıdaki virüsten haberin var. Bu virüsü çıkaran adamlar şimdi de aşısını bulmuş ne hikmetse? Herkesin aşı ayağına beynini uyuşturacaklar anlayacağın. Ben de bu işe karşı çıktım hâliyle. Sonra baya tartışma falan filan. Buradayız işte. Elime de bu kâğıdı verdiler. Aşı olmayı kabul edersem serbest kalacağım.” Hasan başını salladı. “Oğlum ol sen de. Nolacak?” Genç hiddetlenerek reddetti. “Benim bağışıklığım güçlü dayı. Bi şey olmaz bana.” ek kestirip attı ve konuyu değiştirdi. “Dayı, sen niye girdin buraya. Epey var yaşın.” diye yaşlı adama çevirdi sorusunu. “Ben cinayetten girdim evladım.” Yaşlı adam duygusuzca söylemişti bu zor cümleyi. “Hak etmişlerdir kesin be dayı. Neydi? Namus meselesi mi?” Gencin meraklandığı da açıkça ortadaydı. “Yok

evlat, aslında benzer mesele. Ben de seninle aynı kafadaydım bu aşı meselesinde. Sadece, benim işim kanla bitti. İster misin başından anlatayım?” Yaşlı adamdaki heves gence de geçmişti. Kabul etti ve hikâye başladı.

Köy Kahvehanesi/1980

Kahvehane diğer günlere göre daha kalabalıktı. Cuma günleri bu saatlerde hep böyle olurdu zaten. Cuma namazından çıkan cemaat soluğu Kahveci Mesut’un ağaç dibindeki kahvehanesinde alırdı. Böyle bir günde Hasan ve arkadaşları Cuma namazından çıkışta köy kahvehanesinde okey oynuyordu.

Hasan arkadaşlarının keyifli anında söze girdi. “Beyler, İstanbullarda bi hastalık çıkmış diyolar.” Okey masasına uygun bir muhabbetti ona göre. “Valla buralara daha gelmedi ya sıkıntı yok.” ek elindeki kırmızı sekizi Fevzi’ye attı Ali. Ali haklıydı kasabada henüz bir vakaya rastlanmamıştı. Meraklı Kahveci Mesut lafa girdi: “Beyler aşı mı, ney varmış. Siz olcunuz mı?” Hasan’ın cevabı: “Ne aşısı Mesut? Sen ne kadar korkuyon ölmekten.” oldu. “Harbiden Mesut abi neden korkuyon? On gram pamuk sonuçta” Ali’nin esprisi herkesi güldürdü. “Ali öyle diyon ama gerekli diyolar.” Hasan oyunu bırakıp Mesut’a dönerek “Yav, bize bi şey olmaz oğlum. Köy yerinde biz sağlıklı besleniyoz. O İstanbullular gibi güçsüz çelimsiz bi şey miyiz? Bize hiç bi halt edemez o hastalık.” Hasan bu olaydaki fikirlerini açık açık paylaşmaktan asla çekinmezdi. Okul yıllarından beri her olayda en başta o olurdu. Doğru veya yanlış görüşte olması onun için bir şey ifade etmezdi. O her zaman bildiğini okur, kolay kolay da fikir değiştirmezdi. Bu arada Fevzi de Hasan’ı destekler nitelikte bir görüş belirtti: “Hem siz onu bunu bırakın bu aşılardan ne olduğu belli değil. Benim dayıoğlu aradı Almanya’dan. Orda bu aşı işleri başlamış. Diyo ki aşığı olanlar böyle bi aptallaşuyomuş. Beyinleri yıkanyomuş. Robot gibi

dolaşmış insanlar ortalıkta.” Fevzi’nin anlattıkları harbiden de ürperticiydi. Hasan bu haberi duyunca arkadaşlarına ve Kahveci Mesut’a iyi bir nutuk çekti. Böyle üst kademedede olmaya bayılırdı. Konuşmasıyla herkesi kilitledi kendine.

Okeyin beşinci eli falan oynanıyordu ki kahvehaneye Doktor Ragıp ve Zeynep Öğretmen geldi. Doktor Ragıp altı yedi senedir bu kasabada görev yapıyordu. Aslen nereli olduğu bilinmese de iyi niyetli biri olduğu herkes tarafından bilinirdi. Zeynep Öğretmen ise bu kasabanın kıızıydı. Nalbant Necati’nin kızı olarak okumuş, kendini yetiştirmiş ve kendi kasabasına öğretmen olmuştu. Tüm köyün gurur kaynaklarından biriydi. Kasaba yerlerinde böyledir. Doktor, öğretmen, mühendis ve bunlara yakın meslek sahibi olanlar tüm köylü eşrafınca sayılır, sevilirdi. Nice zengin tüccarların, çiftçilerin elde edemediği prestiji bunlar elde ederdi.

Doktor Ragıp söze girdi: “Selamünaleyküm ahali.” Selam herkes tarafından alındı. Hâl hatırlar soruldu. Çeşitli sohbetler edildi. Hasan, bu ikilinin bir sebep uğruna burada olduğunu sezebilecek kadar uyanıktı. “Eee, Doktor bey niye buradasınız? Söyleyiverin bakalım.” Ali hemen atladi: “Hayırdır Zeynep bacım? Okutmaya mı geldin bizi?” Ali’nin kendince komik olduğu şakasına sadece Fevzi güldü. Doktor ve öğretmenin suratından ciddi bir konu olduğu açıktı ki bu sırada muhtar, imam ve beraberinde bir takım sağlık çalışanı da kahvehaneye geldi. Doktor Ragıp da bu ekibi beklediğini açıkça belli ediyordu. Hasan’ın kafasında az çok olayın amacı şekillenmişti. Tüm devlet erkânı toplanmış, kahvedekileri aşı yapmaya gelmiştiler. Hemşirelerin elindeki bu kutularda olsa olsa aşılar vardı.

“Değerli kasaba halkı!” ek söze başladı Doktor Ragıp. Salgın hastalık hakkında uzun uzun konuştu. Doktorun sözleri sık sık kesildi. Elbette Hasan bu patavatsızların başında geliyordu.

“Hadi ordan, sen de onların iti olmuşsun. Bizim beynimizi uyuşturmak istiyorsun.” gibi sözler doktorun yüzüne soğuk rüzgâr gibi çarpıyordu. Doktor, bu sözlerle gerekli karşılığı vermişti az çok ama kasaba halkı yine de Hasan ve benzerlerinin sözlerinden etkileniyordu. “Şimdi gözünüzün önünde ilk aşığı ben olacağım. Ardından öğretmen hanım ve imam bey de aşı olacaklar. Bu aşı asla bu arkadaşlarımızın iddia ettiği gibi zararlı bir şey değildir. Hem onların iddia ettiği gibi sizi uyuşturmak isteseler her gün içtiğiniz çayın içine istediklerini katar yaparlar. Haberiniz bile olmaz. Niye sizi aşı olmaya ikna için uğraşalım. Gözünüzü seveyim, yapmayın. Bilime düşman olmayın.” Doktor Ragıp’ın bu konuşması kasaba halkı üzerinde pozitif etki ettiği su götürmez bir gerçektir. Hasan ve ekibinin savunması da devam ediyordu. Sayıları fazla değildi ama kararlılıkları çokça fazlaydı.

Doktor, öğretmen ve imam bahsedilen şekilde aşılarını oldular. Kasaba halkından bazıları da hemen oracıkta olmayı kabul etti ve sıraya girdi. Hasan ise yakın arkadaşlarından Ali’yi vazgeçirmekle uğraşıyordu. Ali, daha üç senelik evli bir delikanlıydı. Hasan ve diğer arkadaşları Ali ile sürekli ‘kılıbık’ diye kafa bulurdu. Yine kafa bulmak için bir sebep bulmuşlardı: Ali, karısının önerisiyle aşı olmanın zararsız olduğuna karar vermişti. Bu kararı duyan Hasan çılgına döndü. “Ulan kılıbık herif, cahil kadının lafına mı kanyosun? Emine ne anlar aşından, hastalıktan?” Bu sözler Ali’yi yolundan döndürmedi. Aşığı savunan bir nefer oldular Emine ile ikisi. Tabii bu da Hasan’ı deli ediyordu.

O gün orada büyük bir tartışma çıktı. Hasan ve arkadaşları daha az kişi olmalarına rağmen zorbalıklarıyla aşı yandaşlarını alt etti. Çok sayıda insan yaralandı. Kalabalığın kaçışmasının ardından aşı karşıtları, yani Hasanlar ortada kalan aşı kutularını

ateşe verdiler. Yükselen kara dumanları uzaktan izleyen Doktor Ragıp, nerede yanlış yaptığını düşünüyordu. Belki de o bir yerde yanlış yapmamıştı. Yanlış yapanlar güçlü olunca doğrunun hükmü kalmıyordu. Yine de Doktor Ragıp kendini sorumlu tutuyordu bu işten. Sonuçta önder olan, halkı yönlendirecek olan oydu. Oysaki daha bir kasabayı bile ikna edememişti.

İlerleyen günlerde kasaba içinde bu gerginlik sürmeye devam etti. Yeni aşı kolilerinin yolda olduğu söylenmişti. Aşı karşıtları ikna yeteneklerini konuşturup daha fazla taraftar topluyordu. İkna savaşları devam ederken, Cuma Hutbesinde İmam Vedat'ın "Bu hastalığı göz göre göre yaymak, başkalarının bu hastalığa yakalanmasına göz göre göre sebep olmak kul hakkıdır. Rabbimizin affetmediği tek günah kul hakkıdır. Bu sebeple kardeşlerim, aşımızı olalım; hastalığın yayılmasına dur diyelim." Sözleri halk arasında büyük tepki topladı. Kulaktan kulağa yayılan konuşmalarda "İmam, aşı olmayanlara dinsiz diyomuş." şeklinde yorumlanınca kasaba halkı imama cephe aldı.

Sürüp giden tartışmalar eşiğinde hastalık Türkiye'ye resmen giriş yapmıştı. Bir gün önce TRT'de verilen habere göre 'İstanbul'da birçok kişi de hastalığa rastlanmıştı.' Dış kaynaklara göre hastalığa yakalanılmasının ardından yirmi dört saat içinde kişi krize giriyordu. Neyse ki Türkiye'nin ilk vakaları erken tespit edilmiş, hastalığa yakalanan kişiler direkt olarak tedavi altına alınmıştı. Ancak akıllarda bir soru işareti vardı: Bu insanlar bu hastalığı ya daha fazla kişiye bulaştırdıysa? Ya bu erken teşhislerin dışında başka hastalığa yakalanan varsa? Ya onlar şu an içimizde farkında olmadan dolaşıyorsa? Bu soruların cevabını elbette zaman gösterecekti.

Hasan da herkes gibi bu haberi izlemişti. Hasan'ın herkesten farkı; asla panik olmamasıydı. Sokakta dolaşan herkes yanından

geçen bir diğerine tereddütle bakarken, Hasan'ın böyle bir sorunu yoktu. Ne de olsa onun bağışıklığı kuvvetliydi. İlk vakanın ertesi günü işine gitti. Dönüşte kahveye uğradı. Oradan da evine gitti. Tüm bunları yaparken bir zerre dahi kendini herhangi bir şeyden sakınmadı. Zerre korkmuyordu.

Rukiye sofrayı hazırlamıştı çoktan. Her gün onun işten dönüşünü beklerdi hanımı ve çocuklar. “Kurt gibi acıktım baba ya. Nerde kaldın?” Mevlüt, bir yerde haklıydı. Kahveye yemekten sonra giderdi genelde. Bugün eve geç gelmişti. “Geldik işte sıpa. Git kardeşlerini çağır da bi ziyafet çekelim. Anan döktürmüştür gene.” Mevlüt ikizleri çağırarak için odaya yöneldi. Hasan'ın keyfi yerindeydi. Sofrada her zamanki gibi başköşeye oturdu. Yemekler yendi. Hasan tüm yemek boyu şen şakraklı. Yemek bittikten sonra Hasan'da bir durgunluk olduğu görüldü. Rukiye elini Hasan'ın alınına koyduğunda ateşi olduğunu hissetti. Hemen sirkeli bezi Hasan'ın anına koydu. Bezi sürekli değiştiriyordu. Bu hastalık normaline benzemiyordu. Herkesin aklına bir şey geliyordu ama söyleyemiyorlardı. Mevlüt, “Baba sen sakın o hastalıktan olmuş olmayasın!” diye ağzından baklayı çıkardı sonunda. Hasan kendinde olsa “Hadi ordan,” diye aşağılardı Mevlüt'ü. Öyle olmadı. Hasan şiddetli şekilde titriyordu. Çocuklar ve Rukiye aşırı derecede korkmuşlardı ki bir anda titreme sona erdi. Ölü gibi yatıyordu Hasan döşekte. Rukiye yanına yaklaştı. Nefesini kontrol edecekti ki Hasan bir hortlak gibi doğruldu yerinden. Gözlerinin akı o kadar büyümüşü ki bakışı insanı ürpertiyordu. Bir anda Rukiye'nin boğazına sarıldı. Rukiye'nin çırpınışları git gide azaldı. Çocuklar bu görüntüyü izlerken hüngür hüngür ağlamaya başladılar. “Hallettim komutanım!” diye söze girdi Hasan. Bir boşluğa bakıp asker selamı veriyor, arada da “Emredersiniz komutanım!” gibi şeyler söylüyordu. Bir anda gözlerini beşikteki çocuğa çevirdi. Mevlüt

kollarını iki yana açmış arkasındaki beşiği ve ikizleri korumaya çalışıyordu. “Baba napıyosun sen Baba?” diye ağlıyordu. Ne olduğunu anlayamadan duvarda asılı tüfeği eline geçirdi Hasan. Mevlüt çocuğu kucaklamış kaçmaya çalışırken tüfek sesi salonu inletti. Mevlüt kanlar içinde yerde yatıyordu. Beşikteki bebeğin suratına kanlar sıçramıştı. Odanın içinde küçük yavrucağın ağlaması yankılanıyordu. Bu sırada “Durun!” diye bağırды Hasan. Ardından iki el daha tüfek sesi duyuldu. Kapıyı açmak üzere olan ikizler birbiri üstüne yığılmış kanlar içindeydi. Hasan onlarla ilgilenmeyerek “Emredersiniz komutanım.” ek boşluktan onay aldı ve beşiğe doğru yöneldi ve eline yastığı aldı. Yastık bebeğin suratına yavaşça indi. Ağlamakta olan bebeğin sesi kısıldı. Görevini tamamlayan Hasan boşluğa dönüp tekmil verdi ve evden ayrıldı. Evdeki sessizliği bir şey bozuyordu. Televizyonda haberleri sunan güzel spikerin sesiydi bu. “Evet sevgili izleyenler, şimdi de ülkemizi etkisi altına alan salgın hastalığa geçiyoruz. Bilindiği gibi iki gün önce ülkeye giriş yapan bu hastalığın semptomları yabancı devlettekilerden farklıydı. Uzmanlara göre her yerde farklı mutasyonlara uğrayan virüs her ülkede farklı sonuçlar doğuruyordu. Ne yazık ki en acılarından biri bizim ülkemizde yaşıyor. Bugün gelen haberlere göre ülkemizdeki hastalık, etkilediği kişilerin beyin nöronlarında hasara yol açıp kişilerde bir çeşit akıl hastalığına veya cinnete yol açıyor. Hastalığa yakalanan kişiler çevresindekileri tehdit olarak algılayıp onlara zarar veriyor. Alınan verilere göre bugün bu şekilde ülke genelinde yirmi üç kişi, bu hastalığa yakalanan kişilerin saldırısıyla hayatını kaybetti. Ne yazık ki sayılar daha da artacak gibi duruyor. Siz siz olun, sevdiklerinizin katili olmayın. Kurallara uyun, aşınızı olun. Sağlıcakla kalın.”

Hapishane koğuşu/2021

“Yaa işte böyle evlat.” ek bitirdi konuşmasını altmış üçlük

Hasan. Ağlamaklıydı sesi. “Kendi çocuklarımın, karımın katili oldum ben. Beşikteki yavrumu...” Gerisini söyleyemedi. Hıçkırıklara boğuldu. Halil “Senin virüs çok fenaymış ya,” diye teselli etti kendince. Yaşlı adam burnunu çekti, gözyaşlarını gömleğine sildi. “Ne diyosun delikanlı sen? Bizim hastalıklar farklı öyle mi? Adı farklı sadece evlat, adı. Milyonlar ölmedi mi bu hastalıktan?” Sen diyorsun ya hani ‘Bana bi şey olmaz’ diye. O iş öyle değil evlat. Benim gibi kendi çocuklarının katili mi olacan? He? Belki benim gibi delirmeyeceksin ama onlara bu virüsü bulaştırıp ölümlerine sebep olmayacağını nereden biliyosun?” Hasan’ın bu çıkışı, ses tonu, Halil’i süt dökmüş kediye çevirmişti. Yutkundu. Evdeki karısı, küçük tatlı kızı geldi aklına. “Yaşlı adam haklı.” diye geçirdi içinden. Arka cebinden aşı olması için verilen formu çıkardı. Bulmaca çözen başka bir dayıdan kalemini ödünç aldı ve imzaladı. Hasan’ın yaşlı gözleri Halil’le gurur duyar gibiydi. “Haklısın dayı. Bana bi şey olmaz dememeli. Sevdiklerin için her şey denenmeli. Hem bu aşı dediğin şeyle bizi uyuşturmak niye istesinler. Şebeke suyuna koyarlar ilacı. Cahilliğimden utanıyorum dayı. Sağ ol, var ol.” Sözlerinin bitiminin ardından demir kapıyı tıklattı: “Gardiyan! Bi evrak teslim edilecek. Sevdiklerim için...”

KARARSIZ ABDULLAH

Baha Rahmi Özen

Görünmeden sinsice saldırıyor, yaşamı allak bullak ediyordu. Belki de önce yüreğini, sonra dünyayı kirleten insanoğlundan intikam alıyordu. Acımasızdı. 'Ben, sizin eserinizim! Beni, siz yarattınız!' diyordu. Yüreğini ve dünyayı kirleten insanoğlu, bu sese yıllar yılı sağır kalmıştı. O yüzden koronanın gözlerini kan, yüreğini kin bürümüşü. Kendini yaratanlara hıncı vardı. Bütün insanlığı yok etme emeliyle çok değişken bir karaktere sahipti. Kim; maske, mesafe, temizlik tedbirlerine uymazsa varacağı yer, öldüreceği er belliydi. Yakaladıklarının ve aşılınmaya kararsız kalanların yıldızını dürüyor; 'Bana bulaşmaz,' deyip tedbirleri hiçe sayan yiğitlerin güneşini söndürüyordu. Konuk olduğu evden can almadan çıktığı nadirdi.

Mamak'ta yaşayan Abdullah Efendi ailesi, kendi hâlinde çekirdek bir aileydi. Abdullah Efendi, Devlet Demir Yollarından emekliydi. Uzun yıllar çocukları olmayınca eşiyile birlikte evlat hasretiyle yanıp tutuşmuşlardı. Yıllar sonra bir erkek evlatları olmuş, adını Asım koymuşlardı. Asım, çok derin bir özlemle geldiği için el üstünde tutulmuş, 'el bebek, gül bebek,' büyütülmüştü.

'COVID-19' denilen 'coronavirus-koronavirüs' belası dünya çapında yaygınlaşınca bütün devletler tedbir almaya başlamıştı. 'Maske-mesafe-temizlik' bu tedbirlerin başında geliyordu. Bilim adamları, hastalığa yakalanmamak ya da hastalığı hafif atlatmak için gece gündüz çalışmış; COVID-19 aşısını bulmuştu. İnsanlar aşılınmaya başlanınca devletimiz de yaş ve meslek gruplarına göre ithal ettiği aşılarla vatandaşlarını aşılamaya başlamıştı.

Bir akşam, TV'de 'COVID-19' aşısının yarar ve etmenleri tıp adamları tarafından halkımıza anlatılırken Abdullah Efendi, çok sevdiği oğlu Asım'a; "Yaş grubuna göre benim de aşı olmam gerekiyor, Asım! Bana aşı randevusu al, Aile Sağlık

Merkezimize gideyim, aşımı yaptırayım.” demişti.

Asım, duyduğu asılsız ve mesnetsiz dedikodularla aşılana sızacak bakmıyordu. Babasını olumsuz yönlendirip “Arkadaşlarımdan hiç birinin babası ve dedesi bu ‘COVID-19’ aşısını yaptırmadı. Çünkü bu aşının, insan vücuduna birçok zararı ve yan etkisi varmış. Hatta aşılana bazıların öldüğü bile olmuş. Sakın, aşı maşı yaptırayım deme, baba!” demişti.

Abdullah Efendi’nin bağlı olduğu *Aile Sağlık Merkezi*, oturdukları eve çok yakın bir yerdedi. Bir kilometre ileride de tam donanımlı bir devlet hastanesi vardı. Asım, babasının kararını etkilemeseydi sağlık merkezine ya da istediği bir hastaneye gidip aşısını yaptıracaktı. Ama oğlunun menfi etkisiyle kararsız kalmıştı. Üstelik iki kez bağlı bulunduğu sağlık merkezi, aşı olması gerektiğine dair telefonla çağrı yapmış, Abdullah Efendi, sudan bahaneler uydurarak gitmemişti.

Asım, her seferinde babasına;

“Sakın ha!” diyordu. “Sakın aşıya maşıya gideyim deme! Arkadaşlarım aşı olanların her türlü hastalığa açık olduğunu söylüyor. Hatta bazı insanların ölümüne sebep bile olmuş. ‘Kimse aşı yaptırmaz’ diye yetkililer, ölümleri gizli tutuyormuş.” diyordu.

Asım’ın söyledikleri, ondan bundan duyduğu hiçbirini gerçek olmayan asılsız dedikodulardı. Bu söylentiler, virüsle mücadele eden kurum, kuruluş ve kişileri yıpratmaktan başka bir şey değildi. Dünya, *COVID-19* aşısını elde etmekte zorlanırken hatta bulamazken Asım’ın, uyduruk dedikodularla babasını kararsızlaştırmasına nasıl anlam verilirirdi?

Süreç ilerlerken Abdullah Efendi’nin emsallerinin büyük çoğunluğu, ikinci *COVID-19* aşısını da yaptırmış, “Biz,

ikinci *COVID-19* aşısını da yaptırdık, Abdullah! Sen, hâlâ birinciyi yaptırmadın! Neyine güveniyorsun, kardeş?” diye eleştirdiklerinde, “Ya, arkadaşlar, sizi çok seviyorum ama bizim oğlanın hatırını da kıramıyorum! Aşılana, her türlü hastalığa açılmış, diyor bana. Ve hatta öldüklerini bile söylüyor, beni korkutuyor.” diyordu.

“Biz, ileri yaş gurubundayız, Abdullah kardeş!” diyordu arkadaşları. “Virüsün ilk hedefi bizim gibi yaşlılardır! Sen, tıbbı mı inanacaksın, sizin oğlana mı? Aman, daha da gecikmeden git, aşımı yaptır!” dediğinde o yine;

“Valla, bilemiyorum. Akşamleyin, hastaneye gidip aşımı yaptıracığımı diyorum, ne oluyorsa sabahleyin fikrimden cayıyorum. Bir türlü karar veremiyorum.” diyordu.

“Karar verememenin nedeni nedir, be kardeşim? Devletimiz ta Çin’den aşı getirtmiş, bizi bedava aşıyor. Bu, bir nimet değil midir, bize? Sen, onun bunun uyduruk dedikodularıyla tehlikeyi tercih ediyorsun. Kendine yazık edersin, bak!” diye öğütler verdiklerinde o, düşünüp kalıyor, söyleyecek bir şey bulamıyordu.

Aşılana koşar adımla giden komşusu seksen yaşındaki Emekli Öğretmen Muhsin Bey, bir gün, Abdullah Efendi’ye, evinin önünde rastlayıp,

“Aşı olmaya gittin mi, Abdullah?” diye sorduğunda,

“Valla, ben hâlâ kararsızım, Muhsin Hocam!” demişti.

Muhsin Bey;

“Bak Abdullah, bu kovit, merhamet ve acıma duygusu olmayan bir iltittir. Öyle bir iltittir ki, bu zalim koronanın yanında insanın toz zerresi kadar değeri yoktur. Aklını başına al, git, şu aşımı yaptır! TV’lerde her akşam haberler verilirken görmüyor musun, hastanelerin yoğun bakımlarında can çekişen

hastaları, sağ girip tabutla çıkanları? Sen, bırak oğlunun dediklerini, hemen randevunu al, aşını yaptır be kardeşim! İstersen ver T.C. numaranı, ben alayım randevunu!” demişti. “Sana, bunu onlarca kez anlattım. *COVID-19* aşısını amacı; virüsün vücuda girmeden ya da hastalık gelişmeden etkeni tanınmasını, onu yenecek yanıtı geliştirmesini ve vücudun gerekli antikor üretmesini sağlamaktır. Bu aşı, virüsün hastalık yapma yetisini azaltır, etkeni insan vücuduyla tanıştırır. Böylece vücut, söz konusu enfeksiyona karşı bağışıklık kazanır ve kişiye hastalık bulaşmışsa hafif geçmesini sağlar. Ayrıca vücudun antikor yapımını uyarır. Kim demiş öldürüyor diye?”

Abdullah Efendi, aşı olmayan ya da yaş grubuna göre sırası gelmeyen birçok insanın kovite yakalanıp hayata veda ettiğini her akşam TV’lerde izliyordu. Her gün dünyada ve ülkemizde bilmem şu kadar insan ölüyordu. Son olarak yakın akrabalarından bir evden karı koca iki kişinin kovitten hayata veda ettiğinde aşı olma kararını vermiş, konuyu yine oğluna açmıştı. Oğlu, önceden dediği gibi:

“Aman ha, baba!” demiş, tanıdığı arkadaşlarının yakınlarından aşı yaptıran kaç kişinin öldüğünü tekrarlamıştı.

Süreç böyle devam ederken günlerden bir gün Asım, şiddetli bir öksürüğe yakalanmış, soğuk algınlığı ve grip benzeri bir şey yaşamaya başlamıştı. Bir-iki gün içinde geçer diye aldırma-mıştı. Süreç ilerlemiş ama geçmemişti. Ateşi yükselip öksürük çekilmez hâle gelince arkadaşları onu hastaneye götürmüştü. Muayenesini yapan doktor, kovit şüphesiyle bir dizi tetkikler istemişti. Kandı, idrardı, film ve tomografiydi derken sonuçlar çıktığında doktoru, Asım’ın yüzüne üzüntüyle bakmış; “Üzgünüm Asım Bey!” demişti. “Seni hemen hastaneye yatırmamız gerekiyor!” Sebebini sormuştu, Asım. “Kovitsin!” demişti, Doktor. ‘Kovit’ der demez birden ürpermiş, tepeden tırnağa titremişti Asım.

“İlaç verseniz de evde tedavi olsam, Doktor bey?” “Hayır, seni yatırmakla hem virüsü başkalarına bulaştırmanı önleyeceğiz, hem de tedavini hastanede yapacağız! Virüs, ciğerlerine kadar inmiş. Hastaneye yatmadan olmaz!” demişti.

Asım, aklının kenarından bile geçirmediği bu tanıyla ne kadar korkup ürperse de hastaneye yatmaktan başka çaresi kalmamıştı. Bir gün, iki gün, üç gün derken nefes almakta güçlük çekince yoğun bakım ünitesine alınmıştı. Aynı evde yaşadıkları için babasıyla teması kaçınılmazdı. O da Asım’dan üç gün sonra kendisinde kovit emareleri hissedince apar topar hastaneye koşmuştu. Tetkikler yapılmış, sonuçlar doktorun önüne gelince Abdullah Efendi’nin de kovit illetine yakalandığı anlaşılmıştı. Ve şimdi bir evden iki kişi kovitten hastanede yatıyordu.

Çok kısa zamanda Abdullah Efendi’nin hastalığı hızla ilerleyince o da oğlu gibi yoğun bakıma alınmıştı. Virüs, Abdullah Efendi’nin vücudunda çok hızlı ilerlemişti. O yüzden on gün içinde ailesine, dostlarına, arkadaşlarına ve çok sevdiği oğlu Asım’a veda etmişti. Cenaze işlemlerinden sonra eşi Fatma Hanım, yoğun bakımda olduğu için yanına giremediği Asım’a iki cümle yazıp sağlık görevlisine vermiş, babasının ölümünden haberdar etmişti. Eşinin notunu okuyan Asım, çok çok üzülmüştü. Çünkü babasının aşı olmasını engelleyip kararsız duruma düşüren o idi. Lakin ne üzümlüğün, ne de pişmanlığın fayda sağlamadığı yere gelinmişti. O da bir not yazmak için sağlık görevlisinden kâğıt-kalem istemiş ve iki cümle yazmıştı: *‘Kulaktan dolma dedikodularla babamın aşısı olmasını engelledim, katili oldum. Bu acı haberle vicdan azabıyla yanmaya başladım. Benim sonumun ne olacağı da belirsiz...’* diye yazmıştı.

Aşı kararsızlarına ve aşı olmayanlara müthiş bir dersti bu.

SANKİ VİRÜSÜN İÇİNDE NE OLDUĞUNU BİLİYORSUNUZ!

Melodi Holago

Sigaramdan çıkan duman ‘Acil’ yazısının yakınlarında havaya karışıp dağılıyordu. Dünden beri saate bakmamıştım. Güneşin kafamın üzerinden beynime girip her hücremi yakmasından anlıyordum öğle saatlerinde olduğumuzu. Güneşli günler midemi bulandırıyor. Dünden beri bir şey yememiş olmanın verdiği his, bu bulantıyı ayyuka çıkarıyordu. Gece geç saatlerde geldik buraya. Apar topar... Babam iyi değildi günlerdir. Dün bu saatlerde iyice kötüleşince hastaneye gitmeye karar verdik. Kolay olmadı bu kararı almak. Düşünürken daha da vakit kaybettik. Gitgide kötüleşti her şey. Önce ateşi yükseldi, sonra nefes alamamaya başladı. Buraya gelmeye mecbur kaldık bir nevi.

Annemden beri hastaneye giderken geriliyorum. Birkaç ay sonra bir yıl olacak. Bir gün bile azalması acısı. Sadece o acıya alışıyorsun bir yerden sonra. Acı yapıyor bence bunu. Seni kendine alıştıran zehirli bir şekilde. Ya da donarak ölmek gibi... Çok uzun zamandır hissizim. Bir şey hissetsem ne olacak ki. Hiçbir şeyi değiştiremiyorum. Önüne geçemiyorum. Her şey etrafımda olup bitiyor. Engellestemiyorum. Herkes ‘kader’ diyor. Ben bir şey demiyorum. Düşünmüyorum. Bıraktım kendimi. Ne olursa olsun... İnsan birini kaybettiğinde başkalarını da kaybetmekten daha fazla korkar hâle geliyor. Bir yandan da tanıdık duygular yaşayacak olmanın rahatlığı oluyor içinde bir yerlerde. Bunu kimse söylemez. Ama ben biliyorum. Herkes aynı hissediyor. Bunu dile getirirse, kendine itiraf ederse; ayıp. Çok ayıp. Çok üzölmeli insan, rahatlamamalı. En azından

hislere engel olunamayacağını herkes biliyor. Bu yüzden kimse itiraz etmiyor. Bende de tüm o korkuların, mide bulantılarının, panik hâlinin yanında bir rahatlık var. Başkasına söyleyecek değilim. Ama rahat içimde bir yer. Babamı seviyorum. Ona bir şey olmasını istemem. Olursa ne hissedeceğimi biliyorum sadece. Annemden öğrendim. Öldükten sonra bile bana bir şeyler öğretti. Onu çok özleyorum. Babam da özleyor sanırım. O yüzden bir an önce yanına gitmek için acele ediyor. Ben bunun bir çeşit intihar olduğunu düşünüyorum. Aşı bulunalı üç ay oldu. Yaptırmadı. Bizim de yaptırmamıza karşı çıktı. Öğrendiği her yalanı, çıkan her haberi önümüze koydu. Kahvede hararetle tartıştı bu konuyu. Birkaç kişinin aklını çelmeyi de başardı. Ben yaptırdım. Dinlemedim onu. Bu benim hayatım. Onun hayatı ise şimdi makinelere bağlı. Aynı hastalığı ikinci kez geçiriyor. Annemle birlikte o da hastalanmıştı. Virüs acıdı hâlime de birini aldı benden diye düşünüyordum, sadece zamanı uzatmış. O zaman aşı olsaydı annem hâlâ yaşar mıydı? Söz verdim kendime bunu düşünmeyeceğime. Bana bir faydası yok. Sadece beni kahrediyor ve uykularımı kaçırıyor. Yine de merak ediyor insan işte. Hem de aynı sebepten babam içerde yatarken...

Aşırı dik kafalıdır benim babam. Bir doğusu (!) varsa sonuna kadar diretir. Benim uyarılarımı, araştırmalarımı hep görmezden geldi. Birkaç kere doğrudan söyledim. Anlatmaya çalıştım, dinlemedi. Esti, gürlledi. ‘Aşının içinde ne olduğunu bilmiyormuş.’ Sanki virüsün içinde ne olduğunu biliyor! Makineye bağlanmak, nefes alamamak hatta kendinde olmamak aşı yaptırmaktan daha mı iyi? Onlarca hastalığı zamanında aşısı bulunduğu için taşımıyoruz artık. Kimse bunu hatırlamıyor. Korkutur yeni şeyler insanı. Birçok insan bu yüzden kararsızlık yaşıyor çok iyi biliyorum. Her kafadan bir ses çıkınca elimizde aşılı, sağlıklı insanlar yerine kocaman bir kakofoni kaldı.

Başlarda ben de kararsızdım. Yeni şeyler beni de korkutur. Sonra düşündüm. Ben bir araba tamircisiyim. Arabada arıza varsa tamir ederim. Etmezsem araba ya hasarlı çalışır ve daha çok masraf çıkarır ya da hiç çalışmaz. Bir kahveye gittiğimde oradan biri çıkıp bana arabasını tamir ettirmeyeceğini ve hiçbir şey olmayacağını söylese ben sadece gülerim. Babam olsun... Ona da gülerim. Zaten benim babam fırıncı. Araba tamirinden anlamaz. Aşıdan da anlamaz. Ben de ekmek yapmayı bilmem. Aşığı da bilmem. Babam da bilmez. Ben bilene bıraktım. O bildiğini sandı. Yanıldı. İşte doktoru geliyor. Yanında da asistanı... Suratlarında telaşlı bir ifade... Dün gecedен beri babamla uğraşıyorlar. Yorulmuşlardır, normal... Hayır hayır! Korku ve üzüntü var. Biliyorum ben bu ifadeyi, tanıyorum. Alışmışlıktan tanıdım. Daha önce yaşadıkları üzücü bir olay... Göz göze geldik. Neden durdular? Beni görünce durdular. Neden? Başka tanıdık bir ifade; 'çaresizlik.' Hepsini tanıdım. Hepsini biliyorum. Bana bakıyorlar. Çaresizce. Anladım. Yavaşça bana doğru geliyorlar. Birinin kafası yerde, diğeri çekmedi gözlerini üzerimden. Biliyorum. Anladım. Söylemelerine gerek yok. Anladım... Hoşça kal baba.

GARARSIZIM GARDAŞ

Murat Öğütçen

Tokat merkezde, eski evlerin olduğu bir mahallede oturuyordum; komşuluk ilişkilerinin oldukça iyi olduğu vasat bir mahallede. İlk virüs çıkıp da can almaya başlayalı bir seneyi geçmiş ve artık aşılama başlamıştı. Şimdi en büyük sorunum aşı sıramın gelmiş olmasıydı.

Ben günlük giyeceğim gömlekte bile kolay karar verebilen biri değilim. Kararsızlık içimi kemiriyordu ve uyku uyuyamıyordum. Yorgun olmama rağmen ‘biraz çıkayım, hava alayım’ dedim ve kendimi sokağa attım. ‘Cengiz ustanın kıraathanesinde bir çay içip sonra da şu aşı konusunda bir karar veririm,’ diye düşünüyordum. Sıram gelmişti ve eşim randevu bile almıştı. Benimse gidip gitmeme konusunda bir fikrim yoktu. Kahvehaneye yaklaştım, İçeri girdim. Cengiz ustaya selam verdim.

- Selamünaleyküm Cengiz usta.

- Aleykümselam gardaş. Aşı olacaktımsın. Hastaneye mi gidiyorsun?

- Yok usta, karar veremedim daha, ya sen?

- Gararsızım gardaş

Aslında kime sorsam bir kararsızlık havası hâkim. Bir tane kararlı birisini bulsam takılacağım peşine. Çünkü biliyorum en kötü şey kararsızlık. En kötü karar bile bundan iyi. Hiç olmazsa avuturum kendimi, ‘bak falanda benim gibi yaptı’ ek. Derken köşede bir masada altı-yedi kişinin hararetle sohbet ettiğini gördüm. Aşıdan konuşuyorlardı. “Allahhh!” dedim kendime.

Bir bilim masası oluşmuş. Tam da istediğim şey. Hemen kulak kabarttım, başladım dinlemeye. Yaşlı, üzeri harç lekeli, muhtemelen inşaat ustası olan adam anlatıyordu:

- Bakın kardeşim bu musibet Çin'de çıkmış. Bir kocakarı, yarasa yemiş hastalanmış. Hastaneye götürmüşler orda doktorlara, hastalara, kısaca herkese bulaşmış. Hemen yanı başında duran sıska bir adam söze atıldı:

- Yalan gardaş, valla yalan. Yaşlı adam biraz sinirli bir şekilde hem sözünün kesilmesine hem de kendisine muhalefet edilmesine tepki gösterdi.

- Koskoca devlet yetkilileri böyle diyor. Yalan mı söylüyorlar? Sıska adam:

- Yalan tabii, sen ne biliyon? Saklıyorlar gerçekleri. Hepiniz öleceksiniz derler mi hiç!

Konuşma bu hâldeyken bir de ölüm konusunun açılması zaten seyrelmiş tüylerimi biraz daha dikeltti. Sıska adam devam etti:

- Gardaşlar, bu gâvurların bir tane kitabı varmış. Kitapta diyormuş ki 'iki binli yıllarda bir sürü sıkıntılar olacaktı. Bu sıkıntıların çözümü için nüfusun azaltılması gerekiyordu.'

Yaşlı adam sordu.

- Nasıl yani?

- Şimdi dünya nüfusu sekiz milyarmış; beş yüz bine düşüreceklermiş. O yüzden herkesi virüsle öldüreceklermiş. Eğer ölmezlerse bu sefer aşılacaklarmış. Ancak mıknaatıslı aşı haa. Gökyüzünden dev bir mıknaatıslı herkesi toplayıp götürecekmiş.

Kenarda sessizce konuşmaları dinleyen, sonradan hastanede hademe olduğunu öğrendiğim zat konuşmaya damgasını vurdu.

- Gardaşlar, lütfen sizi bilime davet ediyorum, dedi. "Böyle

saçma dedikodularla konu aydınlanmaz!” dedi. Ve benim yüreğime su serpti. Sonunda bir bilimsel gerçek duyacağımız derken hademe sözüne devam etti:

- Amerika’da bir adam var. Adı Allen bildiniz mi?

- Hani şu anahtarı var omu?

- Yok lan, bu Amerikalı. Hani uzay gemisi yapıyor. Mars’a falan gidip geliyor. Televizyona çıkıyor, hoplayıp zıplıyor, şebeklik yapıyor hani.

- He bildik tamam.

- İşte o herif Mars’a gitmiş. Orada Marslıların altın madenlerini basmış ve bütün altınları çalıp dünyaya getirmiş. Marslılar takip etmişler, dünyaya geldiğini görünce yemin etmişler, ‘bütün dünyalıları zehirleyeceğiz’ diye. Sonra bu virüsü dünyaya atmışlar. Virüsün bir özelliği de aşığı görünce insanlar zombiye dönüşecekmiş. Bu Allen nasıl bu kadar zengin oldu zannediyorsunuz? Diğer bir kişi atılmış,

- Hani bu Mars’ta hayat yoktu. Var mıymış?

- Varmış varmış. İsraili bir general açıkladı ya, duymadınız mı? Amerikalılar öğrenmiş bu durumu CIA Mars’a gitmiş, Marslılarla konuşmuşlar. Yalvarmış yakarmışlar, sonunda ikna etmişler herifleri. Yaşlı adam söze atıldı:

- Yalandır gardeşim. Mars’a kaç ayda gidiliyormuş biliyor musun? Tam yedi ayda gidiliyormuş. Ulan iki kişi aynı odada kalınca, iki saat havalandırmayınca eve giremiyoruz. Onca adam, küçücük uzay gemisinde nasıl kalacak? Hadi püsküüt yer, idare ederler de, nereye yapacaklar? Tıpa mı takacaklar?

Bu konuşmalar devam ede dururken artık dayanamadım.

- Eee ne yani? Aşığı olmak mı doğru, olmamak mı, ben hiçbir şey anlamadım.

- Gararsız gardaş.

- Yav, bir saattir, bir sürü saçma sapan şey anlattınız, kafamı çorba ettiniz. Nerden duydunuz bunları? Bu nasıl saçmalıktır?

- İnternette izliyoruz gardaş. Sen de izle böyle cahil kalma.

Bu son söz hayatımda ilk defa bir kararı kendi başıma almam gerektiğini beynime çakmıştı. Gidip aşı olacaktım. Sonucu ne olursa olsun. Bu insanlara benzememek için olacaktım. Oturduğum yerden kalktım, birkaç adım atmıştım ki yaşlı adan arkamdan seslendi.

- Git aşını ol gel oğlum. Biz, hepimiz aşımızı olduk. Sen de ol!

Şaşırılmışım. Daha biraz önce ‘kararsızız’ demişlerdi hâlbuki. Yaşlı adam konuşmasına devam etti:

- Bunca doktor, hemşire, sağlık çalışanı gece gündüz çırpınırken onların emeğini inkâr mı edelim? Ter içinde, bir hayat fazla kurtarmak için çırpınanların gerçeği önümüzdeyken internete mi inanalım? Biz okumamış olabiliriz ama kör değiliz oğul! Hayat okulunun bir öğretmeni de doktorlardır. Biz kimin faydamıza çalıştığını biliriz.

Kapıdan çıkıp hastaneye doğru yürürken o masanın etrafında olanların yüzlerindeki gülümseme hâlâ gözlerimin önündeydi. Bir süre cahil ve salak olduklarını düşündüğüm insanlar, bana bir ders vermişlerdi ve kendilerini kandırdıklarını zannedenlerle dalga geçiyorlardı. Evet, her şey şimdi daha berraktı “Türk doktoru hastasını asla kandırmaz.”

GERÇEĞE ÇAĞRI

Ali Mutluay

Bahar yüzünü göstermiş, doğa bütün cömertliğini sunuyordu adeta. Kuşlar şen şakrak şakıyor, rengârenk çiçekler birbiri ardına açıp seriliyorlardı ayaklarımızın altına. Güneyden esen hafif bir meltem yumuşacık elleriyle benim ve kızlarımın yüzünü okşuyordu. Güneş usul usul veda ediyordu ufukların ardından. Ve gece simsiyah giyinip geliyordu üzerimize...

Ben ve karım aynı sağlık kuruluşunda birlikte görev yapıyorduk. Böyle bir fırsatı yakalamak oldukça güç ve nadir bir durum olduğu için piknikte kızlarımızla olabildiğince eğlenmeye çalıştık. Dedikleri gibi ‘hayat bir gündür o da bugündür.’ O yüzden anın tadını çıkarabildiğimiz çok kıt fırsatları mutlaka değerlendirmeye çalışsak da bizim irademizin ötesinde gelişen vahim olaylar çok kısa sürede bizi de etkisi altına alacaktı.

Hastanemiz küçük olmasına rağmen çok büyük kalpleri barındırıyordu bünyesinde. Mesleki durumun da tesiriyle hepimiz sıcak bir yuvanın öğeleri gibiydik. Büyükler küçüklerle konuşurken sosyal statüleri ne olursa olsun, ‘evladım, kardeşim’ şeklinde seslenir, küçükler de onları ‘abi, abla, anne’ gibi görürlerdi. Her zaman karımla konuşurken iki ailemiz olduğundan bahseder, eve geldiğimizde ‘büyük ailemizden küçük ailemize geldiğimizi’ hatırlardık.

Her ne kadar yorucu, bunaltıcı ve dopdolu bir zihinle geçip gitse de günler gene de mutluyduk. Ta ki o kara güne kadar. Dünyanın başına musallat olmuş ‘COVID-19’ tüm sınırlarımızı dolaştıkça biz ihtimaller üzerinde pek de içi açıcı olmayan senaryolar kurguluyorduk. Tüm senaryoların ortak yanı daha

çok belirsizliğin hâkim olması gerçeğiydi.

Sonra ülkemizde de görülmeye başlayan *COVID-19* (bazı çevrelere göre; çağın vebası) bizi ve vatandaşları iyiden iyiye tehdit etmeye başladı. Her gün şüpheli belirtiler gösterenlerin başvurusu artıyor, hastalık hız kesmeden yayılım gösteriyordu. Çevremizde, aynı zamanda anne-baba olan sağlık çalışanlarının çoğu, can parelerini, göz kırpmadan canlarını feda edebilecekleri evlatlarını, aile büyüklerinde bırakarak korumaya çalıştılar. İçimiz parçalansa da yüreğimiz özlemle kavrusa da biz de o radikal kararı aldık ve göz bebeklerimizi anneannelerine bıraktık.

Tam bir dramaydı... Onları, ne zaman biteceği belli olmayan bir salgın sürecinde başka bir zamana uğurlamak ve tüm hasretleri, belki sonunda kavuşmanın bile olamayacağı bilinmez bir sabaha saklamak... Her iki kızımızdan da ayrılmak, her şeyin onları korumak için olduğunu anlatabilmek öyle zor ve öyle dokunaklı oldu ki! Ve bunu boğazınıza oturan yumruyu yutamadan, o an akmaması için dualar ettiğiniz gözyaşlarınızın gözünüzden aktığını göstermeden ve en zoru o anın belki de son anınız olduğunu düşünerek anlatabilmek... Hayatta hiçbir şey bir yavrunun anne ve babasının kollarından istemeyerek sökülmesi kadar acı olamazdı. Acaba kaç aile daha böyle bir acıyla ve evlat özlemiyle geçirdiği o bitmek bilmez zamanların yasını tutuyordu içinden? Üstelik çok basit önlemlere uymayanları uyardığımız zaman bize verdikleri anlamsız cevaplar, yüreğimizdeki ateşi maşayla karıştırmak değil de neydi?

Artık her şey belliydi ve cepheleler açılmıştı. Bu bir savaştı; üstelik bizi en yakınlarımızla, çoluk, çocuk, genç, ihtiyar demeden seçip vuran; vuramadıklarını gizli silahlar gibi taşıyıcı olarak kullanan ve yaşamını devam ettirmesinin yegâne yolu başka yaşamlara zarar vermek olan bir düşmanla yapılan savaştı. Mert değil, seçici değil, çok acımasız ve hiçbir etik harp kuralına

riayet etmeyen bir düşman...

Bizim ise maske, siperlik, eldiven vb. koruyucu ekipmanlardan başka bir silahımız da yoktu. Doktorlar komutan, bizler de en ön safta direnmeye çalışan askerlerdik. Birkaç gün içinde bir sekreter arkadaşımız, onun ardından bir hemşire, onun ardından bir doktor derken cephelerimiz ardı ardına yarılmaya başladı. Bir gün önce birbirimize moral vermeye çalıştığımız kardeşimiz ertesi gün kovite yakalanıyordu. Belirsizlik tüm gücüyle öfkesini üzerimize kusuyordu. Bu tüm dünya halklarının ve kaçınılmaz olarak da bizim rengi, dili, dini ve amaçları ne olursa olsun topyekûn giriştiği bir mücadeleydi. Her yanımız sarılmış, her cepheden saldıran düşmanın acımasız taktiklerini doğru okumaya çalışıyorduk.

Alerjik astımlı bir evladı virüse yakalanmış sekreter arkadaşımız, öyle güçlkle ayakta durmaya çalışıyordu ki gözlerinden, ihtimalini bile aklına getirmek istemediği en kötü senaryo okunuyordu. Peki ya o çok sevdiği babasının ellerini bir kez daha öpebilmekten başka bir şey düşünmeyen, kantin görevlisi arkadaşımızın duvara dayanmış enkaz hâli? Onlar hangi hatanın kurbanıydı. Ya ciğerleri öksürmekten perişan olmuş acil doktorumuz? Ya da hayatının en özel günlerinden biri olan çocuğunun evlendiğini görmeye hazırlanırken, kovitten kaybettiğimiz anestezi teknisyeni abimiz? Onların tek suçu işlerini yapıp başkalarına şifa olmaya çalışmak mıydı?

Bunca acıya katlanabilmenin zorluklarını göğüslemeye çalıştığımız bir anda 'COVID-19' denen düşman beni can evimden, yuvamın temelinden, hayatım boyunca ondan başkasını sevmemeye yemin ettiğim yerden vurdu; aşkım, karım, her şeyim kovite yakalandı... Müthiş ağırları, kıvrınmaları ve benim elimden bir şey gelememesi... Bir insanın başına gelebilecek ölümden bile daha kötü bir şey varsa o da sevdiği

gözünün önünde çırpınırken hiçbir şey yapamaması, çaresiz kalakalmasıymış. Kızlarımın annelerine olan özlemleri, eşimin ise uykusuz, acı dolu geceleri, sabahın ilk ışıklarına kadar devam eden uykusuzluklarımız, yalıtıldığımız tüm sevdiklerimize duyduğumuz hasret birer bıçak darbesi gibi iniyordu sırtımıza.

Her gün arka arkaya aldığımız bir veya birden fazla sevdiğimizizin kovite yakalanma haberleri hüznümüzü artırıyor, sevdiklerimize kavuşmanın hayali gittikçe silikleşiyordu. Kim bilir kaç anne, baba evladına kavuşmanın hayalini kuruyor, kaç dede, nine torunlarının hasretiyle yanıyor, kaç çocuk anne, baba ya da kardeşi için dualar ediyordu?

Sonunda eşim koviti atlatabilmişti. Bu bizim için bir zaferdi. Her ne kadar yüreğim kan ağlasa da ayakta durmalı ve ayakta tutmalıydım. Ama pek çok atlatan gibi onda da unutulması zor psikolojik izler bırakmıştı. Akciğerlerinde lekeler vardı ve bunlar onun bir daha yakalanması durumunda atlatamayacağı ihtimalini doğruyordu. Zar zor yürüyor, çabuk yoruluyor üstelik eskisinden daha fazla dikkat etmesi gerekiyordu. Çalışmalıydı, çocukları ve geleceği için çalışmak zorundaydı ve henüz daha yirmi sekizindeydi, binlerce hasta gibi. Hayatında hiçbir zaman unutamayacağı ve belki de asla içinden atamayacağı bir dönemdi bu. Savaş çok çetin geçiyordu ve yalnızca şanslı olanlar kurtulabiliyordu. Üstelik herkese kendinden izler bırakıyordu, onu unutmamamızı istercesine.

Kantindeki Asiy'e'nin babası da kurtulamadı. Sürekli gözü yaşlı babasıyla gittikleri balık avını anlatır oldu. Kızı alerjik astım olan sekreter işini bıraktı. Bir diğeri neşesini kaybetti, bir diğeri dünyaevine girmeyi erteledi. Düşenlerin yası tutuluyor, kalanların zayıflamaları, bedeni ve ruhi çöküşleri konuşuluyordu. Hepimiz bir yandan kendi ailelerimiz ve sevdiklerimiz diğer taraftan bizden çare uman hastalarımızın sorunları arasında

mekik dokuyorduk. Günler derin bir hüznün ve umutsuzlukla geçip giderken hiç beklemediğimiz bir şey cereyan etti.

Tüm dünyada başlatılan aşı seferberliği tarihi bir ivedilikle meyve vermek üzereydi. Hastalığı atlatanlarla hâlâ hasta olanların gözü pür dikkat gelebilecek “Aşı bulundu!” haberlerindeydi. Çünkü bu tek çare ve tek umuttu. O karamsarlık ve belirsizlikte, sarılabileceğimiz cılız da olsa bir umut yeşermiştir. Aşının bulunması demek; uykusuz gecelerimizin sonu, evlatlarımıza doya doya sarılabilmek, onları alınlarından öpüp saçlarını okşayabilmek, sabahlara kadar bizler için dualar eden anne babalarımızı yeniden görmek, hepsinden önce rahat bir nefes alabilmek demektir.

Sonunda en karanlık gecelerin seherinde güneş ufukumuzu aydınlattı. Çünkü aşı bulunmuştu! Artık bir silahımız vardı. Ve bu tarz hastalıkları yenebilecek tek silahtı aşı. Hiç tereddüt etmeden, ikilem yaşamadan hepimiz aşılarımızı olduk. Aşı kararımı alınca neden bu kararı aldığımı sorgulayanlara şunu söyledim hep; “Yürümemi gerektiren sebepler, durmamı gerektirenlerden çok daha fazla ve önemliydi.”

Biliyordum, aşı olmadığım her saniye bir anne evladından ayrılıyor, bir baba gözyaşlarıyla kapılara bakıyor, ıssız odalarda insanlar bir nefes diye Allah’a yalvarıyordu. Çocuklar ailelerine hasret kalıyor, yitirilenler kimsesiz toprağa veriliyordu. Gerçekten ve mantıktan tamamen uzak, saçma sapan söylemlerle bu silahı kuşanmaya çalışanlara engel olanlar, aşının onların da iyilikleri için yapıldığını hiç mi düşünmüyorlardı? Tüm özgürlüğümüz ve hayallerimiz üzerine çöreklenen bu kâbustan uyanmak mı istemiyorlardı? Sevdiklerinden iyi bir haber almayı umarken sabahlara kadar kaskatı, uykusuz bekleyenlerin; yakınlarını sessiz ve kimsesiz toprağa gömen yüreklerin; ağrıdan kıvranan kız çocuklarına sarılamayan annelerin acılarında payları

olmadıklarını mı zannediyorlardı?

Bu bir savaş ve savaşta kararsızlık olmaz! Zafere mutlak inananlar, kararsızlığın tehlike doğurduğunu görmeliler. Anlamsız dedikodulara itibar ederek aşı olmayı ihmal etmek demek; surda bir gedik açmak, bir vatandaşın daha hayallerini karartmak demektir. Her hayat kutsaldır.' Ve biz bunu içimizde kanayan yaralara, acı dolu anılara rağmen bıkmadan, usanmadan anlatacağız.

Güneşli ve özgür günler aşıyla gelecek. Ben kızlarımla yeniden pikniğe çıkacak, onları doya doya öpebileceğim. Maskelerimizin, siperliklerimizin, önlüklerimizin bıraktığı izler de tarihi kahramanlıklarla dolu ve hiçbir düşmandan korkmayan milletimizin yüce gönlünde acı bir hatıra olarak kalacak. Özlemimizi duyduğumuz her şeye 'aşı silahıyla' kavuşacağımız günler çok yakında.

Her şeyin başı sağlık; sağlığın başı da aşıdır...

AY IŞIĞI SERENADI

Murat Tapar

Çaresizlik denilen, elle tutulamayan gözle görülemeyen şeyle ilk defa çocuk yaşımda, annemin kansere yakalandığı zaman karşılaştım. İlk zamanlarda hanemize çöken aşırı hüzdün bulutu büyüyerek günden güne yoğunlaşan karamsarlık ve sinir harbi sağanağına dönüşmüştü. Her ne kadar bana belli etmemeye çalışsalar da evimizin penceresinden annemin gelmesini beklediğim o geçmek bilmeyen günler, hafızamın en derin ve mahrem sırlarını saklar. Herkesin dünyasının derdi kadar olduğunu çocuk kalbimle anlamıştım. O anda benim dünyam annemin hastalığıydı. Nereye baksam annemin gülen gözlerini görmek istiyordum, hangi sesi duysam onun sesinden bir çağlayana ulaşmak istiyordum...

Annemin bedeninde meydana gelen değişiklikler geçen zamanla birlikte sağlığımın iyiye gitmediğini haber veren kara habercilerdi. Hastane günleri, tahliller, kemoterapi, radyoterapi. Dahası her tedavide ayrı kaldığım annemin gözlerimin önünde an be an erimesiydi.

Annemin kollarındaki iğne izleri ve morluklarını gördükçe acımayla birlikte ruhumu kaplayan belirsizlik ve korkuyu kimseye anlatamadım uzun bir süre. Yetişkin bir erkek olarak şu an da bile doktora gittiğimde doktorun gözünün içine bakıp eskiden kalma çocuk yüreğimle 'iğne vermeyeceksiniz dimi' yalvarışım devam etmektedir. Okul çağında beni en korkutan şey gece karanlıkta uyumak ya da inli cinli hikâyeler duymak değildi. Kapı açılıp da içeriye beyaz önlüklü hemşire ablalar girince gözümün önündeki simsiyah hayal perdesi açılır,

karşımda kolları sarıdan mora dönmüş annemin hüznü kaplardı gözümü. Bazı acıların erkek olmakla alakası yoktur. Çünkü acının ve hüznün cinsiyeti yoktur, ruhu vardır.

Annemin içine düştüğü durumdan haberi olanların bir ihtimal olarak beklediği ama bir çocuk olarak benim aklımın ucuna bile gelmeyen o kötü son gerçekleşmişti. Babam o sabah beni okula bırakmış ve hastaneye gitmişti. Ama ne gariptir ki üçüncü dersin ortasında, müdür odasına çağrıldığımda karşımda duran sanki babamın görüntüsü değil de koca bir dağın çöküşüydü. Bana sımsıkı sarıldığında üzerine sinmiş hastane kokusunu genzime kadar hissetmiştim. Bir-iki kelimeyle, boğazı tıkanırcasına, gözlerinin akında beliren kırmızı nehirler damarlanırcasına “Annen! Kaybettik!” diyebilmişti. Şu an bu satırları yazarken o anda yaşadığım belirsizliği hiçbir kitabın, hiçbir satırında anlatamazdım. İçten içe sürekli en son gördüğüm kollarındaki morluklar ve iğne izlerini düşünüyor hatta belki de görünür bir suçlu arıyordum. O gün annemi defnettiler toprağın altına. Gün yüzlü bir kefene sarılmış annemin bedenini, üç beş adam çukura koyup üzerini toprakla kapatmışlardı. O mezar denilen çukura anneme ait büyüttüğüm bütün umutlarım ve sevinçlerim de girmişti. Aynı anda, mezarlığın yanından geçen köy yolunda traktörün kasasından gelen hüznü bir radyo sesi yayıldı mezarlığa:

“Kar yağar kar üstüne
Derdim var dert üstüne
Cellat boynumu vursa
Yar sevmem yar üstüne”

Sonra babamın bir tortu olarak toprağın üzerine yığılması ve annemin mezarını kucaklamasını gördüm. Yaşlı bir teyze

elimden tutup beni oradan uzaklaştırmıştı. Daha sonra herkes çekilmiş son görev yerine getirilmişti. O günden sonra bir süre evimizde annemden hiç konuşmadık. Birkaç gün, gece karanlığında babamın ağlama sesini duydum yatakta. Her ne kadar bana belli etmemeye çalışsa da evimizde hayatın sesi susmuştu...

Aradan bir ay geçmişti. Bir gün beni okuldan aldıktan sonra çiçekçiye uğradık ve annemin mezarını ziyaret ettik. O gün akşam hava kararınca evimizin parka bakan camından başımı ellerimin arasına almış dışarıyı izliyordum. O kadar dalmıştım ki babamın yanıma kadar geldiğini fark etmemiştim. Gözlerim dolmuştu, derinden iç çekiyor annemi düşünüyordum. Babam elimi tutup başıyla gelmem gerektiğini işaret etmişti. Dışarıya çıkıp parkta camın önündeki banka oturduk. Babam bana “Biliyorum oğlum seninle daha önceden konuşmam lazımdı ama açıkçası annenin hastalığının seyrini tahmin edemedik. Bir de annen senin üzülmene hiç istemezdi. ‘Anlatma çocuğa hastalık falan, belki korkar, kafasına takar.’ derdi. Bilmen gerekir ki iyilik de kötülük de biz insanlar için. Bilirim annen şu anda senin üzülmene daha çok üzülür.” dedi. Hava kararmış parka bir parça ay ışığı düşmüştü. Sonra babam bir süre durup yine başladı konuşmaya:

“Bak ben annene böyle bir gecede evlilik teklifi etmiştim, biliyor musun? Akşama kadar yürümüştü. Sonra böyle bir parkta bankın üzerine oturmuş, üzerimize düşen bir parça ay ışığında, elleri ellerimde gözlerinin içine bakmış ve teklifimi etmiştim. Annen öyle utanmıştı ki yüzünün kızarması belli olmuştu. Fakat gözleri parlamış ve teklifimi kabul etmişti. ‘Seni dansa kaldırmak isterim ama müzik yok, borcum olsun ilk fırsatta seni dansa götüreceğim,’ demiştim. Bunun üzerine annen elimden çekiştirip beni ayağa kaldırmış, ‘Gözlerini

kapa aşkım,' demişti. Gözlerimizi kapadık ve kulağıma şunları fısıldadı: 'Bak dinle kuşların sesini, yaprakların hışırtısını, rüzgârın uğultusunu. Doğa bize kendi serenadını sunuyor.' İşte oğlum biz annenle o ay ışığı serenadında, öyle sıcak ve öyle içten dans ettik ki hayatımızın en güzel dansıydı. Çevreden gelip geçenlerden alkışlayanlar bile olmuştu..." deyip o gün, yüreğine yük olan ne varsa konuşmuştu babam.

O günden sonra toparlanmaya başladık. Yıllar geçti hâliyle. Hakkı var babam bir an olsun annemin yokluğunu hissettirmemeye çalıştı. Şu an üniversite öğrencisiyim. Bu yaşıma kadar ne zaman anneme dair bir özlem gelip ruhumun kapısını çalsa o gün akşamı bekler ve bir parça ay ışığı altında gözlerimi kapayıp ay ışığı serenadını duyarım. Onu duyunca annemle babam gözlerimin önünde çılgınca dans ederler. Onlar dans ettikçe o küçücük çocuk dünyam yemyeşil bahar bahçeye döner, kuşlar cıvılda, güneş gelir yanı başıma oturur sarı belikleriyle. Ben bu masalda kendi çocukluğumun hüznü devini yenerim...

İnsan büyüdükçe nelerle karşılaşacağını bilemiyor. Dün gibi hatırlıyorum. Haberlerdeki spikerin Çin'in Wuhan kentinden yayılan virüs haberini. O zaman olayın çok da idrakine varamamıştık babamla, lakin sonraki günlerde ülkemizdeki ilk vakanın çıkmasıyla birlikte, *COVID-19* kâbusu tüm gerçekliğiyle bedenimize ve ruhumuza çökmüştü. Yaşanan korku ve belirsizlik süreci, beni annemin ilk defa hasta olduğu çocukluk günlerime sürüklüyordu. Alınan tedbirlerin yanı sıra bu sinsi hastalığın hiç beklemediğimiz yakınlarımızda çıkması, günden güne artan vakalar ve vefat haberleri insanlığı kasıp kavuruyordu. Üstelik bu savaşın en büyük mücadeleleri sağlıkçılardı. Ben annemi bilmediğim ve hiç tahmin etmediğim bir sonla uğurlamıştım. Virüs ise ölümcül yüzünü son derece

kötü bir biçimde gösteriyor ve tüm bu korkutuculuğuna rağmen sağlık çalışanları çocuklarının gözlerinin içine bakarak, onlardan günlerce ayrı kalarak büyük bir savaş veriyorlardı...

Aradan bir yıl geçmişti. ‘Aşı bulundu!’ haberlerinin hemen ardından aşılama çalışmaları son hızla başlatılmıştı. Benim içimde annemden kalma bir ‘iğne olma korkusu’ vardı elbet ama onun ötesindeki en büyük engelim aşuya karşı geliştirdiğim ön yargılarımdı. Ne zaman aşidan konu açılrsa ben babama aşı olunmaması gerektiğini anlatıyordum. O ise ‘Sağlık Bakanlığının bu konudaki en büyük yetkili olduğunu, doktorlarımızı dinlememiz gerektiğini,’ söylüyordu. Ben bu süreçte aşuyu protesto eden ne kadar video ve yayın varsa izliyor, kendi düşüncemi pekiştiriyordum. Babam ise ısrarla aşı olunması gerektiğini savunuyordu ve sırası geldiğinde gidip iki doz aşısını almıştı. Ben ise asla olmayacağım konusunda ısrarcıydım çünkü o an doktorlara inanmak yerine sanal dünyanın kontrolsüz komplo teorilerine kapılmak daha gizemli, daha heyecan verici dahası daha ruhuma yakın geliyordu. Çünkü haberlerde ne zaman sürekli aşı yapılan insanlar ve kollar görsem ister istemez içimi bir gariplik kaplıyordu. Aslında pek kimseye demek istemediğim içimdeki ‘bana bir şey olmaz inancı’ ile beraber, ‘Bu virüs falan dedikleri uydurma bir şey.’ düşüncesiydi. Belki de çözülmemiş bir kördüğümünden kaçmak bana daha kolay geliyordu...

Bir akşam, babamla yemek yerken bedenimden canın çekilmesi gibi bir hâlsizlik hissettim. Sonra sanki camdan içeriye sonbaharın soğuk serinliği girmiş gibi üşüdüm. Oysaki sıcak bir akşamdı. Babama biraz rahatsızlandığımı söyleyip yatağın içine girmiştim. Gece yarısına doğru ara ara titremelerle devam eden ateş ve ishale rağmen hâlâ kovit olabileceğim ihtimalini düşünmüyordum. Sabaha karşı gittiğim hastanede *COVID-19* testi yapılırken bile doktora ‘Boşuna yapıyorsunuz, yediğim bir

şey dokundu bana,' diye sesimi yükseltmiştim. Akşama doğru testim pozitif çıktığı sonucuyla adeta şoka uğramıştım. Daha da kötüsü birkaç gün içerisinde ağır bir hastalık tablosunun ortasında çırpınırken bulmuştum kendimi. Su bile içerken yaşadığım zorlukları unutmam. Sanki boğazımdan su değil de dikenli bir tel iniyordu mideme doğru. Rahat nefes almanın değerini anlamamışım bu yaşıma kadar. Olanca gücümle oksijen maskesini soluyordum ama sanki ciğerlerim şişmiş de bir nefeslik havayı bile içime alamıyordum. Yaşamla ölüm arasında bir çizgideydim. Bunun ötesinde her gün gözümün önünde insanlar entübe ediliyor ya da ölüyordu. Babama karşı duyduğum kaygı farklı bir boyuta ulaşmış, onu bu hayatta yalnız bırakma endişesi sarmıştı ruhumu. Bundan dolayı kimseye açıklayamadığım bir korku ile yüzleşmek zorunda kalmıştım. Kendi hayatları pahasına hastalara hem ilaçla hem de mânen destek olan doktorların elindeki iğne ve serumlar artık eskisi gibi korku vermiyor tam aksine tutunabileceğim somut bir çareyi gösteriyordu.

On gün hastanede kaldığım süre boyunca, onlarca kez, taburcu olduğumda mutlaka aşı olacağıma ahdetmiştim. Dahası artık tam bir aşı savunucusuydum. Çünkü yaşamadan anlaşılmıyormuş bazı şeyler. Bir dakika sonra ölümlü yüz yüze gelecek kadar ağır öksürük krizleri yaşadığımda iki yanımda çırpınan doktorlardan başka kimseyi görmedim. Onlara güvenmenin, iki kere yaşamak olduğunu çok iyi anlamıştım. Bu savaşta bünyem, yapılan tedavilerle bu görünmez virüsü yendi nihayetinde. Hastaneden çıkarken doktorum ve hemşirem beni alkışladılar. Bu ne yüce gönüllülüktü. Oysa bu savaşın asıl kahramanları onlardı fakat onlar beni alkışlıyorlardı. Demek ki başkalarının dertleriyle hemhâl olmak böyle bir şeydi ve bunun yerini tutacak maddi bir değer yoktu...

Tamamen iyileşip hastaneden taburcu olduktan sonra babam ‘en çok ne istediğimi, canımın ne çektiğini’ sormuştu. Ben babama ‘akşamüzeri bankta oturmak istediğimi’ söylemiştim. Hava kararmaya yüz tutunca dışarı çıkıp oturduk banka. Sonra güneş elini eteğini toplayıp dağların ardına çekildi. Dedim ki babama: “Çok korktum babacığım. Seni tek başına bırakmaktan, hayatın sesini duyamamaktan çok korktum. O karanlıkta gözlerim kapalı virüsün pençesinde kıvrınırken etrafımda beni yaşatmak için çırpınan doktor ve hemşirelerin ayak seslerini duydum. Bana sürekli kurtulacağımı ve kendimi bırakmamam gerektiğini söylediklerinde hayatın seslerini duydum her an. Etrafımdaki ayak sesleri bana annemle senin dansını hatırlattı. Onların sesinde annemi hissettim, sımsıkı sarıldım o sese. Bak baba ay ışığı düştü yine!” Gözlerimi kapadım. Kuş sesleri çağıldı, rüzgârın sesi hoş bir ritim tuttu. Yapraklar gül yüzlü nedimeler gibi sallanmaya başladı. Ben yine aynı masalın içine yürüdüm ay ışığı serenadında. Sonra gözlerimi açtım ve babama dedim ki ‘yaşama sevinci tüm gerçekliğin içinde sonu güzel biten bir masalmış. Ben bu masala devam etmek için aşu olmak istiyorum baba.’ Babamın göz bebekleri ışıkla yıkanmıştı adeta. Hiçbir şey demeden gülümseyerek başıyla onayladı...

AŞI KARARSIZLIĞININ ZORLU ÇÖZÜMÜ

Emirhan Şen

Yine bir cuma günü ve biz karnelerimizi aldık. Yaz tatili vakti geldi. Uzun süren okul macerasının ardından ben, kardeşim, annem ve babam yine köy yollarına düştük. Biz her sene okulun sona ermesinin ardından memleketimiz olan Muğla Köyceğiz'e gideriz. Bu zamanlarda bizim oraların tarif edilemez bir güzelliği olur. Çiçekler açar, havalar ısınır, her yer yeşillenir. En güzeli de babaannemiz ve dedemizi ziyaret ederiz orada. Onlarla kalıp özlem gideririz. Onlarla geçen vakit paha biçilemez. Sonunda bugün yola çıkıyoruz. Ben ve kardeşim bavulumuzu hazırlarken anneme bir telefon geldi. Yüzü buruştu ve keyfi kaçtı sanki. Merak ettim ve sordum?

- Anne ne oldu?

Annem bir of çekerek:

- Babaannen ve deden grip aşısı konusunda kararsızlarmış. Olmak istemiyorlarmış.

Bu gerçekten de iyi bir haber değildi. Çünkü aşı onları grip ve çeşitli virüslerden koruyordu. Biz de onlarla daha rahat vakit geçiriyorduk. Bizim gerildiğimizi duyan babam:

- Onlar etrafın vesveselerine kanmıştır. İkna ederiz, ek ortamı biraz rahatlattı.

Etrafın vesvesesi aslında Muhtar Mustafa amca. Mustafa amca çok pımpirikli; her şeyde arada kalan ve komple teorilerine inanan biri. Sanırım fazla televizyon izliyor. Onun söylemleri dedem ve babaannemi etkilemiş olacak ki aşı kararsızlığına düştüler. Ben düşündüm ve bu işi en rahat benim

halledebileceğim kanısına vararak lafa atıldım:

- Ben onları çok güzel ikna ederim. Onlar beni sever ve inanırlar bu işi bana bırakın.

Kardeşim ve ailem bunu nasıl becereceğimi sorduğunda içlerini ferah tutmalarını söyledim. Bu konuyu da ben üstlendiğime göre artık yola çıkma zamanımız gelmişti. Saat 09.00 civarında yola çıktık. Yolda iki saat mola verdik. Kardeşim:

- Ben çok açım! diye zırlayınca, babam dayanamayarak yola ara vermek zorunda kaldı. Her neyse saat 13.00 olduğunda köye vardık. Köyde ilk görünen büyük sarı ev bizimki oluyor. Bahçede babaannemi gördüm ve koşarak:

- Babaanneeee, ben geldim, dedim. Babannem yarı ağlamaklı yarı da mutlu bir şekilde:

- Hoş geldiniz çocuklar, ek bize sarıldı. Dedemi sorduğumda camide olduğunu söyledi. Sarılma merasiminin ardından bavulları alıp odalarımıza yerleştik. Ardından bir ses duydum odadan:

- Torunlaaaarr diye.

Dedemin sesi olduğunu anlayınca hemen koştuk ve sarıldık. Hasret giderdik diyebilirim. Bir-iki saat koyu bir muhabbet eşliğinde güzel bir yemek yedik. Ardından köy camisinden yapılan bir anonsa gitti kulaklarım:

- Yarın köyümüze doktor gelecek ve grip aşıları yapılacaktır.

Bu anons beni kendime getirdi çünkü buraya gelmeden üstüme aldığım bir sorumluluk vardı. Aşı konusunda çok ama çok kararsız olan dedemi ve babaannemi ikna edecektim. Süre kısıtlı olduğu için işe koyuldum. Babaannem ve dedemle konuşmaya gittim. İkisi de oturuyordu.

- Ne yapıyorsunuz burada?

Dedem ve babaannem köy ağzı ve günün yorgunluğuyla:

- Napalım çocim günü geçiriyoruz, ek yanıtladı.

Ardından aşı konusuna giriştim ve sordum:

- Siz neden aşı konusunda kararsınız bakim? Lütfen böyle yapmayın! Sizin sağlığını ve bizim görüşmemiz için aşı çok önemli. Yarın doktor da geliyor, aşığı kaçırmayalım! ek biraz duygusal bir ikna yöntemine başvurdum.

Dedem lafa atılarak:

- Ben aşı maşı istememem. Onların içinde haram virüsler varmış, bizi daha da hasta yapacaklar, ek enteresan bir tez ortaya koydu. Babaannem de boş durmayarak:

- Çocim siz bilmesiniz, bu gevurlar her şeyi yapar. Sağlık önemli ama güvenemiyoruz, o yüzden kararsızız, dedi.

Dedem adeta komplo teorisyeni gibi aşı karşıtlığına geçince bende biraz yelkenler suya indi açıkçası. Ama babaannemin dedemin etkisinde kaldığını ve onun daha yumuşak olduğunu hissetmem yine de umutlarımı taze tutmaya yetti. Dedeme dönerek:

- Dede grip aşısını herkes yıllardır oluyor. Hiçbir haram madde yok, hem bu Türk malı, ek açıkçası biraz manevi ve milli duyguları da kullandım. Dedem garipsemiş bir yüz ifadesiyle:

- Nasıl biz mi üretiyoruz? Ben buna katiyen inanmam, dedi

- Evet dede, doktorlarımız yüzde yüz yerli olarak üretiyor bu aşığı. Sizin sağlığını için bu aşı ve tamamen de helal, ek bir girişimde daha bulunsam da, dedem:

- Muhtar bana anlattı. Aşı bizi daha da hasta yapmak için dış ülkelerin bir silahıymış. Ben güvenemiyorum, dedi. Bunu duyunca tüylerim Muhtar Mehmet amcaya bir kez daha kabardı aslında. Televizyondan aldığı duyumlarla babaannem

ve dedemin aşı konusunda kararsız ve endişeli olmasına sebep oldu. Gerçekten sağ ol Mehmet amca!

Ben Mehmet amcaya sinirlenip dururken babaannem ve dedem bahçede biraz daha çalışacaklarını söyleyerek yanımdan ayrıldılar. Şuan için ikna etmeyi başaramamıştım. Yaşlılarımız görüşleri sık değişen insanlar değiller. Bu yüzden işim daha da zorlaşmış durumdaydı. Moral bozukluğuyla eve girdim ve annemle kısa bir sohbete daldım.

- Ne oldu ikna olmuyorlar değil mi? diye sordu annem.

- Onları ikna etmek çok zor. Kararsızlar ve Muhtar Mehmet amcaya fazla inanmışlar.

- Yaşlılar muhtar da olsa yetkili ağızlara çok çabuk inanırlar bence sen deden ve babaanneni etkileyecek bir kimse bul.

Konuşmanın ardından annem bahçeye çıktı ama bu konuşma bana zaten yetmişti. Dedem ve babaannemi aşı kararsızlığından nasıl vazgeçirebileceğim konusunda aklıma bir fikir geldi. Yaşlılarımız devletçidir ve sevdikleri kişilerden çok etkilenirler. Bu sebepten dolayı onları çok sevdiği bir isimle buluşturup ikna olmalarını sağlayacaktım. Yüzümde gülümse aklımda bu fikir ile bahçeye çıkıp biraz vakit geçirdim. Ardından yemek, oturma faslı derken saat fark etmeden gece on ikiye gelmiş ve cumartesi gününe girmiştik. Herkes yatmaya çıktı.

“Biz yatıyoruz, iyi geceler çocuklar,” ek annem ve babam odalarına çekildi. Dedem ve babaannem çoktan yatmıştı zaten. Ben ve kardeşim de odamıza çıktık. Artık bir şeyler yapma vakti gelmişti. Yarın doktor gelecekti. Babaannem ve dedemin çok kararsız oldukları grip aşısını olmaları lazımdı ve bu son şanstı. Akşam vakti aklımda olan plan için hazırlıklara başladım. Dedem ve babaannemin, sözünü dinleyecekleri ve sevdikleri bir devlet yetkilisi ile iletişime geçmem lazımdı. Dedem ve

babaannemin çok sevdikleri Sağlık Bakanı Emirhan Şen'e bir umut, sosyal medyadan mesaj attım.

- Biz Muğla'da oturuyoruz. Dedem ve babaannem aşı olma konusunda çok kararsız. Size hayranlar. Lütfen benimle iletişime geçin ve onları ikna edin. Yarın son şansımız...

Bu mesaj ile gece saat 01.00 de şansımı denemek istedim. İnternette biraz daha dolanırken uyuya kalmışım. Uyandığımda saat 08.00 olmuştu. Kimse daha kalkmamıştı evde. Telefonuma sarıldım. Bakınca bir de ne göreyim; Sağlık Bakanı Emirhan Şen, mesaj atmış:

- Mesajınızı aldım. Yarın ben de hastane açılışı için Muğla'da olacağım. Köyünüzü ziyaret edip babaanne ve dedeyle bizzat görüşmek isterim...

"Bu mesaj benim! Yaşasınnnnnnn!" diye avazım çıkana kadar bağırmağa başladım. Neyse ki sadece kardeşim uyandı ve onu da bir şekil atlatıp 'uyumaya devam etmesini' söyledim. Hiç beklemediğim bu olayın şoku ve bir o kadar da sevinci ile Sağlık Bakanı'na iletişim bilgilerimi attım. 'Saat 12.00 civarlarında köyde olacaklarını' söylediler. Heyecanla beklerken kahvaltı sofrasına oturduk ailecek. Heyecanımı anlamış olacak ki babam, "Neyin var senin? Çok heyecanlısın," ek lafa girdi. Ben ise "Çok iyiyim, sadece köyde olmanın heyecanını hâlâ üzerimden atamadım," ek pek de inandırıcı olmadan lafı geçiştirdim. Ardından saat 12.05 sularında konvoy hâlinde bir araba ordusu ve korumayla beklediğim isim geldi. Sağlık Bakanı Emirhan Şen arabadan indi:

- Selamünaleyküm ey ahali, ek, bahçe kapısından içeri girdi. Dedem ve babaannem ağızları açık bir şekilde bakakaldı. Hatta bir ara bayılacaklar diye kollarına girdim. Hafif şoku atlatınca dedem:

- Aleykümselem Emirhan evladım. Sen nerden çıktın? Nasıl bizi buldun? İnanamıyorum, ben seni çok seviyorum, ek ağlamaya başladı. Sayın Bakan;

- Canım dedeciğim, ağlama lütfen. Biz de seni çok seviyoruz. Bizler sizler için varız, ek söze girdi ve babaannem ile dedemi sakinleştirdi. İlk şoku atlatan annem, babam ve kardeşim de Sayın Bakan ile tanıştıktan sonra konu yavaş yavaş aşığı geldi.

“Gel bakalım evladım,” Bakan Bey beni çağırdı ve muhabbete başladık:

- Buyurun Sayın Bakanım,

- Aşı olmak istemeyen deden ve babaannen onlar demek...

- Evet Bakanım, bir türlü ikna edemedik. Yararlarını anlatamadık. Kararsız kaldılar. Sizden çare bekliyoruz, ek son kozumu oynadım. O sırada ailenin diğer tüm üyeleri ‘sen yok musun sen’ edası ve gülümsemesi ile bana baktılar.

Ardından Sayın Emirhan Şen sözü aldı:

- Bakın dedeciğim ve babaanneciğim, sizin sağlığını bizim için her şeyden önemli. Torununuz sizi ikna edemeyince sağlığınız için endişelenmiş. Bana haber verdi. Ben de sizler için koştum geldim. Grip aşımız sizi her türlü hastalıktan koruyacak. Tamamen Türk bilim adamları tarafından üretildi. Tamamen helal. O mesnetsiz iftiralara kanmayın. Size Sağlık Bakanı olarak değil, evladınız Emirhan olarak bunları kalpten söylüyorum...

Sayın Bakan bu içten açıklamayı yapınca, dedem ve babaannemin gözleri dolu dolu oldu ve ağlamaya başladılar. Ardından ikisi de yanıma gelerek:

- Torunum, bizler için neler yapmışsın, dün seni dinlemedik kusura bakma. Bakan evladımıza ve devletimize güveniyoruz. Aşığı bugün oluyoruz.

Bu sözleri duyunca bizde gürültülü bir alkış koptu.

Gelenekçi, etrafa fazla önem veren, biraz pımpirikli bir yapıya sahip olan dedem ve onun etkisinde kalan masum babaannem grip aşısı olma konusunda kararsızlıklarını yendiler. Çevreye değil, devletimize güvenip grip aşılarını sonunda oldular. Bize de onlarla beraber sağlık ve huzurla geçireceğimiz nice, uzun yıllar kaldı. “Aşıda tereddüt etme, aşını karalı bir şekilde ol!” ek tüm yaşlılarımızı aşılarını olmaya davet ediyoruz.

Sağlıklı yarınlar için aşılan Türkiye’ m...

CEHALET-19

Erkan Ceylan

Kararsız bir insanın kafasının içini andıran bir odaya iyi görünümlü bir delikanlı girdi. Odanın düzensizliğine aykırı bir görünüme sahipti. Odadakilere şöyle bir göz gezdirdikten sonra “Sesini kısar mısınız biraz?” dedi. Hiçbir tepki alamadı. *COVID-19* pandemisi nedeniyle üniversiteler tatil edildiği için bir süredir evinde olan Yaşar, ailesinin televizyon karşısında hipnoza girdiğine yemin edebilirdi. Annesi, babası ve kız kardeşine bir kez daha baktı. Umutsuz vaka olduklarını görünce odasına yöneldi ve kitabını okumaya devam etti.

Televizyonun sesinin daha da açıldığını duydu. Sağlık Bakanı'nın sesiydi, kendi sesinden daha çok duyar olmuşturtartık. Aylardır aynı sesi defalarca duymanın, yeşil grafiği yüzlerce kez görmenin psikolojik yorgunluğunu olanca kuvvetiyle hissediyordu.

Çok geçmeden salondan yükselen sesler sinirlerini zıplattı. Kız kardeşinin “Alışveriş merkezleri açılsın artık ya!” cümlesini, annesinin “Apartmandaki komşuya gideyim, canım sıkıldı.” cümlesi izledi. Babası ise “Kahvehaneyi bodrum katta gizlice işletiyormuş bizim Hüseyin, ben oraya gidiyorum.” dedi. Bakanın sesi bu cümlelerin arasına karışırken aile üyeleri birden sessizliğe büründü. Sağlık Bakanı vaka sayılarını verdikten sonra önemli bir açıklamada bulunuyordu. Duydukları karşısında telaşlandılar. Yaşar da hemen kulak kesildi. Sağlık Bakanı'nın açıklamasını pürdikkat dinliyorlardı: “*COVID-19 salgını devam ederken yeni bir salgınla daha karşı karşıya olduğumuzu üzümlere duyuruyorum. Üstelik bu virüs, SARS-CoV-2'den çok*

daha tehlikeli. Üstelik on binlerce yıl boyunca vücudumuzda bulunduğu ortaya çıktı. İşin daha da garibi, SARS-CoV-2 virüsü nedeniyle on binlerce yıldır içimizde olan bu yeni virüs daha da güç kazandı. İki virüs birbiri ile etkileşime girerek mutasyona uğradı. Yayılma hızı kovite göre on kat daha fazla ve maalesef insanların ölümüne çok daha fazla neden oluyor.”

Yaşar, açıklamanın bitmesini beklemeden salona girdi ve gözlerini kırpmadan ekrana odaklandı. Bu, nasıl mümkün olabilirdi? Sağlık Bakanı'nın şimdiye kadarki en uzun açıklaması klasik tavsiyelerle sonlandı: “Maskelerin takılması, sosyal mesafeye uyulması, bilinçli davranılması, aşı olunması...”

Çok geçmeden aile arasında telaşlı konuşmalar baş gösterdi. Yeni virüsün nasıl bir şey olabileceğini, kendilerine de bulaşıp bulaşmadığını konuşmaya başladılar.

“Bir bu eksikti!” dedi, annesi.

Babası öfkeliydi: “Zaten Çin'de, laboratuvarıda bilerek çıkardılar koviti. İnsan üretimi bu korona morona. Aşı piyasası için hep bunlar. Yarasa marasa hikâye, bunu da onlar çıkarmıştır. Pis Çinliler!” dedi. Hemen ardından “Amaan bir şey olmaz, ben kahvehaneye gidiyorum.” diye devam etti.

Annesi ise “Ben de komşuya gideyim, kısıra çağırdılar.” deyip evden çıkmak için hazırlandı.

Kız kardeşi “Bir tabak da bize getir gelirken.” dedikten sonra “Benim de alışveriş merkezine gidesim vardı ama neyse geç oldu. Yarın giderim artık.” diye devam etti.

Yaşar hayretle izliyordu ailesini. İçinden “Saçmalamayın!” diye bağıırıyordu fakat sabrını korudu ve odasına döndü.

Annesi ve babasının çıkmasından birkaç saat sonra kardeşi, Yaşar'a seslendi: Ekmek kalmamış of, makarna da yok. Hadi aliver, iki dakika markete in de. Yaşar yine sessiz kaldı. Usanmış

bir ifadeyle koltuğundan kalktı. Cüzdanını ve kulaklığını aldı, maskesini taktı, aynaya bakıp eliyle saçını düzeltti, kolonyasını sürdü ve markete gitmek üzere evden çıktı.

Marketi uzaktan gördüğünde aniden duraksadı; marketin girişi tıklım tıklımdı. Vazgeçecek gibi olduysa da ilerlemeyi tercih etti. Girişe biraz daha yaklaştığında ise daha da endişelendi. Sosyal mesafenin hiçe sayılması, maskelerin burun kapatılmadan takılması Yaşar'ı çileden çıkarmak üzereydi. Sıranın en arkasına geçti ve önündekiyle bir buçuk metre mesafe bırakarak beklemeye başladı. Etrafa bakarken yerdeki maskeler, eldivenler, ıslak mendiller gözüne takıldı. Tepki vermedi, aylardır bunları görmeye alışmıştı. Beklemeye devam ederken birden, bir adam, önüne geçti.

Yaşar “Affedersiniz, sırada ben vardım ama!” ek adamı uyardı ve adam tuhaf bir bakışla Yaşar'ın arkasına geçti. Adamdan hâlâ rahatsızdı Yaşar çünkü arkasına yapışmıştı adeta. Bu kez uyararak istemedi ve bir adım öne yaklaşmak zorunda kaldı. Adam da bir adım daha attı. Yaşar kibarca “Beyefendi, bir adım geriye gider misiniz?” ek uyardı. Adam, “Rahat ol gardaş ya, maske dakıyoz, görmüyon mu?” ek tersledi. Yaşar, adamın maskenin üzerinden taşan burnuna baktı ve cevap vermekten vazgeçti; uğraşmak istemedi, önüne döndü. Adamın susmaya niyeti yoktu: “Başımıza bela ettiler bu koronayı. Bill Gates midir nedir o yaydı bunu. Onun işi bu hastalık ah ah! Yav bilader, aklı sıra millete aşı yapacaklar, çocuklarımız otistik olacak. Çip takacaklar hepimize. Yer mi Türk milleti bunu?” Yaşar tepki vermedi. Kulaklığını taktı, müziğin sesini sonuna kadar açtı. Adam söylenmeye devam ediyordu. Yarım saat sonra kadar marketten çıkmayı başardı. Az önce arkasında olan adamın da çıktığını gördü. Hemen sonra da maskesini yere attığına tanık oldu. Şaşırmadı...

Yaşar, parkta dip dibe oturan insanları izleye izleye sokağı tamamladı ve sonunda evine girdi. Eve girdiğinde, kız kardeşinin “Ee, makarna hani?” sorusunu “Bırakmamışlar!” diye yanıtladı. Ekmekleri mutfağa bıraktı ve odasına geçti. Yeniden kitabına odaklanmak istese de başaramadı. Işığı kapatıp yatağına uzandı. En azından uyuyarak bu saçmalıklardan uzak durmak istiyordu.

-İki Hafta Sonra-

Yaşar hastane koridorunda, başı öne eğik hâlde bekliyordu. Uykusuzluktan ve ağlamaktan gözleri morarmış hâldeydi. Acile gelmesinin üzerinden günler geçmişti. Yanına ağır adımlarla birinin yaklaştığını fark edince başını kaldırdı, doktoru gördü. Ona bir şeyler söylemek istese de başaramadı. Doktor kötü haberi vermek için oradaydı. Annesini de babasını da iki virüsün birleşmesinden kaynaklanan hastalık nedeniyle kaybetmişti. Kardeşi ise hastalığı güç de olsa atlatabilmişti.

Yaşar gözyaşlarını tutamadı. Ayağa kalktı, duvardan destek alarak bir süre koridorda yürüdüktan sonra yere oturdu, ayakta duracak dermanı kalmamıştı. Bekleme salonundaki televizyonun sesini işitti, buğulu gözlerle ekrana baktı. Televizyondaki spiker önemli bir son dakika haberini aktarıyordu: *Oxford Üniversitesinden uzmanların verdikleri bilgilere göre yeni virüs, beyne önemli ölçüde zarar veriyor. Bu da akciğer ve kalbi etkileyen COVID-19 ile birleşince hastalar üzerinde çok daha yıkıcı bir etki bırakıyor. Bu çok daha tehlikeli hastalığın adına CEHALET-19 denildi. İşte CEHALET-19 adı verilen hastalığa maruz kalan insanların neden olduğu haber başlıklarını sizlere aktarıyoruz:*

“Marketlerde izdiham yaşanıyor. Tuvalet kâğıdı ve makarna stokları tükendi.”

“Yetkililer yerlere maske, eldiven atanları uyarıyor: Çevreyi kirletmek hastalıklara davetiye çıkarıyor.”

“Taburcu olmasının şerefine mahalleliye yemek veren kadın, otuz iki kişiye hastalık bulaşmasına neden oldu.”

“Toplu cenazeye katılan elli dört kişiye COVID-19 bulaştı.”

“Alışveriş merkezi kuyruğunda saatlerce beklediler.”

“Karantinadaki mahalleye kanalizasyondan girmeye çalışan adam, dışarı çıkamadı.”

“Sokağa çıkma yasağında kiraladıkları ambulansla Bodrum'daki yazlığına gitmeye çalışan aileye para cezası verildi.”

“COVID-19 hastası şahıs, hastane odasından kaçmaya çalışırken yakalandı.”

“Aşı yaptırmak istemeyenlerin oranı ne yazık ki artmaya devam ediyor.”

Spiker devam etti: *CEHALET-19'un henüz bir aşısı yok fakat bu hastalığa karşı bağışıklık kazanmak için bol bol kitap okumanız, bilime güvenmeniz, öğrenmeye ve araştırmaya ilgi duymanız gerekiyor.*

Yaşar'a bir hemşire müdahale etti. O ise ağlamaya devam ederken etrafına göz gezdirdi ve zor da olsa dilinden birkaç kelime döküldü: Ne kadar da çok “hasta” var!

PAPATYA BOMBARDIMANI

Nazan Tarım

Tepeye nihayet vardıklarında Gonca'nın ayağında derman kalmamıştı. "Huhh! Yol hiç bitmeyecek sandım." dedi nefesini verirken. Başını Turgay'ın omzuna dayayıp sol yanağı ile adamın kolunda soluklanmaya başladı. Alnından süzülüp şakağına yuvarlanan bir kaç damlacık ter adamın gömleğini ıslatırken adam, coşkuyla kavradı kadını. Ayakları yerden kesilen kadın, yüzünde beliren tebessümle adeta bir tüy gibi havalanıyordu. Az sonra kucaktan atlayıp hızla eğildi. Avuçladığı dizlerine doğru yaklaştığı çenesini kaldırıp güneşin kızılıllığına doğru bakarken nefes nefeseydi. Adam kadını yeniden kavrayınca ikisi birden gülüşmeye başladılar. Karnı gıdıklanınca kahkaha atan çocuklarınkine benzer, sıcacık bir gülüşmeydi bu. Soluklanmak istediklerinde, adam elinde okunacak bir şeyler ve hasır bir yiyecek sepeti tutuyordu.

"Multipl skleroz (MS) aşısı mı? Şaka yapmıyorsun değil mi?" dedi kadın, harfleri yutarak. "Ne şakası? Yazıyor al bak! 'mRNA' dedikleri yöntemle bulunmuş." dedi adam, elleri heyecanla titrerken. Kadın, iştahla kaptığı gazeteyi örtüye yayıp dikkatle okumaya başladı. Ağzından dökülen mırıltılarla bir solukta bitirdiği satırları tekrar tekrar okurken parmakları, merakla gazetenin üzerinde geziniyordu. Adam Gonca'nın kelimeleri kendi kendine fısıldayarak okuyuşunu izledi. Yutarcasına okudu kadın. Hızla ayaklanıp, şaşkınlığını atamamış neşeli sesiyle çığlıklar atmaya başladı.

"MS aşısı bulunmuş ha! İnanamıyorum, gerçekten inanamıyorum!"

Demin azıcık yürümekten dermanı kalmayan o değildi sanki. Kollarını makas gibi gökyüzüne doğru açmış, çimlerin üzerinde yuvarlaklar çizerek koşuyor, sevinç çığlıkları atıyordu. Adam kadının enerjisine şaştı.

Kadının aklından eninde sonunda tekerlekli sandalyeye mahkûm olma ihtimali geçiyordu. Tam tamına mahkûmiyetti bu. Üç... Belki de beş yılı vardı. En fazla on. Hızı yavaş yavaş solacak, ilk iş koltuk değneklerini kavrayacak, zamanla biraz daha yavaşlayacak, sırasıyla tekerlekli hayatı başlayacaktı. Ne yürümeye ne de ayaküstünde durmaya mecali kalmayacağı gelecek günleri düşünürken gözünün önüne ekoseli bir sandalyenin iki yanında dönen tekerlekler geldi. Gonca'ya hız kazandıracak tekerlekler ağır ağır dönüyordu. Yere çivilenmiş gibi çimlerin üzerinde sımsıkı dikilirken yüzünü buruşturup avuçlarını hiddetle sıktı ve tekerlekli ihtimalin yanar dağ ateşinde kor olmasını istedi. Bir tekerlekli sandalye cayır cayır yanmalıydı. Ekoseli. Tam da şimdi şu an Gonca'nın gözü önünde yanmalıydı. Bunu o kadar çok istedi ki suratında bir kaç saniyeliğine hissettiği sıcaklığı yoklamak üzere yanağını avuçladığında alevlerin yalnızca zihninde parladığını anladı. Yeniden atmaya başladığı çığlıklar kayalıkların arasında yankılanıyordu. İki eliyle avazı çıktığı kadar haykırdı.

“Bulunmuş! Hahaha! MS aşısı bulunmuş. Hey sen! Güzel ağaç. Duydun mu? Bulunmuş. Sen de duydun mu canım kelebek? Hahaha! Kuşlar siz de duydunuz mu?”

Ertesi sabah Gonca işe giderken aklında bir çırpıda sayılamayacak kadar çok şey vardı. Kucağındaki gazetenin arka sayfasında beliren aşı karşıtlığı protestocuları hakkındaki haberi görüp gazeteyi hızla kenara ittikten sonra bir sürü şey getirdi aklına.

Alevler içinde yanan bir tekerlekli sandalye, bir vakitler sağ

gözünde beliren gri sis perdesi, perdenin arkasında gören bir göz. ‘O göz yeniden görebilsin’ diye Gonca’nın damarlarına giren serum kortizonlar. Kortizon yedikçe kaybolan sis perdesine “Hoşça kal!” derken berbat yan etkilere “Merhaba!” diyen buğulu gözleri. Elinden aniden düşüveren çorba kaşığı. Bununla da bitmiyordu. Hamile bir hemşirenin doğurduğu çocuğun ilkokula başladığı haberini kendisinden duyacak kadar uzun yıllar yapılan kan tahlilleri. Ataklı dönem, durgun dönem, yine atak, yine durgunluk. Beynindeki plakları zapt etmek için delik deşik edilen bir bacak. Haftalık MS iğnelerinin yıllarca deldiği bacağına rağmen onu hâlen güzel bulan kocası. Karısını sevmekten, ona destek olmaktan bir an bile vazgeçmeyen Turgay.

Sahi son sekiz yılda ne çok şey olmuştu Gonca’nın hayatında. Yuvarlak parlak plaklar beyin MR’ında görüldüğü andan itibaren tepetaklak olan hayatını, ailesini, çok sevdiği kocasını düşündükçe sağ bacağına sevinçle kavırıyordu. Hayata nasıl tutkuyla bağlandığını düşünürken usulca mırıldandı: “Hepsi geride kalıyor. Bir aşı ile MS illetinden sonsuza dek kurtulacağım.”

“Gonca Soğuksu. Ayağa kalk!” dedi sert bir kadın sesi.

Tren kapısı açılır açılmaz duyulan ses, Gonca’nın suratındaki tebessümü hızla dondurdu. Trene bindiği an ismini söyleyen kadının yanında sert görümlü bir adam dikiliyordu, üzerlerinde papatya desenli üniformalarla. Adam kadının söylediğini tekrar edip ekledi. “Gonca Soğuksu. Ayağa kalk! Bizimle geliyorsun.” Trendeki yolcular Gonca’nın donuk suratına bakmakla yetinirken Gonca şaşkın sesiyle mırıldanarak cevapladı:

“Anlamadım.”

“Bakanlıktan geldiğimizi bal gibi biliyorsunuz. Lütfen zorluk çıkartmayın.” dedi kadın yineleyerek.

Üniformalı kadın haklıydı. Trendeki tüm yolcuların, papatyaya desenli üniforma ve taşıdıkları rozetlerden, trene az önce girenlerin Bakanlıktan geldiğini anlamamaları için şuarsuz olmaları gerekirdi. Gonca dâhil.

Gonca usulca ayağa kalkıp teslim olmak üzere iki elini yukarı kaldırdığında trendekilerin hiç biri Gonca'nın yapacağı manevrayı tahmin edemezdi. Gonca hızla eline aldığı imdat çekicini cama geçirip bedenini, tuzla buz olan camdan arta kalan boşluğa doğru fırlattı. Yere yüzükoyun kapaklandığında tüm gövdesi trenin dışındaydı. Bakanlık görevlileri hızla ayaklanıp koşmaya başlayan Gonca'nın peşine düştüler. Görevlilerden kadın olanı nefes nefese konuşuyordu: "Bir MS hastasına göre hiç fena koşmuyor." Adam küçümseyen bir bakışla kafasını hareket ettirerek onayladı kadını. Gonca tıpkı bir maraton koşucusu gibi adımlıyordu yolu. Kulaç büyüklüğündeki adımları, gören herkesi hayran bırakacak kadar iriydi. İçine kaplan kaçmış gibi delicesine koşuyor, aradaki mesafeyi açmaya çabalıyordu. Önünde aniden beliren lacivert ekoseli tekerlekli sandalyeyle çarpışana kadar her şey yolunda gidiyordu, biraz daha koşabilse izini bile kaybettirebilirdi. Çıkan çarpışma sesiyle Gonca, beraberinde tekerlekli sandalyede oturan genç adamı da savurarak sertçe yuvarlandı. Görenler genç adamın yanına koşuyordu, neyse ki genç adam bir kaç sıyrık dışında önemli bir yara almamıştı. Gözünü açar açmaz siyah bir çift postalla burun buruna gelen Gonca, hiç bir yere kaçamayacağını çoktan anlamıştı. Bakanlık görevlileri onu hızla ayağa kaldırıp götürdüler.

Saatlerdir odada yalnızdı, herhangi bir tepki vermiyordu. Papatya desenli üniformasıyla kumral bir kadın odaya girip elindeki kâğıtları Gonca'nın oturduğu masaya bıraktığında, Gonca hepsini tek tek okuyup mecburen imzalaması gerektiğini

biliyordu. Üniformalılar trene biner binmez başına gelen (gelebilecek) her şeyi önceden bildiği gibi. Kadın tek kelime etmeden odadan çıkar çıkmaz Gonca, en alttaki kâğıdın sonundaki kelimeleri yüksek sesle okuyup kahkaha attı.

“Yukarıdaki bilgileri okudum, anladım. Her türlü koruma ve tedavi amaçlı (mRNA tabanlılar dâhil) AŞI uygulamasını, özgür irademle reddediyorum. İsim, soy isim, imza.”

Sinirden yüzü kızarmış, gülmekle ağlamak arasındaki o ince çizgide debeleniyordu. Gözleri kâğıtların üzerinde geziniyor en çok da AŞI Karşıtlığı Bakanlığının papatya desenli logosuna bakıyordu. Kâğıtları eline alıp masaya sertçe vurduğunda başlıklı kâğıtlarla beraber getirilen kalem yere düşüp yuvarlanmaya başladı. Kalem durduğunda, odaya az önce giren siyah postallı bir adam onu yerden alıp elinde çevirmeye başladı. Kalem defalarca kendi etrafında yukarı atıp tekrar tutarken çıkardığı sinir bozan ses dışında odada çıt yoktu.

“Demek imzalamayı reddediyorsunuz.” dedi adam bir süre sonra sessizliği bozarak. “Bunun bir işe yaramayacağını biliyorsunuz değil mi?” diye ekledi kendinden emin sesiyle. “Halkımızın güvenini kazanmış, Bağımsız Bakanlığımız uzun yıllardır faaliyette. Tüm dünyada bir solukta sayılamayacak kadar çok sayıda Bakanlık var. Çıkan çatlak sesleri COVID-19 dönemiyle beraber tek tek yok edip Bağımsız Bakanlıklarımızı kurmayabashladık. Üzerinden yıllar geçti. Artık ülkeyönetimlerinin bile çoktan kabul ettiği Bakanlık uygulamalarımıza hâlen karşı çıkanların olduğuna inanmıyorum. Sizi gördüğüme çok şaşırđım.” dedi kaşlarını havaya kaldırarak.

MS aşısı bulunur umuduyla Bakanlık uygulamalarından yıllarca kaçmayı başaran Gonca, karşısındaki kuklaya öfkeli gözlerle bakıyordu. “Ben de size şaşırıyorum. Papatyalı üniformalarınız, rozetleriniz size hiç yakışmıyor. İnsanları, aşı

karşıtlığı safsatalarınıza inandırmayı başarıp dünya nüfusunu azalttınız, yıllar içinde insan ırkını soldurdunuz. Size en çok simsiyah üniformalar yakışır.” dedi hiddetle. Suratının tam ortasına okkalı bir tükürük fırlatmak üzereyken kendini son anda tuttu.

Adamın, sinir bozan gülümsemesiyle “Papatyalı üniformalar size de çok yakışır, Bakanlıkta çalışmak isterseniz hemen işbaşı yapabilirsiniz.” cümlelerini işiten Gonca, parlayarak lafı yapıştırdı. “Avcı değilim!” Elini masaya vurmuş, ağzından ateş püskürterek devam ediyordu. Ok gibi fırlattı kelimelerini.

“İnsan ırkının sayısını azaltan korkunç Bakanlığınızı şimdi, şu an bombalamak isterdim.”

Gonca'nın tek eli MS iğnelerinden delik deşik olmuş bacağıının üzerinde geziniyor, yuvalarından fırlayacakmış gibi bakan gözleri öfke saçıyordu. Yıllardır içinde tuttuklarını kustuğu için rahatladığını hissetti ama ne yapacağını bilemiyordu. Korkmuştu. Çok korkmuştu. Kalbi hızla atarken kontrolsüzce sıktığı bacağı, canını yakmaya başladığında, tam karşısındaki duvar, tıpkı trendeki imdat çekicini cama geçirdiği andaki gibi tuzla buz oldu. Patlar patlamaz duyulan siren sesleri odada yankılanırken beyaz saçlı, altmış yaşlarında bir adam duvarın arkasından yürüyerek içeri girdi. Üniforması yoktu.

“Aaa sizi tanıyorum galiba?” diye haykırdı Gonca, neler olduğunu çözmeye çabalarken. Bomba atılmış gibi patlayan duvardan iyice korkmuş, suratını kolu ile kapatıyordu. “Ömer abi siz misiniz yoksa?” dedi, çok emin olamadan. O kadar şaşırılmıştı ki yaşadıklarının hayal mi gerçek mi olduğunu sorguladı. Güvende hissetmiyordu. Bacakları korkudan titremeye başladığında kolunu yine suratına siper etti. Siren sesi çalmaya devam ediyordu. Elinde, papatyadan yapılmış, silaha benzer bir şey tutan Ömer abi ile göz göze geldiler. Yüzünde

huzurlu gülümsemeleriyle yüzlerce, binlerce Ömer abi odaya girmeye başladı, hepsi de elinde papatyadan yapılmış aynı silahtan tutuyordu. Kurşun asker gibi çabucak sıraya dizilen Ömer abiler, klonlanmış gibi çılgınca çoğalıyordu.

Silahlarından fişkıran çiçeklerle, Bakanlığı papatya bombardımanına tuttular.

Bakanlık görevlileri korkuyla sağa sola kaçışıyor, demin Gonca ile aynı odadaki adam da ürkerek kaçmaya çabalıyordu. Bakanlık binasının yerle bir olduğunu izleyen Gonca'nın suratında hayret dolu, şaşkın bir ifade vardı. Mutlu hissetti.

Gonca'nın sağ bacağı acırken, ağzından dökülen sözler duyuldu. "Ömer Abi, Ömer Abi..." sayıklamayı sürdürüyordu. "Ömer abi... Gidelim, lütfen gidelim." diyordu nefes nefese. "MS aşısı bulunmuş! Duydun mu? Bulunmuş. Aşı randevuma geç kalıyorum." Dedi, sesini yavaş yavaş yükselterek. Gözünü açtığı anda kendini, kafasını yana yatırmış, sağ bacağına tüm kuvvetiyle sıkarken buldu. Karşısındaki koltukta, elinde kalem çeviren takım elbiseli bir adamın oturduğunu gördü. Atletinin terden sıırıslıklam olduğunu hissediyordu, sucuk gibi terlemişti. Uzun uzun çalan siren sesini bir an önce durdurmak istediğinden emin oldu. Çantasına sokup içinde gezdirdiği eli, bir paket gofret ve kolonya şişesine çarptı. Aramaya devam ediyordu. Durdurduğunda; papatya üniformalı absürt adamlar, kadınlar, antetli kâğıtlar, havada dönen kalemin çıkardığı garip ses, Bakanlık logosu... Her şey son bulacaktı. Ömer abisinin silüeti, papatya fırlatan garip silahlara kadar her şey... Şarlatan Bakanlık hikâyesi de son bulacaktı. Tüm bu saçmalığı durdurmak için can atarken nihayet bulmayı başardığı cep telefonunu çantasından çıkarıp konuştu:

- Efendim, dedi mırıldanarak.

- Yavrum. Gonca'm. Nasılsın? Sesini hiç beğenmedim. İş

yerinde bir şey mi oldu?

- Yok anne trendeyim ya. Huf! Tuhaf bir rüyanın sonundayım desem daha iyi, dedi nefesini verirken.

- Yavrum acayip konuşuyorsun. Ne rüyası? Bak ne diyeceğim; Ömer abin vardı ya hani, çocukken oynardınız beraber.

- Ya her yerden de Ömer abi fıskırıyor anne. Bilmiyorum ki adamı tam olarak hatırlayamıyorum bile.

- Kızım hani topallayan bir abin vardı ya akrabamız. Uzak akraba. Hani çocuk felcinden öyle olmuştu zavallının ayağı. Yazık adama şimdi de küt kalp krizi geçirmiş. Babanla acil Bursa`ya gidiyoruz.

- Çocuk felci mi? dedi Gonca şaşkınlıkla. “Ömer abinin ayağı çocuk felcinden mi kaldı öyle? Ay bunu bilmiyordum. Şimdi daha iyi hatırladım adamı. E niye aşı yaptırmamış ki annesi? O aşı kundakta yapılır benim bildiğim.”

- O tarihlerde ülkede aşı mı vardı kızım? Şaşırmış gibi konuşma. Hah yavrum neyse işte biz acil Bursa`ya gidiyoruz. Akşam Turgay`la gelerseniz ev kapı duvar.”

- Anladım anladım. Uyumuş kalmışım ya... Gebze`ye varmak üzereyim galiba. Sersem gibiyim anne. İşe de geç kaldım. Dur ben şimdi bir kapatayım anne, tamam canım siz gidin, ben Turgay`ı arayacağım. Selam söylersin Bursa`dakilere, çok geçmiş olsun.

Gonca, tren kapısını açar açmaz ilk durakta kendini dışarı attı. Ciğerlerine mis gibi oksijeni doldurduktan sonra gözüne çarpan ilk şey, elinde bir demet papatya ile dikilen genç bir adam oldu. Gözlerini ovuşturup yeniden baktığında adama doğru gülümseyerek yürüyen bir kadın far ketti. Adamın, papatyaları kadına kibarca uzatışını izleyince “Huhhh!” dedi, mırıldanarak. “Rüya sahiden bitmiş.” Gülümsemekten dişleri görünürken

telefonunu yeniden kavrayıp konuşmaya başladı:

- Turgay`cım nasılsın?

- Ah! Canım benim. İyiyim. Ben de seni arayacaktım. Nöroloğunu aradım da şimdi, ‘kansere aşısındaki ilerlemelerden sonra sıra MS’e geldi’ dediler. Haber doğruymuş, dün konuştuk ya mRNA tabanlı olan, dedi heyecanla.

- Ah harika! Çok mutluyum. Ben de trende uyuyakalmışım ya, abuk sabuk bir durakta indim. Garip rüyalar gördüm. Şey diyecektim. Akşam annelere gitmiyoruz. Bursa`ya gidiyorlar, anlatırım.

- Aaaa! Tamam canım. İyi misin peki?

- İyiyim iyiyim. Sağda solda duyduğum, hiç bir temele dayanmayan, saçma sapan aşı karşıtı kampanyalardan fazla etkilendim sanırım. Hahah! Akşam anlatırım, acayip bir rüyaydı. Papatya mermileri havada uçuştı. Yeni yeni kendime geliyorum canım, şimdi de bir garip hissettim. Azıcık başım döndü de, en iyisi bir kafeye gidip oturayım, iş yerini arayıp haber vereyim.

- İyisin değil mi? Bak merakta bırakma beni. Bir şey olursa ara.

Gonca telefonu kapatır kapatmaz kafasını kaldırdığında, caddenin karşısında, etrafında bir kaç tabure ve masa dizili küçük büfe gözüne ilişti. Büfenin taburelerinden birine oturup peynirli domatesli tost ve bir küçük çay sipariş etti. Genç adam elinde tuttuğu kâğıda attığı iki çizikten sonra kâğıdı masaya bırakıp uzaklaşınca Gonca davrandı. Çantasından çıkardığı mürekkepli kalem ile bir şeyler karalıyordu. İştahla ters çevirdiği kâğıdın üst kısmına büyük harflerle. “AŞI KARŞITLIĞI BAKANLIĞI KAPATILDI!” yazdı. Yüzünde beliren tebessümü, cümlenin altına heyecanla çizmeye başladığı ekoseli tekerlekli sandalye ile iyice belirginleşiyordu. Kocaman iki tekerlek çizdikten sonra

sandalyenin kumaşını yapmak için çeşitli kareler çizerken keşke lacivert mürekkepli kalemim de yanımda olsaydı diye aklından geçirdi. Az sonra nükteli bir ses duyuldu. “Abla elindeki bizim hesap kâğıdımız, isteseydin boş kâğıt verirdik.” Kadın, duymamış gibi yaparak çizimine devam ediyordu. Attığı her çizgide biraz daha ferahladığını hissetti. Genç adam tost ve çayı bırakıp şaşkın suratıyla gözden kaybolmak üzereyken Gonca seslendi. “Bir ricam olacaktı.” “Buyur abla.” dedi delikanlı. “Kibritiniz var mı acaba?”

Gonca, genç adamın uzattığı kibriti eline alıp karalamalar yaptığı kâğıdı çay tabağına hızla attı. Kibriti çakıp kâğıdı bir çırpıda tutuşturunca suratında beliren huzur, mimiklerinden okunuyordu. Genç adam ve çapraz masadaki üniversiteli gençler şaşkın gözlerle Gonca`ya baktılar. “Abla dur bir yerin yanacak.” Kâğıttan arta kalan kül parçacıkları, çay tabağının ortasında, küçücük görünüyordu. Büfedekiler, aniden esen rüzgârın, külleri bir çırpıda uçurup tabağı bomboş bırakışını izlediler.

DAVETLİ YAZARLAR

Dursaliye Şahan
Mehmet Uhri
Sema Yılmaz
Fatma Çetin Kabadayı
Özlem Önal Erkurt
Sibel Yıldız

ÖNCE CAN SONRA CANAN

Dursaliye Şahan

“Efenim aynı apartmanda yaşıyoruz. Birbirimize saygı göstermeliyiz değil mi efendim? Ve fakat böyle her daire ayrı bir cumhuriyet gibi davranırsa, kurallara uymazsa...”

Çok yorgundum. Site yöneticisinin her toplantıda tekrarladığı nakaratlarına daha fazla dayanamayıp ayağa kalktım. Elimdeki “Neden Aşı Olmalıyız?” broşürlerini sehpanın ortasına bırakıp kapıya doğru yöneldim.

“Kusura bakmayın. Gece nöbetim var.”

“Geldiğiniz için sağ olun Hemşire hanım.”

Çaktırmadan Cemal amcaya baktım. İki elinin parmaklarını birbirine kenetlemiş, kendi göbeğini seyrediyor gibi gergin bir sessizlik içinde oturuyordu.

Anlaşılan o ki, hâlâ aşı olmamakta kararlıydı. Yine elimde olmadan sinirlenmişim. Başları ağrısa alacakları aspirinin miligramını sormadan edemezler; ama aşının uzmanı kesildiler. Meğer ne zengin bir hayal dünyaları varmış: “İnsanoğlunun kökünü bu aşılarla kazıyacaktı. Aşı olan herkes kafadan kısır olacaktı. Bu şırıngalarla ne verdikleri belli değildi canım! En iyisi aşı olmamaktı. Beş on sene sonra aşının etkileri görülecekti. Az kalmıştı. Zaten virüsün de gerçek olup olmadığı kesin değildi.”

Ne desem ikna olmuyorlardı.

“Müebbet yiyeceğimi bilsem, müebbet o aşıyı kabul etmem. Çocuklarıma da izin vermiyorum!”

Güya beni kızı gibi seven Döndü ablayla konuşmam da işe yaramamıştı. Sonuçta çeyrek asırlık kocasının sözünden bir gün

çıkmamış kadın, benim ısrarımla mı bağımsız kararını verecekti?

Kesin olan bir şey vardı ki o küçücük dairenin kralı Cemal amca “He” demeden kimse kılını kıpırdatmayacaktı. Üç kızıyla oğlu da babalarının ağzından çıkacak talimatı bekliyorlardı.

Ben kim oluyordum ki? Karşı komşusunu bile ikna edemeyen bir yüksek hemşire...

Gece yarısı yorgun argın gelip sabah erkenden tekrar hastaneye döndüm. Koğuşlar arasında koştururken unuttuğum apartman sakinleri, hastaneden çıkar çıkmaz sinema perdesindeki karakterler gibi karşıma diziliyorlardı. Başlıyordum kendi kendime konuşmaya.

“Hani beni sevip sayıyorlardı, bana çok güveniyorlardı. Hatta Döndü ablalar benim ikinci ailem gibiydiler... Sırf onlar için artan kirayı kabul etmedim mi ben? Gece yarısı da gelseler bir gün “öf” demediğim insanlar bunlar mı?”

Elimdeki anahtarı sallayarak merdivenleri çıkmaya başladım. Hiç kimseyle karşılaşmak ve konuşmak istemiyordum. Duş alıp hemen yatacaktım. Son altı aydır en büyük lüksüm yatakta derin bir uyku çekebilme. Virüsün hangi arkadaşımızı götüreceğini düşünmek sınırlarımızı yıpratıyordu.

Birden ayaklarım beni karşı daireye çevirdi. Sanki bilincim mantığımdan ayrılmış gibi parmaklarım zile gitti. Öyle kısacık da çalmadım. Zır zır çınlattım. Kapı açıldı; karşımda Döndü ablanın küçük kızı Zeynep. Ne güzel gözleri vardı bu kızın. İki siyah üzüm tanesi gibi, gülümsediğinde yanağındaki gamzesinden fişkıran o hayat dolu enerji nasıl da insana iyi geliyordu.

“Ablacım!”

Bana hiç isimle hitap etmezler. Çocuklar “abla” der, Döndü abla da “kızım” diye hitap eder. Son günlerde onlara karşı içimde gittikçe büyüyen öfke aramızda bir soğukluk yaratmıştı.

Üstelik bu öfke yokuş aşağı yuvarlanarak büyüyen kartopu gibi gittikçe çoğalıyordu.

Bazen kendi kendime telkinde bulunuyordum.

“Sakin ol. Bir çılgınlık yapma. Hele haddini hiç aşma.”

Kendimi tutamayacağımı ses tonumdan anlamıştım.

“Döndü abla evde mi?”

Her zaman temiz, her zaman düzenli, her zaman huzurlu, her zaman mutfaktan taze yemek kokusu gelen o ev aynıydı. O gün de eve ve apartman boşluğuna mis gibi yaprak sarması kokusu yayılmıştı.

Zeynep neredeyse kikirdeyerek yanıtladı:

“Annem bu saatte nereye gidecek ki abla?”

Benim ki de soru. Döndü abla mecbur kalmadıkça sokağa çıkmaz ki. Üstelik Cemal amcanın eve gelme saati yaklaşmış.

Döndü abla kırmızı gül desenli mutfak önlüğü ile koridorda göründü.

“Buyur kızım. Niye dışarıdasın? İçeri gelsene.”

“Abla müsaade var mı? Biraz konuşalım mı?”

“Müsaade ne demek kızım? Hele içeri geç.”

Öfkeme hâkim olmam gerekiyordu.

“Bak abla, ben seni anlıyorum. Cemal amca senin kocandır, o ne derse o olur. Saygı duyuyorum. Ama abla bak, aşî olayı farklı. Sence ben emin olmasam bu kadar ısrar eder miydim?”

Beklemiyordu. Şaşırılmış bir ifadeyle. “Ama...” dedi, elimi kaldırıp susturdum.

“Aç gözünü abla. Şu canın kadar sevdiğin çocukların hastalansa ya da sana bir şey olsa, Cemal amcaya, kocana bir şey olsa... Allah korusun, bu hastalık birinizi götürse ne olur? Hiç düşündün mü? Çocukların sensiz ya da babasız ne yaparlar?”

Ölenleri duyuyorsun işte. Onlar da senin gibi sağlıklı görünen insanlardı.”

Mimikleri oynadı ama ne diyeceğini bilemiyordu.

“Kızım, aşının nereden geldiği belli diyorlar.”

“Kim söylüyor bunu? Cemal amca ve onun gibi düşünenler!”

“Yani.”

“İyi de abla, ilaçların çoğu zaten oralardan geliyor. Hem Cemal amca niye insülin kullanıyor? Bi düşün istersen, geçen sene insülinini kullanmadığı için komaya girmede mi?”

“Kızım ben kendi başıma...”

Kalırsam öfkemi kontrol edemeyecektim.

“Abla ben diyeceğimi dedim sana. İnşallah bu illet hastalık size uğramaz.”

Yüz yüzedik. Onunla hiç böyle gergin bir anım olmamıştı. Çaresiz bir ses tonuyla yalvarırcasına, “Kızım ne yapabilirim?” dedi.

“Vur abla! Ayağımı yere vur. Bir kez olsun vur. O bu çocukların babasıysa sen de anasıydın. O senin kocansa sen de onun karısıydın.”

Yüzüne karamsar, umutsuz bir ifade yayıldı.

Dönüp kendi daireme girdim. Üstümü çıkarırken Döndü abla hâlâ karşımdaymış gibi devam ediyordum.

“Yok yok. Ben bir daha size tek kelime etmem. Ne hâliniz varsa görün. Yeter yaaa!”

Aradan iki hafta geçti. Gece yarısına doğru kapı çaldı açtım. Karşımda Zeynep.

“Abla koş annem hastalandı.”

Düşünmeden hırkamı alıp küçük kızın arkasından karşı daireye geçtim. Salondaki üçlü koltukta yatıyordu. Kızları, oğlu

başucundaydı. Cemal amca, köşedeki her zamanki koltuğunda konuşmadan oturuyordu.

“Ne oldu abla? Neyin var?”

“Gündüz aşısı oldum.”

Ne yalan söyleyeyim hiç umudum yoktu. Hâliyle şaşırmışım. Cemal amcanın küskün suskunluğuna bakılırsa o olmamıştı.

“Abla anneme ne olacak?”

Benden önce Döndü abla yanıtladı kızını.

“Hele bi durun kızım. Ne olacak? Hiçbir şey. Aşısı olurken söylediler zaten. Bazılarında ateş, ağrı olabiliyormuş.”

Otoritesi kırılan Cemal amcanın nasıl bir tepki vereceğini merak ediyordum ama o konuşmamakta kararlı gibiydi.

“Kızım zaten bütün gün hastanede yoruluyorsun. Seni niye uyandırdılar ki?”

Kendimi tutmasam Döndü ablanın ellerini öpecektim.

Ateşini, tansiyonunu ölçüp “Bol bol su iç Döndü abla.” ek çıktım.

Zeynep peşimden gelip koridorda beni durdurdu.

“Annemle babam konuşmuyor abla.”

Eğilip kulağına, “Söyle annene ne yapsın ne etsin babanı da aşığı ikna etsin. Onun da olması gerekiyor.” dedim.

Çok sürmedi kapıcının karısından haberi aldım.

Döndü abla aşısı olup gelmiş, Cemal amca, “Sen bana sormadan nasıl aşısı olursun?” diye gürelemişti.

Yılların Döndü ablası belki de ilk kez elini beline koyarak kocasına cevap vermişti.

“Önce can, sonra canan demişler.”

Cemal amca ne diyeceğini şaşırmış. Döndü abla konuyu

örtmek şöyle dursun üstüne üstüne gitmiş:

“Sen de olacaksın aşını!”

Cemal amca asıl o söz üzerine çılgına dönmüştü. Bütün apartman duymuştu.

“Kadın, kadın! Ben aşı olmam! İki dünya bir araya gelse olmam...”

“Ben de sana hakkımı helal etmiyorum. Sen de bunu bil.” demişti Döndü abla.

Sonunda Cemal amca aşı olmakla kalmamış, kahvede etrafına birikenlere de “Gidin aşınızı olun. Bakın ben oldum, bana bir şey olmadı. Bunca okul okumuş doktor bilmeyecek de bizler mi bileceğiz?” nutukları atmaya başlamıştı.

CİNAYET MAHALLİNDEN

Mehmet Uhri

“Sonunda geldin demek cinayet mahalline. Elbet gelecektin. Geç bile kaldın.” ek, sıcak bir sarılma ile başladı muhabbetimiz.

Doğup büyüdüğüm şehre yıllar sonra uğradığımda çocukluğumun geçtiği sokaklarda bir yabancı gibiydim. Mahalle aynı olsa da hafızamdaki sokaktan eser yoktu. Bahçeli küçük evlerin yerini alan apartmanlar, gökten araç yağmış hissi veren araba ve insan kalabalığında yer yön bulmakta zorlanıyor, amaçsızca yürüyordum.

Değişim ve dönüşüme doğup büyüdüğüm ev de direnememiş sıradan bir apartmana benzemişti. Bir tek gökyüzü değişmemişti. Çocukluğumda hayal dünyamı süsleyen gizemli küçük bulutları ile gökyüzü orada öylece duruyordu.

Sokakta amaçsızca ilerlerken tanıdık bir ses önce ismimi haykırıp sonra da beni kucakladı. Mahalle ve çocukluk arkadaşım sanki yıllar öncesinden sesleniyordu. Sıcak bir buluşma oldu. Sahibi olduğu o küçücük emlakçı dükkânının önünde bir süre oturup sohbet ettik.

İlk anda ‘pek değişmemiş olduğumuz’ yalanını karşılıklı söyleyerek söze başlasak da mahallenin kalan son morukları olduğumuzu kabul edip hâlimize gülüştük. Arkadaşım birkaç şehir dolaştıktan sonra doğup büyüdüğü yere dönmüş, memuriyetten emekli olup babasından kalan dükkânda emlakçılık işine başlamıştı. Çocukluğunda olduğu gibi enerjik, neşeli ve şaka dolu konuşuyor, yerinde duramıyordu.

- Netice olarak giden sendin. Söyle bakalım hangi rüzgâr attı

bunca yıl sonra seni buralara.

- Bilmem. Geldim işte. Fena mı?

- Bak, ev filan bakıyorsan yardımcı olurum. Senin için değil, kendim için istiyorum. Bu yaştan sonra muhabbete adam bulmak kolay olmuyor. Kaldığı kadarıyla eskiler ile idare ediyoruz. Durumun senin için de farklı olduğunu düşünmüyorum.

Cevap vermemi beklemeden neşeli bir kahkaha atıp “İyi ki geldin yahu. Gidemezsin. Çay koyuyorum.” ek dükkâna yöneldi. Az sonra yine aynı heyecanla gelip yanına oturdu. Sokaktan geçen biriyle selamlaştı. Lafının arasına girecek fırsatı bulduğumda “Neden öyle dedin?” diye sordum. Şaşkın biçimde yüzüme bakıp “Hoppala... Ne dedim de alındın şimdi?” diye yanıtladı.

“Sonunda geldin demek cinayet mahalline,” derken ne anlatmak istiyordun?

- Amaaaan. Ben de gereksiz gevezelik ettim sandım. Derler ya ‘her katil cinayet mahalline uğrarmış.’ Bu sokaklar, bu mahalle çocukluğumuzu barındırıyor mu?

- Evet.

- Bilirsin, çocukluğunu öldürmeden insan erişkin olamıyor. Koca bir ömrü ergin olma kaygıları ile tükettikten sonra çocukluğumuzu öldürdüğümüz cinayet mahalline gelip bir bakmadan da edemiyoruz. Geride bıraktığımız ne var diye bakınırken çocukluğumuzun masumiyetini de arıyoruz sanırım.

- Sen gitmemişsin ama...

- Ben de gittim. Çok kısa süre sonra erişkin olmanın bana göre olmadığını anladım. Herkes bir şey söylüyordu. Bazılarına göre beceriksiz, kimine göre de korkaktım. Sorsalar “başkası olmak istemedim” derdim. Kıyamadım içimdeki çocuğu öldürmeye. Dönüp geldim ve doğup büyüdüğüm sokaklarda

içimdeki afacanla yaşamayı seçtim.

- Hangi seçim daha doğrudu hiç bilemeyeceğiz sanırım.

- Amaan ne önemi var. Öyle de böyle de hayattayız ve neredeyse 50 yıl sonra birbirimizi bulduk, konuşuyoruz. Daha ne olsun?

Cevabımı beklemeden yine o çocuksu heyecanımla ayağa kalktı “Çayı demleyip geliyorum.” ek içeri geçti. Sokaktan geçmekte olan gençten bir adam eliyle işaret edip bizimkini sordu. İçeriye gösterdim. “Selam söyle, bir ara uğrarım,” dedi ve uzaklaştı. Arkadaşıma tanımadığım birinin selamını iletme zorunda kaldım. Bir süre de buna güldük.

‘Çocukluğumuzun mahallesinden kalan bir şey olup olmadığını’ sordum. Eliyle sokağın ilerisini işaret edip “Bir tek abdestsiz domuzun evi ayakta kaldı. Sizin evle birlikte eskiden hiçbir şey kalmadı.” dedi. ‘Abdestsiz domuz’ sözünü tekrarlayıp gülmeye başladım. Bir süre öylece güldük. İyi geldi.

- Sahi bir de o vardı. Suratsız bir hacıydı. Çocuklarını da sokağa salmazdı. Elinde tespihi, kafasında takkesi, ayağında poturu ile camiye giderdi. Çocukken ondan korkardık.

- Ama en güzel erikler de onun bahçesindeki ağaçtaydı. Duvarına tırmanıp gizlice ağaca çıkar, erik toplardık. Bir keresinde ağaçta yakalanmış, nasıl ineceğimizi bilememiş, elinden zor kurtulmuştuk. Hacı ise sakalından utanmadan peşimizden koşturmuş “abdestsiz domuzlar” diye küfür savurmuştu arkamızdan.

- Mahalleli bu duruma gülmüş, Hacı’nın adı da o günden sonra mahallelinin diline ‘abdestsiz domuz’ olarak yerleşmişti.

- Sahi ne yapıyor onlar? Hacı hayatta mı?

- İh. Maalesef pandemi neredeyse ailenin tamamını alıp götürdü. Bir tek oğulları kaldı. O da evden pek çıkmıyor. Evine

talip olan müteahhitlerle bile görüşmüyor. Geleni gideni de yok.

- Zor olmalı.

- Valla ne diyeyim, geçenlerde bir rastlantı ile görüştüğümde yaşadığı trajedinin boyutunu anladım. Allah kimseye böyle bir acı vermesin.

Dükkâna girip çayları doldurdu. Elinde tepsiyle ağır adımlarla gelip çayı uzattı. Çayı şekerli içmesine takılınca, “Dedim ya, çocukluğu bırakmadım. Neyse o. Paşa çayından bir tık öte.” diye yanıtladı.

Çayımı yudumlarken hacıların yaşadığı trajediyi anlatmasını istedim. Gülümsedi; “boşuna cinayet mahalli demedim buralara. Dinle o zaman.” ek anlatmaya başladı:

Bir rastlantıyla karşılaştığım ailenin kalan son ferdi yaşadıklarını anlatıp “Öyle bir vebal ki yaşayarak ödemek zorundayım. Yaşadıklarımın sonra böylesi ceza az bile. O yüzden ne o yavru kedinin ne de kurtarmaya çalışanların vebalini almak istemedim. Hadi git şimdi.” ek göndermişti beni.

Her şey mahallenin çocuklarının yavru kedilerden birinin köpekten kaçarken can havliyle Hacı'nın erik ağacına tırmandığını haber vermeleri ile başladı. Bahçe kapısındaki zili çalıp bekledim. Açan veya ses eden olmadı. Israrla zili çalmayı sürdürürünce kapı hafifçe aralandı. Yüzünü göstermeye bile yanaşmadan ne istediğimi sordu. Durumu anlatıp ‘yavru kediyi indirmek için yardım etmek istediğimi’ söyledim. Cevap vermeden kapıyı kapattı. ‘İtfaiye çağırıp yardım isteyeceğimi’ söyleyince kapı tekrar açıldı. Üzerinde yıpranmış sabahlığı ile ev sahibi görüldü. Yaşına göre hayli çökmüş görünüyordu. Elini kaldırıp ‘İtfaiye olmaz! İçeri gel, birlikte çözmeye çalışalım.’ dedi.

Yabani otların boy atıp kuruduğu bakımsız bir bahçe içinde,

izbe sayılabilecek o iki katlı evde, tek başına yaşıyordu. Evin paslı demir panjurlarının çoğu kapalıydı. Kapıyı açıp içeri girmeme izin verdikten sonra hiçbir şey söylemeden gözden kayboldu.

Yavru kedinin tırmandığı erik ağacına yöneldim. Ancak kalın ve yüksek gövdeli ağaç ‘ha’ deyince tırmanmaya uygun değildi. Birkaç denemeden sonra pes etmek üzereyken ev sahibinin eski, ahşap bir merdivenle yanıma doğru geldiğini gördüm. Üstünü değiştirmiş işçi tulumuna benzer bol cepli bir şey giymişti. Merdiveni dayayıp ağaca tırmanmaya niyetlendiğini görünce “ben çıkarım” ek merdivenin yerini değiştirdim. Cevap vermesini beklemeden ilk basamağa ayağımı atmamla basamak kırıldı. Adam söylenerek yanıma geldi.

- Ben de zamanında sizin gibi dik başlıydım. Laf dinlemezdim. Merdivenin o basamağının sağlam olmadığını söylememe fırsat bile vermediniz.

- Diğer basamaklar da böyleyse işimiz var.

- Emin değilim. O yüzden kendim çıkmak istedim. Ne de olsa sizden daha hafifim.

- Olmaz. Siz merdiveni tutun, kıpırdamasın. Ben çıkarım.

O az konuşan, asık suratlı, inatçı adamı ikna edemedim. ‘Daha kimsenin vebalini alamam!’ ek merdivene çıkmama engel oldu. Olası bir aksiliğe karşın merdiveni tutarak ona yardımcı oldum. Çevik sayılabilecek bir tırmanışla ağaca çıktı. Adamın yaklaştığını gören yavru kedi ürküp daha da uç dallara yöneldi. Bizimki inatla tırmanmaya devam etti. Ancak kediye ulaşamadı. Bir süre öylece durup nefeslendi. Adamın durduğunu gören yavru kedi ise miyavlamasını sürdürüyordu. İhtiyar, cebinden çıkardığı küçük mama kabını üzerinde olduğu dala, acıkmış olan kedi için bıraktı.

Beklemeye başladık.

Arada sert esen rüzgâr ikisinin de dengesini bozuyor gibi olsa da heyecanlı bekleyiş çok sürmedi. Ürkek, korkak da olsa mamaya yaklaşmasını fırsat bilen adam, yavru kediyi ensesinden yakalayıp tulumunun içine yerleştirdi. Sakin hareketlerle aşağıya inmeye başladı. Merdivenin tepesindeyken eğilip kediyi bana doğru uzattı. Yakalayıp yere bırakmamla minik afacan gözden kayboldu.

Bizimkinin sakın adımlarla ve son basmağa dikkat ederek merdivenden inmesine yardımcı oldum. Merdiveni elime alıp nereye bırakacağımı sordum. Evin arkasını işaret etti. Arka bahçeye merdiveni bıraktım. Paslanmış demir sandalyeler ve mermeri matlaşmış masadan oluşan köhne bahçe grubunu işaret edip oturup soluklanmamı istedi. Eve girip gözden kayboldu.

Az sonra bir şişe su ve iki bardak getirip masaya bıraktı. Az konuşuyor ve konuşurken yere bakıyor, gözlerini kaçırıyordu. Kim olduğumu, ne iş yaptığımı bile sormadı. “Yordu bizi kerata. Yaşayacak ömrü varmış.” dedi.

- Yalnız mı yaşıyorsunuz?

- Kimsem yok. Babadan kalma bu evde yalnızım. Hepsi gitti, ben kaldım. Az önce tırmandığım erik ağacını rahmetli babam dikmişti.

- Ne oldu yakınlarınıza?

- Öldüler. Annem, babam, kız kardeşim ve eniştem. Hepsi öldü.

- Kaza mı?

- ‘Hastalık’ dediler, ama kaza. Hem de benim yaptığım bir kaza. Onlar gitti. Veballeri ile yaşamak bana ceza oldu. Ben kötü bir insanım. Burası da benim cezaevim.

- Az önce ‘Daha kimsenin vebalini alamam!’ ek, bunun için

mi merdivene çıkmama izin vermediniz?

Susup cevap vermedi. Bardaklara su doldurup uzattı. Suyu yudumlarken sessizce bekledim. ‘Anlatmak isterseniz misiniz?’ diye sordum. Bir süre elindeki bardağa ve içindeki suya baktı. Kararsız görünüyordu. ‘Bu gün iyi bir şey yapıp ağaçtaki kediye şans verdiniz. Siz kötü bir insan değilsiniz.’ diye üsteledim.

Dudağının kenarında acı bir gülümseme belirdi. ‘Siz gelmeden kedinin ağaçtaki çaresizliğini görüp öylece bakıyordum. Israrla kapıyı çalıp itfaiye çağıracağım demesenez belki de sadece izlemekle yetinecektim. İnsan yaptığı kadar yapmadıkları ile de kötü olabiliyor.’ dedi.

- Siz kötü biri olamazsınız. Beni korumak uğruna ağaca tırmanıp kediyi kurtarmak için kendinizi riske ettiniz.

- ‘Riske etmek.’ Evet, sanırım doğru sözcük bu. Risklere bakıp karar almak. Sonrası pişmanlık olsa da...

Boşalan bardağını tekrar doldurdu. Şişeyi masaya bıraktı. Başını önüne eğip anlatmaya başladı:

Pandemi sürecinde görece daha sakin ve müstakil olduğu için ailecek baba evine doluştuklarını, bu kuytu adada hastalıktan uzak durabileceklerine inandıklarını anlattı. Ailenin okumuşu olarak süreci yakından takip ettiği için, virüsün bulunduğu ilk andan itibaren tüm bilgilerin bilim çevrelerince paylaşılması sayesinde dokuz ay gibi inanılmaz kısa sürede aşılardan geliştirilebilmesinin insanlığın mucizesi olarak görülmesi gerektiğinden söz etti.

- Sonra ne oldu?

- Mucizelere inanmayan ve akıyla her şeyi çözebileceğini düşünen biri olarak aşılara kuşkuyla yaklaştım. Hacı babam da inancı gereği aşılara güvenmiyor, kuşku duyuyordu. Meğer kuşku da virüs gibi bulaşıcı bir hastalıkmiş. Aşı konusunda tereddüt edip uzak durdum. Ev halkını da peşimden sürükledim.

- Aşı olmadılar mı?

- Benim aklıma uyup olmadılar. Bu evin bizi koruyacağına inandılar.

- İlk kim hastalandı?

- Evin dışarı ile bağlantısını ben sağlıyordum. Pandeminin gerilediği sanılan ikinci yılında bir şekilde virüsü kapıp eve getirmişim. Hiç anlamadım. Hastalığı ayakta geçirdim. Diğerlerinin ise hiç şansı yokmuş. ‘Aşı olsaymışız yaşama şansları olabilirmiş.’ Öyle dediler. Hiç olmazsa ben aşı olsaydım belki hastalanmayacak ve onlara bulaştırmayacaktım.

- Ama...

- Aşı olmadım ve aşı olmalarına da engel oldum. Benim yüzümden annem, babam, kız kardeşim ve eniştem hastalanıp öldüler. Cenazelerine bile gidemedim. Ben kötü bir insanım. İnsanlığın bilgi birikimine yeterince inanmadım. Risk almaktan korkup hayatıyla ilgili kararları erteleyip duran benim gibi korkak birine güvenmemeleri gerekiyordu.

Ayağa kalktı. Şişeyi ve bardakları eline aldı. Kafasını kaldırıp ilk kez yüzüne bakıp ‘Öyle bir vebal ki yaşayarak ödemek zorundayım. Yaşadıklarımın sonra böylesi bir ceza az bile. O yüzden ne o yavru kedinin ne de kurtarmaya çalışanların vebalini almak istemedim. Hadi git şimdi!’ dedi.

Arkadaşımın anlattıkları ikimizi de hüznlendirmişti. Bir süre sessizce çaylarımızı yudumladık. Az önceki neşesinden eser kalmamıştı. Bir iç çekip çayları tazeleme bahanesiyle içeri girdi. İkinci çayları getirse de gelen müşteriler nedeniyle kendi içemedi. Arkadaşımın gelen müşterilerine bir ev göstermek için dükkândan çıkmaya hazırlandığını görünce çayımı hızlıca yudumlayıp iznini istedim.

Bana baktı. Kulağıma doğru eğildi. “Top sahasının kuru

otlarını tutuşturup yangın çıkarmış, benden sır tutmamı istemiştin. Sırrını açıklamamı istemiyorsan yine gelirsin. Dükkânın yolunu ğrendin. Bu kez kuru bir çay ile bırakmam.” ek uğurladı.

Sokağın yukarisına doğru yürüyüp çocukluğumun anılarını hatırlamaya çalışsam da arkadaşımın az önce anlattığı trajedi aklımdan çıkmıyordu. Hacı'nın evinin panjurları kapalıydı. Bakımsız bahçesiyle terk edilmiş gibi görünüyordu. Küçükken bize kocaman görünen o erik ağacına durup bir kez daha baktım. Sonra gökyüzünü fark ettim. şekilden şekle giren gizemli bulutları ile bir tek gökyüzü değişmemiş gibiydi. Çocukluğumu aradığım o hüzünlü sokaklarda daha fazla kalamadım. Adımlarımı hızlandırıp cinayet mahallinden uzaklaştım.

KARARSIZLIĞIN İLACI

Sema Yılmaz

Kararsızlık ve tehir; başarısızlığın anahtarıdır.

WE Cahanning

- Hadi atsana topu Memet, seni mi beklicez ya!
- Atacam, bekle az; atacam da kime atacam bilmiyom.
- Yav at işte, yakar top bu, sanki matematik sorusu çözüyon.
- Onu da çözemiyo ki, elli saat düşünüyö şıkların üzerinde...

Sesin geldiği yere, görüş alanının içine ucundan girebilme imkânını tartarak bakacaktı ki vazgeçti. Ses ise kulağında hep olsun istediği vazgeçemediği sest; sesin sahibi ucu hafifçe havaya kalkık-ama akli havada olmayan- minicik burnunun üzerine düşen kâküllerinin bal rengi gözleriyle temasını ufacık bir baş hamlesiyle yana attırarak ayıran Meltem'di. Topu atarken sergilediği kararsızlık bakışına da yansımıştı. Göz ucu bakışındaki utangaçlık kaplı 'bakayım mı bakmayayım mı' kararsızlığını kimse görmemişti. Bu görülmesin istenilen ama bir yandan da "Neden görmüyor ki?" sitemlerini beraberinde getiren girdaplar içinde boğulma hissi, çocukken pek olmuyordu, lakin vücut kimyasının hormon otonomisiyle "seni baştan yaratıyorum" kılıklı hevesleri içeriye içeriye yağmasa hayat sanki daha bir güzel olacaktı. Heveslerin de kararlı olma gibi bir derdi yoktu zaten; o an geliverir, yatılı olup olmayacağı ya da ansızın gidivereceği kestirilemezdi.

Mehmet'in heveslerini atıştırma çerez gibi anlık yaşadığı yahut derin dondurucuda saklayarak lazım olma olasılıklarının ince hesabını yaptırabilecek matematiği hiç olmamıştı,

olamamıştı. Matematiği de iyi değildi zaten; neden şıklar konuluyordu ki? Hangisini seçecekti? O muydu? Yoksa bu muydu? Hata yaptırtaçak birbirine oldukça benzeyen bu tuzak yakınlık neden kuruluyordu? Kararlarını ve heveslerini hangi ana yola çekeceğini bilmeyenlere tali yol imkânı bile tanımayanları, tanıtmayanları oldum olası anlayamamıştı. Şıklar üzerindeki gezintilerinde ağzının ucundaki kalemine bıraktığı dış izleri kararsızlığının merdiven basamakları gibi olurdu. Merdivenler bile gereksizdi onun için; nihayetinde çıkmak ve inmek gibi iki seçenekli kavramı birlikte barındırıyordu.

Rüzgârlar esti, güneş, yağmur ve kar insanlarla buluşma anlarını zamanlı zamansız yaşatarak yıllar yıllara eklendi.

- Nasıl geçti?

- Bilmem ki? Yaptık bi şeyler...

- Oluuum bi tahminin de mi yok? Matematik zordu di mi?

- Zor muydu?

- Sakın bakmadım deme!..

- Baktım, baktım da ne diyeyim? Kolay mı zor mu anlayamadım.

- Abi Türkçe ful benim, matematik ofsayt!

- Benim de matematik ful, naberrr...

O hormon otonomisiyle görme alanı biraz daha genişlemiş bakmalar eşliğinde başarının bu kadar net ifade edildiği sesin sahibi elbette ki yine Meltem'di. Değişmemişti. Kâkülleri yoktu sadece, göz rengiyle uyumlu saçları sınavda gözünü kapatmasın komutuyla sıkıca toplanılıp topuz yapılmıştı. Övünmekte de haklıydı. Ne yapsın kız çalışkandı, kararlıydı o tıp fakültesine girelecekti. Böyle bir ses tonu insanı eziklik içinde bırakır mıydı? Bıraktı. Mehmet oradan kaçarcasına babasıyla geldiği arabanın içine attı kendini. Kamyonetinin direksiyonu başında bekleyen

babasına:

- Gidelim baba!..

Kararlılığına şaşıtı o an, eziklik duygusu demek ki kararsızlığı yok edebiliyordu.

- Depoyu fulleyelim Memet, yolumuzun üzerindeki benzincide duralım. Niye öyle bakıyon? Sınav iyi geçmedi mi yoksa?

Tercih yapmak kararsızlığının ilk ve son adresiydi Mehmet için; istediği yeri kestiremese de üniversiteli olma, bir üniversiteye gitme fikri şimdilik yaka süsü karakterindeydi. Evlada yüklenebilecek beklenti ağırlığı Mehmet'in kararsızlığından daha hafifti. Ödünç internetle baktığı puanına göre -ki o sabah "Baksam mı? Bakmasam mı?" ruh hâminden fişek hızıyla çıkartan babasının zorlamasıyla olmuştu- şimdi de olası yerleri planlanmalıydı. "Keşke hayat tek seçenek olsaydı." ek derin bir iç geçirmeye okulunun yolunu tuttu. Lisenin müdür yardımcısı öğretmenler odasında bir masa kurmuş, tercih yapacaklarla hararetli konuşmalar gerçekleştirmekteydi. Mehmet kapının kenarında ha gitti gidecek vücut diliyle duruyorken:

- Memet gireceksen gir, girişi engelleme, giremiyoz içeri!..

Allah'ım her şey silinir de bir ses hiç mi kulaktan silinmez? Kalbe söz geçiremeyen ses, görüntü ve diğer ne varsa silinmiyordu. Silinse iyi mi olurdu? Hatta ne olurdu? Beden dili kararsız, kalp hepten kararsız kenara sıçrayıverdi. Aniden tek ayaküstünde kalınca da dengesini kaybedip Meltem'in koluna çarptı. Yok, öyle filmlerdeki gibi göz göze gelip, arka plan müzikle aşk tohumlarının saçılması olmadı. Saçılan tek şey Meltem'in okula gelirken annesinin yaptığı tatlı olmuştu. Cam kâse yere düşer düşmez parçalanmıştı, canım tatlı- Mehmet yıllar sonra kendi evinin mutfak masasında görüp de 'prenses

tatlısı’ olduğunu öğreneceğinden habersiz- tabanları yağlamıştı, koşarken de içinden hem de en derinlerinden ‘Özür dilese miydim?’ diye sormaktaydı.

- Okulun ilk günü, kalk be oğlum, bu ne uyku?

Annelik; uyandırma anında hep kurulmuş bir saatten daha önce davranmak demekti.

- Üniversiteye de mi erkenden gidiliyor? Yok artık!..

Ses tonuna koymaya çalıştığı büyüklük havası, aslında kararsızlığını örtme çabasıydı. Bütün gece yatağında bir oyana bir bu yana dönmüş; ‘mezun olabilir miyim, mezun olunca iş bulabilir miyim, hadi buldum, maaşım ne olur, üniversite okumalı mıyım?’ nokta atışlı sorularla ancak bir saat kestirebilmişti.

Hayatının akışkanlığını visköz hâle getiren kestiremediklerini iki yıllık acil tıp eğitimi sürecince çokça yaşamış, kalmalı geçmeli, ama illa ki kararsızlığın arka bahçesi cevapsız soruları ve yorumlarıyla topluca yapılan mezuniyetinde avucunun içine rulo yapıp tuttuğu diploması ile tamamlamıştı. Öğrenciliği süresince lacivert zeminli, üzerinde paramedik yazılı olarak taşıdığı kıyafeti o günden sonra öğrenciliğinin bittiğini, ataması yapılırsa bundan sonra da ambulansla hasta taşıyacağı bir yolun yolcusu olacağını hep hatırlatsa da; “masa başı bir işim olsa mıydı?” kararsızlığını yok edemeyecekti.

Yok edilemeyenler listesinin en başını işgal eden bir virüsün tüm dünyayı kontrol altına alma çabasının insanların kararlı çabasıyla kavga eder olduğu ve çok yönlü haberleşme tekniklerinin maksimum kullanıldığı günler yaşanmaktaydı. Hastalığı önleme planının başını aşılama çekiyordu. Ülkenin pek çok yerlerinde aşı stantları kurulmuştu. “Vücuda mikrop sokmam!” diyenleri, bir günde aşılama rekoru kırıldı anonsları takip ediyordu.

- Bene bak, aşı oldun mu sen?

Kısa bir ayaküstü çay molasında, uykusuzluğu gözlerinin altındaki mor halkalardan anlaşılan ve ekibe bir hafta önce katılan hafif kilolu, Ege şiveli genç, meraklı bakışlarıyla sormuştu. Mehmet sormaması gereken kişi olduğunu ifade eder tonda ve bakışta elindeki kâğıt bardağı buruşturup:

- Bilmem ki? Olmalı mıyım?

- Ol tabii, bi de hasta taşıyon ordan ora, ellerin oğlanları olupduru, benim gocanenem bile oldu... Sen olmicen de kim olcek?

Bu soruya nasıl bir cevap vereceğini kararsızlığının girdabında düşünürken, masa üzerindeki telsizden gelen sesle aniden içeriye girişi ona nefes aldirmişti. Telsizin öbür ucundaki sese cevap verme ezberiyle hemen çağrışı karşıladı:

- 112 Komuta Kontrol Merkez, tamam! Bozdoğan 1 dinlemede merkez...

Söyleyeceklerini elindeki kâğıttan okuduğu belli olan karşı taraftaki ses:

- Bahçe sokak, Numara 14, Defne Apartmanı, Daire 2'de altmış beş yaş erkek, solunum sıkıntısı, şuur kapalı!

Sadece bir dakikaya sığdırılmak zorunda olunan hazırlıkla, cevap telsizin bas-konuş butonundaydı:

- Anlaşıldı merkez! Bozdoğan 1 çıkış yapıldı.

Hem gönderirken hem dinlemeyi sağlayan, bin sekiz yüzü yılların icadı bu siyah renkli, tepesinde anteni, bir dolu butonun olduğu avuç içi cihaz nasıl oluyordu da kararsız birinin aniden hareket etmesini mümkün kılabilirdi? Hızlı hareket etmek, hız yapmak, siren sesi, sedye, hasta, yaralı gibi sırası ve sayısı her an değişebilen anahtar kelimelerin oluşturduğu Mehmet'in yaşamı, son yedi yıldır alışıl gelmiş gidişin kararsızlığını kararlı

anlara yönlendiren şekilde devam etmekteydi.

- İrmızannn emmine ünleyip gel, haden bakem, ambulans gelivedi...

Apartman girişinde, siren sesine doğru başını çevirmiş, yaşadığı ve yaşatıldığı yılların sayısını andıran yüz çizgilerine sahip kadının telaşı, bir zamanlar rengi ile övgülere layık gözlerindeki kısılmışlık ve ağladığı anlaşılabilir kırmızılık, üzüntünün ağırlığını ifade ediyordu. Ambulans sağlıklı sollu park edilmiş daracık yola girememiş, bağlantı sağlayan diğer yolları kullanıp, adresteki evin üç apartman ilerisinde sokağın çıkışına doğru durmak zorunda kalmıştı. Mehmet elinde evrakları, hasta sedyesi taşıyan diğer iki arkadaşı ile apartman girişine koşup hastanın yakını olduğu her hâlden belli olan yaşlı kadına:

- Hamdi Aslan için geldik. Siz...

- Bene bak biyu, girive içeri, çabık çabık, Hamdi amcanız soluyamıyo...

Mehmet ve arkadaşları girişin hemen sağındaki dairenin açık olan kapısından tam gireceklerdi ki yaşlı kadının tiz sesiyle irkildiler:

- Degide anam de!.. Çıkarıverin gari ayakkabılarınızı baken!

- Teyzeciğim çıkaramayız kural böyle...

- Emme yeni sildiymdim, çapıt getiriverem de silin bari.

Kapının tam karşısındaki mutfağın yanında, nohut oda bakla sofa odanın cam önündeki divanda yatan hastanın yanına ulaşabilmenin rahatlığıyla Mehmet, hasta ile ilgili sorularını oldukça konuşkan yaşlı kadının arada bir sözünü kesmek zorunda kalarak ardı ardına sıralamaya başladı. Bir yandan da zamanla yarışircasına hastanın vital bulgularının alınması, şuuru gelgitli hastaya oksijen desteğinin sağlanması ve sedyeye alınması devam ederken cevapların içindeki kelimelerin ne

demeye geldiğini anlamak için arada Ege şiveli çocuğa “Ne demek istiyor?” bakışıyla bakarak “Börülce doğruyodum”; “Bizim adam bağdeş kurarak ıscak yemek yer iken”; “Çininde bir ağrı oluvedı”; “Cav cav sıcak bi de”; “Cundasız kalıvedı”; “Amcanızı öle görüverince gıyım gıyım oluvedim”; “İşkillendim şu koruna illeti ötürü mü diye”; “Yal yal yakardım, aşı ol didim, kımıl kımıl dolaşıvedi hep”; “Öngücü oluceni biliyodum” karşılığı olacak tıbbi aktarımlarla doldurulmuş evraklar, hasta ve ekip bir de Irmızan-Ramazan’ın emmisi ambulansla hastaneye giden yolu yarılamlışlardı.

Acil giriş kapısının önündeki bitmeyen kalabalık, her gelen ambulansın içinden çıkanlara bakma refleksiyle ki nedendir bilinmez, merak mı yoksa öylesine mi-güvenlik bariyerini arada ihlal ederek beklemekteydiler. Mehmet acil servis triyaj ekibine gerekli bilgileri verip acil muayene kabininden gelen sesle aniden durunca hemen arkasındaki çarpıştığı Ege şiveli çocuğun “Degide anamm” sesini duymadı bile...

- Aşı olmayanları anlayamıyorum. Bu nasıl bir kafa! Adam “Vücutuma mikrop sokmam!” diyor. Aşı kararsızlığı ne demek? Olmaz ki? Zaten oldum olası kararsızlığı, kararsız insanları sevemedim, ama işte gel gör ki doktor olunca işler değişiyor...

Konuşmanın kelimeleri dalga dalga o unutulmayan ve asla unutulmayacak olan sesle kulağına dolarken sadece biri beynin en can alıcı bölgesinde anlam bulmaya çalıştı:

“Sevemedim...”

O sesin sahibi kendisini asla sevemeyecek miydi? Severken sevilme olasılığı hep arkadan mı gelecekti? Ya da gelir gibi yapacaktı da, yarı yolda mı bırakacaktı? Varsın sadece tek taraflı olarak mı kalsındı bu sevgi? Görünen o ki tek taraf, hep yalnız taraftı, beklemede olan taraftı. Mehmet öylece kalakaldı, onca yıl beklemesinin ağırlığı üstüne tam da o an çöküvermişti.

- Kardeşim beklemeyin burada, hastanızı bıraktınız, hadi görev yerinize, teşekkür ederiz.

Meltem, Doktor Meltem Hanım, diğer muayene kabine girerken söylediği sözlerin muhatabına bakınca birden:

- Aaaa Memet! Ne işin var burada? Bu ne güzel tesadüf!.. Sen Acil Tıp Teknisyeni mi oldun? Hayret!.. Nasıl karar verdin? Hem de sağlıkçı olmak istedin, vay canına!..

Memet iç kulağında biriktirdiği sesin sahibinin göz dokunuşlarında kaybolmama egzersizini o ana kadar hiç yapmadığından, yapmadığından olsa gerek kıpkırmızı oldu. Kırmızılık kekelemesiyle eş, yıllar önce parçalanan cam kabın utangaçlığında kısa cevaba dönüştü.

- Evet, öyle oldu.

- Son hastama da bakayım, sana çay ısmarlayayım, işin yoksa olur mu?

Sınıfın çalışanı Meltem, akıllı kızı Meltem, Doktor Meltem, aşı olmayanları, kararsız olanları sevmeyen Meltem. Mehmet'in değiştiremeyeceği şeyler vardı. Ama değiştirebileceği şeyleri de artık biliyordu. Aynı masada çay içerlerken yılları geriye sarıp yaptıkları sohbetlerinde -daha sonra pek çok kere yapacaklarından ikisi de o an habersiz- Mehmet'in sadece rem dönemlerine ait buluşmaları o an naklen yayına dönüşüvermişti. O öyle bir andı ki acil servisin yanındaki "COVID Aşı" yazan binaya gitmek için sabırsızlanıyordu.

Kararsızlığın ilacı var mıydı? Varmış. Ona da aşk deniliyormuş...

AŞKIMIZIN AŞISI

Fatma Çetin Kabadayı

“Gelsin de sarılıp bir öpeyim,” diye düşündüm. Özledim. Dün sabah gitti işe, nöbetçiydi. Bu sabah gelecek inşallah. Bir gün evde olmasa yokluğu belli. Allah başımdan eksik etmesin.

Benim eşim jandarma. İşine, evine, bir de Fenerbahçe’ye âşık... Ben de ona... Yoğun çalışmasından olsa gerek biraz sinirli bir yapısı var. İşinin stresi eve her daim yansıyor. Kolay değil tabii pandemi sürecinde de “Jandarmaya bir şey olmaz.” ek özveriyle çalıştı. Asayiş de görevli; derin mevzu bu, hem kovitlilerin takibine hem de kendi bölgelerindeki olaylara bakıyor.

On gün sonra evlilik yıldönümümüz... Güzel bir kutlama yapmak istiyorum, dışarıda, çocuklarla, ailecek... Eskiden babaannem abdest suyunu döktüğümde bana dua ederdi: “Allah sana karakaşlı, kara gözlü nişanlı nasip etsin,” diye. Ben de şaka mahiyetinde işaret parmağımı öne doğru uzatıp “Mümkünse sarışın alabilir miyim?” ek kıkırdardım ağızımı elimle kapatarak. Allah yapılan duayı duymaz mı? Kısmet işte.

Her kadın eşinin sağ salim işten gelmesini dört gözle bekler. Nöbetten gelecek ya çok yorgun olacak. Önce kahvaltısını yapsın, sonra uyusun istiyorum. Duşunu alıp yattığında o bebek gibi uyurken kaldırmaya kıyamam. Hem durup dururken sinirlendirmeyelim.

Saat dokuza geliyordu. Kahvaltıyı hazırladım. Çocuklar, o gelmeden yemeyeceğimizi bilir. Sabrı da susmayı da öğrendiler. Balkondaki kare masanın üzerine peynir, zeytin, reçel, kekik ve zeytinyağı ile harmanlayıp üzerini süslediğim itina ile

kesilmiş domates biber tabağını, patates kızartması ve haşlanmış yumurtaları özenle yerleştirdim. Çatalları, bıçakları, servis tabaklarını sandalyelere paralel koydum. Dört kişilik bir aileyiz, kedimizle beş nüfus... O da can...

Kapıdan anahtar çevirme sesini duyunca gözlerimde bir sevinç belirdi. Her zamanki gibi elinde sıcak ekmek poşetiyle geldi. Uzun boylu, sarışın, kilolu bedeni lacivert üniformasının içinde gözüme nedense daha zayıf görünür. “Hoş geldin,” dedim. Elindeki poşeti aldım. Öyle şimdi ki nesil gibi “Aşkım, bir tanem...” gibi sözleri dile dökmeyi beceremiyorum. Daha çok içten seviyorum sanırım. Belli belirsiz bir “Hoş bulduk,” dedi. Buna da şükür, bazen cevap bile vermez. Onun bana aşkı daha da içten olmalı.

Ayağındaki botları eve girmeden çıkardığından şimdiden dinlenmiş hissediyor olmalı. O siyah botlar -ki her gün gitmeden boyanır - kurşun gibi ağır ve yirmi dört saattir ayağında. Beyaz ve büyük ayaklarının bazı parmakları nasırlıdır. Maskesini çıkarmadı. Oysa eve girince el çantasını ayakkabılık rafına koyar koymaz maskesini çıkarır, çöpe atardı.

Şaşkınlıkla baktım.

“Hayırdır?” diye sorabildim, bir açıklama beklediğim aşikârdı.

Bal rengi gözlerinde “Nasıl söylesem?” bakışı sezdim. Tekrar sorup üstelemeyecek kadar sabırsız, bir o kadar da korku içindeydim. Elimdeki ekmek poşetini tezgâha bırakıp telaşla ikinci sorumu sordum.

“Yoksa kovit mi oldun?”

“İngiliz varyantı...” dedi. Sesi her zamanki gibi gürdü.

“Hani jandarmaya bir şey olmaz.” diyordun diyecek gibi oldum, sustum. Bir buçuk yıldır aynı sözle avuttu bizi. İş

nedeniyle gitmedikleri köy bucak kalmıyor. Karşındaki de tedbir almazsa maske, mesafe nereye kadar koruyabilir? Benim nazarımda önemli olan köy mesafesi. Aynı arabanın içinde, şoförün yan koltuğunda oturur hep. Arkada başka askerler... Gittikleri köylerde maske takan var mı, bu işi ciddiye alan var mı hiçbir fikrim yok. Tarlasına giren kuzu nedeniyle komşusuyla silahlı çatışmaya girenlerden, “Bu alanda piknik yapamazsın!” diye başlayan sözlü şiddetten birbirine düşenler mi ararsın? Herkes kendi çapında haklı olsa şairin dediği gibi basit olay: “Mal da yalan mülk de yalan gel biraz da sen oyalan...”

Gidip düşünüyordum. Yeni bir maske takıp odaya çekildi. Kapıdan seslendim. Bizimle yemeyeceğini, havluları değiştirmemi, odaya girmememizi, her şeyi ayırmamızı, dezenfektanı daha sık kullanmamızı ve bunun gibi bir sürü şeyi hızlı hızlı söyledi. Artık ne duyabilirsen o hengâmede. Korkmakta haksız değilim. Bulaşır korkusundayım. Ben kronik hasta olarak risk grubundayım, çocuklarımız ise daha çok küçük...

Hemen ona ayrı bir tepsi hazırladım. Odanın kapısına götürüp koydum. Ayrı ayrı yemek ne zormuş. Her an ağlayacak gibi gözlerim dolu dolu. Ama sağlık için bu şart... Çocukları tembihledim. Epeyce bir süre babalarından uzak durmaları gerekiyor. Bir süre koridorda top oynayamayacakları için komşular sevinecek. Filmleri tek başlarına izleyecekler... İstedikleri her ne olursa olsun ertesi gün alınıp getirilemeyecek.

Zor oldu gerçekten. Aynı evin içinde görüşmemek... Her dokunduğunu dezenfekte etmek... Allah'tan ki eşim temiz adamdır, düzenlidir. Asker gibi askerdir. Evde kaldığı süre içinde çocuklara ve bana virüs bulaşmasın diye o kadar dikkat etti ki eminim virüs de sinir olmuştur. Normalde de çok su içer, bu süreçte de devam etti. İhlamur da yaptım sık sık... Evi sürekli havalandırmamızın, güçlü temizlik ürünlerine devam etmemizin

etkisi de vardır kanısındayım.

Sağlık ekipleri her gün düzenli olarak geldi, gelmediklerinde aradılar, ilaçların vücuduna etkilerini, sağlık durumunu sordular. Gerçekten ama gerçekten ilgilendiler. Onlara tek söylediği “Hiçbir şeyim yok benim, iyiyim.” Nerdeyse “Peşimi bırakın artık!” diyecek. İyiydi sahiden, bütün gün televizyon seyrediyor, arada sıkılınca balkonda oturup ‘geçmiş olsun’ için arayanların telefonlarını cevaplıyordu. AŞISIZ olsa eminim hastalığı böyle hafif atlatamazdı. Allah korusun, belki de hiç atlatamazdı. Düşündükçe korkudan göz bebeklerim büyüyor.

Telefonda konuşurken duydum. Bir gün önce bir arkadaşı aynı tip virüsten bayılmış, hastaneye kaldırılmış. Aşısızmış. AŞISIZ... İnanılır gibi değil. Çok üzüldüm. İnsan, hayat boyu hep tercihlerinin sonucunu yaşamaz mı?

Oysaki tüm televizyonlar, radyolar bangır bangır “Aşı olun!” uyarısında. Sağlık Bakanı aşı olanları takdir ediyor. Riskli bölge ve şehirleri, günlük ölüm ve hasta sayılarını hatırlatıyor. Sevdiklerimizden kopmamamız için aşının gerekliliğini açıklıyor. Zaten ne diye aşı olmamakta bu kadar inat ediyorlar anlam veremiyorum.

Hele şu “Aşı işe yaramıyor, yok ne çabuk bulundu bu aşı, yok çip takacaklar...” gibi komik şeyleri söyleyenlere de gülmek için kendimi zor tutuyorum. Bir arkadaşım da “Aşı yaparken DNA profilini alıyorlarmış.” dediğinde, şaşkınlıktan küçük dilimi yutuyordum. Kendisi bilim adamı olduğu (!) için bundan şüphelenmiş olmalı. “Alacak olsalar ne yapsınlar senin DNA profilini?” diye sormadım. “Bedenden alınan yok, şırınga ile enjekte edilen bir koruyucu var.” ek dişimi sıktım. Aşı olmayan, aşının vurulmasından sonra tıbbi atıkları çöpe attıklarını da tahmin edemiyor demek ki. Babamın dediği gibi aşı olmayanların inandıkları ve ileri sürdükleri bahanelere kargalar

bile güler. Olur olmaz herkese o kadar çaba harcıyorum ki laf anlatabilmek için keşke aşî ikna ekibinde olsaydım diyorum içimden... Telefonda olmuyor artık.

Uyarı ve yeni kuralları hep ve her gün gündemdeydi. Eğitim yeniden başlayacak; çocuklar okullarına; öğretmenler yavrularına kavuşacak diye sevinirken bu kadar aşısız insan olmasına hayret ediyordum. Çocuğunu okula götürüyorsun ama velilerden, öğretmenlerden hatta çalışanlardan aşî karşıtları olduğunu tahmin edebiliyorsun. Ne cesaret bırakacaksın çocuğunu? Hangi akla hizmet aşîdan kaçarsınız? Aşî olmayanlar için getirilen haftada iki kez test olunması şartı beni bir nebze rahatlatırken eşim “Paralı olmalı bu testler, o zaman bak bakalım aşısız insan kalıyor mu?” ek evde söylenip duruyordu. Kesinlikle katılıyorum. Nasrettin Hoca’nın hesabı; ya bunlar hiç test olmamış ya da farklı virüslerin kendilerini bir değil birkaç kere daha hastalandırabileceğinin farkında değil. Testin zorluğunu görenler de eminim aşî karşıtlığını bırakacak. Düşünsenize aşî olmadan hiçbir sosyal etkinliğe bile katılamıyorsunuz. En sevdiğiniz sanatçının konseri olacak, bir arkadaşınız evlenecek, düğüne davet ediyor, uçakla ya da otobüsle seyahat etmeniz lazım ama size “imkânsız” diyorlar. “Ya test yaptır ya aşî ol.” Ben aşîdan hayatını kaybedeni hiç duymadım ama aşısızlardan ölen çok vardı.

Günler geçiyor, herkes evdeki yeni hayata uyum sağlamış bir şekilde yaşıyordu. Eşim televizyondaki bütün filmleri, dizileri öğrenmişti. Bu bağlamda kendini tatilde hissettiğinden hiç şüphem yok. Fakat acil durum telefonları hiç susmuyor, iş yerine talimatlar veriyor, diğerlerine karantinada olduğundan olay yerine gelemeyeceğini söyleyerek başkalarına yönlendirdiği şahıslar oluyordu. Aklının hep iş yerinde olduğundan eminim. Tabii, evlilik yıldönümümüzü düşünecek değil ya.

Ben düşünüyordum. Güya dışarıda kutlarınız planları yapıyordum ama ‘kul plan yaparken kader gülermiş’ hesabı çoktan suya düştüğü için evdeki ve eldeki imkânları değerlendirmem gerekiyordu. Dışarı çıkamadığımıza göre acil olmayan ihtiyaçlar için arkadaşlardan özel bir isteğim olamazdı. Bana kalsa ona bir “Açık aşı kartı” alır onu hediye ederdim. Üçüncü aşısı için. Ben üçüncü aşımı yaptırmış olmanın rahatlığı ile dokuz günü geçirirken hâlen medyadaki haberlerde duyduğum aşı karşıtlarına kinim günbegün büyüyordu. Oysa aşıya olan güvenim ile ben aşkımızı bile aşılatmak, koruma altına almak isterdim.

Benim bu hususta yetkim olsa bu kadar yumuşak davranmazdım. Önce aşısızların evden çıkmasını yasaklardım. Ya da aşıyı paralı yapardım böylece insanlar belki de birbirlerine hava atmak için aşı olurlardı. İşin gerçeği kimse kimsenin hayatını tehlikeye atma lüksüne sahip değil. “Herkesin canı da sevdikleri de kıymetli. Kul hakkına giriyorsunuz, buna hakkınız olduğuna inanıyor musunuz?” diye sadece çevremdekilere değil herkese söyledim.

İnsan sevdiklerini korumak istemez mi? Elbette ister. Hangimiz ailemizden, akrabalarımızdan, komşularımızdan birini görünmeyen bu virüse teslim etmeyi isteriz? Hiç birimiz... Tanımadıklarımızın vefatına bile içimiz yanmadı mı? Kaç eve ateş düşmedi mi şimdiye dek? “Neyi bekliyorsunuz?” diye bağırarak istediğim zamanlarda da sustum, dua ettim.

Salonda tek başıma yatmanın dokuzuncu günü de bu kez hediye işini düşünmekten uyuyamadım. Dışarı çıkamasa da evde maskeyle dolaşılıyor olsa da sağlıklı günler yeniden geliyordu. İlk günlerdeki hafif ateşi, hâlsizliği de yok olmuştu. Onu tek yoran kanal kanal gezmekti. Narin başparmağı kumandanın düğmelerine basmaktan nerdeyse su toplayacaktı.

Spor haberlerinin özetlerini dahi ezberledi. Evde her zamanki gibi kısa şort ile geziyor, sıkıntıdan kedimiz Gümüş'ün maması ve suyu ile bile ilgileniyordu. Tombik bacaklarına o şortları öyle yakışıyor ki dört yaşında bir çocuğun sevimliliğinde gizli gizli mutfaktan atıştırmaları da eskisi gibi devam ediyordu.

Evlilik yıldönümümüz için hediyem artık hazırды. Uyumadığım o gece kalkıp sessizce mutfığa gitmiştim. Fırından gelen kokuları duymasın diye de bütün camları açmışım. Sabah kahvaltısının ardından ortalığı toplar toplamaz balkon masasını düzenlemeye koyuldum. Tabaklar, çatalar, peçeteler... Sonra telefonuna mesaj attım. “Evlilik yıldönümümüz kutlu olsun. Balkona çıkar mısın?” Epey bir süre sesi çıkmadı ama sonunda kendisi çıktı. Salonun penceresinden başımızı uzatınca mutfak balkonu tamamen görünüyor, kovit olmasa lazım bile değildi bu ayrıntı. Uzaktan ona baktık üçümüz... Gülümsedik. Camdan balkona, dört metre öteye el sallayan, gözleri sevinçle parlayan, kocasının hastalığı atlattığına şükrederek bakan kişi bendim. Aynı evin içinde...

Pastayı görünce şaşırmadı. Fırında iken görmüş olmalı. Pastanın üzerine baktı. Dikdörtgen pastanın üzerine beyaz krema ile bir şırınga resmi yapmışım. Şırınganın içini yarısına kadar çilek reçelinin şerbeti ile boyamış, iğnesini çubuk makarnadan hazırlamışım. Bir karta da “Seni önce Allah, sonra aşı korudu. Aşkımızı da aşılatalım mı?” diye yazmışım. Epeyce hiç sesi çıkmadı. Odasına girerken “Güzel olmuş pasta,” ek seslendi. Sesi yine gürdü. Kendimden çok çocukları korumak için mücadele ettiğimi itiraf etmeliyim. Yaşları küçük olduğundan onların henüz aşı hakkı yoktu.

İki dilim yemiş. Notumun altına da yazdığını okuyunca gülümsedim. Kartı alıp hemen sakladım. İlerdeki yıllarda bu günleri anarken bir delil kalsın. Çocuklar “Babam ne

yazmış anne?” diye ısrar edip duruyordu. Dudak üstlerine yaş pastanın kakaosu ile Ayhan Işık bıyığı deseni yapmış ikisine de. Gülümsedim. Her şeyi bilmelerine gerek yok. Ben de eşime katılıyorum. “Aşısız, aşksız ve aşsız kimse kalmasın dünyada...”

DAHA İYİ HİSSETMEK

Özlem Önal Erkurt

Bedensel ve ruhsal acıların envai çeşidini dibine kadar yaşayanlar bilir bunun kıymetini. Her sabah güneşi, türlü korkularla karşılayıp kederle, sayısız ıstırapla batıranlar. Bizi en iyi biz anlayabiliriz. Sürekli kendiyile meşgul insanların “Kendini çok dinleme!” diye verdikleri nasihatlere rağmen...

Kemoterapi sonrası çoğu zaman yataktan zorla, adeta spatula ile kazınarak kalkıyordum. Verilen ilaçların yan etkilerini ağır şekilde yaşıyordum ve biliyordum ki bu daha çok uzun sürecekti. Soranlara “iyiyim” demekten sıkılmıştım. Hayır, hâlen eskisi gibi değildim ve belki böyle geçecek aylar, hatta yıllar bekliyordu beni.

Ümit Yaşar Oğuzcan’ın ‘Dağ Rüzgârı’ şiirinde dediği gibiydi hissettiklerim.

Kim bu çaresiz adam

Bu kan çanağı gözler kimin

Kaç gecedir uykusu yok

Gündüzü yok

Gecesi yok

Yok

Yok

Kendimi hâlsiz, yorgun ve bitkin hissediyordum. Vücudum neredeyse iflas etmişti. Mikroplarla savaşılamayacak kadar düşmüştü bağışıklığım. Yatağıma uzandığımda düşünmekten mi, ağrıdan mı yoksa içtiğim ilaçlardan mı bilmem, yastığa beş

kala uykuya daldığım günleri özler olmuştum.

Rastladığım insanlar “Aaa çok kilo almışsın, çok değişmişsin.” gibi çok değerli ve faydalı (!) tespitlerde bulunmaya devam ediyorlardı. Bense her zamanki gibi aldırış etmeden bir çözüm yolu bulmaya çalışıyordum.

Ağzımdaki yaralar, saçım başım, tırnaklarımla uğraşıp dururken bir doktor arkadaşım tamamlayıcı tıptan faydalanmamı önerdi. Ozon tedavisi alırsam kendimi iyi hissedeceğimi söyledi. Bazen bildiği şeyler aklına gelmez ya insanın. Tam da öyle oldu işte.

Denemekten bir şey kaybetmezdim. Öyle heyecanlandım ki hafta sonu özel bir merkeze gittim fakat beni bir sürpriz bekliyordu. Damarlarımı bulamıyorlardı, sanki hepsi kaybolmuştu. Allah korusun, hasta olsam serum takılacak bir damarım yoktu. Büyük bir hayal kırıklığıyla eve döndüm.

O kadar da inanmışken...

Araştırmaya devam ettim. Tedavi gördüğüm İnönü Üniversitesi Turgut Özal Tıp Merkezi'nin değerli hekimleri; Hakan Bey ve Ediz Hoca ile irtibat kurdum. Tedavimi yapabileceklerini söylediklerinde çok mutlu oldum. Hemen randevumu ayarlayarak Geleneksel ve Tamamlayıcı Tıp Merkezine doğru yol aldım. Burada dikkatimi çeken pek çok tedavi vardı; sülük, hacamat, fitoterapi ve tabii ki ozon.

Ozon tedavisine neden bu kadar inanmıştım, bilmiyorum. İlk iki seansta damarlarımın sıkıntılı durumundan dolayı alınan kanı geri vermekte bile zorlandılar ama ekip o kadar şahaneydi ki benim için en deneyimli çalışanları seferber ediyorlardı. Naciye, damar yolumun açılmadığı durumlarda yetişiyor, Nilgün ise diğer zamanlarda tedavimi almama yardımcı oluyordu.

Kısa zamanda çok güzel dostluklar kurduk. Onların neşesi

olmuştum. Ediz hocam her zaman espriyle, güler yüzüyle “Neşemiz yerine gelmiş.” ek latifelerle karşıliyordu beni.

Tedaviye yeni başlamış olmama rağmen cildimde belirgin bir parlama oldu. Sanki yeni bakım yaptırmışım gibi ışıdamaya başladı. Enerjimin her gün biraz daha yükseldiğini sevinçle fark ediyordum. Ozonun birçok faydası var ve hiçbir zararı yok. Yeter ki inanalım ve sabredelim.

Benimle aynı durumda olup benden fikir alan arkadaşlarıma faydam dokunur belki diye paylaşmak istedim. Eh, damdan düşenin hâlimden damdan düşen anlar ne de olsa. Sağlıklıyken kişinin farkında olmadığı o ‘genel iyilik hâlinin’ ne paha biçilmez bir nimet olduğunu da ancak onu kaybedince anlıyor insan. Tıpkı avuçlarımızdan kayıp gittikten sonra kıymetini anladığımız diğer her şey gibi.

Ozon tedavisi için hasta olmayı beklemeyin. Sağlıklı kişilerde etkisini çok daha çabuk gösteriyor. Kendinizi daha iyi hissedin, dinamik, mutlu ve güzel hissedin. Enerjinizi, bataryalarınızı doldurun. Bir iyilik yapın kendinize. Başkalarından esirgemediğiniz şefkati biraz da kendi bedeninize, ruhunuza gösterin. Size nasıl kocaman bir iyilik ve güzellik olarak döneceğine hayret edeceksiniz. Yeniden umutla dolacak, yaşama tekrar sımsıkı tutunmak için sebepler bulacaksınız.

Daha fazla vakit kaybetmeden ozonlanın, oksijenlenin. Unutmayın! Kanser hücreleri oksijeni sevmez. Oksijenli ortamda çoğalamazlar. Kanser hücrelerinin büyümelerinin durdurulması ve öldürülmesi için beklemeyin derim. Tıpta ozonun kullanılmadığı alan neredeyse yok gibi. Uygulaması ise çok kolay. Kolunuzdan 100 cc kan alınıp ozonlanarak aynı damar yolundan tekrar damara geri veriliyor. Hepsisi bu. Oksijen almak için dağlarda, ormanlarda gezmenize gerek kalmıyor.

Beni en mutlu eden faydalarından biri de uykularımın düzene

girmiş olması. Şimdi çok daha rahat ve kaliteli uyuyabiliyorum. Aynalardan kaçmıyorum ve kendimi enerji dolu hissediyorum. Küsüp saklanan damarlarım yeniden bulunmaya başladı. Dolaşım bozuklukları, romatizmal hastalıklar, göz hastalıkları, kanser, bakteri ve mantar enfeksiyonlarından tutun zayıflamaya kadar oldukça geniş bir kullanım sahası var ozonun.

Ben doktor değilim. Naçizane amacım benimle aynı duyguları yaşayan insanlara -ki ben onlara kardeş arkadaşım diyorum- faydalı olabilmek.

Yazdıkça rahatlıyorum, mutlu oluyorum. Sıkıntılarla bu şekilde baş ediyorum. Tavsiyem; sadece biraz zaman ayırıp yazarak rahatlayın. Yazdıklarımı okurken belki yaşadıklarımı merak ediyorsunuz. Belki kendinizden bir şeyler buluyor, yalnız olmadığınızı fark ediyorsunuz. Size bunları hissettirebildiysem, hayatınıza umutla, yaşama sevinciyle dolu bir pencere açabildiysem ne mutlu bana.

Hepinize bol oksijenli günler diliyorum.

DÜŞEN YAPRAK

Sibel Yıldız

Derin uykumdan sarsa sarsa kim uyandırıyor beni böyle? Bu da ne? Meteor yağmuru mu yoksa? İrili ufaklı kumlar, taşlar sağanak olmuş, üzerime üzerime yağıyor. Ya bu sesler? Kürek sesi gibi. Evet evet, yanlış duymuyorum, kürek kürek toprak atılıyor bedenime. İnsanlar başucumda neden toplanmış acaba? Annem, babam, eşim, kardeşlerim, biricik evlatlarım, doktor arkadaşlarım... “Durun!” “Durun!” “Biraz yavaş olun lütfen. Canım yanabilir!” Ama yooo, hayır hiçbir acı hissetmiyorum. Bana ne olmuş olabilir? Neredeyim ben? Bu dar yerde, boylu boyunca neden yatıyorum? Yoksa yoksa yerin dibinde miyim? Çok garip doğrusu! Hatırlıyorum da en son yerin dibine lise yıllarımda geçmiştim. Hoşlandığım çilli kız, arkadaşlık teklifimi reddetmiş ve beni tıpkı böyle bir çukura itmişti. Aman Allah’ım, köpeğim Sırdaş bile gelmiş. İniltiyi benzeyen sesler eşliğinde toprağımı eşeliyor. Eşeleyip üzerime atılan örtüyü kaldırmak, içine düştüğüm bu gayya kuyusundan çekip çıkarmak istiyor beni. Köpeğimin benden önce fark ettiği bu garip gerçeği, ben hâlâ tam olarak idrak edebilmiş değilim. Ama yok yok anlıyorum. “Boşuna debelenme Sırdaş. Sanırım öldüm ben, yani ölmüş olmalıyım. Öldüm değil mi Sırdaş? Hissedersin sen... Başım ağrırsa, kalp ritmim bozulsa, canım sıkılsa hemen bilirsin. Stetoskopsuz doktorum benim, söyle bana, tam olarak, yani tamamen, yani gerçekten, hani herkesin öldüğü gibi öldüm değil mi?” Ya da boyut değiştirdim, bilemiyorum. Bunun başka bir izahı olabilir mi ki?

Hiç böyle ummamıştım oysa hiç böyle hayal etmemiştim

sonumu. Kader çizgimin bu denli kısa olabileceğini aklımın ucundan bile geçirmemiştim. Yaşam, gerçekten de göz açıp kapayıncaya kadar geçiyormuş. Nefesler, günler sayılıymış. Ne demiş büyük üstat Neyzen Tevfik: “Hayat, çatlak bardaktaki suya benzer... İçsen de tükenir, içmesen de... Bu yüzden hayattan tat almaya bak... Çünkü yaşasan da bitecek, yaşamasan da...” Acaba o çatlak bardaktan suyumu kana kana içebildim mi? Yaşamın tadını alıp, insan olmanın hakkını verebildim mi? Alma verme dengesini layığı ile kurabildim mi? Kafamda deli sorular... Oysaki eşim, ikizlerim ve köpeğimiz Sırdaş ile birlikte ömrümün en güzel çağında, çiçek kokulu bir baharın tam ortasıydım. Doktorluk mesleğini hakkıyla icra edeceğim yaşa ve tecrübeye ancak gelmiştim. Şifa dağıtıyor, dua alıyor, itibar görüyordum. Bu basık, bu dar ahşap kutunun içine girmeden önceki sürecim tam olarak böyleydi. Fakat sonra bir şeyler oldu. Yavaş yavaş hatırlamaya başlıyorum galiba; birdenbire büyük bir kaosun tam ortasına düştük. Hızla yayılan küresel *COVID-19* salgını her şeyi alt üst etti. Dengemiz, rutinimiz tamamen bozuldu. Aldığımız önlemlerle ve uyguladığımız tedavilerle görünmez bir düşmana karşı savaş vermeye başladık. Her yeni gün vaka üstüne vaka geliyor, hastaları yatıracak yer bulmakta güçlük çekiyorduk. Gece gündüz nöbet tutan sağlık personeli artık isyandaydı. Doktor olmama rağmen olan bitenlerden fiziksel ve psikolojik olarak ben de etkilenmeye başlamıştım. Bu hastalıkla mücadelede aşının tek çözüm olduğunu düşünüyorum, bir an evvel bulunması için dua ediyordum. Ayrıca, kendimi sürekli kontrol ediyor, sık sık test yaptırıyordum. Sonuç her seferinde “negatif” çıkıyordu. Bu ibare benim şarj kaynağım olmuştu. Son yaptırdığım test ise beni bu kaynaktan koparmış, doktor konumundan alıp hasta konumuna koymuştu. Artık ben de bir *COVID-19* hastasıydım. Üstelik bu illeti, tam da aşı bulunmuşken ve yurda girmek üzereyken kapmıştım.

Tedavi protokolünü, sürecin nasıl ilerleyeceğini biliyordum. Bu bilme hâli beni kısmen geriyor kısmen de rahatlatıyordu. Yaşımın genç oluşuna ve herhangi bir kronik rahatsızlığımın olmayışına güveniyor, iyileşeceğimi umut ediyordum. Aksini düşünmek bile istemiyordum. Zira ölümü kim kendine yakıştırabilirdi ki?

Fakat işler hiç de umduğum gibi gitmedi. Entübe edildiğim gün doktor arkadaşımın yaşaran gözlerini benden ıstık hızıyla kaçırışı kaldı zihnimde en son. Yoğun bakımda kaç gün, kaç hafta kaldım hiç hatırlamıyorum. Zaman benim için ya durdu ya çok hızlı aktı ya da ânın içine dürüldü, hiçbir şeyin farkında değilim. O noktadan sonra derin bir uykuya daldım. Rüyamda büyük bir oksijen çadırının içindeydim. Derin derin nefes alıyor, kıtlık bilinciyle ihtiyacımdan çok daha fazlasını her bir hücreme depolamaya çalışıyordum. İçime hapsettiğim oksijen miktarı arttıkça hem bedenen hem de yaş olarak küçülüyor küçülüyor, küçülüyordum. Öyle bir an geldi ki on yaşına kadar gittiğimi fark ettim. Çocukluğuma döndüm. Hayatımın bende iz bırakan her evresini, kritik kararlarımı, dönüm noktalarımı yıl yıl; tek tek yeniden hatırlamaya hatta yaşamaya başladım: Çok sevdiğim anneannemi amansız bir hastalık yüzünden kaybettikten sonra doktor olmaya karar verişim, o vakitten sona temposu giderek artan çalışma saatlerim, sınavlarım, testlerim, kitaplarım... Dershaneler, özel kurslar, masa başında sabahladığım geceler... Uykumu kaçırсын diye içtiğim kupa kupa çaylar, kahveler. Sonra tıp fakültesini kazanışım... Annemin sevinç çılgılığı, babamın nemlenen iri, yeşil gözleri, hiç susmayan tebrik telefonları... Okula kaydoluşum. Büyükbabamla erkek erkeğe yaptığımız veda konuşması. Her zaman arkamda olduklarını bilmenin verdiği o muhteşem güven duygusu... Bütün bunlar anbean gözlerimin önünden akıyor, zihnimin derinliklerinde, daldığım

o derin rüya âlemimde bana eşlik ediyordu.

Sonra birinci, ikinci, üçüncü, dördüncü, beşinci sınıf. Sayması bile uzun süren o her bir yıla sayfa sayfa; satır satır sığdırdığım notlar, Latince bilgiler, fotokopiler, komiteler... Sosyal hayattan tamamen soyutlandığım sözlü-yazılı sınav dönemlerim, hayattan kopuşlarım, insanlıktan çıkışlarım, ev karantinalarım. Ve en nihayetinde gelen ‘ön hekimlik.’ Beyaz önlüğün sorumluluğunu iliklerime kadar hissetmişim, sınav başarımdan dolayı hocamın hediye ettiği stetoskobu apolet gibi gururla taşıyışım; edindiğim hayati bilgileri yerli yerinde kullanma becerilerim ve giderek artan özgüvenim... Ardından tıpta uzmanlık sınavına hazırlık. Hastane nöbetleri ve ona eşlik eden uzun ders çalışma saatleri... Uzmanlıktan sonra yurdun doğusunda verdiğim hizmet. Neredeyse otuz yıla yaklaşan kesintisiz eğitim hayatından sonra Seray’ımla tanışmam. Kara gözlerine bakmaya doyamadığım biricik sevdam; güzel Seray’ım. Köşküm, sarayım, en büyük şansım, sevgili hayat arkadaşım. Yıldızların şahitliğinde ellerini tutarak, gözlerinin içine bakarak yaptığım evlenme teklifi. Aldığım “evet” cevabı ile dizlerimdeki bağın çözülüşü. Sonra onu incecik belinden kavrayıp mutluluk çemberimizde defalarca döndürüşüm. Ardından bu evliliğin en güzel meyveleri; aynı dalda kızaran kirazlarım; biricik ikizlerim... Masumiyetleri, gülücükleri, cennet kokularıyla paha biçilmez servetlerim benim. Doğumlarından itibaren annemin fedakârca süregelen desteği. Her daim onlarla yatıp yuvarlanan babamın ton ton dedeliği, hepsi inci inci yaş olup akıyor gözlerimin önünden.

Uçsuz bucaksız anıların arasında kaybolup gitmişken birden tıkanmaya başlıyorum yine. Oksijen çadırında, solunum cihazında sıkıntı mı var acaba? Nefes alamıyorum. Boğuluyorum. “Ne olur bir yudum nefes nefes, ölüyorum...” diye haykırıyorum. Ama duyan olmuyor. Derken büyük bir

kara deliğin içine doğru vakumlanıyorum. Arka arkaya sayısız helezonik rayların içinden hızlıca akıp gidiyorum. Daha sonra rengârenk, spiral bir ışık kaynağına doğru çekiliyorum. İçinden geçtiğim katmanların her biri, gözlerimi kamaştırıyor. Bedenimi olduğu yerde bırakıp tüy gibi hafifliyorum. Az önce girdiğim spiralden ışık formunda dışarı çıkıp göğe doğru yükseliyorum.

Bizimkileri musalla taşının başında görüyorum şimdi de. Hoca bir şeyler okuyor. Hep birlikte “Âmin.” diyorlar, “İyi bilirdik,” diyorlar. “Helal olsun,” diyorlar. Tekrar “Âmin,” diyorlar. “El Fatiha.” diyorlar. O sırada annem yığılıp kalıyor. Babam, takatsiz kollarıyla tutup kaldırıyor onu. Hemen bir sandalyeye oturtuyorlar annemi. Hıçkırıklar yükseliyor mütemadiyen. Eşim karalar bağlamış. Erimiş, küçülmüş. Yüzü kaşık kadar kalmış. İkizler kucağında. Ancak o sayede tanıyorum biricik Seray’ımı. Allah’ım ne olur bu kadar üzülmesinler. “İyiyim ben, iyiyim ben.” Bağırıyorum son gücümle. “İyiyim, iyiyim, lütfen ağlamayın!” diye bağırıyorum avaz avaz. Hançerem yırtılıyor. Yine duyuramıyorum sesimi. Zavallı ailem. ‘Onların işi çok daha zor!’ diye geçiriyorum içimden.

Cenazeye katılan gürüha bakıyorum sonra. İnsanlar, matem dolu gözlerini kara kara gözlüklerin ardına gizlemiş. Sevmediklerim bile gelmiş. Şu ilerdeki tedavi edip alkışlarla uğurladığım Aydan teyze değil mi? Onun sol çaprazında da hastane personelinden hastabakıcı Rüstem abiyi görüyorum. “Virüsü yenince yaptığın dualar beni korumaya yetmedi demek ki Rüstem abi.” diyorum, duymayacağını bilerek. Kat sekreterimiz Vildan Hanım; namıdiğer “Pire Vildan” da burada. Beş personelin yapacağı işi tek başına yapan çalışkan, matrak, maharetli Vildan ablam benim. Kâğıt mendiliyle gözlerinde biriken yaşları siliyor usulca. İçinden geçirdiği güzel duaları, dilekleri duyuyorum. Annesi hastalandığında gösterdiğim

ihitimamı sağır sultana bile anlatışını, öldükten sonra sahip olduğum yeni melekelerimle ancak fark edebiliyorum. Doktor Tamer, Doktor Hale, Doktor Ferit, Başhekim Dr. Kemal Bey... Size karşı çok mahcup hissediyorum şu an kendimi. Ekibin en zayıf halkalarından biriymişim meğer, bağışıklığım yeterince güçlü değilmiş meğer. Ahhh Dr. Kemal Bey, değerli büyüğüm, kıymetli başhekimim bunu neden yaptım kendime? Savaş alanını neden terk ettim? Kendimi neden koruyamadım? Ailemi, sevenlerimi, hastalarımı, sizleri bu kadar çabuk neden bırakıp gittim? Hangi birine yansam, neye üzülsem şaşırıyorum. Masa başında, laboratuvarlarda, amfilerde dirsek çürüttüğüm yıllarım; benimle birlikte toprağa karışacak, heba olacak bilgilerim, birikimlerim, çalışmalarım... Ailemin beni yetiştirmek, okutmak için yaptığı türlü türlü fedakârlıklar. Dul kalan eşim, yetim kalan yavrularım... Sonra benden şifa bekleyen, göremeyince merak edip soracak olan hastalarım. Ahvalimi öğrendiklerinde ne düşünürler acaba? “Vah vah! Daha gencecekti... Benden bulaşmış olabilir mi ki? Allah sevenlerine sabır versin... Ruhu şad olsun... Bir virüse kurban gitti zavallı... Kendine hayrı olmamış ki bize olsun... Keşke aşı bulunmuş olsaydı... Bir doktor kolay mı yetişiyor!..”

İç sesimi susturmayı başardığım an gözüm etrafa takılıyor. Değişik renk haleleri görüyorum kalabalığın içinde. Her renk insan var burada; pembe, yeşil, mavi, sarı, mor. Bir de gri renkliler var. Bunlar aşı olmayanlar olsa gerek. Yüzleri, elleri gri; göz bebekleri, dişleri gri. Konuştukça dudaklarından dökülen kelimeler bile gri. Ağzılarını her açtıklarında bir toz bulutu hâlinde dağılıyor etrafa bu biçimsiz, gri zerrecikler. Hepsini tek tek toplamak istiyorum bir yerlere bulaşacaklar endişesiyle. Sonra dönüp uyarmak istiyorum. İstemekle kalmayıp “Bakın, aşı olun. Bu işin şakası yok!” diyorum. “Aşı bana yetişmedi

maalesef. Ben ve benim gibi pek çoğu için geç kalındı. Oysa sizin hayatta kalmak gibi bir şansınız, seçeneğiniz var. Sakın kanmayın aşı karşıtlarının asılsız söylemlerine, komplo teorisyenlerine. Bilime, tıbbı, doktorlara inanın, güvenin...” diye haykırıyorum. Fakat sesim boşlukta sallanıp yine bana dönüyor. Çaresizce çaresizliğimi izliyorum.

Bu benim için yapılan en son tören olsa gerek. İnsanlar, bugün burada ne mezuniyet günüm, ne düğünüm ne de doğum günü partim için toplandılar. Bu kez beni son yolculuğuma uğurlamak, helallik almak, ailemi teselli etmek için geldiler. Az sonra başları önde, görevlerini ifa edip sessizce dağılacaklar. Belki birkaç saat, belki birkaç gün beni konuşacak ve sonra tekrar kendi yaşam gailerine dalacaklar. En fazla birkaç neslin duasında yer alıp ardından kendi hiçliğime boyun eğeceğim.

Cenaze töreni bittikten sonra daha ziyade aile üyelerimden oluşan bir topluluk, benimle birlikte kabristanıma kadar geliyor. Kısıtlara rağmen uzun bir konvoy. Bu kadar sevenim olduğunu ben de şimdi, şu an anlıyorum. Aile mezarlığımıza doğru dostlarımın omuzlarında dönüşümlü olarak taşınıyorum. En son askere giderken yaşamıştım böyle bir ânı. Annem o zaman da ağlıyordu. Canım annem... Göz pınarlarında düşmeye namzet saydam küreleri benim için yıllarca, yüksünmeden taşıdı; kimi zaman sevinçten, kimi zaman kederden, kimi zaman gururdan, çoğunlukla da özlemden aşıkâr ettiği o masum gözyaşlarının, heba olmayacak kadar değerli olduğunu, kutsanmış, küçük bir göle dönüşüp orada biriktiğini düşünmüşümdür çoğu zaman.

İşte meteor yağmurunun başladığı yerdeyiz yine. Sırdaş'ı kimse alamıyor başımdan. Kürek sallayanların paçasına yapışmış, neredeyse parçalayacak onları. Eşimin tansiyonu çıkınca yavrularıyla beraber uzaklaştırdılar yamacımdan. Annemi ise koparamıyorlar tabutumdan. Ağlamaktan göz

pınarları kurumuş ama kalben ağlamaya devam ediyor. Bana her zaman ilahi bir sevgiyle, devasa bir şefkatle bakan gözleri küçülmüş, içine içine gömülmüş. Canım annem, yokluğumla birlikte ikiye bölünen vücudunun, kayıp parçasıyım artık. Asla tamamlanmayacak olan bir pazılın kayıp taşı. Ellerini üzerimde defalarca gezdireceğin, mermer soğukluğunda büyük, beyaz bir mezar taşıyım artık ben... Biliyorum ki buraya gelip bana baktıkça kutsanmış, dingin gölün okyanusa dönüşecek, yüreğin kabarcak, içinde fırtınalar kopacak. Ve ben üzülmene mani olamayacağım.

Toplanan herkes bana hakkını helal etti. Ben de herkese hakkımı tek tek helal ediyorum. Bana bu virüsü bulaştıran kişiye de helal ediyorum. Sevgili eşim, hayat arkadaşım, Seray'ım; beni bir tek gün bile üzmeyen, nöbet tuttuğum gün ve gecelerde evimin her türlü sorumluluğunu üstlenen, çocuklarımı ak sütü ile emziren, arkamı, önümü, sağımı, solumu, ez-cümle baştan sona tüm yolumu ışıyla aydınlatan yüce gönüllü, asil ruhlu kadını; yavrularımı önce yüce Allah'a sonra sana emanet ediyorum. Seni de sana emanet ediyorum. Bil ki ben her daim sizinleyim. Göğe baktığımızda yıldızınız; yere baktığımızda dalınız, yaprağımız; dışarıda yağın karınız; içeride yanan ocağınız olacağım. Bir gülün kokusunda, bir kuşun kanadında, bir bebeğin yanağında, baktığınız bakmadığınız her yerde, her yönde sizlerle birlikte olmaya devam edeceğim.

Canım annem ve babam, siz de hakkınızı helal edin. Üzerimde çok emeğiniz var. Biliyorum ki bana olan sevginiz, merhametiniz yeri göğü kuşatıyor. Size bunu yaşattığım için beni affedin. Önünüzde saygıyla eğiliyorum. Ve son söz olarak diyorum ki vatana, millete hizmet eden bir görev şehidi olarak yâd edin beni; eserlerini, birbirinizin gözlerinin içine bakarak okuduğunuz; o çok sevdiğiniz Ahmet Hamdi Tanpınar'ın tarif

ettiği şekilde hatırlayın:

“Ben bu çınarda milyonlarca yaprağın arasında bir yaprağım. Mesele benim devamım değil bu çınarın devamıdır. O devam ettikçe ben devam etmiş olacağım. Sonsuz zaman içinde onun vakarlı gövdesinin yükseldiğini bilmek benim için yetişir. Milyonlarca kuş her akşam onda toplanacak, her sabah şafakla oradan geniş mekânı fethe uçacak. Mevsimler değişecek, devirler geçecek; fakat o daima kendisi kalacak. Başlı muzaffer aydınlıkta yüzecek; kökü karışık ağlarıyla toprağın derinliklerini yoklayacak. Fırtına, yıldırım, her şey onu deneyecek; fakat o daima zamanın ve mekânın hâkimi kalacak... Bunu diyen ruh ölümü bir hamlede yenmiş olan ruhtur.”

HASTALIK HİKÂYE KİTAPLARI

1. Her Hastalık Bir Hikâyedir. Ed. Yakıncı C, Kavruk H. Logos Yayıncılık, 2012 İstanbul.
2. Her Hastalık Bir Hikâyedir-II. Ed. Yakıncı C, Kavruk H. İnönü Üniversitesi Yayınları, 2012 Malatya.
3. Her Hastalık Bir Hikâyedir-Anılar. Ed. Yakıncı C, Kavruk H. İnönü Üniversitesi Yayınları, 2012 Malatya.
4. Psikiyatrist Yorumuyla Can Öyküleri. Ed. Yakıncı C, Kavruk H, Cumhuriyet BE. Akademisyen Tıp Kitapevi, 2013 Ankara.
5. Hastalık Hikâyem-I. Ed. Yakıncı C, Kavruk H, Tüzgen S. Bezmîâlem Üniversitesi Yayınları, Irmak Ofset, 2013 İstanbul.
6. Hastalık Hikâyem-II. Ed. Yakıncı C, Kavruk H, Tüzgen S. Bezmîâlem Üniversitesi Yayınları, Irmak Ofset, 2013 İstanbul.
7. Hastalık Hikâyem-2014. Ed. Yakıncı C, Kavruk H, Tüzgen S. Bezmîâlem Üniversitesi Yayınları, Mega Basım Yayın, 2014 İstanbul.
8. Küçük Doğdum ama Hikâyem Büyük. Ed. Okumuş N, Yakıncı C. Akademisyen Tıp Kitapevi, 2014 Ankara.
9. Sindirim Öyküleri. Ed. Yakıncı C, Selimoğlu A, Kavruk H. Türk Çocuk Gastroenteroloji, Hepatoloji ve Beslenme Derneği Yayını, Yılmaz Matbaacılık, 2014 Malatya.
10. Türkiye Beyin Yılı Nöroloji Öyküleri. Ed. Koç F, Yakıncı C. Türk Nöroloji Derneği Yayınları, Matus Basımevi, 2014 Ankara.
11. Uzman Yorumuyla Hastalık Hikâyem-Geçmiş Olsun. Ed. Yakıncı C, Kavruk H, Belce A. Akademisyen Tıp Kitapevi, 2015 Ankara.
12. Uzman Yorumuyla Hastalık Hikâyem-Şifa Olsun. Ed. Yakıncı C, Kavruk H, Belce A. Akademisyen Tıp Kitapevi, 2015 Ankara.
13. Lokman Hekim Öyküler-Seyhan. Ed. Yakıncı C, Özcengiz D, Kavruk H. Akademisyen Tıp Kitapevi, 2015 Ankara.
14. Lokman Hekim Öyküler-Misis. Ed. Yakıncı C, Özcengiz D, Kavruk H. Akademisyen Tıp Kitapevi, 2015 Ankara.
15. Acilin Öyküsü. Ed. Yakıncı C, Cander B, Kavruk H. Akademisyen Tıp Kitapevi, 2015 Ankara.
16. Şiddete Beyaz İsyân. Ed. Yakıncı C, Kavruk H, Kızılay A. Akademisyen Tıp Kitapevi, 2015 Ankara.
17. Çocuk Hekimi Gözüyle Hastalık Hikâyeleri. Ed. Yakıncı C, Hasanoğlu E. Akademisyen Tıp Kitapevi, 2015 Ankara.

18. Acilin Öyküsü-2015. Ed. Yakıncı C, Cander B, Kavruk H. Akademisyen Tıp Kitapevi, 2016 Ankara.
19. Lives Changed from Stem to Stern. Ed. Yakıncı C, Altuntaş F, Çağırğan S. Çev. Pervan Ö. Akademisyen Tıp Kitapevi, 2016 Ankara.
20. Acilin Öyküsü-2016. Ed. Yakıncı C, Cander B, Gül M. Akademisyen Tıp Kitapevi, 2016 Ankara.
21. İbni Sina Öyküleri-Yüksek İhtisas. Ed. Yakıncı C, Paç M, Paç A, Kavruk H. Akademisyen Tıp Kitapevi, 2016 Ankara.
22. İbni Sina Öyküleri-2016. Ed. Yakıncı C, Paç M, Paç A, Kavruk H. Akademisyen Tıp Kitapevi, 2016 Ankara.
23. Hayata Tutunma Öyküleri. Ed. Yakıncı C, Altuntaş F, Sarı Hİ, Kavruk H. Akademisyen Tıp Kitapevi, 2016 Ankara.
24. Hayata Tutunma Öyküleri 2016. Ed. Yakıncı C, Altuntaş F, Çağırğan S. Akademisyen Tıp Kitapevi, 2016 Ankara.
25. Sağlık ve İletişim Öyküleri. Ed. Yakıncı C, Kızılay A, Kavruk H. Akademisyen Tıp Kitapevi, 2016 Ankara.
26. Sahibinden Diyabet Öyküleri. Ed. Yakıncı C, Şahin İ, Kavruk H. Akademisyen Tıp Kitapevi, 2016 Ankara.
27. Öykülerle Kök'ten Değişen Hayatlar. Ed. Yakıncı C, Altuntaş F, Sarı Hİ, Kavruk H. Akademisyen Tıp Kitapevi, 2016 Ankara.
28. Kulaktan Kulağa Dilden Dile Öyküler. Ed. Yakıncı C, Selimoğlu E, Önerci M, Kavruk H. Türk Kulak, Burun, Boğaz ve Baş Boyun Cerrahisi Derneği Yayınları, Akademisyen Tıp Kitapevi, 2016 Ankara.
29. Acilin Öyküsü-2017. Ed. Yakıncı C, Cander B, Oğuztürk H. Akademisyen Tıp Kitapevi, 2017 Ankara.
30. Her Hastalık Bir Hikâyedir-2017. Ed. Yakıncı C, Kızılay A, Durmuş M. Akademisyen Tıp Kitapevi, 2017 Ankara.
31. Her Hastalık Bir Hikâyedir-Altın Kayısı. Ed. Yakıncı C, Kızılay A, Durmuş M. İnönü Üniversitesi Yayınevi, 2017 Malatya.
32. Her Hastalık Bir Hikâyedir 2018. Ed. Yakıncı C, Kızılay A. İnönü Üniversitesi Yayınevi, 2018 Malatya.
33. Hayata Tutunma Öyküleri 2019. Ed. Yakıncı C, Erkurt MA, Altuntaş F, Dal MS. İnönü Üniversitesi Yayınevi, 2019 Malatya.
34. Acilin Öyküsü 2019. Ed. Cander B, Yakıncı C. İnönü Üniversitesi Yayınevi, 2019 Malatya.
35. Hayata Tutunma Öyküleri Hayatın Demi. Ed. Yakıncı C, Erkurt MA, Altuntaş F, Dal MS. İnönü Üniversitesi Yayınevi, 2019 Malatya.
36. Hayata Tutunma Öyküleri 2020. Ed. Yakıncı C, Erkurt MA, Altuntaş F, Dal MS. İnönü Üniversitesi Yayınevi, 2020 Malatya

37. Aşı Kararsızlığına HAYIR. Ed. Yakıncı C, Altuntaş F, Erkurt MA, Dal MS. İnönü Üniversitesi Yayınevi, 2021 Malatya.

Hema-
tolojik Nadir
Hastalıklar Derneği olarak
bizler de ortak sorunumuz olan,
Dünya Sağlık Örgütünün 2019 yılının
en önemli on sağlık sorunundan biri olarak
gösterdiği aşı karşıtlığıyla mücadele için bir
iletişim yolu olarak hikâye yarışması açıp
seçici kurul tarafından beğenilen öyküleri
kitaplaştırmak katkı vermek istedik.
Ayrıca isteyen seçici kurul üyelerinin
konuyla ilgili öykülerine kitabın
“davetli yazar” bölümünde
yer verdik.

İNÖNÜ
ÜNİVERSİTESİ
YAYINEVİ

 Hematolojik Nadir
Hastalıklar Derneği

